Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم: د ښځو د حقوقو څخه دفاع په قران او سنت کې

مولف: الحافظ مولوي شايق احمد هميم کاکړ

د تماس شميره: 0799028600

کمپوز : کمال احمد کاکړ

کمپيوټري چاري: جمال مجاهد کاکړ

دچاپ ځای پېښور

د چاپ کال: ۱۳۸٦

د کتاب د چاپ حق يوازی استاد هميم سره محفوظ دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده وعلى آله وصحبه الذين جاهدوا فی الله حق جهاده وبعد :

دالله تعالی په فضل او کرم سره د ۱۳۸٤ کال دقوس دمیاشتې په ۹ نیټه زما کتاب (دفاع از حقوق زن درقرآن وحدیث) په لمړی ځل په دري ژبه دچاپ ډګر ته راووت ، لله الحمد دغه کتاب دمسلمانانو ورونو او خویندو په زړونو کې زیات مقبولیت حاصل کړلو او هر یو کس به چې دغه کتاب ولوستلونو دخوشحالي دښکاره کولو سره سره به ئې ماته دعاګانې کولې او لمانه به ئې شکریه اداء کوله خو ما به ویلی چې دا دالله تعالی فضل دی او کنه زه یو کمزوري بنده یم او دا څما یوه اسلامي او علمی وجیبه وه چې ما باید دغه کتاب لیکلای وای .

ددغه کتاب دمقبولیت څو وجی وې او هغه دا چې ما دغه کتاب پرښځو د ظلم مخنیوي لپاره دخپلې اسلامي او علمي وجیبی د اداء کولو او د اصلاح او دحق دښکاره کولو او بالاخره دالله تعالی درضا دحاصلولو په نیت لیکلې وو او څه دنیوي غرض او شهرت مې مطلب نه وو ځکه خو دکتاب په غلاف یا داخل کې زما شهرت مکمله نه ده لیکل شوی فقط دومره لیکل شوی دی چې مولف حافظ مولوي شایق احمد همیم بله داچې په دغه کتاب کې هره خبره مدلله او مستنده بیان شویده چې دهرچا قناعت وربانديې حاصلیږی او تنده یې ماتیږي حتی چې بعضو ورونړو او خویندو زما څخه دا غوښتنه وکړل چې زه ددغه کتاب مضامینو ته تفصیل ورکړم .

بله داچې ما دغه کتاب په ډیره ساده دری کې لیکل شوی وه تر څو دري ژبې او پښتو ژبې ورونړه او خویندې وکولای شي چې هغه ولولي خو بیا هم یو زیات شمیر زیات پښتنو ورونو او خویندو له ماڅخه په کلکه دا غوښتنه وکړل چې زه دغه کتاب په پښتو ژبه هم ولیکم ، نو سره دزیاتو مصروفیتونو ما ددوی دغه غوښتنه ومنله او دغه کتاب مې په پښتو ژبه هم ولیکله الله تعالی دي وکړي چې دغه پښتو کتاب هم ددري کتاب په شان دورونړو او خویندو ترمنځ مقبولیت حاصل کړي او الله تعالی دی دغه دواړه کتابونه زما او دټولو مسلمانانو ددنیا او اخرت د کامیابی وسیله وګرځوي او پاتې دې نه وي چې بعضې ورونه او خویندې دا غوښتنه هم وکړه چې دغه کتاب باید په انګلیسي ژبه کې هم ولیکلی شي ترڅو غربي نړۍ ته دا معلومه شي چې ښځه په اسلام کې څومره شرف او عزت او عظمت لري او پرهغو باندې دشفقت او مهربانی په باره کې یې څومره تاکید کړی دی او پرهغو باندې دظلم څخه یې څومره په کلکه منع کړی دی . او د هغوی د حقوقو څخه یې څه دپاسه څوارلس سوه `کاله مخکې په قران او حدیث کی دفاع کړیدی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين محمد وآله وصحبه اجمعين

وبعد :

قدرمنو ورونو او خویندو :

الله تعالی په قرآنکریم کې فرمایلی دی : (ان الدین عندالله الاسلام)

)سورة آل عمران آیت ١٩(

ژباړه : بیشکه مقبول او معتبر دین دالله په نزد داسلام دین دی

او په سورة مائده کې ئې داسې فرمایلی دی : ((ورضیت لکم الاسلام دینا))

)سورة مائده آیه ٣(

ژباړه : ما د اسلام دین تاسی ته خوښ کړی دی.

او په سورة الحج کې ئې داسې فرمایلي : ((وما جعل علیکم فی الدین من حرج))

)سورة الحج آیه ٧٨(

ژباړه : الله تعالی داسلام په دین کې پرتاسو مشقت او سختي نه ده راوستې.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایې : ((ان الدین یسر))

)صحیح بخاری جلد ١ صفحه ١٠(

ژباړه : داسلام دین دآسانۍ دین دی

دپورتنیو قرآني آیاتونو او نبوي حدیث نه دا معلومه شوه چې داسلام مقدس دین هغه دین دی چې الله تعالی دې امت ته خوښ کړی دی او دا هغه دین دی چې بشریت ته یې سعادت او آسانی راوستی دي نه مشقت او سختي لیکن څرنګه چې زیات شمیر مسلمانان داسلام ددین دهدایاتو او ارشاداتو څخه ناخبره دي نو دوي په مختلفو رسمونو او رواجونو او خرافاتي عنعنو کې چې داسلام په دین کې نیشته اخته او واقع شوي دي او اسلامي جامعه په ډیرو مشکلاتو او جنجالونو کې راګیر شوي دي او دعدل او انصاف ځاې ظلم او جبر نیولی دی او حقوق دښځو لاندې شوي دي خاصتاً دښځو حقوق چې زمونږ دجامعې یوه زیاته برخه تشکیلوي او دوي دظالمانو دظلم او دخرافاتي عنعنو ترتاثیر لاندې راغلي دي او بیا دا ډیره بده ده چې بعضې خلکو دغه خرافاتي عنعنې دغیرت په نوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسلام مقدس دین ته منسوبوي چې دغه کار داسلام دین سره یوه لویه جفا او ظلم دی ، الله تعالی فرمائي : ((الیوم اکملت لکم دینکم))

)سورة مائدة آية ٣ (

ژباړه: ((نن ورځ ما ستاسو دین مکمل کړو)).

او رسول الله صلي الله علیه و سلم فرمایي (کل بدعة ضلالة وکل ضلالة فی النار)

)صحیح مسلم جلد ١ صفحه ٢٨٥ مشکوة صفحه ٢٧ بخاری جلد ٢ صفحه ١٠٨٠(

ترجمه : هرهغه نوی عمل چې دثواب په نیت کیږي او په اسلام کې اصل او اساس ونه لري گمراهي ده او دگمراهی دهر عمل کوونکی ځاي اور دجهنم دی.

همدا رنگه رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمايي : ((ان شر الامور محدثاتها))

)بخاري جلد ٢ صفحه ١٠٧٠ مسلم جلد ١ صفحه ٢٨٥(

ژباړه : ډیر بدکارونه هغه دي چې دثواب په نیت په دین کې پیدا شوی او په دین کې څه اصل او اساس و نه لري.

او په بل ځاي کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمايي : ((من عمل عملاً لیس علیه امرنا فهو رد))

)بخاري جلد ١ صفحه ٢٨٧ مسلم جلد ١ صفحه ٧٧ (

ژباړه : چاچې دثواب په نیت داسې یو عمل وکړلو چې زمونږ امر ورباندې نه وي نو دا عمل مردود دی.

او په بل ځاي کې رسول الله ص داسې فرمايي ((من احدث في امرنا هذا مالیس منه فهو رد))

)بخاري جلد ١ صفحه ٣٧١ مسلم جلد ١ صفحه ٧٧(

ژباړه :چاچې زمونږ په دین کې داسې یو عمل پیدا کړو چې ددغه دین څخه نه وي نو دغه عمل مردود دی.

خلاصه دا چې هر هغه عملونه چې داسلام په دین کې څه دلیل او سند ونه لري او یو کس هغه دغیرت یا دثواب په نیت سرته رسوي هغه عملونه مردود او قابل دقبول نه دی او دثواب په ځاي به دغه عمل کوونکي ته عذاب ورکول کیږي چې هغه دجهنم اور دی لکه څنگه چې مخکې په نبوي احادیثو کې تیر شو .

قدرمنو ورونړو او خویندو - :

نو ما ددې لپاره چې خپل ایماني او علمي او دعوي وجیبه اداء کړی وي ومې غوښتل چې په اسلام کې دښځو داو چت مقام او دهغوي دحقوقو او دهغو ظلمونو چې زمونږ په ټولنه پر ښځو باندې کیږي په باره کی یو څو خبرې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن او سنت په رڼا کې ولیکم او همدارنګه ددې لپاره چې دمظلوم څخه دفاع کول او دظلم او ظالم سره مقابله کول دهر مسلمان فرض

دی لکه چې رسول الله ص فرمایې ((انصر اخاک ظالما او مظلوما قال یا رسول الله انصره اذاکان مظلوما فکیف انصره اذاکان ظالما قال تمنعه من الظلم))

)متفق علیه مشکوة صفحه ٤٢٢(

ژباړه : دخپل مسلمان ورور سره که ظالم وي او که مظلوم وي مرسته وکړئ یو صحابي وویل یا رسول الله صلي الله علیه و سلم چې څما مسلمان ورور مظلوم وي نو زه به ورسره مرسته وکړم نو که ظالم وي څرنګه مرسته ورسره وکړم ؟ رسول الله صلي الله علیه و سلم وفرمایل چې دظالم سره مرسته داده چې هغه دظلم څخه منع کړې .

او ددې لپاره چې رسول الله صلي الله علیه و سلم فرمائلی : ((استوصوابالنساء خیرا))

)متفق علیه مشکوة صفحه ٢٨(

ژباړه: تاسې یو بل ته دښځو سره دنیکې رویې او دهغوې دحقوقو د رعایت په باره کې نصیحت وکړی .

نو دغه رساله هم ټولو مسلمانانو ته د ښځو په باره کی یوه توصیه ده . ددغې رسالې نوم دی : ((دښځو دحقوقو څخه دفاع په قرآن او سنت کې)) او دغه رساله څلور فصلونه او څلور بحثونه لري چې په لاندې ډول دي

اول فصل : دښځو اوچت مقام په اسلام کې .

اول بحث : دښځواوچت مقام دقرآن کریم په رڼا کې .

دوهم بحث : دښځواوچت مقام دنبوي احادیثو په رڼاکې

دوهم فصل : دښځو او دنارینه و حقوق یو پر بل باندې

اول بحث : دښځو حقوق پر نارینه و باندې دقرآن او سنت په رڼا کې

دوهم بحث دنارینه و حقوق پرښځو باندې دقرآن او سنت په رڼا کې

دریم فصل : هغه ظلمونه چې زمونږ په ټولنه کې پرښځو باندې کیږې او دهغې دحرمت او نارواوالي دلیلونه دقرآن او سنت څخه .

څلورم فصل : بعضې سوالونه او د هغې جوابونه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه دالله تعالی څخه غواړم چې دغه رساله ددې وسیله شي چې دښځو حقوق ژوندي او مراعت شي او پرهغوې باندې چې کوم ظلمونه کیږي هغه لرې او له منځه لاړ شي او ښځو ته دعزت او آرامي او دخوشحالې ژوند ورپه برخه شي ، آمین.

زه په دې ضمن کې دټولو قدرمنو ورونو او خویندو څخه احترامانه هیله کوم که لما څخه په دغه رساله کې کومه سهوه یا خطا صادره شوې وي چې ماته خبر راکړي ترڅو په راتلونکې کې بیا تکرار نشي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول فصل

دښځو اوچت مقام دقرآنکریم په رڼا کې

قدرمنو وروڼو او خویندو!

داسلام دراتګ نه مخکې دجاهلیت په زمانه کې دښځو نه دژوندانه حق سلب شوې وه او خلکو دپیغور دویرې له کبله به ژوندي ښخول کیدل او که کومه یوه به ژوندی پاتې شوه نو بیا به دهغې ټول حقوق تر پښو لاندې کیده لکه دمیراث حق دملکیت حق داحترام اودعزت حق اوداسې نور او هغې ته به په سپک نظر کتل کیده .

خوداسلام مقدس دین پخپل راتګ سره دښځو ټول حقوق راژوندي کړلو او هغوې ته ئې او چت مقام وروبښلو حتی چې په شرعی کارونو کې ئې ښځو او نارینه و ته یو ځاې په قرآنکریم کې خطاب کړی چې ان شاء الله په دغه رساله کې به بیان شي .

الله تعالی دقرآنکریم په زیاتو آیاتونو کې دښځو او چت مقام او عظمت بیان کړیدی چې دهغې جملې څخه دیو څو آیاتونو په بیانولو سره زه اکتفا کوم چې په لاندې ډول دي :

۱ -الله تعالی دښځو پیدایښت پرانسانانو باندې یو لوې انعام او دخپل قدرت یوه معجزه ګڼلی دی او ښځې ئې دنارینه و لپاره دآرامی او سکون مصدر او پناه ګاه او ددوستی او مهربانی وسیله ګرځولي دي لکه چې الله تعالی فرمائی : ((ومن آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجا لتسکنوا الیها وجعل بینکم موده ورحمة))

)سورة الروم آیة ۲۱(

ژباړه : دالله تعالی دقدرت دنښو څخه داده چې تاسې ته ئې ستاسو دجنس څخه ښځې پیدا کړي ترڅو تاسې مائل شی دوي ته او مطمئن اوسی او ګرځولی ئې دی ستاسې ترمنځ دوستي او شفقت .

۲ � لکه څرنګه چې ښځه یوه عزتمند مخلوق دی اودنارینه و لپاره دسکون او آرامي وسیله ده همدارنګه ښځه هغه قیمتي او اوچت نعمت دی چې دځامنو او لمسیانو وسیله ده الله تعالی فرمائی : ((والله جعل لکم من انفسکم ازواجا وجعل لکم من ازواجکم بنین وحفده))

)سورة النحل آیت ۷۲(

ژباړه : الله تاسې ته ستاسې دجنس څخه ښځې پیدا کړې او ستاسو دښځو نه ئې تاسې ته ځامن او لمسیان پیدا کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - انساني ټولنه الله تعالی دښځو او نارینه و نه جوړ کړیدی او دځمکې په سر دانسان پاتې کیدل او له منځه تلل دښځو او نارینه و دواړو پورې تړلي دي که یو جنس نه وي نو پشریت جنس له منځه ځي .

الله تعالی فرمائي : ((یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر وانثی))

)سورة الحجرات آیت ۱۳ (

ژباړه : ای خلکو مونږه تاسې دیو نر (ادم) او یوې ښځې (حوا) نه پیداکړي یاستئ

٤ � ښځه دانسانانو ترمنځ دنزدې والي او دوستي یوه مهمه وسیله ده الله تعالی فرمائي ((وهوالذي خلق من الماء بشرا فجعله نسبا وصهرا))

)سورة الفرقان آیت ٥٤ (

ژباړه : او الله تعالی هغه ذات دی چې بشر ئې داوبو نه پیدا کړیدی او بیا ئې ګرځولی دی خاوند دنسب او سخرګنی .

او دا معلومه خبره ده چې دسخرګنی او زوملي قرابت دښځو په واسطه منځ ته راځي .

٥ - الله تعالی دښځو پیدایښت یوه تحفه ګڼلی ده او هغه ئې په ایت کریمه کې دنارینه و نه مخکې ذکر کړی ده .

الله تعالی فرمائی: (یهب لمن یشاء اناثا ویهب لمن یشاء الذکور) (

)سورة الشوری ایت ٤٩(

ژباړه : چاته چې دالله تعالی خوښه وشي نو جینکی ورکوی او چاته ئې چې خوښه وشي نارینه ورکوي .

٦ -الله تعالی ښځې هغه مخلوق ګرځولی دی چې په هغې باندې دنارینه و سترګو یخې او روښانه کیږي الله تعالی فرمائی : ((والذین یقولون ربنا هب لنا من ازواجنا وذریاتنا قرة اعین))

)سورة الفرقان ایت ٧٤(

ژباړه : او دالله تعالی نیکان بندګان هغه کسان دي چې دوی وائې ای ربه زمونږ مونږ ته پخپلو ښځو او ځامنو باندې دسترګو یخ والی راوبښه.

یعنې زمونږه ښځې او ځامن نیکان وګرځوه چې دوی زمونږ ددنیا و اوداَخرت دسعادت او دسترګو دیخی او روښانیدو وسیله وګرځي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷-الله تعالی جنت د نیکانو ښځو او نارینه و دواړو لپاره داوسیدو ځاي گرځولی دی او ادم او حواء علیهما السلام ته ئې امر وکړ چې دواړه جنت کې ووسیږی لکه چې فرمائی ((اسکن انت وزوجک الجنة))

)سورة الاعراف ایت ۱۹(

ژباړه : اوسیږه ته ای ادم او ستا ښځه جنت کې .

او بیا ئې ادم علیه السلام ته وفرمایل : ((ان هذا عدو لک ولزوجک فلا یخرجنکما من الجنة فتشقی))

)سورة طه ایت ۱۱۷ (

ترجمه : بیشکه دا ابلیس ستا او ستا دښځې دشمن دی پس خبردار ودې نه باسي خامخا تاسې له جنته پس په مشقت کې به پریوځئ .

نو معلومه شوه چې شیطان دښځو او نارینه و دشمن دی او دواړه دوکه کوي نو بیا ولې ښځې یواځې ملامت گڼل کیږي .

۸-په ورځ دقیامت کې به نارینه مومنان او دهغو مومنانو ښځو ته به دالله تعالی له طرف نه خطاب وشي چې جنت ته داخل شئ هلته به تاسې خوشحالولی شئ .

الله تعالی فرمائی : ((ادخلوا الجنة انتم وازواجکم تحبرون))

)سورة زخرف ایه ۷۰ (

ژباړه: داخل شی جنت ته ای مومنانو تاسې او ستاسې ښځې هلته به تاسې خوشحالولی شي

۹ -ښځه او نارینه هر یو که په دنیا کې نیک عمل وکړي دجنت مستحق کیږي الله تعالی فرمائي : ((ومن عمل صالحا من ذکراو انثی وهو مومن فاولئک یدخلون الجنة یرزقون فیها بغیر حساب(

)سورة المومن ایت ٤٠(

ژباړه : او هرهغه څوک چې نیک عمل وکړي که له نارینه و وي یا له ښځو وي حال داچې مو من وي پس دغه نیکان بندگان به جنت ته ننوځي هغوې ته به روزي ورکول کیږی دغلته بې حسابه .

۱۰-د عرش او داسمانونو ملائک نیکان سړی او دهغوې نیکانې ښځې ته دعا کوي الله تعالی فرمائي : ((ربنا وادخلهم جنات عدن التي وعدتهم ومن صلح من ابائهم وازواجهم وذریاتهم ....))

)سورة المومن آیت ۸(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : او وائی دغه ملائک ای ربه زمونږ داخل کړه دغه نیکان بندگان دهمیشوالی په جنتونو کې هغه چې وعده کړېدی تاله دوي سره او څوک چې نیکان وي ددوي له پلرونو او ددوي له ښځو او ددوي له اولادونه .

۱۱-الله تعالی هغه کسان چې دجینکو په پیدایښت باندې خفه کیږي سخت تقبیح کړی او دهغوې دغه کارته ئې بد ویلي دي الله تعالی فرمائی : ((واذا بشراحدهم بالانثی ظل وجهه مسودا وهو کظیم یتواری من القوم من سوء مابشربه ایمسکه علی هون ام یدسه فی التراب الا ساء ما یحکمون))

)سورة النحل اية ۵۸ (

ژباړه : او کله چې خبر ورکړی شي یو تن ددغو کفارو ته په پیدا کیدو دلور سره نو تېوله ورځ وگرځي مخ دده تک تور له غمه حال دا چې دي ډک وي له قهر ه او بیا له خپله قومه پټ گرځي له سببه دناخوښی دهغه شی چې خبر ورکړی شوی ده ته په هغه سره او بیا دځان سره سوچ کوي چې دغه لور سره دسپکوالي وساتي او که ژوندی ئې په خاورو کې ومنډي خبردار چې بد دی هغه چې حکم کوي دغه کفار.

ددغه مبارک ایت څخه دا معلومه شوه چې کافران دلورگانو په ولادت باندې خفه کیږي او دلورگانو په پیدایښت باندې خفه کیدل دکافرانو صفت دی نه دمسلمانانو .

۱۲ -الله تعالی امر کړیدی چې دمور او پلار سره نیکې وکړی او دهغوی د سپکاوی او هغوی ته د ضرر سولو څخه یی منع فرمایلی دی الله تعالی فرمایي ((و قضی ربک الا تعبدوا الاایاه و بالوالدین احسانا اما یبلغن عندک الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما وقل لهما قولا کریما و اخفض لهما جناح الذل من الرحمه وقل رب ارحمهما کما ربیانی صغیرا))

)سورة الاسراء ایت ۲۳-۲۴(

ترجمه : او حکم کړیدی رب ستا چه عبات مکوی تاسی د بل هیچا مگر یوازې د همدغه الله او نیکې کوی له مور او پلار سره که یو د دوی او یا دواړه زوړوالی ته ورسید نو مه وایه ته دوی ته کلمه د اف او مه رټه دوی ووایه دوی ته ښائسته خبره او ښکته کړه دوی دواړو ته وزری د تواضع له مهربانی اووایه ای ربه څما مهربانی وکړی پر دوی دواړو باندې لکه چې پالنه او تربیه یې کړیدی څما په هغه حال کی چې وړوکی ووم.

همدارنگه الله تعالی په نورو ایاتونو کی هم دا خبره کړیده چې د مور او پلار سره احسان کوی او د هغوی شکریه ادا کړی او د خپل عبادت د حق نه وروسته یې دمور او پلار حق بیان کړی چې هغه عبارت دی د لاندې آیتونو څخه:

سورة بقره ایه۲۳ ، سورة النساء ایه ٣٦ ، سورة لقمان ایه ١٤_١٥، سورة الاحقاف ایت ١٥ سورة العنکبوت ایه ٨

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳_الله تعالی هغه کسان چې په پاک لمنو ښځو باندې تهمت وائی په دنیا او اخرت کې ملعونان گرځولی او دغه تهمت ویونکو ته یې د لوې عذاب وعده ورکړی دی.

الله تعالی فرمائی :((ان الذین یرمون المحصنات الغافلات المومنات لعنوا فی الدنیا و الاخرة و لهم عذاب عظیم))

)سورة النور آیت ۲۳(

ترجمه : بیشکه هغه کسان چه په پاک لمنو او نا خبرو او مومنانو ښځو باندې د زنا تهمت لگوی لعنت کړی شویدی پر دوی باندې په دنیا او په اخرت کې او شته ددوی لپاره لوې عذاب.

۱٤_الله تعالی امر کړی دی چه هغه کسان چه په مومنو او پاک لمنو ښځو باندې د فحشاو تهمت لگوی اتیا دری ووهی او په راتلونکی کی یې هیڅ کله گواهی مه قبلوې او دغه تهمت کوونکی فاسقان دی مگر هغه څوک چه ځان اصلاح کړی او توبه اوباسی.

الله تعالی فرمائی ((و الذین یرمون المحصنات ثم لم یاتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانین جلدة ولا تقبلوا لهم شهادة ابدا و اولئك هم الفاسقون الا الذین تابوا من بعد ذلک و اصلحوا فان الله غفور رحیم))

)سورة النور ایت ٥_٤(

ترجمه : هغه کسان چه په پاک لمنو ښځو باندې تهمت لگوی او دوی څلور گواهان ونه لري. پس تاسی دغه تهمت ویونکی اتیا دری ووهی او هیڅکله هم ددوی گواهی مه قبلوې مگر هغه کسان چه توبه وباسی او نیت او عمل اصلاح کړی نو الله بښوونکی او مهربانه دی.

سبحان الله : څومره الله تعالی د یوی مؤمنی ښځې په عفت او شرف او عزت باندې اهتمام کړی دی ان تر دی پوری چې څوک په مومنه ښځه تهمت وائی هغه یې په دنیا او اخرت کې ملعون گرځولی او د هغه

گواهی یې مردوده شمیرلی ده او هغه یې د فاسقانو د جملی څخه گرځولی او هغه ته یې د لوې عذاب وعده ورکړی دی.

۱٥_کله چې منافقانو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کې په ام المومنین حضرت عائشه رضی الله عنها باندې بد تهمت ولگولو نو الله تعالی د هغی په برائت او پاکی کی لس ایاتونه نازل کړل او تهمت ویونکو ته یې د لوې او دردناک عذاب وعده ورکړی دی دغه واقعه په سورة النور کې د لسم آیت څخه تر شلم آیته پورې ذکر دي .

سبحان الله : الله تعالی دیوی مومنی ښځې د برائت لپاره جبریل د لسو ایاتونو سره لیږی او د یوی مومنی ښځې څخه پخپله دفاع کوی چه دا یوی لوې عزت او کمال او افتخار دی دښځو د پاره.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

١٦-یوه صحابیه ښځه چه خولة بنت ثعلبه نومیده د رسول الله صلی الله علیه وسلم حضور ته راغله او د خپل میړه څخه يې شکایت وکړو نو الله تعالی ددغی ښځې شکایت وواريد او دهغه د مشکل د حل لپاره جبریل علیه السلام سره د لس اياتو ولیږل لکه چې الله تعالی فرمائی ((قد سمع الله قول التی تجادلک فی زوجها و تشتکی الی الله و الله یسمع تحاورکما ان الله سمیع بصیر)).

)سورة مجادله ایات ١-٤ (

ترجمه : په تحقیق سره وواريد الله تعالی خبره د هغې ښځې چې سوال او جواب يې کاوه په شان دخاوند خپل کې او شکایت يې کاوه طرف د الله ته او الله اوریده سوال او جواب ستاسی بیشکه چې الله ښه اوریدونکی او ښه کتونکی دی.

سبحان الله : الله تعالی د یوی ښځې د مشکل د حل دپاره دومره ډیر اهتمام کوی یقینا پدغه الهی اهتمام کې پدغه ښځه باندې د ټولو ښځو د پاره لوی افتخار او کمال عزت او کرامت دی او ددغی ښځې قصه داسې وه چې ددغی ښځې میړه اوس بن الصامت رضی الله تعالی عنه د هغې څخه ظهار کړی وو چې او ظهار په شریعت کې دی ته وای چې یو کس خپله ښځه د خپلې مور یا بل محرم سره مشابه کړی وی لکه چې داسې ووائی چې ستا شا پرما داسې حرامه ده لکه ځما دمور شا نو دغه ښځه پر خپله میړه باندې حرامه ده او تر څو چې میړه یی کفاره نه وی ادا کړی خپلې ښځې ته نشی نزدی کیدلی.

نو دغه ښځه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته شکایت وکړو او وی ویلی چې ما په ځوانی کی د خپل خاوند خدمت وکړلو او بچیان می ورته وزیږولو او اوس چې بوډی شومه نو زه يې پر ځان حرامه کړم او زه يې بی سرپرسته کړمه نو زه اوس څه وکړم یا رسول الله نو پدغه وخت کې جبریل راغی او دسورة مجادلی اولنی ایاتونه نازل شول چې مضمون يې دادی که دغه سړی د ددې ظهار کفاره ادا کړی نو ښځه يې ورته بیرته حلالیږی او دغه کفاره به یا دیوی مرئی ازادول وباو یا شپیتو مسکینانو ته ډوډې ورکول او کنه بیا دوه میاشتی روژه نیول دی.

او همدارنګه په نورو آیاتو کی يې د ظهار عمل سخت تقبیح کړیدی او دائی بده او دروغ ګڼړلی دی چې دا ټول پر ښځو باندې الهی کمال شفقت او ترحم دی.

١٧_الله تعالی مؤمنان نارینه او مؤمنانې زنانه وو ته د ضرر رسولو څخه منع کړی دی او دغه کار يې سخت تقبیح کړی دی او داسې فرمائی ((والذین یؤذون المؤمنین و المؤمنات بغیر ما اکتسبوا فقد احتملوا بهتانا و اثمامبینا))

)سورة احزاب ایت ٥٨(

ترجمه : او هغه کسان چې ضرر رسوی مومنان سړی او مؤمنانې ښځو ته (په اتهام سره) به غیر دهغه کار چې کړی وی دوی (یعنې په ناکړی کار) پس په تحقیق سره دوی باروی پخپل ځان غټ دروغ او بیکاره ګناه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸_همدارنگی الله تعالی په بل ځای کې داسې فرمائی ((ان الذین فتنوا المؤمنین والمؤمنات ثم لم یتوبوا فلهم عذاب جهنم و لهم عذاب الحریق))

)سورة البروج آیت ۱۰(

ترجمه : بی شکه هغه کسان چه په فتنه کی یي غورځولی وی یعنې ضرر یې رسولی وی مومنانو سړیو ته او مومنانو ښځو ته او بیا یې توبه نه وی ویستلی نو دوي نه دی (په اخرت کې) عذاب ددوزخ او دوی ته دی عذاب د اور سوزونکی.

د پورتنې آیاتونو څخه معلومه شوه چې بی مو جبه مؤمنانو نارینو او ښځو ته ضرر رسول حرام او گناه او ددوزخ د داخلیدو سبب دی.

۱۹_الله تعالی امر کړیدی چې خپل ځانونه او خپلې ښځې او بچی ددوزخ داور څخه بچ کړی یعنې هغوی دالله تعالی طرف ته دعوت کړی او هغوی ته روغه او صحیحه اسلامي تربیه ورکړی.

الله تعالی داسې فرمائی : (یا ایهالذین امنوا قوا انفسکم و اهلیکم نارا وقودها الناس والحجارة)

)سورة التحریم ایت ٦(

ترجمه (ای مومنانو تاسی خپل ځانونه او اهل او عیال له اور څخه وساتۍ له هغه اور څخه چې خس او خاشاک یې خلک او تیږی دی.

۲۰_الله تعالی دمسلمانو او مؤمنو سړیو او ښځو ستاینه کړیدی او هغوی سره یې دمغفرت او لوې اجر وعده کړیدی او ټول یې نیکو کارونو ته دعوت کړیدی الله تعالی فرمائی :((ان المسلمین والمسلمات والمؤمنین والمؤمنات والقانتین والقانتات والصادقین والصادقات والصابرین والصابرات والخاشعین والخاشعات والمتصدقین والمتصدقات والصائمین والصائمات والحافظین فروجهم والحافظات والذاکرین الله کثیرا والذاکرات اعدالله لهم مغفرة و اجرا عظیما (

)سورة الاحزاب ایت ۳۵(

ترجمه: یقینا مسلمان سړی او مسلمانې ښځې او مومنان سړی او مؤمنانې ښځې او تابعداری کوونکی سړی او تابعداری کوونکی ښځې او رشتیا ویونکی سړی اورشتیا ویونکی ښځې او صبر کوونکی سړی او صبر کوونکی ښځې او عاجزی کوونکی سړی او عاجزی کوونکی ښځې او صدقه کونکی سړی او صدقه کوونکۍ ښځې او روزه نیونکی سړی او روژه نیونکی ښځې او بچ ساتونکی عورتونو خپلو لره سړی او بچ ساتونکی ښځې او ډیر یادونکی الله تعالی لره سړی او ډیر یادونکی ښځې تیار کړی الله تعالی دوی لره بخشش او لوې ثواب.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱ _همدارنګه الله تعالی ښځو ته خصوصی خطاب کړی دی او داسې یې فرمائیلی (و اقمن الصلاه واتین الزکاه واطعن الله ورسوله ....)

)سورة الاحزاب ایت ۳۲(

ترجمه : (ای دپیغمبر بیبیانو)(پابندی کوی دمونځ او ورکوی زکات او تابعداری کوی دالله او درسول د هغه ..).

۲۲_همدارنګی الله تعالی فرمائی چې مومنان نارینه او مؤمنانې ښځې سره دوستان دی او ټول امر کوی په نیکې باندې او منع کوی د بدوکارونو څخه او دمونځ پابندی کوی او زکات ورکوی او دالله او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم فرمانبرداری کوی.

الله تعالی داسې فرمایي : (والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض یامرون بالمعروف وینهون عن المنکر ویقیمون الصلاة ویؤتون الزکاة و یطیعون الله ورسوله .....)

)سورة التوبه ایت ۷۱(

ترجمه : او مومنان سړی اومؤمنانې ښځې بعضې ددوی د بعضو دوستان دی دوی امر کوی په نیکې سره او منع کوی دبدی نه او پابندی کوی د لمانځه او زکات ورکوی او تابعداری کوی دالله جل جلاله او درسول دهغه.

د ذکرشوی آیاتونه څخه د جندر موضوع هم ښه معلومه شوه چه اسلام هغه سوارلس سوه کاله مخکې بیان کړی دی او جندر دنارینو او زنانه و نقش او فعالیت ته وائی د یوی ټولنې په مختلفو سطحو کې.

۲۳_همدارنګه الله تعالی د پیغمبر بیبیانو ته خصوصی خطاب کوی او هغوی ته دشرعی علم د تحصیل امرکوی او داسې فرمائی (واذکرن ما یتلی فی بیوتکن من ایات الله والحکمه)

)سورة الاحزاب آیت ۳۴(

ترجمه : اویادوی هغه چې لوستل کیدي شی په کورونو ستاسو کی دایاتونو دالله تعالی او حدیث دنبی صلي الله علیه وسلم) څخه.

په ذکر شوی ایت کې اګر که خطاب بیبیانو ته دی خو حکم ټولو مسلمانو ښځو ته عام دی نو ټولو مسلمانو ښځو ته ضرور دی چې قران او حدیث ولولی ځکه چې دا دټولو علومو اساس دی او دغه دواړه یاد کړی او پر دغه دواړه ځانونه پوه کړی او په هغه باندې عمل وکړی ترڅو ددنیا او اخرت سعادت اودالله تعالی رضا او دایمی جنت ددوی په نصیب شی.

۲٤_همدارنګه الله تعالی چې نارینه یې دبدکارونو څخه منع کړی نو زنانه یې په خصوصی توګه د بدو کارونو څخه منع کړیدی چې دا په زنانه باندې کمال مهربانی او شفقت دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی داسې فرمائی (یا ایهالذین امنوا لا یسخر قوم من قوم عسی ان یکونو ا خیرا منهم ولا نساء من نساء عسی ان یکن خیرا منهن ولا تلمزوا انفسکم ولا تنابزوا بالالقاب .....)

)سورة الحجرات ١١(

ترجمه : ای مؤمنانو مسخری دی نه کوی هیڅ نارینه په نورو نارینو باندې کیدایشی چې هغوی به غوره وی ددوی نه او نه دی زنانه مسخری کوی په نورو زنانه پوری کیدیشی چې هغه به غوره وی د دوي نه او یو د بل عیبونه مه وائی او یو بل ته په بدو نومونو اواز مه کوي.

٢٥_ددنیا ژوند دښځې او نارینه په مشارکت سره مخ په وړاندې ځی او یو بل ته ضرورت لری او که په دغو دواړو کې یو نه وی نو ژوند سخت دی دغه مطلب ددغه ایت څخه اخیستل کیږی (هن لباس لکم وانتم لباس لهن) (

)سورة بقره ایت ١٨٧(

ترجمه : ښځې جامه ده ستاسو دپاره او تاسو جامه یې دښځو دپاره

یعني نارینه دښځې د لباس حیثیت لری او ښځې د نارینه دپاره د لباس حیثیت لری او دا په څو وجه سره دی .اوله وجه دا چې لکه څنګه چې جامه او بدن یو بل سره جوخت او لازم او ملزوم دی نو داسې ښځې او میره هم سره لازم او ملزوم دی

دویمه وجه داده چې جامه دبدن پټونکی دی نو دارنګی ښځه او خاوند د یو بل دپاره پرده ده د فحش کاری او بدنامی نه.

دریمه وجه داده چه په جامه کې دبدن دپاره سکون او ارام وی نو دغه شانتی ښځه او خاوند هم دیو بل دپاره سکون او ارام دی

څلورمه وجه ئې داده چې ښځه په شان د توشکی ده او خاوند په شان د بړستن دی نو دا دواړه یو بل سره ارتباط لری او یو بل ته محتاج دی او پنځمه وجه داده چې لکه څرنګه چې بغیر دجامو نه ژوند سخت وی نو همدارنګه د نارینه و نه بغیر دښځو ژوند او د ښځو نه بغیر د نارینه ژوند سخت دی (تفسیر احسن الکلام صفحه ٣٥ جلد ٢)

٢٦ _الله تعالی خپل پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته امر کړیدی چې دمومنو زنانه و سره بیعت وکړی او هغوی د پاره دالله تعالی نه مغفرت وغواړی چې دا دښځو د پاره ډیر لوې شرف او عزت دی.

الله تعالی داسې فرمائی (یاایهاالنبی اذا جاءک المومنات یبا یعنک علی ان لا یشرکن بالله شیئا ولا یسرقن ولا یزنین ولا یقتلن اولادهن ولا یاتین ببهتان یفترینه بین ایدیهن و ارجلهن ولا یعصینک فی معروف فبایعهن واستغفرلهن الله ان الله غفور رحیم)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)سورة الممتحنه ایه ۱۲(

ترجمه : ای نبی کوم وخت چې راشی تا ته مؤمنانې ښځې ددې دپاره چې بیعت وکړی دوی له تا سره پدی خبرو باندې چې دوی به شریک نه گنړی الله تعالی سره هیڅ څیز او نه به غلا کوی او نه به زنا کوی او نه به وژنی خپل بچی او دوی به راتگ نه کوی داسې دروغ ته چې جوړوی دخپلو لاسونو او خپو تر منځ (یعنې دیو چا اولاد بل چا ته منسوب نکړی) او نافرمانی به نه کوی په هیڅ کار ددین کې نو ته بیعت وکړه دوی سره او ښښنه وغواړه ددوی دپاره د الله تعالی نه یقینا الله تعالی ښښونکی او رحم کوونکی دی.

۲۷ _الله تعالی هغو کسانو ته ډیر بد وویلی دی چې څوک غواړی دښځې او خاوند د محبت نه ډک علاقات خراب کړی او دهغوی ترمنځ جداوالی راولی .

الله تعالی فرمائی (فیتعلمون منهما ما یفرقون به بین المرءوزوجه....)

)سورة البقره ایت ۱۰۲(

ترجمه : یهودیانو به دهاروت او ماروت نه هغه شی زده کولو چې دهغه په وسیله به یې دښځې او دخاوند تر منځ جداوالی راوستله.

او بیا ددې ایت په اخر کې ئې فرمائلی دی چې دغه کسان چې دښځې او خاوند تر منځ جداوالی راولی دجنت څخه به محروم وی او د ایت څخه دا هم معلومه شوه چې چه پر ښځو ظلم او دښځې او خاوند تر منځ جدایې راوستل دا دیهودو دبدو کارونو څخه یو کار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځې چې الله تعالی په قران کې ذکر کړې دي

په قرانکريم کې دځو ښځو ذکر او حکايت شويدی چې په هغه جمله کې دبی بی مريم نوم په صراحت سره بار بار ذکر شويدی خو دنورو ښځو نومونه صراحتا نه دی ذکر البته حکايات يې په مختلفو سورة ونو کې بيان شويدی همدارنگی په قران کې دوه غټې سورة ونه دښځو په نوم باندې نومول شوي دی چې يو ته سورة النساء وائی او نساء په عربی ژبه کې ښځو ته وائی او بل سورة په سورة مريم باندې نومول شويدی چې دا هم په اسلام کې د ښځې دعظمت او عزت يو لوي دليل دے مونږه په راتلونکی عباراتو کې دهغو ښځو بيان کوو چې دهغوی نوم او يا حکايت په قرآن کې ذکر شوی وي چې په لاندې ډول دي .

اول : مريم بنت عمران عليها السلام چې دعيسی عليه السلام مور وه دغه نيکه ښځه چې د ولايت مقام ته رسيدلې وه په قرانکريم د هغې نوم صراحتا څلور ديرش کرتې په دولسو سورتونو کې ذکر شويدی چې هغه سورة بقره ، آل عمران او سورة النساء ، سورة المائدة ، سورة التوبة ، سورة مريم ، سورة المومنون ، سورة الاحزاب ، سورة الزخرف ، سورة الحديد ، سورة الصف سورة التحريم دي

الله تعالی دبی بی مريم په باره کې داسې فرمايلي ((اذ قالت الملائكة يامريم ان الله اصطفاک وطهرک واصطفاک علی نساء العالمين))

)سورة آل عمران ايت ٤٣(

ژباړه : او کله چې ووېل ملايکو ای مريم يقينا الله تعالی غوره والی ورکړې تاته او پاکه ساتلې ئې ته او غوره کړې ئې ته په زنانه و د خلکو باندې.

او په بل ځاي کې يې دهغې په صفت کې داسې فرمائلی : ((ومريم بنت عمران التی احصنت فرجها فنفخنا فيه من روحنا وصدقت بكلمات ربها وكتبه وكانت من القانتين))

)سورة التحريم ايت ١٢(

ژباړه : او بيان کړيدی الله تعالی مثال دمريم لور دعمران هغه زنانه چې بچ ئې وساتلو عورت خپل نو پوکی وکړلومونږ په هغې کې دروح دطرف زمونږ نه او تصديق کړی وه دې دکلمو درب خپل او دکتابونو دهغه او داوه دپوره تابعداری کوونکو څخه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدرانگه چې کله بی بی مریم پخپله عبادتخانه کې په عبادت باندې مصروفه وه نو په ژمی کې ورته د اوړی میوه غائبانه راتله او په اوړی کې به ورته دژمی میوه غائبانه راتله چې داد هغې لپاره یو لوې کرامت وو الله دغه خبره داسې بیان کړی دی:

))کلما دخل علیها زکریا المحراب وجد عندها رزقا قال یا مریم انی لک هذا قالت هو من عندالله ان الله یرزق من یشاء بغیر حساب((

)سورة ال عمران ایت ۳۷(

ژباړه : هرکله چې به داخل شو زکریا علیه اسلام په هغې باندې عبادتخانې ته نو وبه موندلو دهغې سره روزي (یعنې دژمي میوه په اوړی کې او داوړی میوه په ژمی کې نو زکریا علیه السلام به وویل چې ای مریم دا روزی دکوم ځې نه تاته راغله ؟ نو هغې به وویلې چې دا دالله تعالی له طرف نه دی یقینا الله تعالی روزی ورکوي چاله چې وغواړي بغیر حسابه .

همدارنگه الله تعالی دبی بی مریم خدمت او ساتنه او پالنه دماشومتوب نه زکریا علیه السلام ته سپارې وه چې دا دټولو ښځو لپاره یو لوې افتخار او عظمت دی چې دخپلې زمانې پیغمبر دیوې ښځې خدمت او پالنه او ساتنه کوی ددې نه معلومیږي چې نیکې ښځې دالله په نزد او هم دهغه دپیغمبرانو په نزد څومره اوچته مرتبه لري الله تعالی داسې فرمائی : ((وکفلها زکریا))

)سورة ال عمران ایت ۳۷(

ژباړه : الله تعالی دبی بی مریم پالنه او ساتنه زکریا علیه السلام ته وسپارلو . ان تردې پورې چې کله بی بی مریم دمور نه پیدا شوه نومور ئې هغه بیت المقدس ته راوستله چې هلته زکریا علیه السلام او نور علماء ناست وه نو هغوی ته ئې وویلی چې دغه ماشومه ما دبیت المقدس دخدمت لپاره ورکړي نو په دغه وخت کې په دغه مجلس کې هر یو غوښتل چې هغه دې د بی بی مریم خدمت او ساتنه او پالنه وکړي خو آخر فیصله په دې وشوه چې هریو به خپل قلم دریاب ته وغورځوي نو که دهرچا قلم داوبو دپاسه ودرید نو هماغه به دبی بی مریم خدمت او پالنه کوي نو دوي چې کله خپل قلمونه وغورځول په دریاب کې نو یواځې دزکریا علیه السلام قلم داوبو دپاسه ودریده نو بی بی مریم هغه ته دخدمت لپاره وسپارل شوه . دغه قصه الله تعالی داسې ، بیانوی ((وما کنت لدیهم اذ یلقون اقلامهم ایهم یکفل مریم وما کنت لدیهم اذ یختصمون))

)سورة ال عمران ایت ٤٤(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : او نه وي ته (اى پيغمبره) ددوی سره حاضر چي کله دوی غورځول خپل قلمونه (اوبو ته چي معلومه شی) چي کوم يو کس به پالنه کوی دمريم او نه وی ته حاضر ددوی سره کوم وخت چي دوي بحث کول په باره دساتلو دمريم کي (

همدارنگه الله تعالی دبی بی مريم څخه يو عظيم پيغمبر چي عيسی عليه السلام و زيږولي وه او خپل عظيم قدرت ئي پکي ښودلي دی چي هغه ئي بغير دپلاره پيدا کړي وه دغه قصه الله تعالی داسي بيانوی : ((اذ قالت الملائکة يا مريم ان الله يبشرک بکلمة منه اسمه المسيح عيسی بن مريم وجيها فی الدنيا والاخرة ومن المقربين ويکلم الناس فی المهد وکهلا ومن الصالحين قالت رب انی يکون لي ولد ولم يمسسنی بشر قال کذلک الله يخلق ما يشاء اذا قضی امرا فانما يقول له کن فيکون ويعلمه الکتاب والحکمة والتوراة والانجيل ورسولا الی بنی اسرائيل))

)سورة ال عمران ايت ٤٥ -٤٩(

ژباړه : کوم وخت چي وويل ملايکو ای مريم يقينا الله تعالی زيری درکوی تاته په يوی کلمی دطرف دالله تعالی نه چي نوم دهغه مسيح عيسی ځوي دمريم دی چي مخور به وي په دنيا او په آخرت کي او الله ته دنزدي کړی شوی بندگانو څخه به وی او دي به خبري کوي دخلقو سره په غيږ دمور کي او په پوخ عمر کي او دپوره نيکانو څخه به وي . نو وويل مريم : ای ربه څرنگي به ځما لپاره ځوي وي او حال دا چي هيڅ يو بشر ماباندي لاس نه دی لگولی نو وويل (جبريل) دغسي الله تعالی پيدا کوی څه چي وغواړی هر کله چي هغه ديو کار دکيدلو فيصله وکړي نو هغه ته ووائی اوشه نو هغه وشي او ښودنه به کوي ده (عيسی) ته دکتاب او دسنت اود تورات او دانجيل او دي به رسول وگرځوي بنی اسرائيلو ته يعني دبني اسرائيلو پيغمبر به وي .

همدرانگي الله تعالی دبی بی مريم لاندي ښه صفتونه او کرامات بيان کړيدی

١-ملائکو دهغي سره خبري کړي وه .

٢-هغه الله تعالی په ټولو ښځو دزماني باندي غوره کړی وه

٣-هغه الله تعالی دگناه څخه پاکه ساتلي وه

٤-هغه يوه پاک لمنه ښځه وه

٥-هغه يوه رينښتينی ښځه وه

٦-هغه دالله تعالی په خبرو او کتابونو ايمان او باور درلوده .

٧-هغه دالله تعالی تابعداره بنده وه .

٨-هغي ته به غيبی او خارق العاده رزق ورکول کيده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹-دهغې نه الله تعالی بغیر خاوند نه پیغمبر پیداکړو .

۱۰-دهغې خدمت او پالنه دزمانې پیغمبر زکریا علیه السلام کوله .

دوهم : حنة بنت فاقوذ چې دعمران ښځه او دبی بی مریم موروه :

ددغې نیکې ښځې حکایت په سورة ال عمران کې ذکر شویدی دغې ښځې حمل درلود او دا یې نذر ایښی و چې کله دغه حمل پیدا شی نو هغه به دبیت المقدس خدمت کوي نو کله یې چې دغه حمل وزیږاوه نو هغه ښځه وه نو دهغې نوم ئې مریم کیښوده . نو الله تعالی دغه نذر قبول کړلو او مریم بیا په بیت المقدس کې دزکریا علیه السلام ترپالنې لاندې اوسیدله او هغې ته ئې یوه خاصه کوټه جوړ کړې وه .

الله تعالی فرمائی : ((اذقالت امراة عمران رب اني نذرت لک ما فی بطنی محررا فتقبل منی انک انت السمیع العلیم فلما وضعتها قالت رب انی وضعتها انثی والله اعلم بما وضعت ولیس الذکر کالانثی واني سمیتها مریم واني اعیذها بک وذریتها من الشیطن الرجیم فتقبلها ربها بقبول حسن وانبتها نباتا حسنا وکفلها زکریا ..))

)سورة ال عمران ۳٦-۳۷(

ژباړه : هر کله چې ووئیل ښځې دعمران علیه السلام ای ربه زما یقنیا ما منخته کړې ده خاص تالره دهغه ماشوم چې ځما په خیټه کې دی ازاد کړی شوی ددین لپاره نو قبول کړې زمانه یقینا ته هرڅه اوری او په هر څه باندې عالم ئې نو هر کله چې هغې وزیږوله هغه نو هغې وویلې یا ربه یقینا ما جینی وزیږوله او الله تعالی ښه پوهه دی په هغه چې هغې زیږولی دی او نه دی هغه نارینه (چې ده طلب کړې وه د هغه) پشان دهغه زنانه (چې ورکړی شوه) او یقینا ما نوم ایښودلې دی د هغې مریم او یقینا زه پناه غواړم هغې لره په تاسره او اولاد د هغې لره د شیطان رټلی شوی نه نو قبول کړلو هغه رب د هغې په ښائسته قبلولو سره او زرغون ئې کړو هغه په ښائسته زرغونولو سره او هغه ئې زکریا ته وسپارلو (د خدمت او پالنې لپاره)

دریم : آسیه بنت مزاحم علیها السلام چې دفرعون ښځه وه او مسلمانه وه فرعون هغې ته سخت عذابونه ورکړلو چې هغه بیرته داسلام څخه وګرځیږي خو هغه دقوي ایمان او عقیدې خاونده وه او دحق په لار کې ئې شهادت قبوله کړه او فرعون هغه شهیده کړه . الله تعالی دهغې په صفت کې داسې فرمائی : ((وضرب الله مثلا للذین امنوا امراة فرعون اذقالت رب ابن لی عندک بیتا فی الجنة ونجنی من فرعون وعمله ونجنی من القوم الظالمین))

)سورة ا لتحریم ایت ۱۱(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : او بیان کړیدی الله تعالی مثال دمومنانو لپاره دښځې دفرعون کوم وخت چې وویل هغې ای ربه ځما جوړ کړه ما لپاره ستا په خوا کور په جنت کې او ماته نجات راکړه دفرعون او دهغه دعمل څخه او ماته نجات راکړه دظالم قوم څخه.

څلورم : بی بی سارة چې دابراهیم علیه السلام ښځه وه:

ددغې ښځې څخه دوه پیغمبران پیدا شوی وه چې یو اسحق علیه السلام وه او بل یعقوب علیه السلام یعنې دی د دوو پیغمبرانو مور وه او دپیغمبرښځه وه الله تعالی دهغې حکایت په سورة هود او سورة الذاریات کې داسې کړیدی : ((وامراته قائمة فضحکت فبشرناها باسحاق ومن وراء اسحق یعقوب))

)سورة هود ایت۷۱(

ژباړه : او دابراهیم علیه السلام ښځه ولاړه وو نو هغه خوشحاله شوه نو مونږه زیری ورکړلو هغې ته په اسحق او وروستو داسحق نه په یعقوب سره .

او په سورة الذاریات کې یې داسې فرمائی : ((وبشروه بغلم علیم ، فاقبلت امراته فی صرة فصکت وجهها وقالت عجوز عقیم ، قالوا کذلک قال ربک انه هوالعلیم الحکیم))

)سورة الذاریات ایت ۳۰(

ژباړه او ملائکو زیری ورکړلو ابراهیم علیه السلام ته په یو علم والا ځوې سره نو مخامخ شوه ښځه دهغه په ډله دملائکو کې په چغې سره نو خپل مخ ئې په لاس ووهلو او وې وئیلې زه یوه شنډه بوډۍ یمه نو ملایکو وویل دغسې به ئې ته ستا رب ویلي دي یقینا هغه حکمتونو والا دی.

پنځم :دزکریا علیه السلام ښځه چې دبی بی مریم خاله وه اویوه مسلمانه ښځه وه ددغې ښځې ذکر دسورة ال عمران په څلویښتم ایت او سورة مریم په پنځم او اتم ایت کې شویدی .

شپږم : دموسی علیه السلام مور چې یوه مسلمانه ښځه وه دسورة طه په اته دیرشم او څلویښتم ایت کې او دسورة القصص په اووم او دولسم ایت کې ئې ذکر شویدی .

اووم : بلقیس : دغه ښځه مخکې دایمان راوړلونه دیمن ملکه وه سلیمان علیه السلام هغې ته یو خط ولیږلو او هغه ئې اسلام ته دعوت کړې وه چې ددغه خط نه وروسته هغه سلیمان علیه السلام ته راغله او مسلمانه شوه او دشرک او دکفر نه ئې خپل برائت اعلان کړلو .

الله تعالی ددغې ښځې قیصه په سورة النمل کې د ۲۳ اایت څخه تر ٤٤ ایت پورې په تفصیل سره ذکر کړی دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم: زینب بنت جحش رضی الله عنها چې دزید بن حارثة رضي الله عنه ښځه وه او زید ته رسول الله صلی الله علیه وسلم ځوي ويلې وه او دهغه سره ئې ئې زياته مينه درلودله زيد بن حارثة خپله ښځه طلاقه کړه او دهغه دطلاق نه وروسته الله تعالی دغه ښځه خپل پيغمبر ته په نکاح کړلو او الله تعالی دغه قصه داسې بيانوی : ((فلماقضی زيد منها وطرا زوجناکها لکی لايکون علی المومنين حرج فی ازواج ادعيائهم اذا قضوا منهن وطرا وکان امرالله مفعولا))

)سورة الاحزاب ايت ۳۷ (

ژباړه : پس هرکله چې پوره کړلو زيد دهغې (زينب بنت جحش) نه حاجت نو په نکاح سره مونږ درکړله تاته دغه ښځه ددې لپاره چې نه وي په مومنانو باندې تنگسيا په باره دنکاح کولو دښځو دمتبنی گانو ددوي هر کله چې پوره کړي دوي دهغوې نه حاجت او دې حکم دالله تعالی پوره کړی شوی .

د رسول الله صلی الله علیه وسلم دغه ښځه دومره اوچته مرتبه درلودله چې رب العالمين پخپله دعرش دپاسه دهغې نکاح دخپل پيغمبر سره تړلې وه ځکه خوبه دغه ښځه درسول الله صلی الله علیه وسلم په نورو ښځو افتخار کولو او دابه ئې ويلی چې ځما نکاح رب العالمين د عرش دپاسه دخپل پيغمبر سره تړلی دی .

نهم :عائشه رضي الله عنها چې درسول الله ښځه وه دسورة النور دلسم ايت څه تر شلم ايته پورې د هغې دبرائت لپاره نازل شويدی .

لسم : درسول الله صلی الله علیه وسلم نورې بيبيانې :

درسول الله صلی الله علیه وسلم دټولو بيبيانو ذکر په سورة الاحزاب او سورة التحريم کې په تفصيل سره شوی دی .

سورة الاحزاب ايت ٦ او ايت ۲۸ الی ۳٤ او ايت ۵۰ تر ۳ او ايت ۵۹ اوسورة التحريم دايت ۳ څخه تر ايت ۵ پورې .

يوولسم : دشعيب عليه السلام لورگانې چې يوه ئې بيا دموسی عليه السلام ښځه شوه . ددوی حکايت په سورة القصص کې الله تعالی ذکر کړی دی . سورة القصص ايت ۲۳ .

دولسم : دعزيز مصر ښځه چې راعيل نوميده او مشهوره په زليخا باندې وه .

ددغې ښځې حکايت الله تعالی په سورة يوسف کې په تفصيل سره ئې ذکر کړی دی .

ديارلسم :دنوح عليه السلام ښځه او دلوط عليه السلام ښځه دغه دواړه ښځې اگر که دپيغمبرانو ښځې وې خو کافرې وې ځکه دواړه دجهنم مستحق شول الله تعالی ددغو دواړو په باره کې داسې فرمائي : ((وضرب الله مثلا للذين کفروا امراة نوح وامراة لوط کانتا تحت عبدين من عبادنا صالحين فخانتاهما فلم يغنيا عنهما من الله شيئا وقيل ادخلا النار مع الداخلين (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)سورة التحريم ايت ١٠(

ژباړه : او بيان کړيدی الله تعالی مثال کافرانولره دښځې دنوح او دښځې دلوط چې دا دواړه ځما ددوه صالحو بندګانو په نکاح کې وه نو خيانت وکړو دغو دواړو دخپل ميړونوسره (ايمان ئې رانه وړ) نو دفع نه کړلو هغوی د دوې نه هيڅ شی دالله دعذاب نه او وويل شو چې داخلې شی اورته داخليدونکو سره .

څوارلسم : دابو لهب ښځه چې ام جميل نوميده او کافره وه الله تعالی ددغې ښځې حکايت په سورة اللهب کې کړيدی او داسې ئې فرمائلی دی : ((وامراته حمالة الحطب في جيدها حبل من مسد))

)سورة اللهب ايت ٤-٥(

ژباړه: او ښځه دده چې بارونکې دخاشاک ده په سټ دهغې کې رسی ده دپوستکو دکجورو څخه .

مطلب دا چې د ابو لهب ښځه به هم د جهنم اور ته داخليږی دغه ښځه ډيره سخته کافره وه او رسول الله صلی الله عليه و سلم ته به زيات تکليف رسولو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم بحث

دنبوی احادیثو په ذخیره کې داسې ډیر روایتونه موجود دي چې په هغې کې دښځو اوچت مقام ذکر شوی دی خو زه په دغه لویه ذخیره کې صرف یو څو روایتونه ذکر کوم چې دهغې څخه دښځو اوچت مقام په اسلام کې ډیر ښه معلومیږي چې هغه په لاندې ډول دی :

۱-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دابوهریرة رضي الله عنه څخه روایت کړی چې هغه ویلی دي : ((اتی جبریل النبی صلی الله علیه وسلم فقال یا رسول الله هذه خدیجة قد اتت معها اناء فیه ادام وطعام فاذا اتتک فاقرا علیه السلام من ربها ومني وبشرها ببیت فی الجنة من قصب لا صخب فیه ولا نصب))

)متفق علیه مشکوة صفحه ۵۷۳(

ژباړه : جبریل علیه السلام نبی علیه السلام ته راغی او هغه ته یې وویلې چې ای رسول الله صلی الله علیه وسلم خدیجة تاته راتلونکې ده او دهغې سره یو لوښی دی چې په هغه کې قتغ او دخوراک څه شی دی نو چې کله تاته راغله نو په هغې باندې دهغې درب له طرفه او ځما له طرفه سلام ووایه او هغې ته زیری ورکړه په یو کور سره په جنت کې چې دمرغلرو څخه جوړ دی او په هغه کې شور او تکلیف نشته

سبحان الله!

یوه ښځه په اسلام کې دومره اوچتې مرتبې ته رسیږي چې رب العالمین او دهغه مقرب ملائک جبریل علیه السلام په هغې باندې سلام وائی او هغې ته په دنیا کې دجنت زیری ورکوي . یقینا دغه ټولو ښځو ته لوې افتخار او دیر لوې عزت دی .

۲-امام ترمذي رحمه الله دانس رضي الله عنه څخه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((حسبک من نساء العالمین مریم بنت عمران وخدیجة بنت خویلد وفاطمة بنت محمد وآسیة امراة فرعون (

)مشکوة صفحه ۵۷۳ (

ژباړه : کافي ده تاته پیژندل دفضیلت دمریم لور دعمران او دخدیجې لور دخویلد او دفاطمې لور دمحمد صلی الله علیه وسلم او داسیه ښځه دفرعون.

یعني دغې ښځې داسې اوچتو مرتبو ته رسیدلي دي چې ډیر نارینه هغې ته نه دی رسیدلي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣-امام بخاري او امام مسلم رحمه ا الله دعائشة رضي الله عنها څخه روایت کړیدی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((یا عائشة هذا جبریل یقرئک السلام قالت وعلیه السلام ورحمة الله قالت وهو یری مالا اری))

)مشکوة صفحه ٥٧٣(

ژباړه : ای عائشې دغه جبریل دی او پرتا سلام وائی نو عائشة رضي الله عنها وویلې چې په هغه دې سلام او رحمت دالله وي او بیائې وویلې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم جبریل لیده او مانه لیده .

٤-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دعائشة رضي الله عنها څخه روایت کړیدي چې هغې فرمائلی دی : ((کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یکثرذکرها(خدیجة) وربما ذبح الشاة ثم یقطعها اعضاء ثم یبعثها في صدائق خدیجة))

)متفق علیه مشکوة صفحه ٥٧٣(

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه وسلم به خدیجة رضي الله عنها ډیره یادوله او ډیر کرتې به یې چې کله ګډ حلاله کړه نو دهغه اندامونه به ئې جداجدا کړله او بیا به ئې دخدیجې رضي الله عنها په دوستانو تقسیموله .

٥-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دعلي رضي الله عنه څخه روایت کړیدي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((خیر نسائها مریم بنت عمران وخیر نسائها خدیجة بنت خویلد))

)متفق علیه مشکوة صفحه ٥٧٣(

ژباړه : مریم لور دعمران د خپلې زمانې بهتره ښځه وه او خدیجه لور دخویلد دخپلې زمانې بهتره ښځه ده.

٦-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دعائشة رضي الله عنها څخه روایت کړی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فاطمه رضي الله عنها ته وویل : ((یا فاطمة الا ترضین ان تکوني سیدة نساء اهل الجنة))

)مشکوة صفحة ٥٦٨(

ژباړه : ای فاطمې ایا ته نه خوشحالیږی چې دجنت دښځو سرداره شې.

او په بل روایت کې امام ترمذی دعائشة رضي الله عنها روایت کړي دی چې فاطمة رضي الله عنها داسې فرمائلی دی : ((واخبرنی انی سیدة نساء اهل الجنه))

)متفق علیه مشکوة صفحه ٥٧٤(

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه وسلم ماته خبر راکړه چې زه دجنت دښځوسرداره یم .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷-امام بخاري او امام مسلم دعمروبن العاص رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې هغه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويلې : ((ای الناس احب اليک ؟ قال عائشة))

)متفق عليه � مشکوة صفحه ٥٥٥(

ژباړه : په خلکو کې څوک تاته ډير خوښ دی نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمائل چې عائشة رضي الله عنها .

۸-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله دمسوربن مخرمة رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی : (فاطمة بضعة منی فمن اغضبها اغضبنی وفی رواية يريبنی ما ارابها ويوذيني ما آذاها)

)متفق عليه � مشکوة صفحه ٥٦٨(

ژباړه : فاطمه څما دبدن ټوټه ده او چاچې هغه په غصه کړله نو زه ئې په غصه کړلم او په بل روايت کې ئې داسې ويلی دی : ((ما خفه کوی هغه شی چې فاطمه خفه کوی او ماته تکليف او ضرر رسوی هغه شی چې فاطمه ته تکليف او ضرر رسوی .

دپورتني احاديثو څخه دا معلومه شوه چې داسلام مقدس دين پرښځو څومره زيات اهتمام کړی دی او دا چې ښځې کولای شي هغه اوچتو درجو او مرتبو ته ورسيږي کوم چې دير سړي ورته نه شي رسيدلای البته دغو او چتو مرتبو ته به دتقوی او ديانتداری او خوش اخلاقې له لارې رسيږي .

۹-امام احمدبن حنبل او امام نسائی رحمهما الله دانس رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((حبب الی من الدنيا النساء والطيب وجعلت قرة عينی فی الصلاة))

)مشکوة صفحه ٤٤٩(

ژباړه : ددنيا څخه ماته ښځې او خوشبوئې محبوب شويدی او څما دسترګو يخوالي په لمانځه کې ګرځول شوي دي .

۱۰-همدارنګې امام نسائی دانس رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې هغه ويلی دی : ((لم يکن شی احب الی رسول الله صلی الله عليه وسلم بعد النساء من الخيل(

)نسائی صفحه ۹٤ جلد ۲(

ژباړه : داسې شی چې رسول الله صلی اله عليه وسلم ته پس له ښځو دير خوښ وه هغه اسونه وه ، يعني په اوله درجه کې ئې دښځو سره مينه زياته وه او دهغوې نه وروسته ئې داسونو سره مينه زياته وه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱-امام مسلم رحمه الله دعبدالله بن عمرو رضي الله عنه نه روايت کړيدی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((الدنيا متاع وخير متاعها المراة الصالحة))

)مشکوة صفحه ۲٦۷(

ژباړه : دنيا يوه شتمني ده او غوره شتمنی ددنيا صالحه ښځه ده .

۱۲-امام ابوداود رحمه الله دابوالطفيل غنوی رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې هغه ويلی دی : ((کنت جالسا مع النبی صلی الله عليه وسلم اذاقبلت امراة فبسط النبی صلی الله عليه وسلم رادءه حتی قعدت فلما ذهبت قيل هذه ارضعت النبی صلی الله عليه وسلم))

)مشکوة ۲۷٤(

ژباړه : زه دنبی عليه السلام سره ناست وم چې يوه ښځه راغله نو نبی عليه السلام خپل څادر هغې ته هواره کړه او هغه ورباندې کښيناستله نو هرکله چې دغه ښځه لاړله نويو چا وويلې چې دا هغه ښځه ده چې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته ئې شيدې ورکړيده . يعنې دهغه رضاعی مور وه .

۱۳-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله دام هانی بنت ابی طالب رضي الله عنها نه چې درسول الله صی الله عليه وسلم دتره لور روايت کړې دی چې هغې په فتح دمکې کې دوو مشرکانو ته چې دده دميره خپلوان وو امان ورکړې وه او علی رضي الله عنه غوښتل چې دغه کسان ووژنې نو ام هانې رضي الله عنها رسول الله صلی الله عليه وسلم ته دغه خبره وکړله نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل :(قداجرنا من اجرت يا ام هانئ)

)مشکوة صفحه ۳٤۷(

ژباړه : مونږ امان ورکړيدی هغه چاته چې تاورته امان ورکړيدی ای ام هانئ .

سبحان الله !

داسلام په مقدس دين کې دښځې دتصميم او نظر څومره زيات احترام شويدی او په هغه باندې څومره زيات اهتمام شويدی چې يوه مسلمانه ښځه دوو کافرانو ته امان ورکوي او دالله تعالی رسول دغه امان ورکول قبول او نافذوي .

۱٤-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله د ابو هريره رضی الله عنه نه روايت کړيدی چې يو سړی رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل : (من احق الناس بحسن صحابتی ؟ قال امک قال ثم من ؟قال امک .قال ثم من ؟ قال امک . قال ثم من ؟ قال ابوک)

)مشکوة صفحه ٤۱۸(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : يو سړی رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې څوک پر ما باندې ډير حقدار دی په ښه ملګرتيا کې ؟ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل ستا مور هغه سړی بيا وويل څوک ؟ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل ستا مور هغه سړی وويل بيا څوک ؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل چې ستا مور هغه سړی وويل بيا څوک ؟ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل ستا پلار.

سبحان الله.

دا يو لوې شرف عزت او افتخار دی د ټولو ښځو دپاره چې رسول الله صلی الله عليه وسلم هغوی دری ځلی مکرر زيات حقدار د ښه ملګرتيا او ښې معاملی بولی او نارينه يې په څلورمه درجه کې حقدار ګڼلی دی.

۱۵-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله دابو هريرة رضي الله عنه نه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((استوصوا بالنساء خيرا))

)مشکوة صفحه ۲۸۰(

ژباړه : ترجمه : يو بل ته دښځو په هکله ښه وصيت او سپارښتنه وکړی .

سبحان الله :

وګورئ داسلام د مقدس دين کمال ته چې دښځو په خيراو صلاح باندې څومره زيات اهتمام کوی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم خپل ټول امت ته امر کوي چې يو بل ته دښځو په باره کې ښه وصيت وکړئ يعني يو بل ته پرښځو باندې درحم او دهغوي سره دنيکې رويې په باره کې وصيت وکړئ .

۱٦-امام احمدبن حنبل او امام نسائی او امام بيهقی رحمهم الله دمعاويه بن جاهمه رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې جاهمه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغی نو هغه ته يې وويل چې(يا رسول الله صلی الله عليه وسلم اردت ان اغزو وقد جئتک استشيرک فقال هل لک من ام ؟قال نعم قال فالزمها فان الجنة عند رجلها)

)مشکوة صفحه ٤۲۱(

ژباړه : ای رسول الله ما اراده کړې چې غزا ته لاړ شم او تاته راغلی يم چې ماته مشوره راکړئ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل ايا مور دې شته ؟ نو هغه وويل هو نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې دهغې سره دخدمت لپاره اوسيږه ځکه جنت دهغې دخپو سره دی .

۱۷-امام خطيب بغدادی په خپل کتاب الجامع لاخلاق الراوي کې د انس رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمائلی دی : ((الجنة تحت اقدام الامهات))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)رواه احمد و النسايی و ابن ماجه و الحاکم والقضاعی فی مسنده مشکوة صفحه ٤٢١ حاشیه ٤ واورده الذهبی فی الکبائر و ذکره الساعاتی فی بلوغ الامانی شرح الفتح الربانی جلد ١۴ صفحه ۵٨ الفتح الربانی ج ١۴ صفحه ۵٨ کشف الخفاج 1 ص ٣٣۵(

ژباړه : جنت دمورګانو دقدمونو لاندې دی .

سبحان الله!

دایولوې افتخار او عزت دی ټولو ښځو ته چې جنت ته تلل دمورګانو په خدمت او پالنه پورې تړل شوي دي.

١٨-امام مسلم او امام بخاری او امام ترمذي دانس رضي الله عنه نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((من عال جار یتین حتی تبلغا جاء یوم القیامة انا وهو کهاتین واشار بالسبابه والوسطی))

)ریاض الصالحین صفحه ١۵۵ مشکوة صفحه ٤٢١ الادب المفرد جلد ١ صفحه ٤١(

ژباړه : چاچې ددوو جنکیانو خدمت او پالنه دهغوې تربالغیدو پورې وکړلو نو په ورځ دقیامت کې به څما سره دومره نزدې وي لکه څنګه چې منځنی ګوته دشهادت د ګوتی سره نزدی دی .

ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې دښځو خدمت او پالنه او پرهغوی شفقت درسول الله صلی الله علیه وسلم دخوشحالیدو او دجنت دداخلیدو سبب دی .

١٨-امام احمدبن حنبل او امام نسائی او امام ابن ماجه رحمه الله د ابوهریرة رضي الله عنه او دابو شریح خزاعی رضي الله عنه څخه روایت کړي دی چې رسول الله صلی اله علیه وسلم فرمائلی دی : ((اللهم اني احرج حق الضعیفین الیتیم والمراة))

)الفتح الربانی ج ١٦ صفحه ٢٣٢ ریاض الصالحین صفحه ١۵٦(

ژباړه : ای الله زه په سختی سره منع کوم ددوو ضعیفانو یتیم او ښځه دحق دتلفولو څخه یعنې دیتیم او ښځې دحق دپیمالولو څخه خلک سخت ویروم او سخت منع کوم او دیتیم او ښځې دحق پیمالونکې ګنهګار ګنم .

سبحان الله !

وګورئ داسلام مقدس دین ته چې څومره زیات اهتمام کوی دښځو په حقونو باندې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغوې دحقوقو دضائع کولو څخه څومره په سختی سره خلک منع کوي .

١٩-امام بخاري او امام مسلم دعائشی رضي الله عنها نه روایت کړي دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((من ابتلی من هذه البنات بشئ فاحسن الیهن کن له سترا من النار (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مشکوة صفحه ٤٢١ الادب المفرد صفحه ٤١ جلد ١ (

ژباړه : چاته چې لورګانې ورکړی شوی وي او دې ورسره احسان وکړي (یعنې دهغوې ښه خدمت او پالنه او تربیه وکړي) نو دغه لورګانې به دده او ددوزخ داور ترمنځه به دیوې پردی په شان وي یعنې دغه لورګانې بهٔ دده دنجات سبب شي ددوزخ داور څخه .

٢٠-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دابو هريرة رضي الله عنه روايت کړيدی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلي دی : ((الساعی علی الارملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله وكالقائم الذي لا يفتر وكالصائم الذي لا يفطر))

)مشکوة صفحه ٤٢٢ رياض الصالحين صفحه ١٥٥(

ژباړه : څوک چې دکونډو ښځو او مسکینانو په مرسته او خدمت او پالنه کې کوشش کوي په درجه او ثواب کې دهغه چاسره برابر دی چې دالله تعالی په لار کې جهاد کوي او دهغه چاسره چې همیشه به لمانځه ولاړ وي او نه ستړي کیږي او دهغه چاسره چې همیشه روژه نیسي او نه بوزه کیږي .

سبحان الله!

وګورئ داسلام مقدس دین ته چې دښځو خدمت او پالنی ته ئې څومره اوچته مرتبه ورکړیدی چې دهغوې دخدمت او پالنې ثواب ئې دجهاد او دایمی تهجد او روژه دارې دثواب سره برابر کړی دی حال دا چې جهاد او همیشه تهجد او روژه نیول سخت عبادت دي .

٢١-امام احمد بن حنبل او امام ابو داود او امام ابن ماجه او امام دارمی د اسماء بنت یزید رضی الله عنها نه روایت کړیدی چه هغې ویلی دی (مر علينا رسول الله صل الله عليه وسلم ونحن فی نسوه فسلم علينا)

)الفتح الربانی ج ١٦ ص ٢٢٩ مشکاه ص ٤٠٠(

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم د ښځو پر یوه ډله تیریده چې زه هم پکی ووم نو پرمونږ یې سلام واچاوه.

یقینا دا دټولو ښځو دپاره یو لوې عزت او افتخار دی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم پر دوی باندې سلام اچوی .

٢٣-امام ابو داود او امام نسائی د ابو هريره رضی الله عنه نه روایت کړیدی چې رسول الله صلی علیه وسلم فرمائلی دی : رحم الله امراة قامت من الیل فصلت و ایقظت زوجها فصلی فان ابی نضحت فی وجهه الماء (

)مشکوة صفحه ١٠٩(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : الله تعالی دی رحم کړی په هغه ښځه باندې چې دشپې دخوبه پاځيږی او لمونځ کوی او خپل خاوند هم پاځوی او که خاوند يې پانځيد نو د هغه په مخ اوبه شيندی.

په دغه حديث کې رسول الله صلی الله عليه وسلم هغه ښځې ته چې خپل رب سره مينه لری او دهغه تابعداری کوی په خصوصی توګه درحمت دعا کوی او د رسول الله صلی الله عليه وسلم هره دعا مقبوله ده.

٢٤-امام بخاری او امام مسلم رحمها الله د عبدالله بن عباس نه روايت کړيدی چې يو سړی رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل :(يا رسول الله امراتی خرجت حاجه واکتتبت فی غزوة کذا و کذا قال ارجع فحج مع امراتک)

)مسلم صفحه ۴۳۴ جلد ۱ ، بخاری صفحه ۷۸۷ جلد ۲(

ترجمه : ای رسول الله صلی الله عليه وسلم ځما ښځه حج ته روانه ده او زه د فلانی غزا په لښکر کې ليکلی شوی يم نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل غزا پريږده او ښځې سره حج ته لاړ شه.

سبحان الله ! دغه دي په اسلام کې د ښځو اوچت مقام چې د حج په سفر کې د هغې د ملګرتيا او د هغې د ځان او عزت د ساتنې لپاره فرضی جهاد د خاوند څخه ساقطيږي او په هغه باندې دا لازميږي چې جهاد پريږدی او د هغې سره حج ته لاړ شي.

٢٥-امام ترمذی د عائشه رضی الله عنها نه روايت کړيدی چه رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : (ان من اکمل المومنين ايمانا احسنهم خلقا والطفهم باهله)

)مشکوة صفحه ٢٨٢(

ترجمه : په مومنانو کې پوره ايمان والا هغه څوک دی چې دډيرو ښو اخلاقو خاوند وی او په خپله ښځه باندې ډير شفقت کونکی وی.

٢٦-امام ترمذی د ابوهريره نه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی (اکمل المومنين ايمانا احسنهم خلقا وخيارکم خيارکم لنسائهم)(

)مشکوة ٢٨٢(

ترجمه: په مومنانو کې پوره ايمان والا هغه څوک دی چه دډيرو ښو اخلاقو خاوند وی او په تاسو کې غوره خلق هغه دی چه د خپلو ښځو سره غوره معامله او چلند کوي.

٢٧-همدارنګی امام ترمذی او ابن ماجه د عايشه رضی الله عنها نه روايت کړی دی چې رسول الله فرمائلی (خيرکم خيرکم لاهله)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مشکوة ۲۸۱(

ترجمه : په تاسو کې غوره هغه څوک دی چې د خپلې ښځې سره غوره اخلاق او معامله ولری.

۲۸-امام ترمذی او ابوداود او نسائی د سعید بن زید رضی الله عنه نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی ((من قتل دون اهله فهو شهید))

)مشکوة ۳۰٦(

ترجمه : څوک چې دخپلې ښځې او محارمو څخه په دفاع کې ووژل شی نو هغه شهید دی

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې ښځه په اسلام کې دومره او چته مرتبه لری چې دهغې د عفت نه دفاع په هر مسلمان باندې فرض کړی شویدی او هر مسلمان ته امر شویدی چې د خپل عفت او ناموس نه په دفاع کې تر مرګه وجنګیږی او که په دفاع کې ووژل شی نو شهید دی یقینا دا د ښځو د پاره لوې عزت دی مو نږ باید زرکرته د اسلام مقدس دین باندې شکر وباسو او په هغه باندې افتخار وکړو خصوصا د اناثو طبقه.

۲۹-امام ابو داود د ابوهریره نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی ((لیس منی من خبب امراة علی زوجها))

ترجمه : هغه کس څما دډلې څخه نه دی چې د ښځې او خاوند ترمنځ علاقات خرابوی یعنې حرام دی چې یو کس دی د ښځې او خاوند تر منځ شیطانت وکړی تر څو هغوی سره جدا کړی .

یقینا دغه فرمان کمال ترحم او شفقت دی پر ټولو مسلمانو ښځو باندې.

۳۰-امام مسلم (رح) د ابو هریره نه روایت کوی چې رسول الله صلی علیه وسلم فرمائلی دی چې ((لا یفرک مومن مومنة ان کره منها خلقا رضی الله منها آخر)) (

)مشکوة ۲۸۰(

ترجمه : مومن سړی دی د مؤمنې ښځې سره بغض نه کوی که د هغې کوم خصلت یې خوښ نه شی نو بل خصلت به یې خوښ شی.

ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې دښځې د یو بد خصلت په وجه د هغې نور ښه خصلتونه باید نظر انداز نه کړی شي یعنې دښځې یو بدخصلت باید دهغې سره دبغض سبب نه شي حال دا چې نور ښه خصلتونه هم ولري چې دا یو کمال ترحم او شفقت دی پر ښځو باندې .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱-امام ابوداوداو ترمذي او نسائي او ابن ماجه دانس بن مالک الکعبي رضي الله عنه نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلي : ((ان الله وضع عن المسافر الصوم و شطر الصلاة و عن الحبلی و المرضع الصوم)

)مشکوة ۱۷۸(

ژباړه : الله تعالی مسافر ته دفرضې څلور رکعتې لمونځ نیمائی معاف کړی دی او همدارنگه روژه ئې مسافر ته او هغې ښځې ته چې ماشوم ته شیدی ورکوي او حامله ښځې ته معاف کړی دی .

وگورئ داسلام دمقدس دین دغه ترحم او شفقت ته پرښځو باندې چې هغې ته ئې دحمل او ماشوم ته دتی ورکولو په حالت کې روژه معاف کړی دی البته دحمل او دماشوم درضاعت دمودې څخه وروسته يې ورباندې قضا لازمه کړیده.

۳۲-امام احمدبن حنبل او امام نسائی دعبدالله بن عمر رضي الله عنه روایت کړی دی چې رسول الله صی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((ثلاثة قد حرم الله علیهم الجنة مدمن الخمر والعاق والدیوث الذي یقر اهله الخبث))

)مشکوة ۳۱۸(

ژباړه : د دریو کسانو الله تعالی جنت حرام کړی دی شراب خور او هغه کس چې مور اوپلار خفه کوي او هغه دیوث چې دخپلې ښځې او محارمو عفت ته توجه نه کوي

سبحان الله!

وگورئ داسلام دمقدس دین دغه عظیم اهتمام ته دښځو دشرف او عزت په باره کې چې څوک دښځې او محارمو دعفت څخه دفاع نه کوي اودهغوې په ساتنه او خدمت کې کوشش نه کوي او هغوې خفه کوي او هغوې ته ضرر رسوي هغه دالله تعالی درحمت او دجنت څخه محروم دي .

۳۳-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله تعالی دعبدالله بن عمر رضي الله عنه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلي دي:

))المراة راعیة علی بیت زوجها وولده وهي مسئولة عنهم ((

)مشکوة ۳۲۰(

ژباړه : ښځه دخپل خاوند دکور او اولاد ساتونکې ده او دهغوې په باره کې ورڅخه پوښتنه کیږي یعني ښځه دخپل خاوند په کور کې دهغه څخه وروسته دمسئولیت مرتبه لري دا دټولو ښځو لپاره یو شرف او عزت دی چې رسول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله صلی الله علیه وسلم هغوي ته دمسئوول خطاب کړی دی او دا هم معلومه شوه چې ښځې کولای شي دداسې کاروو مسئولیت په غاړه واخلي چې دهغوې دطبیعت او فطرت سره برابروي او دهغوې دتحمل وړ وي .

٣٤ -انس رضي الله عنه داسې روایت کوي : ((کان النبی صلي الله علیه وسلم یجلس عند بعیره فینصب رکبته فتضع صفیة رجلها علی رکبته حتی ترکب))

)متفق علیه فتح الباري صفحه ٥٣٢ جلد ٤ کتاب البیوع و مسلم صفحه ٧٧٥ جلد ٢(

ژباړه : نبي علیه السلام به دخپل اوښ سره کښیناست او بیا به یې خپل مبارک زنګون ودراوه نو صفیة بی بی رضي الله عنها به خپله خپه دده په زنګون باندې ایښودله چې په اوښ باندې سوره شي .

سبحان الله!

وګورئ داسلام د ستر پیغمبر دغه شفقت او ترحم ته چې یوې ښځې ته یې خپل مبارک زنګون زینه جوړه کړه ترڅو په اوښ باندې سوره شي.

٣٥-یوبل صحابي رضي الله عنه روایت کوي : ((کانت زوجة عثمان بن عفان رقیة بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم مریضة في غزوة بدر فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم : اقم معها ولک اجر من شهد بدرا و سهمه))

)بخاري صفحه ٥٧٤ جلد ٢(

ژباړه : بي بي رقیة رضي الله عنها چې دعثمان رضي الله عنه ښځه وه او درسول الله صلي الله علیه وسلم لور وه د بدر د غزا په وخت کې مریضه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم عثمان رضي الله عنه ته وفرمایل چې ته دخپلې ښځې سره اوسیږه او غزا ته مه ځه او تاته به دهغه چا په اندازه ثواب او د غنیمت برخه ورکول کیږي چې څوک دبدر په غزا کې شریک شوی وي .

وګورئ په اسلام کې دښځې دغه عظمت او عزت ته چې دهغې دخدمت ثواب دجهاد دثواب یو برابر ګرځولی شوی دی .

٣٦-امام بخاري او امام مسلم دعبدالله بن عباس رضي الله عنهما څخه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((لا یخلون رجل بامراة ولا تسافرن امراة الا ومعها محرم))

)مشکوة صفحه ٢٢١(

ژباړه : هیڅکله دې اجنبی سړی داجنبي ښځې سره یوازی والی ونکړي او هیڅکله دې کومه ښځه سفرونکړي مګر چې محرم ورسره وي ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ چې د اسلام مقدس دین دښځو په عفت او شرف او عزت باندې ځومره اهتمام کړی دی او دکوم عمل نه ئې چې په دغه حدیث کې منع فرمائلي دي دا ددې لپاره نه دی چې په ښځو سختي راولې بلکه دا ددې لپاره دی چې دښځو عزت او عفت ته څوک ضرر ونه رسوي چې دا پر ښځو باندې کمال ترحم او شفقت دی .

۳۷-امام احمدبن حنبل رحمه الله دعرباض بن سارية رضي الله عنه څخه روایت کړی دی چې رسول الله صلى الله علیه وسلم فرمائلي دي : ((ان الرجل اذا سقى امراته من الماء اجر))

)الفتح الربانی جلد ١٦ صفحه ٢٢٣(

ژباړه : سړی چې کله خپلې ښځې ته اوبه ورکړي نو هغه ته اجر ورکول کیږي.

ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې دښځو خدمت د الله تعالی په نزد یو ښه عمل دی او ډیر ثوابونه لري .

۳۸-امام ابن ماجه دسراقة بن مالک رضي الله عنه څخه روایت کړی دی چې رسول الله صلى الله علیه وسلم فرمائلي دي : ((الا ادلکم على افضل الصدقة ابنتک مردوده الیک لیس لها کاسب غیرک))

)مشکوة صفحه ٤٢٥(

ژباړه : آیا زه تاسې ته بهترینه صدقه ونه ښایم بهترینه صدقة داده چې ستا لور دخاوند دکور څخه ستا کور ته راغلی وي او بل کوم کسب ګرونه لري او ته ئې خدمت او پالنه کوي او نفقه ورکوي یعنې ستا لور کونډه شوی وي او یا خاوند طلاقه کړی وي او ته یې ساتنه او خدمت کوی .

ددغه حدیث نه معلومه شوه چې خیرات پرښځو پاندې دبل هر خیرات څخه غوره ده .

۳۹-امام مسلم رحمه الله دابوهریرة رضي الله عنه څخه روایت کړی دی چې رسول الله صلي الله علیه وسلم فرمائلي دي : ((دینارا نفقته في سبیل الله ودینار انفقته في رقبة و دینار تصدقت به على مسکین ودینار انفقته على اهلک اعظمها اجرا الذین انفقته عی اهلک))

)ریاض الصالحین صفحه ١٦٨(

ژباړه : هغه دینار (اشرفی) چې ته دالله په لار کې خرچ کوی او هغه دینار چې ته دیو مریي دازادولو لپاره خرچ کوي او هغه دینار چې ته یو مسکین ته صدقه ورکوی او هغه دینار چې ته پخپل ښځه او اولاد باندې خرچ کوی په دې ټولو کې هغه دینار ډیر زیات ثواب لري چې کوم دې پخپل ښځه او اولاد باندې خرچ کړی وي .

سبحان الله!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دی داسلام دمقدس دین ترحم او شفقت پر ښځو پاندې چې که څوک سخاوت کوي نو اول دې پخپله ښځه او اولاد باندې وکړي .

٤٠-امام حاكم دعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې هغه ویلی دی : ((جاءت عجوز الى النبى صلى الله عليه وسلم فقال : كيف انتم ؟كيف حالكم ؟ كيف انتم بعدنا ؟ فقالت بخيربابي انت وامي يا رسول الله))

)رواه الحاكم في المستدرک والبيهقي فى السنن الكبرى(

ژباړه : يوه بوډۍ ښځه نبي عليه السلام ته راغله نو نبي عليه السلام هغې ته وويل : تاسو څنګه یاستئ؟ستاسو حال څنګه دی ؟ ددې نه مخکې تاسو څنګه وی ؟ نو هغې وویلې زه ښه یم ځما دې مور او پلار درنه قربان شي يا رسول الله صلى الله عليه وسلم.

ددغه حديث نه معلومه شوه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم څومره زيات متواضع او خوش اخلاقه او مهربان وه چې ديوې عادي بوډۍ ښځې سره ئې داسې يو رفتار وکړلو چې داحترام او محبت او شفقت څخه ډکه وه چې دغه ټولو ښځو ته يو لوې عزت او لوې افتخار دی همدارنګې ددغه حديث معلومه شوه چې زنانه لکه دناريته و غوندې لائق داحترام دی او بايد دهغوې عزت او احترام وشي او دهغوې بې احترامي ونشي او دهغوې سره ښه رفتار وشي.

٤١-امام مسلم او امام ابوداوددعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې هغې ویلي دي : ((كنت اشرب وانا حائض فيضع رسول الله صلى الله عليه وسلم فاه على موضع في فيشرب واتعرق العرق ثم اناوله النبي صلى الله عليه وسلم فيضع فاه على موضع فى))

)صحيح مسلم صفحه ١٤٣جلد ١ سنن ابي داود صفحه ٣٤(

ژباړه : زه به دحیض په حالت کې وم او چې کله به مې په کوم لوښي کې اوبه وڅښلې نورسول الله صلى الله عليه وسلم به خپله خوله ځما دخولې په ځای کېښوده او دهغه لوښي څخه به يې اوبه وڅښلې او چې کله به ما په يوه غوښه لرونکی هډوکې باندې خوله ووهله نو بيا په مې هغه هډوکی رسول اله صلى الله عليه وسلم ته ورکوله نو هغه به خپله خوله ځما دخولې په ځای ایښوده .

سبحان الله!

داسلام ستر پيغمبر صلى الله عليه وسلم ديوې ښځې پس خورده په كمال محبت او لذت او تواضع سره خوري نو معلومه شوه چې ښځه په اسلام کې څومره اوچته مرتبه لري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٢-امام احمدبن حنبل رحمه الله دربيع بنت معوذ رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې هغې ويلي دي ((دخل علي رسول الله صلی الله عليه وسلم يوم عرسی فقعد في موضع فراشي هذا وعندی جاريتان تضربان بالدف))

)الفتح الرباني صفحه ٢١٤ جلد ١٦(

ژباړه : زما دواده په ورځ رسول الله صلی الله عليه وسلم زمونږ کور ته راغی او څما سره نژدې کښيناست او لما سره دوه جينکی وې چې هغوې به داريا وهلې.

دغه دی داسلام دستر پيغمبر تواضع او شفقت چې جينکی دهغه په وړاندې په کمال جرئت او خوښې سره داريا وهي ..

٤٣-امام ابوداود رحمه الله دعوف بن مالک الاشجعي رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلي دي ((انا وامراة سفعاء الخدين في الجنة کهاتين وجمع بين اصبعيه السبابه والوسطی امراة ذات منصب وجمال آمت من زوجها حبست نفسها علی ايتامها حتی ماتوا اوباتوا))

)مشکوة صفحه ٤٢٣(

ژباړه : هغه کونډه ښځه چې خاونده دمنصب او ښائست وي اودخپلو يتيمو بچيانو دډيرخدمت له وجې نه ئې پرمخ باندې توروالی پيدا شوی وي او دخپلو يتيمو بچيانو په خدمت کې ئې دهغوې تروفات يا جداېې پورې صبر کړی وي نو دغه کونډه به لما سره په جنت کې داسې نزدې وي لکه چې منځنی ګوته او دشهادت ګوته سره نزدې دی وګورئ دښځې عظمت ته په اسلام کې چې ديو نيک عمل په وجه داسې اوچتې درجې ته رسيږي چې درسول الله صلی الله عليه وسلم سره به په جنت کې نزدی وي .

٤٤-امام ابوداود او امام ترمذي وغيره دعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((ان النساء شقائق الرجال))

)مشکوة صفحه ٤٨(

ژباړه : ښځې دسړو پشان دي په پيدائش او طبيعت کې . يعنې ښځې او نارينه ټول دادم او حواء عليهما السلام څخه پيدا شويدي نو نارينه و ته روا نه دي چې پرښځو کبر او لوئی وکړی او هغوې ته په سپک نظر وګوري بلکه زنانه هم لکه دنارينه و غوندې دقدراو احترام وړ او مستحق دي .

٤٥-امام ابونعيم په حليه الاولياء کې دانس رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلي دی : ((المراة اذا صلت خمسها وصامت شهرها واحصنت فرجها واطاعت بعلها فلتدخل من ای ابواب الجنة شاءت))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مشکوة صفحه ۲۸۱ (

ژباړه : کومه ښځه چې خپل پنځه وخته لمونځ اداء کړی وي او خپل عورت یې ساتلی وي (دحرامو څخه) او دخپل خاوند تابعداری ئې کړی وي (په نیکو کارونو کې) نو په ورځ دقیامت کې به هغې ته اختیار ورکړی شي چې جنت ته په کومه دروازه داخلیږی داخله دې شي .

وګورئ چې داسلام مقدس دین د ښځې په عزت او شرف باندې څومره تاکید کړی دی چې ښځو ته ئې دخپل عفت او عزت ساتل دجنت دداخلیدو یو سبب ګرځولی دی یعنې کومه ښځه چې دخپل عفت او شرف او عزت خیال نه ساتي هغه جنت ته نشي داخلیدی

٤٦-امام ابوداود دعبدالله بن عباس رضي الله عنهما نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((من کان له انثی فلم یادها ولم یهنها ولم یوثرولده یعنې الذکور، علیها ادخلها الله الجنة))

)مشکوة صفحه ٤٢٣(

ژباړه : دچاچې لور وه او هغه ئې ژوندی ښځه نه کړه او دهغې سپکاوی ئې ونکړلو او خپل ځامن یې وربانديې غوره ونه ګڼلو نو الله تعالی به ئې جنت ته دا خل کړي .

دغه دي دښځې اوچت مقام په اسلام کې چې دهغې احترام او پرهغې شفقت کول ئې دجنت دداخلیدو سبب ګرځولی دی . نو هرهغه څوک چې ځامنو ته پر لورګانو باندې غوره والی ورکوي او هغوې ته میراث نه ورکوي نو هغه ظالم دی او دالله تعالی درحمت نه به محروم وي او ددۀ دغه کار دجاهلیت دزمانې دخلکو د کار سره مشابه دی . چې هغوې به خپلې لورګانې ژوندی ښخول ځکه خو الله تعالی دهغوې په باره کې داسې فرمائلي دي : ((واذا الموءودة سئلت بای ذنب قتلت))

)سورة التکویرایت ۸-۹(

ژباړه : او کله چې د ژوندی ښخې شوې جینکو څخه پوښتنه وشي چې دوي په کومه ګناه وژلي شوي وو .

٤٧-امام بخاري او امام مسلم دانس رضي الله عنه څخه روایت کړیدی چې نبي علیه السلام په یو سفر کې خپلې بیبیانې په اوښانو سورې کړی وې او یو صحابي چې انجشه نومیده دغه اوښان چوکاوه نو نبي علیه السلام دغه صحابي ته وویلې ((یا انجشه رویدک سوقا بالقواریر))

)صحیح مسلم صفحه ۲۵۵ جلد ۲ مشکوة صفحه ٤١٠(

ژباړه : ای نجشه په ارام سره دغه اوښان چو کوه او په دغه ښځو باندې چې دشیشې غوندې نازک دي شفقت وکړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په دغه حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ښځې دشیشې سره مشابه کړیدی یعنې لکه ځرنګه چې شیشه یو نازک شی دی همدارنګې ښځې هم یو نازک مخلوق دی نو باید دهغوې سره زیاته نرمي وشي او دهغوې په حفاظت کې دې زیاته پاملرنه وشي همدارنګې لکه ځرنګه چې شیشه یو ښائسته او صفاشی دی او درښا لپاره استعمالیږي نو ښځې هم یوصفا او ښائسته مخلوق دی اوپه هریو کور کې دیوې ډیوی مثال لري چې کور والا ئې درښا ځخه ګټه اخلي او چې په کوم کور کې ښځه نه وي نو هغه کور برباد او په تیارو کې ډوب وي .

٤٨-امام مسلم او امام احمداو امام ترمذي داسماء بنت یزید رضي الله عنه ځخه روایت کړی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((لا یحل الکذب الا في ثلاث کذب الرجل امراته لیرضیها والکذب فی الحرب والکذب لیصلح بین الناس))

)مشکوة صفحه ٤٢٨(

ژباړه : دروغ ویل روا نه دی مګر په دریو شیانو کې یو دمیړه دروغ ویل دخپلې ښځې دخوشحالولو لپاره او بل کافرانو سره دجنګ په حالت کې دروغ ویل او بل دخلکو ترمنځ داصلاح لپاره دروغ ویل

سبحان الله !

سره ددې نه چې دروغ ویل په اسلام کې یوه لویه ګناه ده خو د ښځې دخوشحالولولپاره روا شوی دی چې ددې ځخه په اسلام کې دښځو اوچت مقام او لوې عزت دیر ښهٔ معلومیږي .

۴۹ : جلیل القدر صحابی سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه د رسول الله صلی الله علیه و سلم نه روایت کړیدی چې هغه فرمایلی دی : ((اربع من السعاده المراه الصالحه و المسکن الواسع والجار الصالح والمرکب الهنیء))

)رواه الحاکم فی مستدرکه و ابو نعیم فی الحلیه و البیهقی. کشف الخفاء ج ۱ ص ۱۰۷(

ژباړه : ځلور شیان د نیکبختی شیان دی دینداره ښځه، پراخ کور نیک ګاونډی او د سورلی ښه وسیله.

نو د د غه حدیث ځخه معلومه شوه چې د ښځو نه بغیر نارینه نیکبخت کیدی نشی او د نارینه و سعادت د ښځو پوری مربوط دی چې دا د ټولو ښځو د پاره د عزت او شرف خبره ده.

دوهم فصل

د ښځو او نارینه و حقوق یو پر بل باندې د قران او سنت په رڼا کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسلام مقدس دين ددې لپاره چې دښځې او خاوند مشترک ژوند دسعادت او محبت او خوشحالی نه ډک وي ددواړو يو پربل باندې حقوق ئې بيان کړي دي او دهغه په رعايت ئې امر کړی دی ترڅو په کورنی کې د موجوده او راتلونکو ټولو مشکلاتو مخه ونيول شي .

داسلام مقدس دين لکه څرنګه چې نارينه و ته پرخپلو ښځو باندې حقوق ورکړي دي نو همدارنګې ئې زنانه و ته هم پرنارينه و باندې حقوق ورکړي دي الله تعالی فرمائی : ((ولهن مثل الذي عليهن بالمعروف و للرجال عليهن درجة))

)سورة البقرة ايت صفحه ۲۲۸(

ژباړه : او ښځو لپاره حقوق دي پشان دهغه حقونو چې پر دوي باندې لازم دي چې هغه دخاوند حقوق دي په نيکې طريقې سره يعنې دشريعت مطابق او دنارينه و لپاره پرښځو باندې اوچته درجه ده.

په دغه مبارکه ايت کې الله تعالی دښځو حقوق دنارينه دحقونو څخه مخکې ذکر کړی دی ځکه چې په ((ولهن)) کې هن ضمير دغائب دی چې جمع مونث ته راجع دی نو ددې نه معلومه شوه چې الله تعالی دښځو دحقوقو په موضوع کې زيات اهتمام کړی دی ځکه چې ښځه يو کمزوری مخلوق دی هسې نه چې څوک ئې حقوق ضائع نه کړی چې دا دالله تعالی يو لوی رحمت دی په ښځو باندې او بايد ټولې ښځې ددغه رحمت شکر ادا کړي او الله تعالی ته تسليم او دهغه تابعداری شي ترڅو دوي ته ددنيا او اخرت نيکبختی په برخه شي.

همدارنګه الله تعالی فرمائی ((وعاشروهن بالمعروف))

)سورة النساء صفحه ۱۹(

ژباړه : اوژوند کوی تاسې دخپلو ښځو سره په نيکې طريقې او مطابق دشريعت.

وګوري چې الله تعالی دښځو پرحقوقو باندې څومره زيات اهتمام کړی دی چې نارينه و ته ئې امر کړی دی چې دخپلو ښځو سره ښه او نيکه رويه او معامله وکړي چې دا يو لوي رحمت دی پرښځو بآندې او دټولو ښځو لپاره يولوې عزت او افتخار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول بحث

د ښځو حقوق پر نارینه و باندې د قران او سنت په رڼا کې

ښځه پر خپل خاوندې باندې یو څه حقوق لرې چې باید د هغې رعایت وشی چې هغه په لاندې ډول دی:

۱-دمهر حق : مهر هغه یو اندازه معلوم مال دی که منقول (د یو ځاې څخه بل ځاې ته نقل کیداې شي لکه نقدي پیسې،سره زر، سپین زر) وی او که غیر منقول (چې د یو ځاې څخه بل ځاې ته نه نقل کیږي لکه ځمکه، کور) چه د نکاح دعقد په وخت کې د میره له طرفه ښځې ته معجل (سمدستی) یا مؤجل (راتلونکی) کې ورکول کیږی.

دمهر دواجبوالی دلائل:

الف : الله تعالی فرمائی ((وآتوا النساء صدقاتهن نحلة))

)سورة النساء ایت ۱۹(

ترجمه: تا سو ښځو ته مهرونه په خوښی سره ورکړی.

ب: همدارنګه الله تعالی فرمائی((فما استمعتم به منهن فاتوهن اجورهن فريضة))

)سورة النساءایت ۹(

ترجمه: پس هغه ښځې چې تاسې ورڅخه فائده اخلی (کوروالی وکړی ورسره) نو هغوی ته خپل مقرر مهر ورکړی.

ج: ابو سلمه رضی الله عنها روایت کوی چې ((سالت عائشه رضی الله عنها عن صداق رسول الله صلی علیه وسلم فقال ثنتا عشرة اوقية ونش)

)ابوداود۲۸۷و رواه مسلم بلوغ المرام۱۸(

ترجمه. ابو سلمه رضی الله عنه فرمائی ما دعائشی رضی الله عنه څخه پوښتنه وکړه چه رسول الله صلی علیه وسلم خپلو بیبیانو ته څومره مهر ورکړی وه نو هغې وویل چې دولس نیم اوقیه.

اوقیه: مفرد د اواق دی او هر یو اوقیه څلویښت درهمه وی چې دا ټول پنځه سوه درهمه کیږی.

د-عمر بن الخطاب رضی الله عنها فرمائی: ((ما اصدق رسول الله صلی الله علیه وسلم امراة من نسائه ولا اصدقت امرة من بناته اکثر من ثنتی عشرة اوقية))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ابوداود صفحه ۲۸۷(

ژباړه : درسول الله صلی الله علیه وسلم بیبیانو او لورگانو ته ددولسو اوقیو

(۴۸۰درهمه) څخه زیات مهر نه دی ورکړی شوی.

پته دي نه وي چي درسول الله صلی الله علیه وسلم دښځو او لورگانو مهرونه دولس نیم اوقیي وي لکه چي دابو سلمه په حدیث کي وویل شو خو عمر رضی الله عنه پخپل حدیث کي صرف هغه کسر (نیم) ندی ذکر کړی همدارنگي درسول الله صلی الله علیه وسلم په بیبیانو کي دام حبیبه رضی الله عنها مهر څلورزره درهمه وه خو دغه مهر نجاشی رضي الله عنه ورکړي وه .

ر: عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه روایت کوی چي ما د یوې ښځې سره واده وکړه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم راته وویلی : ((ما اصدقتها ؟ قال : وزن نواة من ذهب))

)ابو داود صفحه ۲۸۷(

ژباړه : تاسو خپلي ښځي ته څومره مهر وکړی دی نو هغه وویل چي دخرما دزړی په اندازه سره زر می ورکړی دی .

دغه وه دمهر دوجوب دلائل دقرآن او حدیث څخه او اگر چي په دغه موضوع کي نور زیات احادیث شته دی خو داختصار له خاطره مونږه هغه نه ذکر کوو

دمهر اندازه :

په قرآن او حدیث کي د مهر لپاره کومه اندازه نه دی تعیین شوی بلکه طرفین

(ښځه او خاوند) چي په هرڅه باندي راضی شی (چي حرام نه وی) صحیح دی چي مهر شي اودغه نظر دلیل له مخي زیات قوي دی چي مونږ ددغه نظر دلائل په لاندي ډول ذکر کوو .

اول دلیل : هغه ایاتونه چي مخکي ذکر شو چي په هغي کي دمهر اندازه نه دي تعیین شوي .

دوهم دلیل : جلیل القدر صحابی سهل بن سعد رضی الله عنه روایت کوي چي یو سړی وغوښت چي یوه ښځه په نکاح واخلي نورسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویلي : ((هل عندک من شی تصدقها ؟ قال : ماعندي الا ازاري هذا . قال : فالتمس ولوخاتما من حدید فالتمس فلم یجد شیئاً فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم : هل معک من القرآن شیٔ ؟ قال : نعم سورة کذا . فقال : قدزوجتکها بما معک من القرآن))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)متفق علیه مشکوة صفحه ۲۷۷ ابوداود صفحه۲۸۷ (

ژباړه : آیا ته څه لرې چې هغې ښځې ته په مهر کې ورکړې؟ نو هغه سړي وویلې چې زه دخپل لنګ نه بغیر بل څه نه لرم نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې ولټوه که داوسپنې یوه ګوته هم وي راوړه نو هغه سړی داوسپنې ګوته هم پیدا نکړلو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې دقرآن څخه څه برخه درته په یاد دی ؟ نو هغه سړی وویلو چې هو فلانی سورة مې یاد دی نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې دغه سورة ونه دغه ښځې ته وښایه همدغه ئې مهر شو .

ددې حدیث څخه معلوم شو چې داوسپنې یوه ګوته او دقرآن تعلیم هم مهر کې صحیح کیږي خو چې طرفین وربانديې راضي وي او همدارنګې ددغه حدیث څخه دعلم او عالم شرف او اهمیت هم ښه معلومیږي چې که عالم مال ونه لري نو دهغه علم هم دمهر لپاره کافي کیږي .

دریم دلیل : جلیل القدر صحابي عامر بن ربیعة رضی الله عنه داسې روایت کوي : ((ان امراة من بني فزارة تزوجت علی نعلین فقال لها رسول الله صلی الله علیه وسلم ، ا رضیت من نفسک ومالک بنعلین ؟ قالت : نعم فاجازه))

)رواه الترمذي مشکوة صفحه ۲۷۷(

ژباړه : دفزاره دقبیلې یوه ښځه دیو سړي سره نکاح وکړلو او مهر ئې دوه پڼې وي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم دغې ښځې ته وویلې : ایا ته خوښه ئې چې خپل ځان دغه سړي ته وسپارې سره ددې چې ته مال هم لرې په مقابل دیو جوړه پڼو کې ؟ نو هغې ښځې وویلې چې هو نورسول الله صلی الله علیه وسلم ددغې ښځې نکاح جائزوګڼله

نوددغه حدیث څخه معلوم شو چې یوه جوړه پڼې هم مهر کیدای شي چې طرفین راضي وي .

څلورم دلیل : جلیل القدر صحابي انس رضي الله عنه روایت کوي چې : ((اسلمت ام سلیم قبل ابي طلحة فخطبها فقالت اني قد اسلمت فان اسلمت نکحتک فاسلم فکان صداق ما بینهما))

)رواه النسائی مشکوة صفحه ۲۷۷(

ژباړه : ام سلیم رضي الله عنها دابو طلحة رضي الله عنه څخه مخکې مسلمانه شوې وه نو ابوطلحه لا اسلام نه وه قبول کړی چې په ام سلیم باندې ئې مرکه وکړله دنکاح لپاره نوم ام سلیم ورته وویلی کچیرته ته مسلمان شي نوزه به لتا سره نکاح وکړم نو ابوطلحة مسلمان شو او دابو طلحه مسلمانیدل دهغې مهر شو .

نو ددغه حدیث څخه معلوم شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دابو طلحة او ام سلیم دغه عمل رد نکړلو بلکه سکوت ئې وربانديې کړې وه چې دا دلیل دصحی والې ددغه عمل دی نو معلوم شو چې اسلام راوړل هم په مهر کې صحیح کیږی چې طرفین وربانديې راضی وی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم دليل :

جليل القدر تابعي سعيدبن المسيب رحمه الله تعالى دخپلې لور مهر دوه درهمه ټاکلي وه کله ئې چې يو عالم ته په نکاح کړې وه.

)فقه السنة صفحه ۲۹۳ جلد ۲ تحفة العروس صفحه ۸۰(

بعضې علماء وائې چې مهر بايد دلسو درهمو څخه کم نه وي او په دغه راتلونکې حديث باندې استدلال کوي چې : ((لا مهر اقل من عشرة دراهم))

)رواه الدارقطني موقوفا بلوغ المرام صفحه ۱۸۲(

ځواب : مهر به دلسو درهمو څخه کم نه وي .

لکن دغه حديث ضعيف دی ځکه چې دغه حديث امام دارقطنی روايت کړی دی اوسره ددې نه چې دغه حديث په علی رضي الله عنه باندې موقوف دی (يعنې دعلی رضي الله عنه خبره ده اود رسول الله صلی الله عليه وسلم خبره نه ده) بيا هم اسناد ئې ضعيف دي ځکه چې ددغه حديث په سند کې يو ضعيف راوي دي چې مبشر بن عبيدنوميږي امام احمدبن حنبل او امام دارقطنی او امام ابن حبان ددغه راوي په باره کې فرمائلی چې دا دروغجن وه .

)تهذيب التهذيب صفحه ١٦٦ جلد ٦(

همدارنګه امام ابن حجر عسقلاني فرمائلی : ((احاديث اقل الصداق لا يثبت منهاشی))

)بلوغ المرام صفحه ۱۸۲(

ځواب : کوم احاديث چې دمهر دکمی اندازي دتعيين په باره کې راغلی دی صحيح او ثابت نه دی . او امام ابن القيم رحمه الله داسې وائی : ((ان الصداق لا يتقدر اقله وان قبضة السويق وخاتم الحديد والنعلين يصح تسميتها مهرا))

)بلوغ المرام صفحه ۱۸۱ حاشيه ٤(

ځواب : دمهر کمه اندازه په شريعت کې مقرره نه ده بلکه يوه لپه ستوان يا يوه داوسپنې ګوته يا يوه جوړه پڼی هم مهر کې صحيح کيږي.

د مهر احکام

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱-دمهرډيروالی روا دی خو کموالی ئې مستحب دی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی : ((ان اعظم النکاح برکة ايسره مونة))

)رواه احمد والحاکم والبيهقي مشکوة صفحه ۲٦۸(

ژباړه : هغه نکاح ډير برکت والا دی چې دهغه مهر کم تکليفه وي.

او په بل حديث ئې داسې فرمائلی : ((اکثر النساء برکة ايسرهن مونة))

)اخرجه الطبرانی فی الاوسط فقه السنة صفحه ۲۹٤(

ژباړه : هغه ښځې ډير برکت والا دي چې دهغې دمهر او نکاح تکليف کم وي

ددغو احاديثو څخه معلوم شوه چې دمهر ديروالي کوم عزت نه دی بلکه کموالي يې دبرکت سبب دی .

داسلام دوهم خليفة عمر بن الخطاب رضي الله عنه فرمائلی : ((لا تغالوا صدقة النساء فانها لوکانت مکرمة فی الدنيا وتقوی عندالله لکان اولاکم بها نبي الله)).

)رواه احمدوابوداود والترمذي وابن ماجه والدارمي مشکوة صفحه ۲۷۷(

ژباړه : دښځو په مهرونو کې ډيروالی مکوئ ځکه چې که ډير مهر په دنيا کې کوم عزت واي او يا دالله په نزد تقوی واې نو دالله پيغمبر به دير حقدار واې چې دغه کار وکړي ، خو هغه نه دی کړی .

همدارنگه رسول الله صلی الله عليه وسلم په بل حديث کې فرمائلي دي : ((ان من يمن المرأة تيسير خطبتها وتيسيرصداقها وتيسيررحمها))

)رواه احمد والنسائی الفتح الرباني صفحه ۱٦۹ جلد ۱٦(

ژباړه : هغه ښځه برکتي ده چې په هغې باندې مرکه کول (يعني دهغې غوښتل) او دهغې مهر او دهغې زيږونه آسانه وي.

ددغو ټولو أحاديثو څخه معلومه شوه چې دمهر ډيروالی کوم ښه کار نه دی لکن متاسفانه چې زمونږ په ټولنه کې دمهر زياتوالی دښځې او دهغې دکورنی لپاره عزت ګڼل کيږي چې دا يو غلط نظر او دشريعت مخالف دی بلکه دمهر ډيروالی په ډير وختونو کې دښځې او دخاوند تر منځ دارتباطاتو دخرابيدو سبب کيږي بلکه دښځې دکورنی او دهغې دخاوند دکورنی ترمنځ دمناسباتو دخرابيدو سبب هم کيږي . همدارنگې په ډيروحالاتو کې نارينه مجبوريږي چې دډير مهر دورکولو لپاره قرضداري وکړي چې بيا دهميش لپاره دقرضداري په مشکلاتو کې اخته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي او دهغه اقتصادي حالت نه ښه کيږي او په دې وجه دهغه ښځه هم ضررويني او په کور کې مشکلات پيدا کيږي .

همدرانګې که خاوند دخپلې ښځې مهر ادا نکړي نو د غه مهر په هغه باندې يو قرض دی او بايد هغه خپلې ښځې ته ورکړي اوډير وختونه خاوند ئې مړ شي او دښځې مهر ئې وربانديې قرض پاتې شي چې دغه کار په ورځ دقيامت کې دهغه دجنت دداخليدو مانع ګرځي ځکه په حديث کې راغلي دي چې په چا باندې قرض وي او مړ شي نو هغه جنت ته نه شي داخليدای.

)رواه أحمد الفتح الربانی ص۹۰-۹۱ ج ۱۵(

۲-که دنکاح دتړلو په وخت کې مهرونه ټاکل شی نو نکاح کيږي خو ښځې ته بيا مهر مثل يعنې دتره دلورګانو دمهرپشان مهر ورکول کيږي

۳-مهر که دنکاح دتړلو په وخت کې ټاکل شوی نه وي او سړی دخپلې ښځې سره کور واله يا خلوت صحيحه(په پټ ځاي کې يوازې والی) کړی وي نو په دغه صورت کې ښځې ته به کامل مهر ورکول کيږي.

٤-که دنکاح دتړلو په و خت کې مهر نه وي ټاکل شوی او ښځه يا خاوند ئې مخکې دکوراالي څخه وفات شي نو په دغه صورت کې هم ښځې ته پوره مهر ورکول کيږي .

٥-که مهر ټاکل شوی وي خو سړی خپلې ښځې ته مخکې له کوروالې طلاق ورکړي نو په دغه صورت کې ښځې ته نيمائی مهر ورکول کيږي .

٦-که مهر نه وي ټاکل شوی او سړی خپلې ښځې ته مخکې له کوروالی نه طلاق ورکړي نو په دغه صورت کې ښځې ته متعه ورکول کيږي او متعه هغه شی ته ويل کيږي چې سړی ئې دخپل وس مطابق خپلې ښځې ته ورکوي او بعضې علماء وائي چې متعه يو څادر اويو کميس او يو لنګ يا پرتوګ ته وائی .

۷-ښځه کولای شي خپل ټول مهر يا يوه برخه دهغه پخپله خوښه خاوند ته بخشش کړي .

۲-د نفقې حق:

داسلام مقدس دين دښځې نفقة په نارينه باندې فرض کړی دی چې دا دټولو ښځو لپاره کمال ، عزت او پرهغوې باندې کمال ترحم او شفقت دی چې نارينه ئې ددوي خادمان ګرځولي دي . دښځې نفقه دواده څخه مخکې پر پلار يا نيکه يا ورور باندې فرض وي خو دواده څخه وروسته دهغې نفقه پر خاوند ئې فرض شي او دغه نفقه بۀ دخاوند د وس او طاقت په اندازه وي او دغه نفقه يو څه شرطونه لري چې وروسته به ذکر شي .

الله تعالی فرمائی : ((وعلى المولود له رزقهن وكسوتهن بالمعروف))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)سورة البقرة ایت ۲۳۳(

ژباړه : او دماشوم پر پلار باندې دهغه دشيدې ورکوونکی مور نفقة او جامې لازم دی په نيکې طريقې سره .

همدارنګه الله تعالی فرمائی : ((لينفقه ذوسعة من سعته ومن قدر عليه رزقه فلينفق مما اتاه الله))

)سورة الطلاق ایت ۷(

ژباړه : خرچ دې کړي خاوند دفراخي دخپلې فراخي نه (دمال په لحاظ سره) او هغه څوک چې تنګه وه په هغه باندې روزي دهغه نو خرچ دې وکړي دهغه مال نه چې الله تعالی ده ته ورکړيدی .

اورسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی : ((ائت حرثک انی شئت واطعمها اذا طعمت واکسها اذا اکتسبت))

)ابوداود صفحه ۲۹۱(

ژباړه : دخپلې ښځې سره کوروالې وکړه په کومه طريقه چې دې خوښه وشي او کله چې ته خوراک کوی نو هغه ته هم خوراک ورکوه او چې کله ته جامه آغوندې نو هغې ته هم جامه ورواغونده .

او په بل حديث کې رسول الله صلی الله عليه سولم داسې فرمائی : ((اطعموهن مما تاکلون واکسوهن مما تکتسون))

)ابوداود صفحه ۲۹۲(

ژباړه : خپلو ښځو ته خوراک ورکړئ دهغه شي څخه چې تاسو ئې خورئ اوددوې ته جامه ورواغوندوی د هغه شي څخه چې تاسو ئې اغوندئ .

او په بل حديث کې رسول الله صلی الله عليه وسلم داسې فرمائی : ((وحقهن عليکم ان تحسنوا اليهن فی کسوتهن وطعامهن))

)ترمذي صفحه ۲۲۰ جلد ۱(

ژباړه : ستاسو دښځو حق پر تاسې دادی چې هغې ته ښه جامه او ښه طعام ورکړئ .

اوپه بل حديث کې راغلی چې جليل القدر صحابي معاويه بن حيدة رضي الله عنه درسول الله صلی الله عليه وسلم څخه پوښتنه وکړله چې دښځې حق په نارينه باندې څه شی دی ؟ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم هغه ته وفرمايل : ((ان تطعهما اذا طعمت و تکسوها اذا اکتسبت))

)ابوداود صفحه ۲۹۱(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : دښځې دحقونو څخه دادی چې کله ته خوراک کوی نو هغه ته هم خوراک ورکړه او چې کله ته جامه آغوندې نو هغې ته هم جامه ورواغوندوه.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائي : ((وانفق علی عیالک من طولک))

)رواه احمد مشکوة صفحه ۱۸(

ژباړه : خپلې ښځې او عیال ته دخپل وس مطابق نفقه ورکړه .

پر سړي باندې دخپلې ښځې دنفقې دفرضیت شرطونه:

۱-دښځې او خاوند نکاح باید په صحیح او شرعي طریقې سره سرته رسیدلی وي

۲-ښځه باید ځان خاوند ته دکوروالي لپاره تسلیم کړي او هغه به دشرعی عذر څخه بغیر دکوروالي څخه نه منع کوي .

۳-ښځه به داسې وي چې کوروالې ورسره کیدای شي او داسې عیب ونلري چې دکوروالې مانع ګرځي.

٤-ښځه به د خپل خاوند تابعداري کوي په هغه کارونو کې دشریعت مخالف نه وي

٥-دښځې خاوند چې چیرته سفر کوي نو ښځه به ورسره ځی مګر په هغه صورت کې چې ښځې ته ضرر رسیږي نو بیا دا شرط ساقط دی .

)فقه السنة جلد ۲ صفحه ۲۰٦ فتاوی النوازل صفحه ۲۲٤(

۳-دلباس (جامه) حق

ښځه پرخاوند باندې حق لري چې هغې ته درواج مطابق داسې جامه برابرکړي چې دهغې ضرورت ورباندې پوره کیږي

الله تعالی فرمائی : ((وعلی المولود رزقهن وکسوتهن بالمعروف))

)سورة البقرة صفحه ۲۳۳(

ژباړه : او دماشوم پر پلار باندې دهغه دشیدې ورکونکې مور نفقه او جامې لازم دی په نیکې طریقې سره .

اورسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((واکسها اذا اکتسیت))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ابوداود صفحه ۲۹۱(

ژباړه : چې کله ته جامه آغوندي نو ښځې ته هم جامه ورواغوندوه.

او په بل حديث کې رسول اله صلی الله عليه وسلم فرمائلی : ((واکسوهن مما تکتسون))

)ابوداود صفحه ۲۹۲(

ژباړه : خپلو ښځو ته جامې ورواغوندوئ دهغه شي څخه چې تاسو ئې آغوندی.

او همدارنګې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائی : ((وحقهن عليکم ان تحسنوا اليهن فی کسوتهن وطعامهن))

)ترمذي صفحه ۲۲۰ جلد۱(

ژباړه : ستاسو دښځو حق پرتاسې دادی چې هغوې ته ښه جامه او ښه طعام برابر کړئ .

دلباس بعضې احکام:

۱-دښځې جامه بايد دهغې دټول بدن پټوونکې وي .

۲-جامه بايددښځې دخاوند دوس په اندازه وي .

۳-ښځې ته روا دی چې دخپل خاوند ټول بدن ته وګوري او سړي ته روادی چې دخپلې ښځې ټول بدن ته وګوري او د ښځې او دهغې دخاوند ترمنځ دعورت موضوع مطرح نه دی اوددغې خبرې دلائل وروسته راځي .

٤-دلمونځ داداء کولو په وخت کې بايد دښځې ټول بدن پټ وي بغير د مخ او ورغوو او قدمو څخه او کچيرته دښځې ديو اندام څلورمه برخه په لمانځه کې ښکاره شو نو مونځ ئې نه کيږي . همدارنګه هغه جامې چې ډيرنرى او باريکې وي او بدن په صحيح طريقې سره نه پټوي لکه دګاچ او جالي درختونو څخه جوړ شوي جامې دلمانځه په وخت کې ئې اغوستل روا نه دی ځکه چې لمونځ په داسې جامو کې نه کيږي امادلمانځه نه بغير په نورو حالاتو دداسې جامو اغوستل روا دی خو په دې شرط چې عورت ترې ښکاره نه شی او دنامحرمو نارينه و په وړاندې نه وی .

۵-دهرمودجامو اغوستل روا دی خو په دې شرط چې دعورت پټونکی وي او دکافرانو دجامو سره مشابهٔ نه وي .

۷-پر سړی باندې لازم دی چې دواده دجامو څخه بغير په هرکال کې خپلې ښځې ته دوه جوړه نوې جامې وکړي.

)فتاوی النوازل صفحه ۲۲٤(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که سړی خپلې ښځې ته زیاتې جامې اخلي نو روا دی خو په دې شرط چې داسراف او تکبر مرحلې ته ونه رسیږي ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((لا یدخل الجنة من کان في قلبه مثقال ذرة من کبر))

)رواه مسلم مشکوة صفحه ۴۳۳(

ژباړه : جنت ته نشی داخلیدی هر هغه څوک چې دهغې په زړه کې دذرې په اندازه کبر موجود وي . او دا خبره مې ځکه وکړله چې زمونږ ډیرې مسلمانې خویندې خپل ټول مال دغیر ضروري جامو په اخستلو کې مصرفوي او بیا بیچاره او مسکینانو ښځو باندې تکبر کوي چې دا یوه لویه گناه ده . البته که ښځه نوی جامه دخپل خاوند دخوشحالولوپاره اخلي نو دا ښه کار دی او دشریعت امر دادی چې ښځه باید خپلې ښائسته او نوې جامې دخپل خاوند دخوشحالولو لپاره پخپل کور کې واغوندي خو متاسفانه چې ډیرې مسلمانې خویندې خپلې نوې جامې دواده او کوژدې او سنت گرې وغیره مناسباتو لپاره ساتي او په کور کې یې نه آغوندي چې ددوې دغه کار نارینه خفه کوي او دښځې او خاوند ترمنځ دبغض او نفرت سبب کیږی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤-دمسکن (داوسیدو ځاې � کور) حق

ښځه پر خپل خاوند حق لري چې دهغې لپاره داوسیدو داسې ځاې برابر کړي چې دهغې ضروریات پوره کوي خو دغه ځاي به دخاوند دوس مطابق وي او دا په دې خاطر چې دښځې اسباب او مالونه او دهغې عفت او عزت وساتلې شي اوددې لپاره چې دګرمي او دیخني څخه هم بچ وساتلی شي .

الله تعالی فرمایي : ((اسکنوهن من حیث سکنتم من وجدکم))

)سورة الطلاق ایت ٦(

ژباړه: او ووسوی خپلې ښځې چیر ته چې تاسو اوسیږی د خپل وس مطابق .

دمسکن مواصفات:

١-داوسیدو ځاې باید دخاوند دوس مطابق وي

٢-کور باید یواځې دښځې لپاره وي او بل څوک به پکې نه وي مګر دضرورت په وخت کې او دا ددې لپاره چې ښځه او خاوند یو دبل څخه په صحیح طریقې سره جنسي استفاده وکړي شی .

٣-دکور لوازم او ضروریات باید ښځې ته برابر وي لکه فرش ، چپرکټ . اشپزخانه ، دخوراک او څښاک لوښې غسل خانه او نور اسباب چې په کور کې پکاریږي

)خلاصة الفتاوي صفحه ٦٤ جلد ٢ فتاوي النوازل صفحه ٢٢٥(

٥-دجماع (کوروالې) حق:

ښځه پر خپل خاوند باندې حق لري چې دهغې دجنسی رغبت احترام وکړي او هغه په داسې طریقې سره ترسره کړي چې ښځهورباندې خوشحاله شي او جنسی خواهش ئې پوره شي .

الله تعالی فرمائی : ((فاتوهن من حیث امرکم الله))

)سورة البقرة ایت ٢٢٢(

ترجمه : تاسو کوروالې وکړئ خپلو ښځو سره دهغه لارې چې الله تاسو ته رواکړیدی (مخکینې عورت) .

نو ښځه فطرتاً جنسي خواهش لري او دهغې دغه خواهش که دخپل خاوند په واسطه په شرعي طریقې سره پوره کړی شي نو ښځه به هیڅکله هم بداخلاقي ته اقدام ونکړي . رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ان لزوجک علیک حقا))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)بخاري صفحه ۷۸۳جلد ۲(

ژباړه : ستا ښځه پرتا باندې دکوروالې حق لري.

همدارنګه رسول الله صلی الله علیه وسلم په بل حدیث کې داسې فرمائی : (اذاجامع احدکم اهله فلیصدقها فاذاقضی حاجته قبل ان تقضي حاجتها فلا یعجلها حتی تقضی حاجتها)(

)رواه ابویعلي في مسنده فقه السنة صفحه ۳۲٦ جلد ۲(

ژباړه : کله چې لتاسو څخه کوم یو کس دخپلې ښځې سره کوروالې کوي نو هغې سره دې صادقانه او ریښتینی کوروالې وکړي (یعنې دهغې خواهش دې پوره او هغه دې خوشحاله کړي) او چې کله سړی خپل حاجت پوره کړي (انزال وکړی او خوند واخلی) نو دکوروالې معامله دې نه ختموي ترڅو چې ښځه ئې هم خپل حاجت پوره کړي (انزال وکړي او خوند واخلی) او خواهش یې پوره شي .

ددغه حدیث څخه معلومیږي چې دښځې انزال (خلاصیدل) دسړی دانزال څخه وروسته وي نو ځکه نارینه باید زرمعامله ختم نکړي ترڅو دښځې انزال هم وشي او حاجت ئې پوره شي. او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ولک فی جماع زوجتک اجر))

)رواه مسلم واحمد الفتح الربانی صفحه ۲۳۳جلد ۱٦(

ژباړه : ستا لپاره دخپلې ښځې سره په کوروالې کې اجر او ثواب دی .

او دا په دې وجه چې کوروالې دښځې جنسی رغبت پوره کوي او دهغې عفت او شرف محفوظوي .

دکوروالې آداب :

۱-دکوروالې څخه مخکې باید دښځې او خاوند ترمنځ ملاعبت (لوبې او مستی) وشي ترڅو دواړه په کمال رغبت او شوق سره کوروالې ته تیار شي او پوره خوند دواړو ته حاصل شي .

رسول الله صلی الله علیه وسلم یو صحابي ته وفرمایل : ((فهلا جاریة تلاعبها وتلاعبک))

)بخاري صفحه ۷٦جلد ۲ مسلم صفحه ٤۷٤ جلد ۱(

ژباړه : ولې دې پیغله په نکاح نکړه چې هغې به لتا سره لوبې کولې او تابه له هغې سره لوبې کولې .

۲-دکوروالې په وخت کې باید ښځه او خاوند په پوره توګې سره ځانونه لوڅ کړي ترڅو د دواړو بدنونه یو بل سره په صحیح طریقې سره پیوست شي او دواړو ته پوره خوند او لذت حاصل شي او دښځې او دهغې دخاوند ترمنځ دعورت موضوع مطرح نه دی بلکه ښځه کولای شي چې دخپل خاوندعورت او ټول بدن ته وګوري او نارینه کولای شي چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلې ښځې عورت او ټول بدن ته وګوري او دغه خبره په ډېرو احاديثو سره ثابته ده او ددې په خلاف خبره چې ګوندې ښځه او خاوند يو دبل عورت ته نشي کتلی غلطه ده او ثبوت نلري . نو ښځه او خاوند يو دبل عورت ته کتلی شي او په دغه خبره باندې زيات دلائل شته دي چې مونږ ئې يو څو دلته ذکر کوو .

اول دليل : عائشة رضي الله عنها روايت کوي : ((کنت اغتسل انا والنبي صلى الله عليه وسلم من اناء واحدنغترف منه جميعا))

)بخاري صفحه ٣٩ جلد ١ مسلم صفحه ١٤٨ جلد ١ نسائی صفحه ٧١ جلد ١(

ژباړه : ما او نبی عليه السلام به له يوې لوښې څخه په ليو باندې اوبه اخيستلې او يو ځاې به موغسل کاوه.

امام ابن حجر ددغه حديث په شرحه کې وائی : ((استدل به الداودي على جواز نظر الرجل الى عورة امراته وعکسه ((

)فتح الباري صفحه ٤٧٩ جلد ١(

ژباړه : امام داودی دغه حديث دليل نيولی ددې لپاره چې ښځه او خاوند کولای شي يو دبل عورت ته وګوري .

او علامه ناصرالدين الباني رحمه الله ددغه حديث په شرحه کې داسې فرمايي : ((فيه اشارة لطيفة الي جواز نظر الزوج الي عورة زوجته بل صرحه بذلك ابن حبان في صحيحه في روايته لهذا الحديث و هو الذي يقتضيه النظر الصحيح و کل ما روي في النهي عن ذلك او کراهته لا يصح منه شيئ))

)مشکاة بتحقيق الالباني طبع بيروت جلد ١ صفحه ١٧٢(

ژباړه: په دغه حديث کې يوه باريکه اشاره ده دې خبرې ته چې سړی ته روا دي چې د خپلې ښځې عورت ته وګورې بلکې ابن حبان په خپل کتاب کې ددغه حديث د روايت کولو نه وروسته په دغه خبره باندې تصريح کړې دي،او صحيح نظر ددغې خبرې تقاضا کوی او چې کوم حديثونه ددې نه په منع يا کراهت کې راغلی دی هغه يو هم صحيح نه دي.

دوهم دليل :

امام ابن حبان رحمه الله روايت کوي : ((سال عتبة بن ابی حکيم سليمان بن موسی عن الرجل ينظر الی فرج امراته فقال سالت عطاء فقال سالت عائشة فقالت کنت اغتسل انا وحبی صلى الله عليه وسلم من الاناء الواحد تختلف فيه اکفنا))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)صحيح ابن حبان صفحه ۳۹۰ جلد ۱۲ فتح الباري صفحه ٤٨٠ جلد ۱(

ژباړه : عتبة بن ابی حکیم دسلیمان بن موسی څخه پوښتنه وکړلو چې آیا سړی کولاې شي دخپلې ښځې عورت ته وګوري نو هغه وویلي ما ددغه مسئلې پوښتنه دعطاء څخه کړیده او عطاء ویلي چې ما ددغې مسئلې پوښتنه دعائشې رضي الله عنها څخه کړې وه نو هغې راته وویل چې ما او ځما محبوب (محمد صلی الله علیه وسلم) به له یوه لوښی څخه یو ځاې غسل کولو چې کله به هغه دلوښی څخه اوبه اخیستلې او کله به مااخیستلی .

دریم دلیل : امام نسائی دعبدالرحمن بن هرمز الاعرج څخه روایت کړی دی چې : ((ان ام سلمة رضي الله عنها سئلت اتغتسل المراة مع الرجل ؟ قالت نعم اذا کانت کیسة رایتنی ورسول الله صلی الله علیه وسلم نغتسل من مرکن واحد نفیض علی ایدینا حتی تنقیها حتي نفیض علیها الماء(

)مسلم صفحه ١٤٩ جلد ١ نسائی صفحه ٤٧ جلد ١(

ژباړه : دام سلمة رضي الله عنها څخه پوښتنه وکړې شو چې آیا ښځه دخپل خاوند سره یو ځاې غسل کولای شی ؟ نوهغې په جواب کې وویلې چې هو هوښیاره ښځه دا کار کوي ځکه ما او رسول الله صلی الله علیه وسلم به دیوه لوښی څخه غسل کاوه نو اول به مو په لاسو اوبه اچولې چې پاکې ئې کړو ددې لپاره چې په هغې باندې بیا نورې اوبه راواخلو .

څلورم دلیل : عبدالله بن عباس رضي الله عنهما روایت کوي چې ((اخبرتني میمونه انها کانت تغتسل هي والنبي صلی الله علیه وسلم فی اناء واحد))

)مسلم جلد ١٤٨ جلد ١ نسائی صفحه ٤٧ جلد١(

ژباړه : میمونه رضي الله عنها ماته خبر راکړی چې دې او رسول الله صلی الله علیه وسلم به په یوه لوښې څخه غسل کاوه .

پنځم دلیل : جلیل القدر صحابی معاویه بن حیدة رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی : ((احفظ عورتک الا من زوجتک او ما ملکت یمینک))

)ترمذی ابوداود ابن ماجه مشکوة صفحه ٢٦٩(

ژباړه : دخپلې ښځې او خپلې وینځې نه بغیر نور دهرچا نه خپل عورت پټ ساته .

د مشکاة محشي ددغه حدیث په شرحه کې داسې فرمایی : ((هذا یدل علي ان الملك والنکاح یبیحان النظر الي السورتین من الجانبین))

)مشکاة صفحه ٢٦٩ حاشیه ٦(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: دغه حدیث په دې باندې دلالت کوی چې د وینځی ملکیت او د ښځې نکاح جانبینو ته دا روا کوی چې یو د بل عورت ته وګوري.

شپږم دلیل : امام مالک رحمهما الله او امام اصبغ بن الفرج رحمه الله فرمائلی : ((لاباس ان ینظرالرجل الی فرج زوجته))

)النوادر والزیادات صفحه ٦٢٥ جلد ٤ البیان والتحصیل صفحه ٨٠ جلد ٥ شقائق الاترج صفحه ١٠٨ مواهب الجلیل صفحه ٤٠٦ جلد٣ الوشاح فی فوائد النکاح صفحه ٢٥٤(

ژباړه : هیڅ باک نیشته چې سړی دخپلې ښځې عورت ته وګوري .

همدارنګه امام مالک رحمه الله فرمائی : ((لا باس بالتجرد عند الجماع وان لم یکن بینه وبین زوجته ستر حینئذ وقد کان النبي صلی الله علیه وسلم یغتسل هو وعائشة عریانین والجماع اولی بالتجرد ولا باس ان ینظر الی الفرج فی الجماع))

)النظر فی احکام النظر صفحه ١٢٦ النوادر والزیادات صفحه ٦٢٦ جلد ٤ فن تعامل النبی الزوجیه صفحه ٧٩، مراقي الزلف(

ژباړه : باک نشته چې ښځه او خاوند دکوروالې په وخت کې ځانونه بربنډ کړي اګر که ددواړو ترمنځ کومه پرده هم نه وي ځکه چې نبي صلی الله علیه وسلم او عائشة رضي الله عنها به دواړو یو ځاې بربنډ غسل کاوه نو دکوروالی په وخت کې باید ښځه او سړی ځانونه بربنډ کړي او باک نشته چې ښځه او خاوند یو دبل عورت ته دکوروالی په وخت کې وګوري

اووم دلیل : امام ابن عروة حنبلي رحمه الله فرمائی : ((ومباح لکل من الزوجین النظر الی جمیع بدن صاحبه ولمسه حتی الفرج لهذالحدیث (حدیث معاویة بن حیدة)) ولان الفرج یحل له الاستمتاع به فجاز النظرالیه ولمسه کبقیة البدن)(

)کتاب الکواکب صفحه ٥٧٥ جلد ١ اداب الزفاف صفحه ٣٥(

ژباړه : ښځه او خاوند ته روا دي چې یو دبل ټول بدن ته وګوري او هغه ته لاس وروړی ځکه چې حدیث دمعاویه بن حیده ددې دلیل دی او بله دا چې سړی ته روا دی چې دښځې دفرج څخه جنسګتېه واخلي نو دهغې فرج ته کتل او هغه مسح کول په لاس سره هم روا دی لکه دنور بدن غوندې .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم دليل : امام برهان الدين مرغيناني حنفی مولف دهدايه فرمائی ((وينظرالرجل من امته التی تحل له وزوجته الی فرجها لان مافوق ذالک من المسيس والغشيان مباح فالنظر اولی وكان ابن عمر رضي الله عنه يقول : الاولی ان ينظر ليكون ابلغ في تحصيل معنی اللذة))

)هداية صفحه ٤٥٩ جلد ٢ فصل فی النظر(

ژباړه : سړی ته روا دی چې دخپلې وينځی او د خپلې ښځې عورت ته وګوري ځکه چې ښځې ته لاس وروړل او دهغې سره کوروالی کول روا دی نو دهغې عورت ته کتل خو په طريق اولی سره روا دی او عبدالله بن عمر رضي الله عنهما به ويل چې ښه او غوره دادی چې سړی دخپلې ښځې عورت ته د کوروالې په وخت کې وګوری ددې لپاره چې ډير خوند ورته حاصل شي .

نهم دليل : امام ابوالليث سمرقندي رحمه الله فرمائی : ((ويجوزللرجل ان ينظر الی فرج امراته وكذا نظر المراة الی فرج زوجها))

)فتاوی النوازل صفحه ٢٧٤ كتاب الكراهية(

ژباړه : سړی ته روا دی چې دخپلې ښځې عورت ته وګوری او ښځې ته روا دی چې دخپل خاوند عورت ته وګوري .

لسم دليل : امام بن خويزمنداد فرمايی : ((اما الزوج فيجوز له ان ينظر الی ساير الجسد و ظاهر الفرج و كذلک المراة يجوزلها ان تنظر الی عورة زوجها))

)تفسير قرطبی صفحه ٢١١ جلد ١٢(

ترجمه: ميړه ته روا دی چې د ښځې ټول بدن او عورت ته وګوری او ښځې ته روا دی چې د خپل ميړه ټول بدن ته و ګوری

يوولسم دليل : امام قرطبی ويلی دی چې صحی خبره داده چې ښځه او خاوند يو د بل عورت ته كتلی شی .

)تفسير قرطبی جلد ٢١١ جلد ١٢(

يوه شبهه او د هغې جواب :

بعضې خلک وائی چې دجماع (كوروالی) په وخت کې دښځې او خاوند ځانونه بربنډول اويو دبل عورت ته كتل او دكوروالی په وخت کې خبرې كول ناروا دي او دوي يو څو دروغ او ضعيف او بي ثبوته حديثونه په دليل کې پيش كوي چې مونږ هغه ذكر كوواو دهغې نه جواب كوو :

اول : حديث دعائشة رضي الله عنها (ما رايت عورة رسول الله صلی الله عليه وسلم قط)(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)طبرانی فی المعجم الاوسط . صفحه ٢٧(

جواب : دغه حديث دروغ او باطل دی ځکه چې ددې په سند کې يو راوي دی چې برکة بن محمد الحلبي نوميږي او هغه يو لوی دروغجن وه امام حافظ بن حجر په لسان الميزان کې ويلي دي چې دغه حديث باطل دی او امام بوصيری په زوائد ابن ماجه کې دغه حديث ته ضعيف ويلی دی ((

)وګوره اداف الزفاف والباني صفه ٣٤ او تفسير قرطبی جلد ١٢ صفحه ٢٠٢ حاشيه ١(

دوهم : دغه حديث چې ((اذا اتی احدکم اهله فليستتر ولا يتجردا تجردالعيرين))

)رواه ابن ماجه صفحه ١٣٨(

جواب : دغه حديث دسند له مخې ضعيف دی ځکه ددې په سند کې دوه ضعيف راويان دي يو الاحوص بن حکيم او بل وليد بن قاسم الهمداني نوميږي ځکه خو امام زين الدين العراقي او امام بوصيري ويلي دي چې ددغه حديث سند کمزوری دی او امام نسائی او امام بيهقي ويلي دي چې دغه حديث منکر دی .

)اداب الزفاف صفحه ٣٤(

دريم : دغه حديث چې : ((اذا جامع احدکم زوجته فلا ينظر الی فرجها فان ذلک يورث العمی ولا يکثر الکلام فانه يورث الخرس))

جواب : دغه حديث دروغ دی او رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه ثابت ندی امام ابوحاتم الرازي او امام ابن حبان او امام ابن الحوزي او امام عبدالحق او امام ابن دقيق العيد او امام محمد طاهر فتني او علامه ناصرالدين الباني رحمهم الله فرمائلي دي چې دغه حديث دروغ تړل شوی په رسول الله باندې

)اداب الزفاف صفحه ٣٥ تذکرة الموضوعات صفحه ١٢٦(

دکوروالی دريم ادب :

دکوروالی په وخت کې دې ښځه او خاوند دعشق او محبت نه ډکې خبرې وکړي او يو دبل دې ښه ښه ظاهري او معنوي صفتونه بيان کړي . دکوروالی په شروع کې بايدنارينه بسم الله ووائی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((اذا اراد ان ياتی اهله قال بسم الله اللهم جنبنا الشيطان وجنب الشيطان ما رزقتنا))

)صحيح مسلم صفحه ٤٦٣ جلد ١(

ژباړه :چې څوک غواړي دخپلې ميرمنې سره کوروالی وکړي نو ودې وائی چې دالله په نوم کوروالی شروع کوم ای الله مونږه دشيطن څخه وساته او شيطان لری وساته دهغه شی څخه چې تا مونږ ته راکړي دي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵-سړی باید اقلاً پس له هرو دریو ورځو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړي .

٦-ښځه که مریضه وي نو خاوندئې باید دهغې ترروغیدو پورې صبر وکړي .

٧-دحیض (دښځې میاشتنی مرض) او نفاس (دولادت وینه) په حالت کې دښځې سره کوروالی حرام دی ترڅو چې پاکه شي .

الله تعالی فرمائی : ((فاعتزلوا النساء فی المحیض ولا تقربوهن حتی یطهرن فاذا تطهرن فاتوهن من حیث امرکم الله))

)سورة البقرة ایه ۲۲۲(

ترجمه : تاسو دخپلو ښځو نه جدا شۍ دحیض په حالت کې او هغوې ته مه نزدی کیږئ (کوروالی مه کوئ) ترڅو چې پاکې شي (دحیض نه) نو چې کله دوي پاکې شوې نو تاسو ددوي سره کوروالې وکړئ دهغه لارې نه چې الله تعالی تاسو ته روا کړیده (مخکینې نې عورت)

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی (اتق الدبر والحیضة)

)رواه الترمذي مشکوة صفحه ۲٦٧(

ترجمه : دشاتنې عورت له لارې او دحیض په حالت کې دکوروالی څخه ځان وساته .

٨-دشاتنې عورت له لارې دښځې سره کوروالی کول حرام دی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ملعون من اتی امراة في دبرها))

)رواه احمد وابوداودومشکوة ۲٦٧(

ترجمه : ملعون دی هغه کس چې دخپلې ښځې سره دشا له لورې کوروالی کوي .

٩-دکوروالی رازونه بل چاته بیانول حرام دی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : (ان شر الناس منزلة عندالله یوم القیامة الرجل یفضی الی المراة وتفضی الیه ثم ینشرسرها)(

)رواه مسلم واحمد مشکوة ۲٧٦(

ترجمه : په خلکو کې بدترین کس دالله تعالی په نزد په ورځې دقیامت کې هغه سړی دی چې خپلې ښځې سره کوروالی وکړي او بیا دهغې رازونه افشا کوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰-کوروالي باید په پوره رڼائی کې وشي چې ښځه اوخاوند یو بل ښه ووینی ترڅو ددوي جنسی احساسات په صحیح طریقې سره راوپاریږي او دواړو ته پوره خوند حاصل شي . اودا خبره مې ځکه وکړه چې زمونږه په ټولنه کې یوخرافی رواج دی چې نارینه به دخپلو ښځو سره په تیاره کې کوروالي کوي . دغه کار یو ډیر بداوغلط او دشریعت دمقاصدوخلاف کاردی او دښځې او خاوند ترمنځ نفرت او بغض پیدا کوی ځکه چې دواړو د کوروالي څخه هیڅ خوند نه اخلی .

۱۱-کوروالی باید په پټ او محفوظ ځاې کې وشی حتی چې دتی رودونکو ماشومانوپه وړاندې هم باید ونشی .

۱۲-دکوروالی په وجه په ښځه او نارینه باندې غسل فرض کیږي خو چې دغه غسل ژومره زر وشي نو بهتره ده او دا ځکه چې دغسل په وجه د بدن سستی له منځه ځی او بله دا چې دبې اودسۍ په وخت کې دشیطان سلطه په انسان باندې زیاتیږي او هغه ته ضرر رسوي نو ددغه ضرر څخه دځان ساتلو لپاره باید په غسل کې چالاکی وکړی شی .

٦-د زینت (ځان سینګارول) حق:

ښځه حق لري چې خاوند ئې ورته ځان ښائسته کړی لکه چې هغه پرهغې دغه حق لري الله تعالی فرمائی : ((ولهن مثل الذین علیهن بالمعروف))

)سورة البقرة ایة ۲۲۸(

ترجمه : دښځو لپاره حقوق دي لکه چې دخاوندانو پر دوي باندې حقوق دي او یو دبل حقوق به په نیکي طریقې سره ادا کوي .

او جلیل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضي الله عنه فرمائی : ((انی لاحب ان اتزین لامراتی کما احب ان تتزین لی))

)رواه ابن ابی حاتم وابن جریرالطبري تفسیر قرطبی صفحه ۱۱۸ جزء۳(

ترجمه : زه خوښوم چې خپلې ښځې ته ځان ښائسته کړم لکه چې خوښیږم چې هغه دې ماته ځان ښائسته کړی .

او په یو روایت کې راغلي دی چې یو ګردوهلی او ببر سری سړی دخپلې ښځې سره عمر بن الخطاب رضي الله عنه ته راغی نو دهغه ښځې وویل چې ای امیر المومنین!ما دخپل خاوند څخه خلاصه کړه نو عمربن الخطاب رضي الله عنه ددغې ښځې خاوند ته امر وکړلو چې لاړشي او دخپل سرویښتان برابر او دګوتو نوکان پرې او ځان پاک او ښائسته کړي نو دغه سړی لاړ او ځان ئې ښه پاک او برابر او ښائسته کړ. او بیا راغی نو چې کله دهغې ښځې نظر په هغه ولګیده نو خوشحاله شوه او وې ویلې چې همدا مې قبول دی او دخلاصی د ارادې څخه بیرته وګرځیدله نو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه وخت کې عمررضي الله عنه وفرمايل ((وهكذا فاصنعوا لهن فوالله انهن ليحببن ان تتزينوا لهن كما تحبون ان يتزين لكم))

)منهاج العشرة الزوجية صفحه ٧٦(

ترجمه : ددغه سړی غوندې تاسو هم خپلو ښځو ته ځانونه جوړوئ قسم دی په الله باندې چې ښځې په دې خوښيږي چې تاسو ورته ځانونه جوړ او ښائسته کړئ لکه چې تاسو خوښيږئ چې هغوې دې تاسې ته خپل ځانونه جوړ او سينګار کړی.

او په بعضې رواياتو کې داسې راغلی دی : ((اغسلوا ثيابكم وخذوا من شعوركم واستاكوا وتزينوا وتنظفوا فان بني اسرائيل لم يكونوا يفعلون ذلک فزنت نساؤهم))

)منهاج العشرة الزوجية صفحه ٧٧(

ترجمه : خپلې جامې پاکې کړئ او دسر او د ګيرې ويښتان جوړ کړئ (دشريعت په حدودو کې) او مسواک ووهئ او ځانونه ښائسته او پاک کړئ ځکه چې بني اسرائيلو به دغه کارونه نه کول نو دهغوې ښځې په زنا کې اخته شول يعنې دخپلو خاوندانو نه يې دناپاکې په وجه نفرت پيدا شو او دپردو سړو سره په زنا کې مبتلا شول .

او جليل القدر صحابی جابربن عبدالله رضي الله عنه روايت کوي چې زه يو ځل درسول الله صلی الله عليه وسلم سره غزاته لاړم او چې کله بيرته دغزا څخه راوګرځيدو او مدينې ته نزدې شو نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې تاسو تر شپې پورې صبر وکړئ او کورونو ته مه ورځئ ترڅو ستاسو ښځې خپل ويښتان ګمنځ کړی او دخپلو تخرګونو او دنامه لاندې ويښتان لرې کړي.

)رواه البخاری صفحه ٧٨٩جلد ٢(

نوناريته بايد په خپل کور کې داسې پاک اوښائسته او خوشبويه وي چې دهغه دښځې زړه ورباندې خوشحاله کيږي او مينه ئې ورسره زياتيږي.

دپورتنيو رواياتو څخه دا معلومه شوه چې دخپل ځان او جامو دښائست او پاکوالی په باره کې دسړی اهتمام دهغه دښځې په عفت او ددواړو ترمنځ دلازيات تفاهم اومحبت په موضوع کې غټ رول لري نو ځکه داسلام مقدس دين په دغه موضوع باندې زيات اهتمام کړيدی .

دسړي دزينت څخه دلته څه مراد دی ؟

دلته دزينت څخه لاندې شيان مراد دي :

١-دسرويښتانو او دګيری ګمنځول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲-دسردوینبتانو او دگیری اصلاح کول (دشریعت په حدودو کې)

۳-دښائسته او پاکو جامو اغوستل چې دشریعت او دطاقت سره برابر وي .

٤-دمسواک استعمالول او دخولې پاکول .

٥-بدن پاکول او دتخرګونو او دنامه لاندې دوینښتو لرې کول او دنوکانو کینچی کول (پریکول)

٦-دچرس او پوډراوسګرت او نسوار څخه پرهیزکول .

۷-دخام پیاز او اوږې او هر هغه شی چې خوله بدبویه کوي دهغې څخه ډډه کول (مګر که پوخ شي بیا پروا نلري)

۸-عطر او خوشبوئی استعمالول .

۷-دعفت دساتلو حق:

ښځه پرخپل خاوند باندې حق لري چې دهغې دعفت او شرف ساتنه وکړي او دهغې د عفت څخه دفاع وکړي ځکه چې د هغې دعفت څخه دفاع فرض ده او کوم سړی چې دخپلې ښځې دعفت څخه دفاع نه کوي او دخپلې ښځې دشرف ساتنه نه کوي هغه دووس دی .

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((ثلاثة قدحرم الله علیهم الجنة مدمن الخمر والعاق والدیوث الذي یقر فی اهله الخبث))

)رواه احمد والنسائی مشکوة صفحه ۳۱۸(

ترجمه : پر دریو کسانوباندې الله تعالی جنت حرام کړ ی دی دشرابو معتاد او دمور او پلار خفه کوونکی او دووس سړي چې دخپلې ښځې دعفت اهتمام نه کوي او پردو سړو ته اجازه ورکوی چې دهغه دښځې سره ناسته پاسته او راشه درشه وکړی.

بلکې داسلام مقدس دین امر کړی دی چې نارینه دې دخپل عفت او ناموس څخه دفاع وکړي او که په دغه لار کې څوک ووژلی شی نوهغه شهید دی .

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((من قتل دون اهله فهو شهید))

)ترمذي ابوداود نسائی مشکوة صفحه ۳۰٦(

ترجمه : څوک چې دخپلې ښځې دعفت نه په دفاع کې ووژلی شی نو هغه شهید دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنارینه غیرت پخپله ښځه باندې یو فطری او طبعی خبره ده یوه ورځ جلیل القدر صحابی سعدبن معاذرضي الله عنه وویل که ما دخپلې ښځې سره څوک ولیدل نوپه توري سره به ئې ووژنم نو دده دا خبره رسول الله صلی الله علیه سلم ته ورسیده نو هغه وویلې چې ایا تاسو دسعد د غیرت څخه تعجب کوئ ځما دې په الله قسم وي چې زه دسعد څخه زيات غیرتي یم او الله ځما څخه زيات غیرتي دی او الله تعالی دخپل غیرت له وجې نه دبد کارې ټول ښکاره او پټ عملونه حرام کړیدي .

)متفق علیه مشکوة صفحه ۲۸٦(

اما متاسفانه چې په ډیرو بی دینو خلکواو خاص طور سره ډمانو او سندر غاړو ښځو او سړو کې دغه غیرت چې په انسانانواو حیواناتو کې یو فطري شی دی کم لیدل کیږي چې د دوې دغه بې غیرتي یو جرم او بدعمل دی چې دوي به دهغې جزا په دنیا او اخرت کې وګوري .

-داحترام او کرامت حق:

سړی ته پکار دی چې دخپلې ښځې احترام وکړي او دهرهغه وینا او عمل څخه ځان وساتی چې دهغه دښځې دخفګان سبب ګرځي او دا څکه چې ښځه یوه باعزته انسان ده او باید دهغې سره دیوې مزدورې په څیر معامله ونشي ، اونه دا چې صرف دجنسی لذت دحاصلولو لپاره دیوې وسیلې په څیر ورته وکتلی شي . بلکه دښځو بې عزتی کول او هغوې ته په سپک نظر کتل دا دکم اصلو او کم عقلو نارینه و کار دی الله تعالی فرمائی ((ولقدکرمنا بني آدم(

)سورة اسراء ایت ۱۷(

ترجمه : مونږه دآدم اولادې ته عزت او کرامت ورکړی دی نو ښځه هم دآدم له اولادې څخه ده او الله تعالی هغې ته دنارینه و غوندې عزت اوکرامت ورکړی دی .

او په یو حدیث کې داسې راغلی دی : ((ما اکرمهن الا کریم ولا اهانهن الا لئیم))

)رواه ابن ماجه وابن عساکر فی تاریخه منهاج العشره صفحه ٦(

ترجمه : عزتمند سړی دښځو عزت کوي او سپک او رذیل سړي دښځو سپکاوی کوی . یعنې دښځو عزت کول دځان عزت کول دی او دښځو سپکاوی دځان سپکاوی دی.

همدارنګه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلي دی : ((بحسب امرئ من الشران یحقر اخاه المسلم))

)رواه مسلم صفحه ۳۱۷ جلد ۲ مشکوة صفحه ٤۲۲(

ترجمه : دا ډیر بدکار دی چې یو مسلمان دې خپل مسلمان ورو ر(یاخور) ته په سپک نظر وګوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ولا تضرب الوجه ولا تقبح))

)رواه احمد وابوداود وابن ماجه مشکوة صفحه ۲۱۸(

ترجمه : ښځې ته په مخ ګذار مه ورکوه او مه ورته بدې خبرې کوه.

نو لکه څرنګه چې نارینه په خپل احترام باندې خوشحالیږي نو همدارنګې ښځې هم په خپل احترام خوشحالیږي او دیو مسلمان احترام کول اودهغه خوشحالول دوه نیک عملونه دي اوډیر اجرونه او ثوابونه لري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹-د تعلیم حق

نارینه باندې لازم دی چې خپلې ښځې او لورګانو ته ددیني او اخلاقي مسئولیتونو په ورزده کولو کې خپل ټول کوششونه وکړي ترڅو دناپوهئ تیاري له منځه لاړي شي او دپوهې رڼا ئې پر کورنی باندې (مسلط شی) اوپه کورنی کې دتفاهم اومحبت او حق شناسی فضا منځته راشي .

الله تعالی فرمائی : ((یا ایها الذین امنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا وقودها الناس والحجارة))

)سورة التحریم ایت ٦(

ترجمه : ای مومنانو تاسې بچ کړئ خپل ځانونه او خپلې ښځې او اولاد د دوزخ دهغه اور څخه چې دهغه خاشاک خلک او تیږې دې.

یعنې خپلو ښځو اواولادو ته صحیح تعلیم او تربیه ورکړی داسې تعلیم چې ددوزخ داور څخه ددوي دنجات سبب وګرځي چې هغه دقرآن اودسنت علم دی چې دغه دواړو دټولو علومو مرجع او منبع دی.

الله تعالی په بل ایت کې داسې فرمائلی : ((وانذر عشیرتک الاقربین))

)سورة الشعرا ایت ٢١٤(

ترجمه : ای پیغمبره خپل نزدې خپلوان د الله دعذاب څخه وویروه.

او په بل ایت کریمه ئي داسې فرمائلی : ((وامراهلک بالصلاة واصطبرعلیها))

)سورة طه ایت ١٣٢(

ترجمه : خپلې کورنی ته په مانځه باندې امر وکړه (ای پیغمبره) او دلمونځ په اداء کولو باندې صبر وکړه .

ددغوټولو ایتونو څخه دا معلومه شوه چې ښځه پرخپل خاوند حق لري چې هغه ته دینی او اخلاقي او فرهنګي ښوونه وکړي او دخاوند دغه کار نکول به داالله تعالی نافرماني ګڼل کیږی او دګناه سبب به وي.

جلیل القدر صحابی ابوسعید خدری رضی الله عنه روایت کوی چه ((قال النساء للنبی صلی الله علیه وسلم غلبنا علیک الرجال فاجعل لنا یوما من نفسک فوعدهن یوما لقیهن فیه فوعظهن وامرهن))

)بخاری جلد ١ صفحه ٢٠کتاب العلم(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : نارینه زمونږ په نسبت له تا ځخه زیات وخت نیولی دی نو دځان له طرفه یو ورځ مونږ ته وټاکی (دتعلیم دپاره) نو رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغوی سره یو ورځ وټاکله او ورته ورغی او هغوی ته يې نصیحت وکړلو او په ښو کارو باندې يې ورته امر وکړلو.

همدارنګی جلیل القدر صحابیه ام عطیه رضی الله عنه فرمائی((امرنا رسول الله صلی الله علیه وسلم ان نخرجهن فی الفطر والاضحی العواتق والحیض وذوات الخدور فاماالحیض فیعتزلن الصلاة ویشهدن الخیر دعوة المسلمین))

)رواه البخاري صفحه ۱۳۳ جلد ۱ ومسلم صفحه ۲۹۱ جلد ۱(

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته امر کړیدی چې پیغلې او حائضه او دستر او پردې والا ښځې دوړوکی او لوې اختر دلمانځه لپاره دکورونو ځخه وباسو خو حائضه ښځې به لمونځ نه کوي البته د خیر او دعوت او تبلیغ په مجلس کې به ګډون کوی.

او جلیل القدر صحابي عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما روایت کوي : ((خرجت مع النبي صلی الله علیه وسلم یوم فطر او اضحی فصلی ثم خطب ثم اتی النساء فوعظهن وذکرهن وامرهن بالصدقة))

)رواه البخاري صفحه ۱۳۳ جلد ۱(

ترجمه : زه درسول الله صلی الله علیه وسلم سره د وړوکې یا لوې اختر په ورځ ووتم نو هغه داختر لمونځ وکړلو او بیا ئې خطبه وویلې او بیا دښځو صفونو ته ورغی نو هغوې ته یې وعظ او نصیحت وکړلو.

او هغوې ته ئې دصدقې امر وکړلو . او جلیل القدر محدث عبدالملک بن جریج دجلیل القدر تابعي عطاء رحمهما الله نه روایت کوي هغه فرمائي چې جلیل القدر صحابي جابر بن عبدالله رضي الله عنه داسې فرمائلی : ((قام النبي صلی الله علیه وسلم یوم الفطر فصلی فبداءبالصلاة ثم خطب فلما فرغ نزل فاتی النساء فذکرهن قلت (القائل بن جریج) لعطاء اتری حقا علی الامام ذ لک یذکرهن قال انه لحق علیهم ومالهم لا یفعلون))

)رواه البخاري صفحه ۱۳۳ جلد ۱(

ترجمه : نبی علیه السلام دوړوکی اختر په ورځ اول ئې داختر لمونځ اداء کړلوبیائی خطبه وویلې او چې کله دخطبې نه فارغ شو نو دمنبر نه کوز شو او دښځو صفونو ته ورغی او هغوی ته ئې نصیحت وکړلو . ابن جریج فرمائی چې ما دعطاء ځخه پوښتنه وکړلو چې ایا ستا په نزد په امام او مشر باندې لازم دی چې ښځو ته وعظ او نصیحت وکړی نو هغه په جواب کې وویلې چې هو پر امام دا کار لازم دی او څه وجه ده چې اوس خلکو دا کار پریښی دی؟ او په یو بل حدیث کې راغلی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم جلیل القدر صحابیه شفاء رضي الله عنها ته وفرمائیل : ((الاتعلمین هذه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(حفصه) رقية النملة كما علمتيها الكتابة ((

)ابوداود صفحه ٥٤٢ مشكوة صفحه ٢٩١(

ترجمه : ای شفا ولې ته حفصی ته دتخرگونو ددانو دم نه ښائی لکه څرنگه چې هغې ته دې لیک ښودلی دی ؟

ددغه حدیث څخه معلوم شو چې دلیک زده کړه لکه چې نارینه وته ضرور دی همدارنگې زنانه و ته هم ضرور دي او لکه چې نارینه دعلم زده کړه کوي او دکتابونو دتالیف او تصنیف له لارې خپل علم خپروي نو ښځې هم باید علم حاصل کړي او دتالیف او دتصنیف له لارې خپل علم خپور کړي ترڅو خلک ددوي دعلم څخه استفاده وکړي او دغه کتابونه ددوي لپاره صدقه جاریه وگرځي .

امام خطابي رحمه الله دشفاء رضي الله عنها دحدیث په باره کې داسې فرمائی : ((فيه دليل على ان تعلم النساء الكتابة غير مكروه))

)مرقات شرح مشکوة صفحه ٣٢٦ جلد ٨ حاشية ابوداود صفحه ٥٤٢(

ترجمه : دغه حدیث ددې لپاره دلیل دی چې ښځو ته دلیک زده کړه مکروه نه دی .

خو بعضې خلک وائی چې ښځو ته روا نه دی چې لیک زده کړي او دلیل کې یې دغه حدیث ذکر کوي چې ((لا تعلموهن الكتابة))

)مرقاة صفحه ٣٢٧ جلد ٨ تذکرة الموضوعات صفحه ١٢٩(

ترجمه : ښځو ته لیک مه ورزده کوئ .

خو دغه خبره غلطه ده او دمنعې دغه حدیث ثابت نه دی ځکه چې ددغه حدیث په سند کې یو دروغجن او بل په دروغو متهم راویان دي او داسې حدیث مردود وي.

)تذکرة الموضوعات صفحه ١٢٩(

همدارنگې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((ايما رجل كانت له جارية فادبها فاحسن تاديبها وعلمها فاحسن تعليمها ثم اعتها فتزوجها فله اجران))

)بخاري ج ١ صفحه ٢٠ وصفحه ٣٦٤ باب تعلیم الرجل امته و اهله(

ترجمه : هر یو سړی چې وینځه ولري او هغې ته ښائسته ا دب او ښائسته تعلیم ورکړي او بیا ئې ازاده کړي او ځان ته ئې په نکاح کړي نو دغه سړی ته دوه اجرونه دي . نو چې کله دیوې وینځې په تعلیم او تربیه کې دومره ثواب دی نو دیوې اصیلی مسلمانې ښځې په تعلیم او تربیه کې به ددې نه زیات ثواب او اجر وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ام المومنين عائشة رضي الله عنها فرمائی ((نعم النساء نساء الانصار لم يمنعهن الحياء ان يتفقهن فی الدين))

)بخاري صفحه ٢٤ جلد ١(

ترجمه : دانصارو ښځې نيکې او بهترې ښځې دي ځکه چې هغوي ددين په پوهه کې شرم او حياء نه کوي .

او جليل القدر تابعي عروة بن الزبير رضي الله عنه فرمائی : ((ما رايت احدا اعلم بفقه ولا طب ولا شعرمن عائشة))

)اسلامنا للسيد سابق صفحه ٢١٦(

ترجمه : ما داسې هيڅ يو کس نه دی ليدل چې دعائشة رضي الله عنها څخه په فقه او طب او شعر کې ډير پوه وي . يعني عائشة رضي الله عنها په علم فقه او طب او شعر کې هغه اوچتې مرتبې ته رسيدلې وه چې دهغې په زمانه کې ځوک ورسره برابرنه وه . د دغه روايت څخه دا معلومه شوه چې ښځې کولای شي په علم کې اوچتو مرتبو ته ورسيږي او معلومه شوه چې ښځې کولای شي چې دطب دعلم زده کړه وکړي . او دا هم معلومه شوه چې ښځه کولای شي داسې اشعار وليکي او خپور ئې کړی چې ديانت او خوش اخلاقي او عفت ته دعوت کوي.

او جليل القدر صحابي ابوموسی رضي الله عنه فرمائی ((ما اشكل علينا اصحاب رسول الله ؛صلی الله عليه وسلم حديث قط فسالنا عائشة الا وجدنا عندها منه علما))

)ترمذي صفحه ٢٢٧ جلد ٢ مشكوة ٢صفحه ٥٧٤(

ترجمه : چې کله هم درسول الله صلی الله عليه وسلم په صحابوو باندې دکومې خبرې پوهيدل مشکله شوه نو مونږ به دعائشة رضي الله عنها څخه دهغې په باره کې پوښتنه وکړله نو دهغې سره به دمسالې په باره کې خامخا علم او پوهه وه او مساله به ئې حل او روښانه کړه .

نو ددغه حديث څخه معلومه شوه چې دښځو څخه دنارينه و په زده کړه کې څه عيب نشته چې کله دشريعت دحدودو رعايت پکې وشي .

او امام ابن شهاب زهری رحمه الله فرمائی : ((لو جمع علم الناس كلهم وامهات المومنين لكانت عائشة اوسعهم علما))

)مستدرک الحاكم صفحه ١١ جلد ٤(

ترجمه : که دټولو خلکو علم او درسول الله صلی الله عليه وسلم دنورو بيبيانو علم يو ځاې کړی شي بيا هم دعائشة رضي الله عنها علم ددې ټولو څخه زيات دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام ذهبی رحمه الله فرمائی : ((وما علمت من النساء من اتهمت ولا من ترکوها))

)میزان الاعتدال صفحه ۲ جلد۱(

ترجمه : دحدیث په ښځو راویانو کې ماته داسې ښځه معلومه نده چې دحدیث په روایت کې په دروغو متهمه شوی وي او یا دحدیث علماوو دهغې حدیث پریښې وی .

ددې څخه معلومه شوه چې پخوا بۀ دمسلمانانو ښځې دحدیث په زده کړه او روایت کې څومره کوشش او احتیاط کاوه خو اوس ډیرې مسلمانې ښځې قران هم نشی لوستلی .

او رسول الله صلی الله علیه وسلم بۀ چې کله صحابه کرامو ته وعظ او نصیحت کولو نو بیا به ئې هغوې ته وویلې : ((الا فلیبلغ الشاهد الغائب))

)بخاري صفحه ۲۱ جلد ۱(

ترجمه : خبردار حاضر خلک دې ځما خبرې غیر حاضرو خلکو ته ورسوي.

په دغه حدیث کې دیته اشاره ده چې نارینه دې ځما خبرې زنانو ته ورسوي ځکه چې زنانه به زیاتره په خپلو کورنو کې په خدمت مشغولې وې .

او جلیل القدر صحابی عرباض بن سارية رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې : ((ان الرجل اذا سقی امراته من الماء اجر قال فاتیتها فسقیتها وحدثتها بما سمعت من رسول الله صلی الله علیه وسلم))

)رواه احمد الفتح الربانی صفحه ۲۳۳ جلد ۱٦(

ترجمه : چې کله سړی خپلې ښځې ته دڅښاک اوبه ورکړي نو هغه ته ثواب ورکول کیږي . عرباض فرمائی چې ددغه حدیث داوریدو څخه وروسته زه دخپلې ښځې څنګ ته لاړم او هغې ته مې دڅښاک اوبه ورکړې او درسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث مې ورته وویلې ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې صحابه کرامو به کله ددین او ثواب کومه خبره درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه واوریدل نو هغه بۀ ئې خپلو ښځو ته هم سمدستی ورښودل نو معلومه شوه چې صحابه کرامو به دښځو په تعلیم او تربیې باندې زیات اهتمام کاوه .

او په یو روایت کې داسې راغلی دی : ((طلب العلم فریضة علی کل مسلم))

)مشکوة صفحه ۳٤ تذکرة الموضوعات صفحه ۱۷(

ترجمه : طلب دعلم پرمسلمان نارینه او مسلمانه ښځه باندې فرض دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو ټولو احاديثو څخه دا معلومه شوه چې داسلام مقدس دين دښځو په تعليم باندې زيات اهتمام کړی دی خو دښځو په تعليم کې دا شرط دی چې دهغوي عفت او عزت ته کوم خطر متوجه نه وي او که دتعليم په لار کې دهغوي عفت او شرف ته کوم خطر متوجه وي بيا ئې تعليم ضرور نه دی.

۱۰-دښه کرداراورفتار اوښه معاملې حق:

ښځه د الله تعالی له طرفه يوه تحفه ده چې خپل خاوند ته امانت ورکړی شويدی اودهغوسره داحترام نه ډک ښه رفتار او ښه کردار او ښه معامله واجب دی ځکه چې الله تعالی فرمائی : ((وعاشروهن بالمعروف))

)سورة النساء ايت ۱۹(

ترجمه : او دخپلو ښځو سره په ښۀ او نيکې طريقې سره ژوند کوئ يعنې پر هغوي ظلم مه کوئ او دهغوي شرعي حقوق پوره ورکوئ .

اورسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((لا يفرک مو من مومنة ان کره منها خلقا رضي منها آخر))

)رواه مسلم مشکوة صفحه ۲۸۰(

ترجمه : هيڅ يو مومن سړی دې د خپلې مومنې ښځې سره بغض نکوي که دهغې يو خراب عادت ئې خوښ نه شی نو دهغې بل ښه عادت به ئې خوښ شي .

او په بل حديث کې رسول الله صلی الله عليه وسلم داسې فرمائی : ((اکمل المومنين ايمانا احسنهم خلقا والطفهم باهله))

)ترمذي مشکوة صفحه ۲۸۲(

ترجمه : ښه پوره ايمان والا مومنان هغه دې چې ډېرو ښو اخلاقو خاوندان او پخپلو ښځو او اولادونو باندې ډېر شفقت کوونکی وي.

او په بل حديث کې داسې فرمائی : ((خيرکم خيرکم لاهله وانا خيرکم لاهلي))

)الترمذی والدارمي مشکوة صفحه ۲۸۱(

ترجمه : غوره په تاسو کې هغه څوک دی چې دخپلې ښځې او اولاد سره سره ښۀ رفتار او معامله کوي اوزه ستاسو دټولو نه ډېر زيات غوره معامله کوونکی يم دخپلې کورنی سره .

ځکه خو رسول الله صلی الله عليه وسلم به دخپلو بيبيانو سره ډېر ښۀ رفتار او چلند کاوه عائشة رضي الله عنهافرمائی چې زه يو ځل درسول الله صلی الله عليه وسلم سره په يو سفر کې ملګری ومه نو رسول الله صلی الله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عليه وسلم لما څخه وغوښت چې زه ورسره دمنډې مسابقه وکړم نو چې کله مسابقه وشوه زه ورڅخه مخکې شمه بیا څه موده وروسته په یو بل سفر کې زه بیا ورسره ملګری وم نو بیائې راڅخه دمسابقې غوښتنه وکړله نو چې کله مسابقه وشوه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم په منډه کې لما څخه مخکې شو او بیا ئې وخندل او وې وئیلې چې دا دهغې پخوانی مسابقې په بدل کې وشو ((.

)احمدوابوداود مشکوة ۲۸۱(

او په یو بل روایت کې عائشة رضي الله عنها فرمائی چې دحبشو ماشومان به په مسجد نبوی کې دغشو سره لوبې کولې او ما به خپل سر درسول اله صلی الله علیه وسلم په اوږه باندې ایښې وه او د هغوې سیل مې کاوه او رسول الله صلی الله علیه وسلم بهٔ ترهغې ناست وه ترڅو چې زه دسیل څخه مړه شوی نه وم. نو نارینه و ته پکار دی چې دخپلو ښځو سره دجنسی لوبې نه علاوه نورې دساعت تیری لوبې وکړي خو دا لوبې باید په یو پټ او محفوظ ځاې کې وي چې دهغوې دښځو عفت ته کوم خطر متوجه نه وي او هم ددین فرائض او واجبات ترپښو لاندې نشی

همدارنګې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((کل شئ لیس من ذکر الله لهوولعب الا ان یکون اربعة ملاعبة الرجل امراته وتادیب الرجل فرسه ومشي الرجلین بین الغرضین وتعلیم الرجل السباحة))

)رواه النسائی صفحه ۱۲۳ جلد ۲(

ترجمه : هرهغه عمل چې په هغه کې دالله تعالی ذکر نه وي نو هغه یو بې فائدې مشغولتیا او لوبې دي مګر ځلورعملونه ددې څخه مستثنی دي دسړی لوبې کول دخپلې ښځې سره او خپل آس ته ادب او تربیه ورکول او دنښو دویشتلو په وخت کې د دوو سړوګرځیدل د نښو ترمنځ اویوکس ته دلامبو چل ورزده کول.

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې دخپلې ښځې سره هرقسمه لوبې کول یو نیک عمل او داجر او ثواب دلاسته راوړلو وسیله ده خو په دې شرط چې الله تعالی او د مور او پلار حقوق پیمال نشي . نو دښځې سره ښه معامله او ښه چلند دادی چې هغې ته دې داسې خبره ونکړي چې هغه ورباندې خفه کیږی او باید دهغې کرامت او شخصیت او مرتبې ته بې احترامې ونشي او دهغې سره بایدپه غصه او په سختې سره چلند ونشي او دزندګی دضروریاتو لکه جامې خوراک څښاک او نورو شیانو په موضوع کې باید ترخپلې وسعې هغه خوشحاله وساتی او دبخیلی نه دې ځان وساتی او دهغې په وړاندې دې دنورو ښځو صفت نکوي ځکه خو الله تعالی فرمائی : ((ولاتمسکوهن ضرارا لتعتدوا ومن یفعل ذلک فقد ظلم نفسه))

)سورة البقرة ایت ۲۳۱(

ترجمه : او تاسې مه ساتئ دا ښځې دضرر دپاره چې زیاتي وکړي تاسو په هغوې باندې او چاچې دا کار وکړلو نو یقینا پر خپل ځان ئې ظلم وکړو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱-دکوروالې درازونو دساتنې حق

یو دهغو حقوقو څخه چې ښځه پر خپل خاوند لري دادی چې دهغې سره دکوروالې رازونه باید بل چاته ونه وائی ځکه چې دا ډیر بدعمل دی رسول الله صلی الله علیه وسله فرمائی : ((ان شر الناس عندالله منزلة یوم القیامة الرجل یفضی الی المراة وتفضي الیها ثم ینشر سرها))

)رواه مسلم واحمد مشکوة صفحه ۲۷٦(

ترجمه : په خلکوکې بدترین کس دالله تعالی په نزد په ورځې دقیامت کې هغه څوک دی چې دخپلې ښځې سره کوروالې وکړی او بیا دهغې رازونه خلکو ته ووائی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲- دعدالت حق

که يو سړی ديوې نه زياتې ښځې ولري نو په هغه باندې لازم دی چې دهغوې ترمنځ په مسکن ، لباس، نفقه او علاج ، شپه تيرول او تعامل او چلند کې عدالت وکړي بلکه الله تعالی نارينه و ته امر کړيدی کچيرته دوي دزياتو ښځو ترمنځ دعدالت دنه کولو نه ډاريږي نو بيا دې هر يوکس يوه ښځه وکړي الله تعالی فرمائی : ((وان خفتم الا تعدلوا فواحدة))

)سورة النساء ايت ۳(

ترجمه : که چيرته تاسو ډاريدئ چې دزياتو ښځو ترمنځ به عدالت ونشي کړای نو بيا يوه ښځه وکړي .

خوکه دزړه عشق او محبت او ميلان يوې ښځې سره زيات وي نو په دې باندې الله تعالی نارينه نه نيسی ځکه چې دادنارينه داختيار او ارادې څخه خارج دی خو په دې شرط چې دښځو ترمنځ ئې په تعامل او اخلاق او چلند کې کوم فرق رانشي او دهغوې ترمنځ په مادي او معنوی لحاظ سره دعدالت رعايت وکړي ، الله تعالی فرمائی : ((ولن تستطيعوا ان تعدلوا بين النساء ولوحرصتم فلا تميلوا کل الميل فتذروها کالمعلقة))

)سورة النساء ايت ۱۲۹(

ترجمه : تاسو نه شی کولاې چې دخپلو ښځو ترمنځ دزړه په محبت کې عدالت وکړی اگر که زيات کوشش هم وکړئ . او دا ځکه چې دزړه محبت داختيار څخه وتلی دی .

او عائشة رضي الله عنها روايت کوي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به فرمائل : ((اللهم هذا قسمي فيما املک فلا تلمني فيما تملک ولا املک))

)ترمذي ابوداود نسائی ابن ماجه دارمي مشکوة صفحه ۲۷۹(

ترجمه : ای الله دا هغه عدالت او تقسيم دی چې ځما په واک کې دی مامه ملامتوه دهغه څيز په باره کې چې ستا په واک کې دی او ځما په واک کې نه دی (يعني دزړه محبت)

نوکه يو سړی ديوې څخه دزياتو ښځو خاوند وي او غواړي چې دخپلې يوې ښځې په ملگرتوب چيرته سفر وکړي نو بايد دهغوې ترمنځ قرعه کشي وکړي ترڅو هيڅوک هم خفه نشي او رسول الله صلی الله عليه وسلم به دسفر په وخت کې دخپلو بيبيانو ترمنځ قرعه کشی کوله ځکه خو عائشة رضي الله روايت کوی چې : ((کان رسول الله صلی الله عليه وسلم اذا اراد سفر ضرب القرعة بين نسائه فايتهن خرج سهمها خرج بها معه))

)بخاري ومسلم مشکوة صفحه ۲۷۹(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم به چې کله دکوم سفر اراده وکړلو نو دخپل ښځو ترمنځ به ئې قرعه کشی کوله نو دچا نوم به چې ووتله نو هغه به ئې دځان سره په سفر کې ملګرې کوله . همدارنګې دښځو ترمنځ په شپه تیرولو کې هم عدالت ضرور دی که هر څومره یوه ښځه ناجوړه او بوډۍ هم وي خو چې نوبت ئې راشي باید خاوند ئې ورسره شپه تیره کړي او که کومه ښځه خپل نوبت بلې ته وبښي نو کولی شي ځکه خو عائشة رضي الله عنها فرمائی: چې کله د رسول الله صلی الله علیه وسلم مریضی زیاته شوه نو هغه دخپل ټولو بیبیانو څخه اجازه وغوښتله ددې لپاره چې څما په کوټه کې وه ووسیږي او زه دهغه خدمت وکړم نو ټولو بیبیانو ئې ورته اجازه وکړله.

)بخاری مشکوة صفحه ۲۷۹(

نو دښځو ترمنځ په مسکن (داوسیدو ځاې) او جامه او نفقه او شپه تیرولو کې عدالت فرض دی او دهغوې ترمنځ عدالت نه کول حرام او لویه ګناه ده .

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((من كانت له امراتان فمال الى احداهما جاء يوم القيامة واحد شقيه ساقط))

)ترمذي ابوداود ، نسائی ابن ماجه مشکوة صفحه ۲۷۹(

ترجمه : چاچې دوه ښځې درلودلې او یوې ته ئې توجه وکړلو او بلې ته ئې ونکړلو (یعنې دهغوی ترمنځ ئې عدالت ونکړلو) نو په ورځ دقیامت کې به ئې دبدن یو طرف غورځیدلی وي او وجود به نه لري .

۱۳-په کورنی کارونو کې دمرستې حق:

نارینه ته پکار دی چې دخپلې میرمنې سره دکور په کارونو کې مرسته وکړی او دا درسول الله صلی الله علیه وسلم طریقه وه چه دکور په کارونو کې به یې دخپلو بیبیانو سره یې مرسته کوله ځکه بي بي عایشه رضی الله عنها روایت کړیدی چې (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم فى مهنة اهله فاذا حضرت الصلاه قام الى الصلاه)

)بخاری صفحه ۸۰۸ جلد ۲(

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم به په کور کې دخپلو بیبیانو خدمت کاوه او چه کله به د لمانځه وخت داخل شو نو لمانځه ته به ودریده یعنې دمانځه ادا کولو لپاره به مسجد ته تللو او د کور کار به یې پریښوده.

او د اسلام څلورم خلیفه او درسول الله صلی الله علیه وسلم زوم حضرت علی رضی الله عنه روایت کوی چې ((كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذااوى الى منزله جزءدخوله ثلاثه اجزاء جزءا الله و جزءا لاهله وجزءا لنفسه)

)شمایل ترمذی صفحه ۲۲ جلد ۲(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم چې به کله کور ته ورغی نو خپل وخت به یې په دریو حصو ویشل یوه حصه دالله تعالی د عبادت دپاره او بله حصه دخپل کورنی دپاره او بله حصه د خپل ځان د خدمت لپاره.

همداراز بي بي عايشه رضی الله عنها روایت کړیدی چې ((کان رسول الله صلی علیه وسلم بشرامن البشر یفلی ثوبه ویحلب شاته ویخدم نفسه))

)رواه الترمذی فی الشمائل ص۲۳ جلد ۲(

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم یو بشر و او دبشر په څیر به یې ژوند تیراوه او هغه دا چې خپلې جامی به یې پخپله پاکولې او خپله میږه یې به یې پخپله لشله او خپلې پڼی به ئې پخپله ګنډلی.

١٤ -د ښځې د خپلوانو احترام کول:

نارینه ته پکار دی چه دخپلې ښځې دخپلوانو او دوستانو قدر او احترام وکړی او دهغې په وړاندې دی دهغې خپلوانو پسی بدی خبری نه کوی او که وسه یې رسیږی دهغې خپلوانو سره دی مرسته او کمک وکړی او هغوی دی خوشحاله وساتی بي بي عایشه رضی الله عنه داسې روایت کوی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یکثر ذکرها (خدیجه)وربما ذبح الشاة ثم یقطعها اعضاءا ثم یبعثها فی صدائق خدیجه)

)متفق علیه مشکوة صفحه ۵۷۳(

ترجمه: رسول الله صلی علیه وسلم به خدیجه رضي الله عنها دوفات نه وروسته ډیره یادوله او چه کله به یې ګډ ذبح کوله نو هغه به یې ټوټې ټوټې کړ او دبي بي خدیجی دوستانو ته به یې لیږله.

او په یو بل روایت کې عایشه رضی الله عنها فرمائی چې یوه بوډی ښځه رسول الله صلی علیه وسلم ته راغله نو رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغې دحال پوښتنه وکړه چه څنګه ئي نو هغې بوډی ښځې وویلی چې ښه یمه . ځما مور او پلار دی تا نه قربان شی ای رسول الله صلی الله علیه وسلم نو چه کله دا بوډی واپس لاړله نو ما رسول الله صلی علیه وسلم ته وویل چې تا ددغې بوډی سره ولې دومره ښه چلند وکړ ؟ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل (یا عایشه انها کانت تاتینا زمان خدیجه)

)رواه الحاکم فی المستدرک(

ترجمه: ای عائشې دغه بوډی دخدیجې په ژوندانه کې به زمونږ کورته راتله یعنې دغه بوډی د خدیجې ددوستانو څخه ده نو ځکه مې د هغې قدر او احترام وکړو.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم داسې فرمائلی (احق ما اکرم به الرجل ابنته او اخته)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مسند احمد الفتح الربانی صفحه ۱۷٦ جلد ۱٦(

ترجمه:ښه قدر او عزت دیوی سرِی (خسرگنی) په دي کیږی چي دهغه دخور یا لور عزت او احترام وشی.

یعني سرِی باید د خپلي ښځي قدر او احترام وکړی او دخپلي ښځي قدر او احترام د هغه دخسرگنی قدر او احترام دی

۱۵-د مشورې حق

نارینه ته پکار دی چه د ژوند په کارونو کي د خپلي ښځي سره مشوره وکړی او پدغه مورد کي درسول الله صلی الله علیه وسلم په پل قدم کیږدی ځکه چي هغه به همیشه به دخپلو اصحابو او خپلو بیبیانو سره مشوره کوله او دا ځکه چي الله تعالی فرمائی(وشاورهم فی الامر)

)سورة آل عمران ایت ۱۵۹(

ترجمه: دخپلو اصحابو سره په مهمو کارونو کي مشوره کوه.

او الله تعالی په بل ایت کي دومنانو په صفت کي داسي فرمائی (وامرهم شوری بینهم)

)سورة الشوري ایت ۳۸(

ترجمه: او کار ددوی دی مشوره کول پخپلو منځو کي یعني دوی خپل کارونه په مشوری باندي حل او فصل کوی .

او رسول الله صلی الله علیه و سلم داسي فرمائی (آمروا النساءفی بناتهن)

)ابو داود صفحه ۲۸۵(

ترجمه: د ښځو سره دهغوی دلورگانو په ازدواج کي مشوری وکړی.

او امام بخاری دحصرت عایشی څخه روایت کړی دی چي کله رسول الله صلی علیه وسلم غارحراء کي دنبوت څخه مخکي عبادت کاوه نو یوه ورځ جبریل علیه السلام هغه ته يي وحی راوړله او هغه يي خپله سینه کي کیمنډله نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وډار شو او بي بي خدیجی رضی الله عنها ته ورغی او ورسره يي مشوره وکړه او بیا دواړه ورقه بن نوفل ته ورغلل او هغه ته يي قیصه بیان کړله نو ورقه بن نوفل ورته وویل چي مبارک دی وی ته ددي امت پیغمبر ئي .

)بخاری ج۱ص۲(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداشان چې کله رسول الله صلی علیه وسلم د مدینې څخه مکې ته دعمرې لپاره د خپلو اصحابو سره روان شول او ټول احرامونو تړلي وو او دقرباني څاروي یې هم دځانونو سره روان کړي وو نو چې کله دوی دحدیبې مقام ته ورسیدل نو دمکې مشرکانو دوی مکې ته د داخلیدو او عمرې اجازه ورنکړله او دیو څه بحث څخه وروسته رسول الله صلی علیه وسلم دهغوی سره یو تړون لاسلیک کړلو چې یوه خبره پکې داوه چې سږ کال به رسول الله صلی علیه وسلم به دخپلو اصحابو سره ځی او راتلونکی کال به ورته دعمرې دادا کولو اجازه وی.

نو رسول الله صلی علیه وسلم خپلو صحابوو ته امر وکړلو چې ځانونو داحرامو څخه وباسی یعنې دسر ویښتان وخرئی یا کم کړی او داحرام جامې وباسی نو صحابه کرامو دډیر غم او خفګان دلاسه ځانونه داحرام څخه ونه ویستل نو رسول الله صلی الله علیه وسلم خپلې خیمې ته ننوته او خپله بي بي ام سلمه سره یې مشوره وکړه چه څه وکړم نو ام سلمه هغه ته وویلی چه تاسو ووځی او دخپلې قربانی څاروی ذبح کړی او دسر ویښتان وخروی او دچا سره خبری مکوی نو رسول الله صلي علیه وسلم دهغه دغه مشوره عملی کړله نو چې کله صحابه کرامو رسول الله صلی الله علیه وسلم ولیدل چه ځان یې داحرام څخه وویسته نو ټولو دغه کار وکړلو اومشکل حل شو.

)بخاری ج۱ص۳۷۲(

۱٦ -د مریضی په حالت کی د ښځې د علاج حق

ښځه پر خپل خاوند باندې حق لری چې دناجوړتیا په حالت کې دهغې علاج وکړی او ددې خبرې دلیل دادی چه یو صحابی نقل کوی چه دبدر د غزا په وخت کې د عثمان رضی الله عنه ښځه بي بي رقیه چې درسول الله صلی علیه وسلم لور وه مریضه وه نو رسول الله صلی علیه وسلم عثمان رضی الله عنه ته وویل چه ته غزا ته مه ځه او دخپلې ښځې خدمت کوه تاته به بدر غزا ثواب او غنیمت درکړی شي.

نو ددغه حدیث څخه معلوم شو چې د ښځې علاج پر خاوند باندې لازم دی او ددې دومره لوې اجر او ثواب دی چې د الله تعالی په لارکې دغزا سره برابره ده.

۱۷-دانتقاد حق

که دښځې خاوند دشریعت خلاف کوم کار وکړی نو ښځه حق لری چه د اصلاح په نیت په هغه باندې احترامانه انتقاد وکړی او خپلې غلطی ته یې متوجه کړی.

الله تعالی فرمائی (والمؤمنون والمؤمنات بعضم اولیاء هم بعض یامرون بالمعروف وینهون عن المنکر ویقیمون الصلاة ویؤتون الزکاة ویطیعون الله ورسوله)

)سورة التوبة ایت ۷۱(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: مومنان سړی او مؤمناني ښځې بعضې د بعضو دوستان دی په نیکو کارونو امرکوی او د بدو کارونو څخه منع کوی او مونځونه ادا کوی او دالله او رسول اطاعت کوی.

نو نیکو کارونو ته بلنه ورکول یوازې دسړو وظیفه نه بلکه د زنانه و هم دی.

او روایت شویدی چه عمر بن خطاب رضی الله عنه دخپل خلافت په دور کې په نبوی مسجد کې دخطبی په حال کې وویلی چا چې درسول الله صلی الله علیه وسلم دبیبیانو دمهر څخه زیات مهر واخسته نو هغه زیاتی به ورڅخه بیرته واخستل شی نو یوه ښځه پاسیدله او وی ویله ای عمره الله تعالی فرمائی (واتیتم احداهن قنطار فلا تاخذا منه شیئا)

)سورة النساء ایت ۲۰(

ترجمه : که تاسې کومی ښځې ته په مهر کې ډیر مال ورکړی وی نو تاسو دغه مال څخه هیڅ کوم شی بیرته مه اخلی.

نو چه کله حضرت عمر ددغی ښځې خبره واریدله نو هغه وفرمایل (اخطا عمرواصابت امراة)

)مسند ابی یعلی ، سنن سعید بن منصور فقه السنة صفحه ۲۹۴(

ترجمه : عمر پخپله خبره کې خطا شو او ددغی ښځې خبره صحیح ده.

دغه وه دوخت پر خلیفه باندې د یوې ښځې انتقاد چې دهغه ستاینه وشی.

۱۸-د میراث حق

ښځه دخپل خاوند دوفات نه وروسته د هغه په مال کې حق لری او هغه داسې دی چه که دخاوند یې ځامن یا لورګانې وی نو هغې ته دخاوند په مال کې اتمه حصه حق کیږی او که د خاوند نه یې ځامن یا لورګانې پاتی نه وی نو بیا هغې ته څلورمه حصه ورکول کیږی الله تعالی فرمائی (ولهن الربع مما ترکتم ان لم یکن لکم ولد فان کان لکم ولد فلهن الثمن مما ترکتم من بعد وصیة توصون بها اودین)

)سورة النساء ایت ۱۲(

ترجمه : او ښځې دپاره څلورمه حصه ده هغه مال چې پریښودلی وی تاسو که چری نه وی تاسو لره اولاد (ځامن یا لورګانې) نو که وی تاسو دپاره اولاد نو بیا ښځو دپاره اتمه حصه ده دهغه مال نه چه پریښودلی تاسو وروسته دپوره کولو دوصیت نه چه وصیت کوی تاسو به هغه سره او ادا کولو دقرض نه.

۱۹ -دکار او ملکیت حق

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه حق لری چې د مشروعو او رواوو کارونو له لاری خپل شخصي مال زیاد کړی او دځان سره یې وساتی او تصرفات پکې وکړی خو پدی شرط چې دهغې عفت ته پکې خطره نه وی او دهغې دخاوند او اولاد حقوق پیمال نه شی نو ښځه کولی شی دغسی کارونه وکړی لکه په خپل کور کې دوزګارتیا په وخت کې خیاطی یا ګلدوزی کول یا پخپل کور کې دچرګانو ساتل او ښځو او جینکو ته دفیس په مقابل کې درس ورکول یا ډاکتره او قابله وی پخپل کور کې یا داسې شفاخانه کې چې دنارینه او زنانه پکې اختلاط نه وی دښځو علاج کول نو دغه ټول دښځې حقوق دی او ښځه کولی شی ددې لیارې خپل شخصي ملکیت زیات کړی که منقول وی که غیر منقول.

علامة ابن عابد شامی په خپل کتاب ردالمختار کې داسې ویلی دی (اما العمل الذی لا ضرر فیه فلاوجه لمنعها منه)

)رد محتار صفحه ۲۰۷ جلد ۲(

ژباړه: هغه کار چه په هغه کې ضرر نه وی یعنې دخاوند حقوق پکې نه پیمال کیږی او دښځې عفت ته پکې ضرر نه رسیږی نو ښځه د داسې کارونو څخه نشی منع کیدلاې:

۲۰-دخلع حق

خلع دنکاح دعقد له منځه وړل دی دعوض په بدل کې چې ښځه یې خاوند ته ورکوي که دا عوض مهر یا هیز وي یا بل څه وي لکه چې ښځه خاوند ته ووائي ما د زرو روپو په بدل کې پریږده او د هغه خاوند یې ومنی او یا خاوند ته ووائی چې زما مهر او جهیز واخله او ماپریږده او خاوند یې ومنی نو دپورتنې تعریف څخه معلومه شوه چې په خلع کې درې شرطونه دي :

۱-چې دخلع یا ابراء او یا ددې مفهوم سره برابر لفظ باندې وي.

۲-دعوض ذکر ضروري دی.

۳-دښځې موافقه ضروري ده او که ښځه یې ونه منی او یا چپه پاتې شي نو دا خلع صحیح نه ده .

دخلع حکم :

څرنګه چې شریعت نارینه و ته حق ورکړی چې کومه ښځه یې نه خوښیږي نو هغه ته طلاق ورکړي همدارنګه یې ښځې ته هم حق ورکړی چې که میړه یې نه خوښیږي او ژوند یې دتاو تریخوالي او ستونزو سره مخ وي او دالله تعالی ټاکل شوی حدود نه شي مراعتولی نو دهغه څخه بیلتون وغواړي ځکه چې کله ښځه او خاوند یو له بله سره هیڅ ګوزاره نه کوي او ددوي یوځاې ژوند ناممکن وي او یو دبل په نسبت کرکه او نفرت لري او کیدی شي چې هر یو دخپلې جنسي غریزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي نو په داسې حالت کې یو دبل څخه جداېې او بیلتون پکار دی مګر په عام ډول څرنګه چې خلع دطلاق یو ځانګړې ډول دی دا هم لکه طلاق مکروه او ښه نه ګڼل کیږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو چې کله شرائط انسان دیته اړباسي نو بیا روا ده الله تعالی فرمائی : ((ولا یحل لکم ان تاخذوا مما اتیتموهن شیئا الا ان یخافا الا یقیما حدودالله فان خفتم ان لایقیما حدودالله فلاجناح علیهما فیما افتدت به))

)سورة البقرة ایت ۲۲۹ (په اسلام کې کورنی ژوند صفحه ۹۴-۹۵(

ترجمه : او تاسې ته روا نه ده چې واخلئ څېل ورکړې شوي څیز ښځو ته مګر چې ښځه او خاوند دواړه وویریږي له دې خبرې څخه چې دا دواړه به ټینګه ونه ساتلی شي حدودالله (تعالی) نو څه ګناه نشته په دواړو باندې چې ښځه بدله ورکړي او ځان خلاص کړي .

او عبدالله بن عباس رضي الله عنه روایت کړی چې دجلیل القدر صحابي ثابت بن قیس رضي الله عنه ښځه حبیبه بنت سهل رضي الله عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغله او وې وئیلې چې ای رسول الله زه دثابت په دیانت او اخلاق کې څه عیب نه ګورم خو هغه مې نه خوښیږي او نه غواړم نور دهغه سره یو ځاې ژوند وکړم نو رسول الله صلی الله علیه وسلم هغې ته ووئیل چې ته کولای شې هغه باغچه چې تاته ئې په مهر کې درکړیدی بیرته هغه ته ورکړې ؟ نو هغې ووئیلې چې هو یارسول الله صلی الله علیه وسلم ، نو رسول الله صلی الله علیه و سلم ثابت بن قیس ته ووئیل چې باغچه واخله او هغې ته طلاق ورکړه ؟

)بخاري ، نسائی ، ابن ماجه ، مشکوة صفحه ۲۸۳(

همدارنګه علی رض فرمائی چې کله ښځه دخپل خاوند څخه خلع وغواړي نو مستحب دی چې خاوند ئې دهغې دغه غوښتنه ومني .

خو که ښځه بغیر دکوم دلیل او عذر څخه دخاوند څخه ځان خلاصول وغواړي نو مکروه دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ایما امراة سالت زوجها طلاقا في غیر ماباس فحرام علیها رائحة الجنة))

)احمد ، ابوداود، ترمذي ، ابن ماجه ، دارمي ، مشکوة صفحه ۲۸۳(

ترجمه : کومه ښځه چې دخپل خاوند څخه بغیر دکوم عذر او ضرورت څخه طلاق وغواړي نو پرهغې باندې دجنت بوي حرام دی . او که دښځې خاوند خلع نه قبلوله نو بیا ښځه حق لري چې قضاء ته رجوع وکړي او قضاء دهغوې دواړو ترمنځ جدایې راولې چې دیته دتفریق حق وائی . قضا کولای شي دښځې او خاوند ترمنځ په لاندې حالاتو کې بیلتون راولې:

۱-بیلتون دنفقې دنه ورکولو په وجه .

۲-بیلتون دعیبونو په وجه لکه ضعف جنسي یا لیونتوب یا نور لاعلاج او طولاني مرضونه .

۳-بیلتون دخاوند دبدسلوک او بدګذارنی په وجه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤-بیلتون دخاوند دغائبوالی یا بندي توب په وجه

)په اسلام کې کورنی ژوند صفحه ۹۰، فقه خانواد صفحه ۳۹۹(

۲۱-د سلام حق:

ښځه پرخپل خاوند حق لري چې کور ته دننوتو په وخت کې پر هغې سلام واچوي ځکه چې الله تعالی فرمائی : ((فاذا دخلتم بیوتا فسلموا علی انفسکم تحیة من عندالله مبارکة طیبة))

)سورة النور ایت ٦١(

ترجمه : چې کله تاسو کورونو ته ننوځئ نو پخپلې کورني باندې سلام واچوئ دادالله تعالی له طرفه برکتونو والا او زړه خوشحالونکی پیشکش ده .

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((اذا دخلت علی اهلک فسلم یکون برکة علیک وعلی اهل بیتک))

)ترمذي مشکوة صفحه ۲۹۹(

ترجمه : کله چې کور ته ورځې نو پخپلې کورني باندې سلام واچوه داستا او ستا دکورني لپاره دبرکت سبب لري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم بحث

د خاوند حقوق پر ښځه باندې

نارینه سره ددې نه چې دخپلې کورنی په ارتباط زیات اخلاقي او مادي مسئولیتونه لري دلاندې حقوقو لرونکی دی :

١-دشریعت په حدودو کې تابعداري :

ځرنګه چې سړی دخپلې کورنی مشر او دهغې داداري اورهبري او ساتنې مسؤول دی او دهغې دعزت او کرامت او سعادت او آرامی او امنیت په لار کې شپه او ورځ پلانونه جوړوي او کوشش کوي خو دغه ټول مصلحتونه او هدفونه په هیڅ یوه ټولنه کې بغیر دمشر داطاعت او نظم څخه لاس ته نه راځي نو ځکه دخاوند تابعداري پرښځه باندې لازم شویدی خو دغه تابعداري به دشریعت په حدودو کې وي او په غیر شرعي کارونو کې دخاوند تابعداري روانه دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((لا طاعة لمخلوق فی معصیة الخالق))

)رواه احمدوالحاکم في مستدرکه مشکوة صفحه ۳۱۹(

ترجمه : په هغه کار کې چې دخالق نافرماني کیږي دمخلوق تابعداري روا نه دی .

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((انما الطاعة فی المعروف))

)متفق علیه مشکوة صفحه ۳۱۹(

ترجمه : دمشرتابعداري په نیکو کارونو او خبرو کې لري

)یعني په غیر شرعي کارونو کې دهغه تابعداري روانه دی .

او ددغه شرعي تابعداري اساس هغه قوامیت (مشرتوب او حاکمیت) دی چې الله تعالی دکورني پلار ته ورکړیدی ځکه چې الله تعالی فرمائی : ((ولهن مثل الذي علیهن بالمعروف وللرجال علیهن درجة والله عزیز حکیم))

)سورة ا لبقرة آیت ۲۲۸(

ترجمه : دښځو لپاره پرخپلو خاوندانو حقوق دي لکه چې په دوي باندې دخپلو خاوندانو حقوق دي په نیکې طریقې سره او دسړو لپاره پرښځو باندې یوه اوچته درجه ده (دکورنی مسئولیت) او الله تعالی عزت والا او حکمت والا دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه الله تعالی فرمائی : ((الرجال قوامون علی النساء بما فضل الله بعضهم علی بعض وبما انفقوا من اموالهم))

)سورة النساء ایت ٣٤(

ترجمه : نارینه پرښځو باندې حاکمان دي په دي وجه چې الله تعالی بعضو ددوي ته په بعضو باندې غوره والی ورکړیدی او په دی وجه چې نارینه خپل مالونه په زنانه و باندې خرچ کوي .

یعنې څرنګه چې نارینه دښځو په ارتباط زیات مسئولیتونه لري نو الله تعالی دکورنی دنظم او آرامي او سعادت لپاره نارینه و ته دمشرتوب حق ورکړی دی او هغه ته ئې په بعضو صفاتو کې پر ښځو باندې فضیلت ورکړی دی . نو الله تعالی نارینه ته په کورنی کې دمشرتوب او دمسئولیت حقونه ددوو علتونو په وجه ورکړی دی :

اول : بدني طاقت : نو الله تعالی نارینه دښځو څخه زیات طاقتور پیدا کړیدی او هغوې یې دښځو څخه زیات دقوي ارادې خاوندان ګرځولي دي .

او ښځې غالبا دبدن او ارادې له مخې کمزورې پیدا شویدي او عاطفې جنبه پرهغوې غالبه ده

دوهم : مالي مسئولیت : مختلف مالي مسئولیتونه لکه مهر ورکول دواده ضروریات پوره کول ښځې ته دنفقې او جامې او داوسیدو دځاې برابرول ټول دسړي په غاړه دي او عملا سړی دخپلې کورنی خدمتګار وي او دهمدغه خدمتګارې په وجه هغه دخپل کورني د ریاست او مشرتوب مستحق ګرځیدلی دی خو دغه مشرتوب به ئې په حکمت او مشورې سره وي یعنې دسړي حاکمیت پرښځه باندې په حقیقت کې یو قسم مسئولیت او مکلفیت دي نه ریاست او فضیلت او په حقیقت کې دغه مسئولیت او مکلفیت کوم عزت او مرتبه نه بلل لري څکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلي دي : ((کلکم راع وکلکم مسئول عن رعیته فالامام الذي علی الناس راع وهو مسئول عن رعیته والرجل راع علی اهل بیته وهو مسئول عن رعیته والمراة راعیة علی بیت زوجها))

)متفق علیه مشکوة صفحه ٣٢١(

ترجمه : تاسو ټول مسئوول یاستی او دخلکو په وړاندې مسئولیت لرئ نو دخلکو مشردهغوې په باره کې مسئوول وي او سړی دخپلې کورني په باره کې مسول دی او ښځه دخپل خاوند دکور په باره کې مسئوله ده.

ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې ښځه هم دخاوند نه وروسته دکورني په باره کې مسئولیت لري . نو پرښځه باندې د خپل خاوند تابعدارې دشریعت په حدودو کې فرض دی او په دی باره کې زیات حدیثونه راغلي دي لکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په یو حدیث کې داسې فرمائی : ((لو کنت آمر احدا ان یسجد لاحد لامرت المراة ان تسجد لزوجها))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)رواه الترمذي مشكوة ۲۸۱(

ترجمه : كه چيرته ما امر كړاى واى چې يو كس دې بل كس ته سجده وكړي نو ما به ښځو ته امر كړاى واى چې خپلو خاوندانو ته سجده وكړي .

يعني كه د الله تعالى نه بغير بل چاته سجده روا واى نو ما به ښځو ته امر كړاى واى چې خپلو خاوندانو ته سجده وكړي اودا ځكه چې دخاوند حق پر دوي باندې ډير زيات دى خو څرنگه چې دالله تعالى نه بغير بل چاته سجده روا نده نو ځكه ما دغه امر ونكړلو.

او الله تعالى فرمائى : ((فالصالحات قانتات حافظات للغيب بما حفظ الله))

)سورة النساء ايت ٣٤(

ترجمه : نونيكې زنانه تابعداري كوونكې دي (دالله اورسول او خاوند) او ساتونكې دي دځان او مال په وخت دغائب كيدلو دخاوند كې په دې وجه چې الله تعالى ددغو شيانو دساتنې امر كړى دى .

۲-دخاوند دمال او عزت ساتنه:

پرښځه باندې لازمه ده چې دخپل خاوند په غياب كې دهغه دناموس او مال ساتنه وكړي او دخپل خاوند داجازې نه بغير چاته دهغه كورته دننوتو اجازه ورنكړي ځكه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلى دى : ((المراة راعية في بيت زوجها مسئولة عن رعيتها))

))متفق عليه مشكوة صفحه ۳۲۰(

ترجمه : ښځه دخاوند دكور ساتونكې ده او دهغه دساتنې مسئووله ده .

او په بل حديث كې رسول الله صلى الله عليه وسلم دنيكو ښځو په صفت كې داسې فرمائى : ((التى تسره اذا نظرو تطيعه اذا امر واذا غاب عنها حفظته فى نفسها وماله))

)رواه البيهقي في شعب الايمان مشكوة صفحه ۲٦۸(

ترجمه : نيكه ښځه هغه ده چې خاوند ئې دهغې په ليدلو خوشحاليږي او دخاوند فرمانبرداري كوي او كه خاوند ئې په كور كې نه وي نو خپل عفت او دخاوند دمال حفاظت او ساتنه كوي .

او په بل حديث كې داسې فرمائى : ((وحقكم عليهن ان لايوطئن فرشكم من تكرهون ولا ياذن في بيوتكم من تكرهون))

)رواه الترمذي صفحه ۲۲۰ جلد ۱ رياض الصالحين صفحه ١٥٦(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : او ستاسو حق پر ښځو باندي دادی چي ستاسو په فرش دي هغه څوک نه کښینوي چي ستاسو ورڅخه بد راځي او ستاسو کور ته دي هغه چاته اجازه ورنکړي چي ستاسو ورڅخه بد راځي .

همدارنګي ښځي ته روا نه دی چي دخاوند داجازي څخه بغیر دهغه دمال څخه چاته څه ورکړي ځکه چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((لا یجوز لامراة عطیة الا باذن زوجها))

)رواه النسائی صفحه ۳۵۲ جلد ۱ ابوداود صفحه ۲۳۷ جلد۱(

ترجمه : ښځي ته روا نه دی چي چاته څه ورکړي مګر د٠خاوند په اجازي سره

۳-دخاوند په کور کي خدمت:

سړی پر خپلي ښځي حق لري چي دهغه دکور داخلي کارونه سرته ورسوي لکه دطعام تیارول دکور پاکول ، دجامو اودلوښو وینځل وغیره او ددغي خبري په نبوي احادیثو کي دري دلائله موجود دي .

اول دلیل : دبي بي فاطمي رضي الله عنها څخه روایت دی چي دي رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغله او دکور دخدمت څخه ئي شکایت وکړلو او درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ئي وغوښت چي هغي ته یو خادم ورکړي نو رسول اله صلی الله علیه وسلم هغي ته وفرمایل چي دویده کیدلو په وخت کي دري دیرش ۳۳ ځله سبحان الله ووایه او دري دیرش ۳۳ ځلي الحمدلله ووایه او دري دیرش ۳۳ ځلي الله اکبر ووایه نو دا تاته دخادم څخه غوره دی((

)بخاري صفحه ۸۰۷ جلد ۲ مشکوة صفحه ۲۰۹ (

نو ددغه حدیث څخه معلوم شو چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فاطمي ته دا ونه ویلي چي ته دکور کار مکوه اویا دکور کار پرتالازم نه دی .

دوهم دلیل : داسماء بنت ابي بکر رضي الله عنها حدیث دی دي فرمائي چي ما به دزبیر رضي الله عنه دکور ټول کارونه کوله او دهغه دآس لپاره به مي ددوه کیلو متره لري ځاي څخه واښه راوړله

)رواه مسلم صفحه ۲۱۸ جلد ۲(

دریم دلیل : ((عن ضمرة بن حبیب قال قضی رسول الله صلی الله علیه وسلم علی ابنته الفاطمة بخدمة البیت وعلی علي ماکان من خارج البیت(

)مطالب عالیة صفحه ۳۹ جلد ٤(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : رسول الله صلى الله عليه وسلم دفاطمة او علي رضي الله عنها ترمنځ فيصله کړي وه چې فاطمة به دکور داخلي کارونه کوي او علي رضي الله عنه به دکور خارجي کارونه کوي .

٤-خپل خاوند ته ځان سينګارول :

دښځې او خاوند يو بل ته ځان سينګارول يو ښه او په شريعت کې مطلوب کار دی او خاوند حق لري چې دخپلې ښځې نه وغواړي چې هغه جامه واغوندي کوم چې دخاوند ئې خوښ وي او ښځه هم حق لري چې دخپل خاوند څخه همداسې غوښتنه وکړي او دا ځکه چې دښځې او دخاوند ترمنځ دغسې متقابل عمل ددواړو ترمنځ دمحبت او تفاهم دزياتوالی او ددواړو دعفت سبب ګرځي . او په دغه موضوع کې عبدالله بن عباس رضي الله عنه فرمائلی چې : ځما دا خوښ دی چې زه دې خپلې ښځې ته ځان سينګار کړم لکه چې ځما دا خوښ دی چې ځما ښځه دې ماته ځان سينګار کړی .

رواه ابن ابي حاتم وابن جرير الطبري تفسير قرطبي صفحه ١١٨ جلد ٣ سورة البقرة

او رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمائلی : ((ان الله جميل يحب الجمال))

)رواه مسلم مشکوة صفحه ٤٣٣(

ترجمه : الله تعالی ښائسته ذات دی او ښائست خوښوي .

او په بل حديث کې داسې فرمائی : ((ان الله نظيف يحب النظافة))

)رواه الترمذي مشکوة صفحه ٣٨٥(

ترجمه : الله تعالی پاک دی او پاکې خوښوي .

نويو عمل (ښائست او پاکي) چې الله تعالی ئې خوښوي نو نارينه او زنانه ئې ولې نه خوښوئ بې شکه چې کوم شی دالله تعالی خوښ وي نو هغه به يو فائده مند او د مسلمان دسعادت او کاميابي سبب وي .

٥-دشريعت په حدودو کې ښځې ته ادب ورکول:

.هر کله چې ښځه دخپل خاوند نافرماني شروع کړي او دخاوند دکور دمصلحت خلاف کارونه کوي نو خاوندئې حق لري چې دهغې داصلاح لپاره يو څه شرعي اقدامات وکړي چې دغه اقدامات الله تعالی په څلورو مرحلو تقسيم کړيدی .

الله تعالی داسې فرمائلی : ((الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض وبما انفقوا من اموالهم فالصالحات قانتات حافظات للغيب بما حفظ الله والتى تخافون نشوزهن فعظوهن واهجروهن فى المضاجع

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واضربوهن فان اطعنكم لا تبغوا عليهن سبيلا ان الله كان عليا كبيرا . وان خفتم شقاق بينهما فابعثوا حكما من اهله وحكما من اهلها ان يريدا اصلاحا يوفق الله بينهما ان الله كان عليما خبيرا))

)سورة النساء ايت ٣٤-٣٥(

ژباړه : نارينه حاكمان مقرر شوي دي په ښځو باندې په سبب ددې چې غوره والی ورکړی دی الله تعالی ځينې ددوي ته په ځينو نورو باندې او په سبب ددې چې دغه نارينه لګښت کوي پردغو ښځو له خپلو مالونو څخه نو نيکې ښځې تابعداري کوونکي دي (دالله او درسول او دخاوند) او ساتونکې دي په غياب دخاوندانو خپلو کې دځانونو خپلو (عفت)او دخپلو خاوندانو د مالونو او اولادونو په سبب ددې چې ساتلې دي الله (دوی ته له حقوقو پر خاوندانو) او هغه ښځې چې ويريږي تاسې دسرکشي (بدخوئی) د دوی نه نو نصيحت وکړئ دوی ته او جدا شئ دهغوی نه په ځاې دځملاستو کې (که په نصيحت سمې نشوې) او ووهئ تاسې هغې لره (تاديبي وهل نه انتقامي) که په بيلتون هم سمې نشوې ، نو که اطاعت ئې ستاسې وکړلو مه لټوئ تاسو پردوي باندې بله لاره (دطلاق) بيشکه الله جل جلاله ډير اوچت او ډير لوي دی . او که ويريږئ تاسې له مخالفت څخه په مينځ دخاوند او ښځې کې نو مقرر کړئ تاسې يو فيصله کوونکی (منصف) له خپلوانو ددې سړي او بل فيصله کوونکی (منصف) له خپلوانو ددې ښځې که دوي (زوجين) غواړي صلح کول نو الله به ددواړو ترمنځ جوړښت پيدا کړي بيشکه الله پوه او خبردار دی .

ددغه ايت کريمه څخه معلومه شوه چې نيکې ښځې نصيحت او تاديبي وهلو ته حاجت نلري بلکه نافرماني کوونکې دغو شيانو ته حاجت لري نو ددې لپاره چې کور دګډوډۍ او بې نظمي څخه وژغورل شي دهغه داصلاح او نظم لپاره بايد لاندې مراحل عملي شي :

اول : ښوونه او نصيحت : سرى بايد خپلې نافرمانې ښځې ته په حکيمانه او ښائسته طريقې سره ښوونه او نصيحت وکړي او په مختلفو طريقو سره بايد هغه خپل مسئوليت ته متوجه کړئ

دوهم : هرکله چې حکيمانه او ښائسته نصيحت پرنافرمانې ښځې څه اثر ونکړي نو خاوند بايد دهغې سره دځملاستو څخه ډډه وکړي او خپله بستره دې ترې جدا کړي ځکه چې دغه کار کولای شي پرهغې اثر وکړي او هغه دې ته واداره کړي چې دخپلې نافرمانی څخه لاس واخلي په هرصورت دغه جدايې بايد دځلورو مياشتو څخه زياته نه وي .

دريم : بدني تنبيه (تاديبي او خفيف وهل) :

چې کله په نافرمانه ښځه باندې دبسترې جدا کول هم اثر ونکړي نو سړی به داسې طريقې سره هغه وهي چې دهغې مخ او دبدن حساس اعضاؤ ته څه ضرر ونه رسيږي او دا وهل به دادب په نيت وي او خفيفه به وي سخته به نه وي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هډوكي ته به پكي نقصان نه رسيږي او د بدن پوستكي به پكي نه ژوبل لري بعضي علماء فرمايي چي په مسواك به يې معمولى غوندې وهي. او دا ددې لپاره چې بعضي سركشه او نافرمانې ښځې داسې حالت ته ورسيږي چې دهيڅا خبره نه مني نو دهغوې دنافرماني علاج همدغه دادب وهل پاتې شي . نو دنافرمانو او سركشو ښځو تاديبي وهل په قران او حديث كې ثابت دي او دالله تعالى او رسول ئې روا كړيدى ددې لپاره چې دكورني حفاظت وشي او بې نظمي او ګډوډې څخه بچ كړى شي لكه چې الله تعالى فرمائى : ((واضربوهن))

)سورة النساء ايت ٣٤(

ترجمه : كه نافرمانو ښځو ته نصيحت او دهغوې سره نه څملاستل څه فائده ونه رسوله او دنافرماني نه ونه ګرځيدل نو بيا هغوې ووهئ (مګر تاديبى وهل)

اورسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائى : ((واضربوهن ضرباغير مبرح))

)ترمذي صفحه ٢١٩(

ترجمه : نافرمانې ښځې كه په نصيحت او دهغې سره په نه څملاستو سمې نشوې نو بيا هغوې داسې ووهئ چې سخته نه وي يعنې هډوكې نه ماتوي او پوستكې نه شكوي او دادب په نيت وي همدارنګې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائى : ((ولا تضرب الوجه ولا تقبح))

ابوداود صفحه ٢٩١) (

ترجمه : خپله ښځه په مخ مه وهه او خرابې خبرې ورته مكوه. .

خو دا خبره بايد په نظر كې ونيول شي چې دنافرمانې دصورت نه بغير دښځې وهل روا نه دى او دهغې تاديبي وهل دحل آخري لاره ده او دا خبره هم په ياد ساتل پكار دي چې كه سړى دښځې په وهلو كې د شريعت د حد نه تجاوز وكړي هغه ظالم دى او بايد خپله سزا وګوري .

څلورم : كورنى جرګه :

كه د مخكينې مرحلې دنافرمانې ښځې په اصلاح كې فائده مندي نه نشوي نو خاوند دې دغه موضوع قاضي او محكمې ته وړاندې كړي ترڅو هغه دسړي اودښځې دكورني څخه يوه جرګه جوړه كړي چې دخاونداو دښځې ترمنځ دصلحې لارې ولټوي كچيرته دوي ونشوې كړاى چې ددوي ترمنځ صلحه راولې نو بيا دې ددوي ترمنځ دجدايې او طلاق تصميم ونيسى .

پنځم : كچيرته دښځې خاوند بداخلاقه وي او خپلو ديني او اخلاقي مسئوليتونو ته متوجه نه وي نو ښځه به په حكيمانه او ښائسته طريقې سره دهغه داصلاح لپاره كار وكړي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی فرمائی : ((وان امراة خافت من بعلها نشوزا او اعراضا فلاجناح علیها ان یصلحا بینهما صلحا والصلح خیر))

)سورة النساء ایت ۲۸(

ترجمه : او که یوه زنانه ویریږي دخپل خاوند دبدخوییې نه یا دمخ گرځولو نه نو گناه نیشته په دغو دواړو باندې چې روغه وکړي په خپلو مینځو کې او روغه کول غوره کار دی.

د خاوند په کور کې اوسېدل

پر سړي باندې لازم دی چې د خپلې ښځې لپاره د اوسیدو یو مناسب ځاې برابر کړي او پر ښځې باندې لازم دی چې دخپل خاوند سره په یو کور کې ژوند وکړی او که ښځه يې نه غوښتله چې د هغه سره یو ځاې ووسی نو خاوندی دی لمړی ورته نصیحت وکړی أو کنه موضوع به محکمی ته وړاندې کړی که بیا هم ښځه دی ته تیاره نشوه چې د هغه سره په یو کور کې ژوند وکړی نو د ښځې د نفقی حق ساقطیږی تر څو چې د خاوند سره په یو کور کې یو ځاې نشی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاوند حقوق پر ښځه باندې

د ناروغتیا پر مها ل د خاوند درملنه او خدمت:

د ژوند د ضرورتونو څخه یو دادی چې ښځه دی د خپل خاوند د بیمارۍ په وخت کې د هغه خدمت او مراقبت په صحي توګه سره وکړی ځکه چې د بیمارۍ په وخت سړی د هر وخت څخه زیات د خپلې ښځې خدمت او مراقبت او محبت ته ضرورت لرې او دا ځکه چې ښځه خپل خاوند ته د هر چا څخه ډیره نزدې ده او د هر چا څخه زیات د خپل خاوند په اسرارو او رازونو باندې خبره وی او کولاې شی د هر چا څخه په ښه توګی سره خپل خاوند ته طعام او دوا برابره کړی او د هغه صحیح مراقبت و کړی او دغه خبره د رسول الله صلی الله علیه و سلم د هغه حدیث څخه اخیستل شویدی چې عایشه رضی الله تعالی عنها روایت کړیدی چې کله رسول الله صلی الله علیه و سلم بیمار شو نو ویی فرمایل(این انا غدا) یعنې زه سبا ته د چا په کور کې ووسیرم. نو دهغه ټولو بیبیانو هغه ته اجازه وکړل چې د بی بی عایشې په کور کې ووسیزی او دا ځکه چې بی بی عایشه رضی الله عنها د هر چا څخه زیات د هغه مراقبت او پالنه کوله او الله تعالی هغې ته زیاته پوهه ورکړی وه او د رسول الله صلی الله علیه و سلم د هغې سره زیاته مینه وه ځکه خو رسول الله صلی الله علیه وسلم تر وفاته پوری دهغی په کور کې وه او د هغې په کور او د هغې په غیږه کې وفات شو .

))ابو داود ۲۹۱ مشکاة۲۷۹((

د کوروالي حق:

د حیض او نفاس او د بیمارۍ د حالاتو څخه بغیر خاوند حق لری چې هر کله وغواړی د خپلې ښځې سره کوروالې وکړی او ښځه حق نه لری چې هغه د کورالی څخه منع کړی بلکې خاوند د کوروالې څخه منع کول یوه لویه ګناه ده. رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی:((اذا دعا الرجل زوجته لحاجته فلتاته و ان کانت علی التنور))

))ترمذی مشکاة ۲۸۱((

ژباړه: چې کله یو سړی خپله ښځه د کوروالې لپاره وغواړی نو ښځه دی ورته حاضره شی حتی که په تنور باندې هم وی .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایلی : ((اذا دعا الرجل امراته الی فراشه فلم تاته فبات غضبان لعنتها الملایکة حتی تصبح))

))متفق علیه مشکاة ص۲۸۰((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: کله چې سړی خپله ښځه د کور والی لپاره وغواړی او ښځه یې انکار وکړی او سړی په غصه کې شپه تیره کړی نو ملایک په دغې ښځې باندې تر سبا پوری لعنت وایی.

د طلاق حق:

طلاق په لغت کې د قید(ولکی) لري کولو ته وایی او په اصطلاح کې د سړی له خوا فی الحال یا وروسته د صحیحی نکاح د عقد له مینځه وړلو ته وایی او طلاق د سړی حق دی چې شریعت هغه ته ورکړیدی تر څو په سختو حالاتو کې چې د خاوند او ښځې ترمینځ علاقات دومره خراب شوی وی چې د حل ټولی لاری مفیدی واقع شوی نه وی ترې استفاده وکړی یعنې طلاق ورکول د مشکل د حل اخری لاره ده خو دا داسې یو عمل دی چې د الله تعالی خوښ نه دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی : ((ابغض الحلال الی الله الطلاق))

))ابو داود ص ۲٦۹ مشکاة ص ۲۸۳((

ژباړه: ډیر ناخوښ په حلالو کې د الله تعالی په نزد طلاق دی.

د طلاق آداب:

طلاق ورکول یو شمیر اداب لري چې باید د هغې رعایت وشی او هغه په لاندې ډول دی:

۱ -سړی باید په هغه وخت کې د ښځې د طلاق اقدام وکړی چې د هغه ښځه د الله او د رسول الله صلی الله علیه و سلم او د خپل خاوند نافرمانی او د شریعت خلاف کارونه وکړی .

۲ -د طلاق ورکولو څخه هدف باید ښځې ته ضرر رسول نه وی ځکه چې مسلمان ته ضرر رسول حرام او ګناه ده .

۳ -سړی باید خپلې ښځې ته په یو ځل درې طلاقونه ورنکړی ځکه چې دا طریقه د طلاق د شریعت خلاف دی ځکه چې محمود بن لبید رضی الله عنه روایت کوی:

))اخبر رسول الله صلی الله علیه و سلم عن رجل طلق امرأته ثلاث تطلیقات جمیعا فقام غضبان فقال ایلعب بکتاب الله و انا بین اظهرکم حتی قام رجل فقال یا رسول الله افلا اقتله((

(نسایی مشکاة ۲۸۴)

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم ته خبر ورکړی شو چې یو سړی خپلې ښځې ته په یو ځل درې طلاقونه ورکړی نو رسول الله صلی الله علیه و سلم په غصه ودریده او وی فرمایل : ایا د الله په کتاب لوبی کیږي او زه ستاسې ترمینځ یم تر دی چې یو سړی پاسیدو او د رسول الله صلی الله علیه و سلم څخه یې ددغه سړی د وژلو اجازه وغوښتله .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ -طلاق باید د غصی په حالت کې نه وی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایی: ((لا طلاق فی اغلاق))

))ابو داود ۲۸۹ مشکاة ۲۷۲((

ژباړه: د سخت غضب په حالت کې طلاق نشته

۵ -طلاق باید د سنتو په طریقه ورکړی شی.

٦ -طلاق باید په ښایسته الفاظو او ښی طریقې سره ورکړی شی.

د ښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره د طلاق حکم

۱ -واجب طلاق : چې کله د ښځې او خاوند مشران (حکمین) دا نظریه ورکړی چې نور د دوې یو ځاې ژوندون نا ممکن دی یا دا چې ښځه بد کاره وی

۲ -مستحب طلاق : دا په هغه صورت کې چې ښځه د الله تعالی احکام نه پر ځاې کوله لکه لمونځ روژه او نور او خاوند یې له اړباسلو څخه عاجز پاتې شوی وی.

۳ -مباح طلاق : په هغه صورت کې چې ښځه بد اخلاقه وی خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړی او نور صبر ونکړی شی.

۴-مکروه طلاق : چې د طلاق لپاره کوم پیاوړی لامل نه وی او ښځه بد اخلاقه وی خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړی او صبر یې تمام شی.

۵ -حرام طلاق : چې هیڅ شرعي سبب نه وی مثلا د بلی ښځې ښکلا یې خوښه شی او خپله ښځه طلاقه کړی الله تعالی فرمايي : فان أطعنكم فلا تبغوا عليهن سبيلا((

))سورة النساء آیت۳۴((

ژباړه : که چیری ښځې ستاسې فرمانبرداری وکړلی نو تاسې بله لار په دوې مه لټوی یعنې د طلاق لار .

د طلاق ډولونه:

الف : طلاق په اعتبار د لفظ سره په دوه ډوله دی :

۱ -صریح طلاق : او دا هغه دی چې د طلاق څخه پرته بل مفهوم (په لغت او دود او دستور کې) ونلری لکه ته طلاق یې ته پر ما حرامه یې نو دا طلاق واقع کیږی او د طلاق ورکوونکی په نیت پوری هیڅ اړه نلری .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ -طلاق په کنایاتو : دا هغه الفاظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوی او په دود او دستور کې هم د طلاق لپاره نه وی ټاکل شوی خو د طلاق احتمال لری لکه چې خاوند خپلې ښځې ته ووایی: (ستا کار ستا په لاس کې شو ، یا پلار کره لاړه شه نو په دغه حالت کې نیت ته اعتبار دی که نیت یې طلاق وی واقع کیږی او کنه نه واقع کیږی.

ب: طلاق په اعتبار د زمانی سره په دریو ډوله دي :

۱ -طلاق په حاضر وخت کې : او دا هغه ډول طلاق دی چې د طلاق لفظ د هر شرط او نیتې څخه خالی وی لکه چې ووایی ته طلاقه یې او یا طلاقه می کړلی نو ددغه لفظ په استعمال سره سمدستی طلاق واقع کیږی.

۲ -چې د طلاق د الفاظو نسبت راتلونکی زمانی ته وشی لکه چې ووایې ته سبا ته طلاقه یې نو دا طلاق هغه وخت واقع کیږي چې نسبت یې ورته شوی وی .

۳ -معلق طلاق : او دا هغه دی چې د طلاق الفاظ په یو راتلونکی کار پوری اړوند شی لکه چې ووایی که زه فلانی ځاي ته لاړم نو ته طلاقه یی نو دا طلاق د همدی کار په حاصلیدلو سره واقع کیږي.

ج: طلاق په اعتبار د رجوع او نه رجوع سره په دري ډوله دی:

۱ -طلاق رجعی: او دا هغه طلاق دی چې خاوند کولی شی چې ښځې ته پکې د هغې د عدت له تیریدلو څخه مخکې رجوع وکړی یعنې چې یو طلاق یې ورته ورکړی وی .

په دغه طلاق کې که خاوند ښځې ته یو ساعت وروسته رجوع وکړی نو هم کولی شی او رجوع په خبرو یا کوروالې سره کیږی خو که عدت یې چې دري حیضه دی پوره شی او میړه یې ورته رجوع ونکړی نو بیا دا طلاق باین ګرځی او ښځه بیا د میړه څخه جدا کیږي او که میړه یې و غواړی بیا ورته رجوع وکړی نو په نوی نکاح به ورته رجوع کوی خو دا خبره هم باید په یاد وساتل شی چې د عدت په دوران کې د ښځې نفقه په میړه لازم دی .

د نکاح او رجوع ترمینځ فرق دادی چې په نکاح کې ګواهان شرط وی او په رجوع کې ګواهان حاضرول ضرور نه دی او همدارنګې په نکاح کې د ښځې رضا او خوښه ضرور ده او په رجوع کې ضرور نه ده او په نکاح کې مهر حتمی ده او په رجوع کې نشته .

او نکاح هر وخت روا ده او رجوع یوازی په عدت کې ده او د عدت له تیریدلو څخه وروسته رجوع صحیح نه ده .

۲ -طلاق باین : او دا هغه طلاق دی چې د نوی مهر او نوی نکاح څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نه شی کولی .

۳ -طلاق ثلاثه : یعنې چې یو سړی خپلې ښځې ته په یو ځل دري طلاقه ورکړی او یا به هر طهر کې ورته یو طلاق ورکړی او دري پوره شی نو په دغه طلاق کې خاوند ښځې ته رجوع نه شی کولی او نه ورسره نوی نکاح کولی شی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر کله چې ښځه د بل کس سره نکاح وکړی او د هغه سړی سره یې حقیقی کوروالې صورت ومومی او بیا هغه پخپله طلاقه کړی او یا ورځخه په فسخی جدا شی او یا خاوند یې مړ شی.

د: د طلاق ویش د شرعي صفت (سنت او بدعت) له نظره :

ددی لپاره چې په ښځه باندې دعدت موده اوږده نشی ځکه چې دا د ښځې لپاره لوی زیان دی او ددې لپاره چې خاوند او یا حمل ته زیان ونه رسیږی نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړی نوله حیض او نفاس څخه په پاکوالی کښې یې طلاق ورکړی چې کوروالې مو ورسره پکښې نه وی کړی نو که دا احکام مراعت شی نو دیته سنی طلاق وایی یعنې دسنتو موافق طلاق نو سنی طلاق دیته وایی چې سړی خپلې ښځې ته په داسې پاکوالی کښې طلاق ورکړی چې کور والی یې ورسره نه وی کړی او هم حامله نه وی.

او که یوکس خپلې ښځې ته دحیض او یادنفاس او یا دحمل په حالت کې طلاق ورکړی او یا په داسې پاکوالی ورته طلاق ورکړی چې کوروالې یې ورسره کړی وی نو داقسم طلاق بیا بدعی طلاق بلل کیږي او ناروا دی او ددې طلاق په واقع کیدلو کښې دعلماو اختلاف دی.

په طلاق ثلاثه کې دعلماؤو اختلاف:

که یو سړی خپلې ښځې ته په یو مجلس کښې ووایی چې ته په دریو طلاقو طلاقه یې نو ددغسی طلاق په واقع کیدلو کې دعلماو درې نظریې دی.

۱ -جمهور علماء وایی چې په دغسی الفاظو باندې درې طلاقه واقع کیږي.

۲ -او بعضې علماء فرمایې چې دغسی طلاق نه واقع کیږي ځکه چه داسې طلاق دسنتو خلاف دی ځکه چې سنت دادی چې کله سړی غواړی خپله ښځه په دریو طلاقو طلاقه کړی نو هغې ته به په هر پاکی کې چې کور والی یې ورسره نه وی کړی یو یو طلاق ورکړی او په یوځل درې طلاقه ورکول ددغه سنت خلاف او بدعت دی او هر بدعت گمراهی دی لکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایې ((کل بدعة ضلالة)) یعنې هر بدعت گمراهی ده او دانظر دامام ابن حزم او بعضو نورو علماوو دی.

او بعضې نور علماء فرمایې : چې یوکس خپلې ښځې ته ووایی چې ته په دریو طلاقو طلاقه یې نو پدغه صورت کې یو طلاق واقع کیږي او خاوند یې کولاې شی بیرته ورته رجوع وکړی او دغه نظر دجلیل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنه او امام عکرمة او امام محمد بن اسحاق اوامام طاووس او امام عطاء بن ابی رباح او امام عمروبن دینار او امام محمد بن بقی بن مخلد او امام ابراهیم نخعی او امام داوود ظاهری اوامام ابن تیمیه او امام ابن قیم رحمهما الله دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنگه دغه نظر دجليل القدرو صحابوو على ابن ابى طالب او عبدالله بن مسعود او عبدالرحمن بن عوف او زبير بن العوام رضى الله تعالى عنه څخه نقل شويدى او ددغه نظر ترجيح او تاييد لاندې علماوکړيدى:

.1مولانا رشيد احمد گنگوهى په فتاوى رشيديه كښې ص(۵۰۲)

.2علامه ابن عاشور په تفسير التحرير والتنويركښى ص(۴۱۹) ج ۲)

.3دكتور عبدالكريم زيدان پخپل كتاب المفصل فى احكام المراة كښې ص(۸۸) ج(۲)

.4علامه محمد رشيد رضا په تفسير المناركښى ص(۳۸۴) ج(۲)

.5علامه ابن باز په فتاوى اسلامي ه كښې ص(۲۷۱) ج(۳)

.6علامه محمد محمود حجازى په التفسير الواضح كښې ص(٦٧) ج(۱)

.7علامه مفسر ابو حيان په تفسير بحرالمحيط كښې ص(۴٦۳) ج(۲)

.8دكتور وهبه زحيلى په التفسير المنير كښې ص(۳۴۱) ج(۲) او الفقه الاسلامي كښې ص(۷۱۳)ج(۷)

.9امام فخر الدين رازى په تفسير كبير كښې ص(۲٦۰) ج(۲)

.10علامه شيخ شلتوت پخپله فتاوى كښې ص(۳۰٦)

.11مولانا محفوظ الرحمن ديوبندى پخپل كتاب مجموعه مقالات علميه كښې ص(۸۹)

.12دجامع ازهر علماء په كتاب موسوعة الذخاير العظام كښې ص(۴۷۲) ج(۱)

.13علامه شوكانى په نيل الاوطار كښې ص(١٦)ج(۷)

.14علامه نظام الدين نيشاپورى په تفسير نيشاپورى على هامش اين جريركښى ص(۳٦) ج(۲)

.15علامه جريرى په الفقه على المذاهب الاربعه كښې ص(۳۴۳) ج(۴)

.16علامه ابوبكر جصاص

.17علامه ابن القيم په اغاثة اللهفان ص(۲۸۴) ج(۱) او زاد المعاد ص(۳۰٦-۲۳۰)ج(۵) او اعلام الموقعين ص(۲۸۹) ج(۴) كښې

.18علامه العصر شيخ القران والحديث امين الله په امين الفتاوى كښې ص(۵۴۸-۵۵۸)

.19علامه ابويزيد عبدالقاهر په التحقيقات كښې ص(٦۳۲-٦۹۳)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

.20علامه ناصر الدين البانی په ارواء الغليل کښې ص(۲۴۴)ج)۷ (

وګوره امين الفتاوی ص)۵۴۸-۵۵۸(

دغه پورته ټول علماء دخپل نظر لپاره لاندې دلايل لری :

اول دليل:

الله تعالی فرمايي : ((الطلاق مرتان))

))سورة البقرة ايت ۲۲۹((

ژباړه : طلاق دوه کرته دي.

يعنې په يو طهر (پاکوالی) کې به يوطلاق ورکوی او په دويم طهر کې به دويم طلاق ورکوی اوڅوک چې په يوځل درې طلاقه ورکوی نو دا ددغه ايت سره مخالف دی نو څه اعتبار نلری.

نو سنت داده چې کله يو کس غواړی خپله ښځه بيخی له ځانه جداکړی چې هغه دپاکوالی په حالت کې چې کوروالې يې ورسره نه وی کړی طلاقه کړی بيايی پريږدی چې حيض وربانديې راشی او بيا په دويم او دريم پاکوالی کې چې کوروالی يې ورسره نه وی کړی طلاقه کړی.

دوهم دليل:

عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنه داسې روايت کړيدی چې ((طلق عبد يزيد ابورکانة امراته ثلاثا فی مجلس واحد فحزن عليها حزنا شديدا قال فسأله رسول الله صلی الله عليه وسلم كيف طلقتها ؟ قال طلقتها ثلاثا قال فی مجلس واحد ؟ قال نعم قال فانما تلک واحدة فارجعها ان شئت قال فرجعها

)رواه ابوداود ص ۲۹۸ واحمد. الفتح الربانی ص(۷۰٦)ج(۱۷ (

ژباړه : عبديزيد خپلې ښځې ته په يومجلس کې درې طلاقه ورکړلو خو د طلاق نه وروسته بيا د هغې په جدايی بانديې سخت خفه و نو رسول الله صلی الله عليه و سلم ورڅخه پوښتنه وکړلو چې هغه دی څرنګه طلاقه کړيده نو هغه وويل چې هغې ته مې درې طلاقه ورکړيدی نو رسول الله صلی الله عليه و سلم وفرمايل چې په يو مجلس کی؟ نو هغه وويل چې هو نو رسول الله صلی الله عليه و سلم وفرمايل چې دا يو طلاق دی او که خوښه دی وی نو هغې ته رجوع وکړه نو هغه بيا هغې ته رجوع وکړو .

دريم دليل :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام طاووس د خپل پلار نه روایت کړیدی چې ابوالصهباء د عبدالله بن عباس رضی الله عنه څخه پوښتنه وکړه چې ((اتعلم انها کانت الثلاث تجعل واحدة علی عهد النبی صلی الله علیه و سلم و ابی بکر و ثلاثا من امارة عمر قال ابن عباس نعم))

))ابو داود۲۹۹ مسلم جلد ۲ صفحه ۴۷۸ الفتح الربانی جلد ۷ صفحه ۱۷((ژباړه : ایا تاته معلومه ده چې په یو ځل درې طلاقه ورکول یو طلاق حسابیده د رسول الله صلی الله علیه و سلم او د ابوبکر صدیق په زمانه کې او په دریو اولو کلونو د خلافت د عمر رضی الله عنه کې نو ابن عباس وویل چې هو ماته دا معلومه ده .

څلورم دلیل: عبدالله ابن عباس رضی الله عنه روایت کوی چې ((کان الطلاق علی عهد رسول الله صلی الله علیه و سلم و ابی بکر و سنتین من خلافة عمر طلاق الثلاث واحدة فقال عمر بن الخطاب ان الناس قد استعجلو فی امر کانت لهم فیه اناة فلو امضیناه علیهم فامضاه علیهم.

))صحیح مسلم صفحه ۴۷۷ جلد اول الفتح الربانی صفحه ۱ جلد ۷((

ژباړه : درې طلاقه په یو ځل د رسول الله صلی الله علیه و سلم په زمانه کې او د ابو بکر رضی الله عنه په زمانه کې او د عمر فاروق رضی الله عنه د خلافت په ابتدایی دوو کالو کې به یو طلاق ګڼل کیده بیا عمر بن الخطاب رضی الله عنه چې کله ولیدل چې خلک د طلاق په موضوع کې زیات تلوار کوی او زیات طلاق ورکوی نو هغه وفرمایل که دا طلاقونه په دوې نافذ کړی شی نو ښه به وی نو په خلکو یې درې طلاقه درې حساب کړلو .

خو د عمر رضی الله عنه دغه فیصله دی لپاره وه چې خلک د زیات طلاق ورکولو څخه منع کړی نو د هغه دغه فیصله یوه سیاسی فیصله وه او په آخر وخت کې عمر رضی الله عنه په دغه فیصله باندې پښیمانه وه ځکه چې هغه داسې فرمایلی دی: ((ما ندمت علی شی ندامتی علی ثلاث ان لا اکون حرمت الطلاق .....))

))اغاثة اللهفان جلد ۱ صفحه ۴۹۴ التحقیقات صفحه ۶۷۸((

ژباړه : زه په درې شیانو پښیمانه یم یو دا چې ما په یو ځل دریو طلاقو باندې ښځه پر خاوند حرام کړی وه .

نو ددې نه معلومه شوه چې عمر فاروق رضی الله عنه په دی فیصله باندې پښیمانتیا کړی او که چیرې دا سیاسی فیصله نه وای بلکې په سنت نبوی سره وای نو بیا د پښیمانتیا څه معنی ده ؟ ځکه چې په سنت باندې په عمل کولو باندې خو څوک پښیمانتیا نه ښکاره کوی

همدارنګې مولانا رشید احمد ګنګوهی فرمایلی دی چې د عمر رضی الله عنه دغه فیصله شرعي نه وه بلکې یوه سیاسی فیصله وه ځکه چې عمر رضی الله عنه شارع نه وه .

)فتاوی رشیدیه صفحه ۵۰۲(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ظلمونه چې زمونږ په ټولنه کې پر ښځو باندې کيږی او د هغو د حراموالی دلایل په قران او سنت کې

څرنګه چې زمونږ په افغانی ټولنه کې پر ښځو باندې رنګارنګ ظلمونه کيږي او بيا دغه ظلمونو ته د غيرت نوم ورکول کيږی او د اسلام مقدس دين ته يې نسبت کيږی چې دا يوه بله عظيمه ګناه ده چې يو عمل په اسلام کې نه وی او څوک يې اسلام ته نسبت وکړی نو ددې لپاره چې مسلمانان دغه ظلمونه وپيژنی ا د هغې څخه ځان وساتی زه غواړم دلته دغه ظلمونه او د هغې د حراموالی او قباحت دلایل د قران او سنت څخه ذکر کړ م چې هغه په لاندې ډول دی :

۱-د انجلۍ پر زيږيدنې غم او غصه کول :

زمونږ په ټولنه کې يو غير اسلامي او غير انسانی عادت دی چې کله د يو چا کره لور وشی نو هغه ډير زيات خفه او په غصه شی حتی چې بعضې نارينه د انجلۍ مور ته بدر رد شروع کړی او دکور څخه وځی او د الله تعالی په اقدارو اعتراض کوی نو دغه مذکوره کارونه غير شرعې او حرام او ناروا او لويه ګناه دی الله تعالی ددغه ډول کړووړو سخت تقبيح کړيدی او دايی د کافرانو کار ګڼلی دی لکه چې فرمايي :

))و اذا بشر احدهم بالانثی ظل وجهه مسودا وهو کظيم يتواری من القوم من سوء ما بشر به ايمسکه علی هون ام يدسه فی التراب الاساء ما يحکمون ((

))سورة نحل ايت ۵۸-۵۹((

ژباړه : او کله چې خبر ورکړی شی يو تن ددغود کفارو څخه په پيدا کيدو د لور سره نو ټوله ورځ دده مخ له غمه تور وګرځی حال دا چې دی له قهره ډک وی (خپلې ښځې ته چې لور دی ولې راوړه؟)

له خپله قومه پټ ګرځی له سببه د ناخوښې د هغه شی څخه چې ده ته په هغه سره خبر ورکړی شوی دی او د حيرانتيا په حال کې د ځانه سره وايی چې ايا د سپکوالی سره دغه لور وساتی او که په خاورو کې يې ژوندی ښخه کړی .

نو ددغه آيت کريمه څخه معلومه شوه چې کافران به د لورګانو په زيږيدنې باندې خفه کيدل او هغه به يې ځانته يو پيغور او عيب ګڼل او داسې کارونه مسلمان نه کوی خو متاسفانه چې په دغه وخت کې زيات مسلمانان د کافرانو دغه عمل ترسره کوی او دا معلومه خبره ده چې څوک د کافرانو غوندې عمل کوی نو د هغوی غوندې به د دوزخ په اور کې سوځيږی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکې رسول الله صلی الله علیه و سلم امر کړیدی خپل امت ته چې تاسو دا نجلی د زیږیدنې په شکرانگی کې یو گډ حلال کړی لکه چې فرمایي : (عن الجاریه شاة)(

))ابو داود نسایی ترمذی مشکاة صفحه ۳۶۲((

ژباړه : د انجلۍ په عقیقه کې یو گډ حلال کړی.

یعنې گډ حلال کړی ا د هغه غوښه په خپلوانو او گاونډیانو او دوستانو تقسیم کړی.لکن د تاسف خبره داده چې زمونږ په ټولنه کې کله د چا کره هلک پیدا شی نو هوایی ډزی میلمستیاگانې خوشحالیانې او مبارکیانی د حد نه زیات ترسره کیږي خو د انجلۍ د زیږیدنی په صورت کې بیا دا یو هم نه کیږي بلکې غصه او غم د ټولو په مخونو باندې ښکاره کیږي چې دغه کار یو ناروا او غیر انسانی او غیر اسلامي کار دی .

۲ -ښځو ته په میراث کې حق نه ورکول :

زمونږ په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دا دی چې بعضې زنانه د میراث د حق نه محروملی شی خاصکر خویندی بلکې په ډیرو کورنیو کې دا رواج دی چې خو یندی نشی کولی خپل د میراث حق وغواړی او که کومه خور خپل د میراث حق د خپل وررور څخه وغواړی نو هغې ته بد رد ویل کیږي او سپکول کیږي آن تر دی چې د هغې سره راشه درشه پریښودل کیږي . نو دغه ډول کارونه ناروا او د شریعت خلاف او لویه گناه ده. بلکې د اسلام مقدس دین د نارینه پشان ښځو ته هم د میراث حق ورکړید ی .

لکه چې الله تعالی فرمایي : ((للرجال نصیب مما ترک الوالدان والاقربون وللنسا نصیب مما ترک الوالدان والاقربون)))) .سورة النساء ایت ۷((

ژباړه : د نارینه و لپاره برخه ده په هغه مال کې چې مور او پلار او نورو خپلوانو پریښی وي او د زنانه و لپاره برخه ده په هغه مال کې چې مور او پلار او نورو خپلوانو پریښی وی.

نو ددغه مبارک آیت څخه دا معلومه شوه چې زنانه د نارینه و غوندې د مور او پلار او نورو خپلوانو په مال کې د میراث حق لری او څوک چې زنانه د میراث د حق څخه محروموی نو هغه د الله تعالی او د قران اوسنت سره دشمنی کوی او ځان د جنت څخه محروموی لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((من قطع میراث وارثه قطع الله میراثه من الجنة یوم القیامة))

))ابن ماجه بیهقی مشکاة صفحه ۲۲۶۰((

ژباړه : چا چې یو وارث ته د میراث حق ورنه کړو نو الله تعالی به هغه د جنت څخه محروم کړی .

یعنې یو وارث ته که نارینه وی او که زنانه وی خپل حق نه ورکول ځان د جنت څخه محرومول دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه شبهه او د هغې جواب :

بعضې خلک پوښتنه یا اعتراض کوی چې ولې اسلام نارینه و ته په میراث کې د ښځې دوه برابره برخه ورکړیدی لکه چې الله تعالی فرمایي :((للذکر مثل حظ الانثیین))

))سورة النساء ایت ۱۱((

ژباړه : د یو نارینه لپاره د دوو زنانه و برابر برخه ده په میراث کې.

جواب : ددغې پوښتنې جواب دادی چې په حقیقت کې اسلام په دغه موضوع کښې پوره عدل او انصاف کړیدی او د زنانه و حق یې ندی کم کړی که څه هم په ظاهر کې کم ښکاری او د اسلام د مقدس دین دغه عدل او انصاف په لاندې مثالونه کې ښه جوته کیږی .

اول مثال : که یو سړی مړ شی او د هغه څخه درې زره افغانی او یوه پیغله لور او یو زلمی زوی پاتې شی نو په دغه مال کې دوه زره افغانی یې زوی ته ورکول کیږي او زر افغانی لور ته . او څرنګه چې دا هلک زلمی دی نو واده کوی او فرضا د هغه د ښځې مهر دوه زره افغانی وی نو دغه زلمی دغه دوه زره افغانی چې په میراث کې ورته رسیدلی وه خپلې ښځې ته په مهر کې ورکوی او علاوه ددې نه د ښځې نفقه او جامه او نور ضروریات هم دده په غاړه شی .

او که دا انجلۍ ځوانه وی او واده کیږي نو فرضا هغه د خپل خاوند څخه دوه زره افغانی په مهر کې اخلی او هغه زر افغانی چې هغې ته د پلار په مال کښې رسیدلی وه محفوظ پاتې شی چې دا ټول درې زره افغانی کیږي او علاوه ددینه د هغې نفقه او جامه او نور ضروریات د خاوند په غاړه شی نو اوس دلته مونږ دا قضاوت کولی شو چې دغه ښځه د خپل ورور څخه زیات مال ترلاسه کړیدی او د هغه نه یې ګټه زیاته ده ځکه چې د پلار څخه مال ترلاسه کوی او د میړه څخه.

دویم مثال : که یو سړی مړ شی او دهغه څخه مور او پلار او یوه لور پاتې شی نو د هغه لور په دغه صورت کې د هغه د ټول مال نیمایی برخه اخلی لکه چې الله تعالی فرمایي : ((و ان کانت واحدة فلها النصف))

))سورة النساء آیت ۱۱((

ژباړه : او که یوه لور وی (او ورور ور سره نه وی)) نو د هغې لپاره د ټول مال نیمایی برخه ده.

دریم مثال : که یو سړی مړ شی او ده هغه څخه دوه یاله دوو زیاتی لورګانی پاتې وی او ورونه ورسره نه وی نو دغه لورګانی په دغه صورت کې د مړی د ټول مال دوه دریمه برخه اخلی

الله تعالی فرمایي : (فان کن نساء فوق اثنتین فلهن ثلثا ما ترک)(

))سورة النساء ایت ۷((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : که د مړی په ورثه کې دوه یا د دوو څخه زیات لورگانی وی نو د دوې لپاره د مړی د ټول مال دوه دریمه برخه ده.

څلورم مثال :

که یو سړی مړ شی او د هغه څخه دوه یا له دوو زیات خویندی پاتې شی او وروڼه ورسره نه وی نو دغه خویندی په دغه صورت کې د مړی د ټول مال دوه دریمه برخه ۲:۳ اخلی . الله تعالی فرمايي : ((فان کانتا اثنتین فلهما الثلثان مما ترک))

))سورة المایده ایت ۱۷۲((

ژباړه : که د مړی په ورثه کې دوه یا له دوو څخه زیات خویندی وی نو د هغې لپاره د مړی د مال دوه دریمه برخه ۲:۳ ده .

نو ددغه پورتنی آیتونو څخه معلومه شوه چې د اسلام مقدس دین د میراث په مساله کې پر ښځو هیڅ قسمه ظلم نه دی کړی بلکې د پوره عدل او انصاف څخه یې کار اخیستی دی .

او دا خبره هم پټه نه ده چې د کورنی ټوله نفقه او ضروریات د نارینه په غاړه وی او ښځه ددې شی څخه بیغمه ده بلکې ښځه خپل ټول مال پس انداز کوی .

۳ -په بدو کې د ښځو ورکول :

زموږ په ټولنه کې پر ښځو باندې یو بل لوی ظلم دا کیږي چې د قاتل لور یا خور د صلحی او دوستی تر نامه لاندې د مقتول وارث ته په زور او جبر سره ودول کیږي یعنې یوه بیگناه پیغله د قاتل په بدل کې د قومی جرگی په فیصله باندې د صلحی تر نامه لاندې د وارث مقتول ته په ظلم او جبر سره ودول کیږي او ددې په ځای چې پر قاتل باندې شرعي سزا تطبیق شی په یوه بیگناه پیغلې باندې یو بل لوی ظلم ترسره کیږی .

الله تعالی فرمايي : ((و لا تزر وازرة وزر اخری))

))سورة الانعام ایت ۱۶۴((

ژباړه : هیڅ یو نفس د بل نفس گناه په ځان نشی بارولی .

نو د قاتل د قتل په بدل کې د مقتول ورثه و ته د یوی بیگناه پیغلې ور کول د نکاح او صلحی تر نامه لاندې د انسانیت او اسلامیت خلاف عمل دی او پر ښځه باندې یو لوی ظلم او جنایت دی بلکې دغه جنایت د ښځې د وژلو د جنایت څخه لوی دی او دا ځکه چې کومه ښځه په بدو کې ورکړل شوی وی نو هغه باندې همیشه د خاوند په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کور کې ظلم کیږي او هغه به همیشه رټل کیږي نو ځکه زیاتو علماء و ویلی دی چې کومه ښځه په بدو کې ورکړل شوی وی د هغې نکاح نه کیږي ځکه چې د هغې خوښه نه وی او په ظلم او جبر سره ودول کیږی .

۴ -په میراث کې دښځو اخیستل:

زمونږه په ټولنه کې پر ښځو باندې بل ظلم دادی چې ښځې په میراث وړل کیږي او هغه داسې چې کله یوه ښځه کونډه شی نو د هغې لیورونه یا ترونه او یا د تره ځامن وایی چې دا کونډه زمونږ میراث ده. او بیا پخپلو کې یې یو تن ته په زور او جبر سره ودوی او یا هغه د بل چا سره د نکاح کولو څخه منع کوی .

نو دغه کار پر ښځه باندې لوی ظلم دی بلکې د اسلام د مقدس دین حکم دادی چې هیڅ یوه ښځه هم په میراث نه وړل کیږي او کونډه ښځه د خپل ځان اختیار لری که واده کوی او که نه او همدارنګې که واده کوی نو د خاوند په انتخاب کې هم اختیار لری او هیڅ څوک هم هغه په نکاح باندې نشی مجبورولی .

الله تعالی فرمایي : ((یا ایهاالذین امنوا لا یحل لکم ان ترثوالنساء کرها))

))سورة النساء آیت ۱۹((

ژباړه : ای مؤمنانو روا نه دی تاسو ته چې ښځې په زور او جبر سره په میراث واخلی .

۵ -پر ښځو پیسې اخیستل (خرڅول) :

زمونږه په ټولنه کې یو بل لوی ظلم پر ښځو دادی چې د هغوې د خوښې او رضا څخه بغیر د پیسو په مقابل کې یو چاته ورکول کیږي او هغه داسې چې کله یو کس غواړی خپله لور یا خور چاته واده کړی نو د زوم څخه د مهر نه بغیر یوه زیاته اندازه مال اخلی چې هغه ته ولور ویل کیږي او کله کله دغه مال دومره زیات وی چې د زوم د وسې څخه پوره نه وی نو هغه مجبور شی چې قرض وکړی یا خپلې ځمکې ګرو کړی او یا غلا او غصب ته اقدام وکړی تر څو د ولور پیسې پوره کړی او خپل خسر ته یې ورکړی او بعضې خلک دغه ولور ته په حیلې سره د مهر نوم ورکوی او بیا یې خپل جیب ته ننه باسی .

نو په لور او خور باندې دغه رنګ د پیسې اخیستل یو لوی ظلم او جنایت دی او دا ځکه چې الله تعالی ښځې ته د نارینه و غوندې دومره لوی کرامت او عظمت ورکړیدی چې د ځمکې ټول شیان یې دوی ته مسخر کړیدي او د ددې قیمت ددغو ټولو کایناتو څخه زیاته ده چې څوک یې نه شی ورکولی بلکې اصیله ښځه په قطعی ډول سره نه خرڅول کیږي ځکه چې دا د انسانی کرامت خلاف عمل دی الله تعالی فرمایي : ((و لقد کرمنا بنی آدم))

))سورة الاسراء آیت ۷۰((

ژباړه : مونږه د ادم اولادی ته کرامت ورکړیدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا خبره معلومه ده چې ښځه هم د ادم علیه السلام د اولاد څخه ده.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی چې الله تعالی داسې فرمایي دی : ((ثلاثة انا خصمهم یوم القیامه رجل اعطی بی ثم غدر و رجل باع حرا فاکل ثمنه و رجل استاجرا جیرا فاستوفی منه و لم یوفه اجره))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی جلد ۱٦ صفحه ۱۲۳((

ژباړه : زه به د دریو کسانو سره د قیامت په ورځ جګړه کوم(او هغوې به ملامتوم) هغه کس چې هغه ته زما په نوم امان ورکړی شوی وی او بیا عدر او خیانت وکړی او پخپل عهد او پیمان باندې وفا ونکړی او هغه کس چې یو اصیل انسان خرڅ کړی او بیا دهغه پیسې وخوری او هغه کس چې په مزدور باندې کار وکړی او بیا د هغه پوره مزدوری نه ورکوی .

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې د یو اصیل انسان خرڅول که ښځه وی او که نارینه وی دومره لویه ګناه ده چې الله تعالی به پخپله ددغه عمل کوونکی سره په ورځ د قیامت کې جګړه کوی او هغه به ملامتوی .

٦ -د ښځو اجباري ودول:

زمونږه په افغانی ټولنه کې یو بل لوی ظلم دادی چې که ښځه پیغله وی او که کونډه نو د هغې مور او پلار او یا نور خپلوان هغه د هغې د رضا او اجازې او خوښې څخه بغیر یو چاته ودوی حتی چې اکثر وختونه پیغله یا کونډه خبره نه وی او مور او پلار یا ورور یې چاته ورکړی وی .

نو دغه عمل ناروا او د شریعت او انسانیت خلاف او لویه ګناه ده. بلکې د اسلام مقدس دین پیغله او کونډې ته د میړه د کولو یا نه کولو او د میړه د انتخاب پوره واک او اختیار ورکړیدی. او مور او پلار یا نور خپلوان د پیغلې یا کونډې په انتخاب کې د مداخلت یا ممانعت حق نلری ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی ((لا تنکح الایم حتی تستامر و لا تنکح البکر حتی تستاذن قالوا یا رسول الله و کیف اذنها؟ قال ان تسکت))

))متفق علیه مشکاة صفحه ۲۷۰((

ژباړه : کونډه دی په نکاح نه ورکول کیږي تر څو چې د هغې سره مشوره ونه شی او پیغله دی په نکاح نه ورکول کیږي تر څو چې د هغې څخه اجازه وانه خیستل شی صحابوو پوښتنه وکړه چې یا رسول الله صلی الله علیه و سلم د پیغلې اجازه څرنګه وی نو هغه وفرمایل چې د پیغلې چوپتیا.

یعنې چې پیغلې ته د یو چا سره د نکاح پیغام ورسول شی نو هغه چپه شی نو دا چوپتیا د هغې د خوښې او رضا دلیل او د هغې اجازه ده .

همدا راز رسول الله صلی الله علیه و سلم په بل حدیث کې داسې فرمایي)) :اشیروا علی النساء فی انفسهن ((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱٦۱ جلد ۱٦((

ژباړه : د ښځو سره د هغوې د نکاح په باره کې مشوره وکړی.

یعني د هغوې د مشورې نه بغیر د هغوې نکاح د چا سره مه تړې .

همدارنګه بی بی عایشه رضی الله عنها روایت کوی چې : ((جاءت فتاة الی النبی صلی الله علیه و سلم فقالت یا رسول الله ان ابی زوجنی من ابن اخیه یرفع بی خسیسته فجعل الامر الیها فقالت قد اجزت ما صنع ابی ولکن اردت ان تعلم النساء ان لیس للاباء من الامر شی))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱٦۳ جلد ۱٦((

ژباړه : یوه پیغله نبی علیه السلام ته راغله او هغه ته یې وویلې چې زما پلار زما د اجازې نه بغیر زه خپل وراره ته ددې لپاره په نکاح کړی یمه چې د هغه قدر زیات کړی نو رسول الله صلی الله هغې پیغلې ته ددغه نکاح د منلو او یا نه منلو واک او اختیار ورکړلو نو کله چې دغه پیغله پوهه شوه چې اوس واک زما په لاس کې شوه نو وی ویلی چې پلار می څه کړی هغه زما قبول دی خو دا کار می ددې لپاره وکړو چې ښځې په دی پوهی شی چې پلاران د پیغلو د خاوند په انتخاب کې د مداخلت او ممانعت حق نه لری .

همدارنګه په یو بل حدیث کې یوه صحابیه خنساء بنت خذام رضی الله عنا فرمایي چې زه یوه کونډه ښځه وم او زما پلار زما د خوښې نه بغیر زه یو چا ته په نکاح کړم نو ما رسول الله صلی الله علیه و سلم ته شکایت وکړو نو رسول الله صلی الله علیه و سلم زما نکاح بیرته فسخ کړو .

)بخاری صفحه ۷۷۱ جلد ۲ مشکاة صفحه ۲۷۰(

نو ددغو ټولو احادیثو څخه معلومه شوه چې ښځه د میړه په کولو او یا نه کولو او همدارنګه د میړه په انتخاب کې پوره واک او اختیار لری او هیڅوک حق نه لری چې د هغې د خوښې او رضا او اجازې څخه بغیر هغه چاته په نکاح کړی ځکه خو زیاتره علماء فرمایي چې کومه نکاح د ښځې د خوښې او اجازې څخه بغیر شوی وی هغه فسخه ده او نه تړل کیږی .

نو د اسلام مقدس دین چې د ښځو د اجباری نکاح څخه منع کړیدی په دی کې د مسلمانانو د د نیا او اخرت کامیابی او سعادت او خوشحالی موجوده ده او دا ځکه چې کوم واده د انجلۍ او هلک په خوښه نه وی شوی نو د هغوې په مینځ کې به محبت نه وی او همیشه به د هغوې په کور کې د نفرت او لری والی فضا مسلط وی او د دواړو ژوند به همیشه بی خونده وی او په کور کې یې ګډوډی او بی نظمي او خفګان وی چې د هغې تاثیر د هغوې په اولادونو باندې هم واقع کیږي او اولادونه یې د سالمی تربیې څخه محرومیږی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خبره هم باید په دغه ځاې کې وشی چې که یو سړی غواړی د یوی ښځې سره نکاح وکړی نو باید هغه پخپلو سترګو ووینی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ینظر الی ما یدعوه الی نکاحها فلیفعل))

))ابو داود مشکاة صفحه ۲٦۸((

ژباړه : کله چې په تاسو کې څوک وغواړی په یوه ښځه باندې مرکه وکړی نو کولاې شی چې د هغې هغه ظاهری اندامونه وګوری چې د هغې نکاح ته تشویقوی .

همدارنګې جلیل القدر صحابی مغیرة بن شعبة رضی الله عنه داسې روایت کوی: ((خطبت امراة فقال لی رسول الله صلی الله علیه و سلم هل نظرت الیها؟ قلت لا : قال فانظر الیها فانه احری ان یؤدم بینکما))

))احمد ، ترمذی،نسایی، ابن ماجه ، دارمی ، مشکوة صفحه ۲٦۹((

ژباړه: ما په یوه ښځه باندې مرکه وکړله نو رسول الله صلی الله علیه و سلم راته وفرمایل : آیا تا هغې ته کتلی دی ؟ نو ما وویل چې نه، نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل : هغې ته وګوره ځکه چې لیدل د هغې ستاسو ترمینځ د مینې او محبت د پیدا کولو یوه ښه لاره ده .

همدارنګه جلیل القدر صحابی ابو هریرة رضی الله عن داسې روایت کوی : ((جاء رجل الی النبی صلی الله علیه و سلم فقال انی تزوجت امراة من الانصار قال فانظر الیها)

))رواه مسلم مشکاة صفحه ۲٦۸((

ژباړه : یو سړی رسول الله صلی الله علیه و سلم ته راغی او وی ویلی چې زه غواړم یوه انصاری ښځه په نکاح کړم نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې هغه وګوره.

نو ددغو ټولو احادیثو څخه معلومه شوه چې د نکاح په نیت د ښځې لیدل یوه ضروری خبره ده او کوم بدکار نه دی بلکې په راتلونکی کې د ښځې او میړه ترمینځ د مینې او محبت یوه ښه وسیله ده او باید د انجلۍ مور او پلار مرکه کوونکی ته دا زمینه مساعده کړی چې هغه انجلۍ وګوری لیکن متاسفانه چې زمونږه په ټولنه کې د شریعت دغه امر د غیرت تر نامه لا ندی تر خپو لاندې شویدی او خلک یې خیال نه ساتی ځکه خو زمونږ ټولنې ز ژوند ورځ په ورځ خرابیږی .

د یادولو وړ ده چې سړی هم د خپلې ښځې په انتخاب کې واک او اختیار لری او مور او پلار یې د مداخلت یا ممانعت حق نه لری .

۷ -په وړوکتوب کې د ا نجلۍ ودول :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږه په ټولنه کې یو بل زیاتی چې د ښحو سره کیږي دادی چې د ماشومې انجلۍ نکاح د ماشوم هلک سره د ماشومتوب په حالت کې تړل کیږي چې دغه عمل په کورنی او ټولنه کې ډیر خراب عواقب لری او په ډیرو حالاتو کې داسې کیږي چې کله دغه هلک او انجلۍ بالغان شی نو یو بل نه خوښوی او یو د بل څخه نفرت کوی او بیا ټول عمر د دوي اړیکی خرابی وی ځکه خو امام شافعی رحمه الله فرمایي دی چې ((یستحب ان لا یزوج الاب والجد البکر حتی تبلغ و یستاذنها لیلا یوقعها فی اسر الزوج و هی کارهة))

))شرح نووی علی صحیح مسلم صفحه ۴۵٦ جلد ۱((

ژباړه : مستحب دی چې پلار او نیکه انجلۍ تر هغې چاته په نکاح نکړی تر څو چې بالغه نه شی او د هغې نه اجازه ونه غواړی او دا ددې لپاره چې دغه انجلۍ په داسې حال کې د میړه سره بند نکړی چې د هغې خوښه به نه وی (او بیا به یې ټول عمر ژوند خراب وی)

او حافظ ابن حجر رحمه الله فرمایي چې امام ابن حزم رحمه الله د امام ابن شبرمه رحمه الله څخه روایت کړیدی چې هغه داسې ویلی : ((ان الاب لا یزوج بنته الصغیرة حتی تبلغ و تأذن))

))نیل الاوطار صفحه ۱۲۰ جلد ٦ ، سنن ابی داود حاشیه ۱ صفحه ۲۸۹((

ژباړه : پلار دی خپله وړه لور تر هغې چاته نه په نکاح کوی تر څو چې بالغه نه شی او اجازه ونکړی .

همدارنګه جلیل القدر صحابی عبدالله بن بریدة رضی الله عنه روایت کړیدی چې ابوبکر الصدیق رضی الله عنه او عمر فاروق رضی الله عنه په بی بی فاطمه رضی الله عنها باندې مرکه وکړل نو رسول الله صلی الله علیه و سلم دواړو ته داسې وفرمایل چې : ((انها صغیرة))

))سنن النسایی صفحه ٦۹ جلد ۲ ، باب تزوج المراة مثلها فی السن(

ژباړه : یعنې فاطمه تر اوسه وړه ده .

نو معلومه شوه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم د هغوي غوښتنه د فاطمی رضی الله عنها د وړکتوب له کبله رد کړه. او معلومه شوه چې په ماشومتوب کې انجلۍ نکاح تړل د یو چا سره غوره کار نه دی .

او که د ماشوم هلک او ماشومی انجلۍ نکاح په ماشومتوب کې تړل شوی وی نو د بالغیدو نه وروسته دواړه د نکاح د فسخی یا منلو اختیار لری ځکه چې امام ابن ابی شیبه د قاضی شریح څخه داسې روایت کړیدی چې : ((اذا زوج الرجل ابنه او بنته فالخیار لهما اذا شبا))

))مصنف ابن ابی شیبه صفحه ۱۴۱ جلد ۴، جدید فقهی مسایل صفحه ۱۲۸ جلد ۲((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : چې کله يو سړی خپل زوې يا لور ته په ماشومتوب کې واده وکړی نو دا دواړه پس د بالغيدو څخه اختيار لری چې دغه نکاح منی او که نه منی.

او که څوک سوال وکړی چې رسول الله صلی الله عليه و سلم خو د بی بی عايشې رضی الله عنها سره په نهه کلنی کې واده کړی وه نو علماء ددغه سوال څخه دوه جوابونه کوی :

١ -چې د بی بی عايشې رضی الله عنها سره په نهه کلنی کې د رسول الله صلی الله عليه و سلم واده کول د هغه د خصوصياتو څخه وه لکه چې امام ابن شبرمه فرمايي : ((كان من خصائصه))

))نيل الاوطار صفحه ١٢١ جلد ٦ ، ابو داود صفحه ٢٨٩ حاشيه ١((

ژباړه : د بی بی عايشې رضی الله عنها سره په نهه کلنی کې واده کول د رسول الله صلی الله عليه و سلم د خصوصياتو څخه وه .

٢ -چې عايشه په صحت او قد او قامت کې د يوی پيغلې انجلۍ غوندې وه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم واده کړه او احتمال شته چې هغه په نهه کلنۍ کې بالغه شوی وه ځکه چې امام نووی فرمايي چې امام داودی داسې فرمايلی : ((وكانت عايشة قد شبت شبابا حسنا))

))شرح نووی على صحيح مسلم صفحه ۴۵٦ جلد ١((

ژباړه : رسول الله صلی الله عليه و سلم ځکه د عايشة رضی الله عنها سره په نهه کلنې کې واده وکړو چې عايشة رضی الله عنها ډيره ښه غټه شوی وه.

٨ -د شغار (بدل) نکاح :

زمونږه په ټولنه کې پر ښځو باندې يو بل ظلم دا کيږي چې هغوې يو د بل په بدل کې د دنيا د مال او متاع غوندې ورکول کيږي او بيا که يو طرف د خپلې ښځې سره کوم رويه کوی نو بل طرف همغسی رويه د خپلې ښځې سره کوی نو څرنگه چې زمونږه په ټولنه کې دغه د بدل نکاح ډير زيات رواج دی او ددغه قسم نکاح څخه ډير زيات مشکلات واقع شويدی نو زه غواړم چې دغه موضوع دلته په تفصيل سره وڅيړم تر څو مسلمانانو ته دغه مساله ښه روښانه شي او د هر يو کس قناعت حاصل شي .

د شغار لغوی معنی :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار په عربی ژبه کې دوه معنی ګانی لری :

اوله دا چې دغه لفظ د شغر البلد څخه اخیستل شویدی یعنې ښار خالی شویدی او شغار ته هم ځکه شغار وایی چې په بعضې حالاتو کې د مهر څخه هم خالی وی .

او دویمه معنی داده چې لفظ د شغار د شغر الکلب څخه اخیستل شویدی یعنې سپی خپله خپه اوچته کړه او شغار ته هم ځکه شغار وایی چې په دی کې دا شرط لګولی شوی وی چې زما د لور خپی په ته هله اوچتوی چې زه ستا د لور خپی اوچتی کړم یعنې زما د لور سره ته نکاح نه شی کولی تر څو چې ما ستا د لور سره نکاح نه وی کړی. او یا ځکه بدل ته شغار وایی چې بدل کوونکی د هغه سپی غوندې خسیس دی چې د متیازو په وخت کې خپله خپه اوچتوی .

همدارنګې په عربی کې داسې هم ویل کیږي چې ((شغرت المراة)) یعنې ښځه خپله خپه د کوروالې په وخت کې اوچته کړه وګوره :

))الفتح الربانی صفحه ۱۹۵ جلد ۱۶،النهایه صفحه ۴۸۲ جلد ۱، لسان العرب صفحه ۱۴۴ جلد ۷، المغنی صفحه ٦۴۱ جلد ٦،شرح نووی علی صحیح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۱((

د شغار اصطلاحی معنی :

شغار یا د بدل نکاح دی ته ویل کیږي چې یو کس د بل کس د خور یا لور سره نکاح وکړی په دی شرط چې هغه به دده د خور یا لور سره نکاح کوی که مهر یې پکې مقرر کړی وی او که نه وی مقرر کړی .

د بدل نکاح درې صورتونه لری :

اول دا چې یو شخص د بل شخص د خور یا لور سره نکاح وکړی او هغه بل دده د خور یا لور سره نکاح وکړی او مهر پکې مقرر نکړی. او دوهم صورت د بدل دادی چې یو کس د بل کس د خور یا لور سره نکاح وکړی په دی شرط چې هغه به دده د خور یا لور سره نکاح کوی او مهر به دواړو مقرر کړی وی .

نو په دغه دواړو صورتونو باندې نکاح کول ناروا دی .

دریم صورت دادی چې یو کس بل ته خور یا لور ورکړی او هغه واده کړی او بیا ډیره موده پس بغیر د شرط لګولو نه هغه بل ووایې چې ستاسو ډیره ښه کورنی ده مونږ هم خپل خور یا لور ستاسو زوی یا وراره یا ورور ته ورکوو. نو دا دریم صورت په اتفاق سره روا دی او دا صورت ته بدل نه ویل کیږي ځکه چې په بدل کې د یوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط وی او په دی صورت کې دا شرط نشته نو چې کله د بدل په نکاح کې دا قسم شرط موجود وی نو که مهر پکې تعیین شوی وی او کنه بدل ګڼل کیږي او دغه قسم نکاح ناروا او د شریعت خلاف کار دی او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په واقع کې ډیر بد عواقب لری مثلا که یو طرف خپله ښځه په کوم سبب باندې طلاقه کړی نو بل طرف بی موجبه خپله ښځه طلاقوی او که یو طرف خپله ښځه د نا فرمانی یا بد اخلاقی په وجه ووهی نو بل طرف بی موجبه هم دغه کار کوی او داسې کارونه ډیر شویدی .

د بدل د نکاح د نارواوالی دلایل :

د بدل د نکاح د ناروا والی په باره کې ډیر زیات دلیلونه موجود دی خو زه دلته بعضې دلیلونه ذکر کوم چې په لاندې ډول دی :

اول دلیل :

جلیل القدر صحابی عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت کوی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((لا شغار فی الاسلام))

))صحیح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ، مسند احمد الفتح الربانی صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦((

ژباړه : د بدل نکاح په اسلام کې نشته .

امام عبدالرحمان البنا ددغه حدیث په شرح کې داسې فرمایي : ((یشیر الی ان الشغار کان معمولا به فی الجاهلیه فلما جاء الاسلام ابطله))

))بلوغ الامانی شرح مسند الامام احمد بن حنبل الشیبانی صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦((

ژباړه : د بدل نکاح د جاهلیت په زمانه کې کیدو خو چې کله د اسلام مقدس دین راغی نو دا قسم نکاح یې باطل وګرځولو .

همدارنګه امام ابن قتیبه رحمه الله فرمایي : ((و کان الشغار من نکاح الجاهلیه))

))بلوغ الامانی صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦((

ژباړه: بدل د جاهلیت د زمانی د نکاح ګانو څخه وه .

دوهم دلیل :

جلیل القدر صحابی انس بن مالک رضی الله عنه حدیث چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : ((لاشغار فی ا الاسلام))

))نسایی صفحه ۸۵ جلد ۲ و رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦، ترمذی صفحه ۲۱۳ جلد ۱ ((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : د بدل نکاح په اسلام کې نشته .

دريم دليل :

د جليل القدر صحابى عمران بن حصين رضى الله عنه حديث چې رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايلي : ((لا شغار فى الاسلام))

))رواه احمد فى مسنده الفتح الربانى صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦ ، ترمذى صفحه ۲۱۳ جلد ۱، ابن حبان صفحه ۱۸۰ جلد ٦، و نسايى صفحه ۸۵ جلد ۲((

ژباړه : د بدل نکاح په اسلام کې نشته .

څلورم دليل :

د جليل القدر صحابى ابو هريرة رضى الله عنه حديث چې ((نهى رسول الله صلى الله عليه و سلم عن الشغار و الشغار ان يقول الرجل للرجل زوجنى ابنتک و ازوجک ابنتى و زوجنى اختک و ازوجک اختى))

))صحيح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۱، مسند احمد الفتح الربانى صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦ نسايى صفحه ۸۵ جلد ۲((

ژباړه : رسول الله صلى الله عليه و سلم د بدل د نکاح څخه منع کړيدى او د بدل نکاح دا دى چې يو کس بل کس ته وايى چې زه به تاته لور يا خور په نکاح کوم په دى شرط چې ته به ماته هم خپله لور يا خور په نکاح کوى .

پنځم دليل :

د جليل القدر صحابى جابر بن عبدالله رضى الله عنه حديث چې ((نهى رسول الله صلى الله عليه و سلم عن الشغار ((

))صحيح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۱، مسند احمد الفتح الربانى صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦((

ژباړه : رسول الله صلى الله عليه و سلم د بدل د نکاح څخه منع کړيدى .

شپږم دليل :

د جليل القدر صحابى عبدالله بن عمر رضى الله عنهما بل حديث چې ((نهى رسول الله صلى الله عليه و سلم عن الشغار))

))نسايى صفحه ۸۴ جلد ۱ ، صحيح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۱، الفتح الربانى صفحه ۱۹۵ جلد ۱٦، ترمذى صفحه ۲۱۴ جلد ۱((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم د بدل د نکاح څخه منع کړیدی

اووم دلیل :

امام احمد بن حنبل د عبدالله بن عمر رضی الله عنه څخه روایت کړیدی چې ((ان النبی صلی الله علیه و سلم نهی عن الشغار قال مالک و الشغار ان یقول انکحنی ابنتک و انکحک ابنتی))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱۹۵ جلد ۱٦((

ژباړه : نبی علیه السلام د شغار څخه منع کړیدی امام مالک فرمايي چې شغار دیته وایی چې یو کس بل کس ته ووایی چې ته مات خپله لور په نکاح راکړه او زه به تاته خپله لور په نکاح درکړم .

نو په دغو ټولو پورتنیو احادیثو کې د بدل د نکاح څخه مطلقا منع شویدی که مهر پکې مقرر شوی وی او که نه وی په دواړو صورتونو کې بدل ناروا دی او د امام ابو حنیفه رحمه الله د مذهب د اصولو څخه یو دا دی چې مطلق به په خپل اطلاق جاری کیږي او د ځان نه به څه قید پکې نه لګول کیږي یعنی بعض خلک وایی چې که بدل کې مهر مقرر شوی وی روا دی نو دغه خبره غلطه ده او د ځان نه یو قید زیاتول دی په حدیث کې چې دا لویه ګناه ده

یوه شبهه او د هغې جواب :

بعضې خلک وایی چې که د بدل په نکاح کې مهر مقرر شوی وی نو دا بدل روا دی او دوې ددغې خبرې لپاره د عبدالله بن عمر په هغه حدیث باندې استدلال کوی چې په هغه کې د شغار تعریف داسې شویدی : ((والشغار ان یزوج الرجل الرجل ابنته علی ان یزوجه الآخر ابنته ولیس بینهما صداق))

))صحیح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۲، نسایی صفحه ۸۵ جلد ۲، ابو داود صفحه ۲۸۳ ((

ژباړه : شغار دی ته وایی چې یو سړی بل سړی ته خپله لور په نکاح کړی په دی شرط چې هغه به هم هغه ته خپله لور په نکاح کوی او مهر دواړو نه وی مقرر کړی .

نو دوې وایی چې د کوم بدل څخه منع راغلی دی هغه دادی چې مهر پکې نه وی مقرر شوی او که مهر پکې مقرر شوی وی نو دا بدل بیا روا دیږ

ددغه شبهې څخه لاندې جوابونه کیږي:

اول جواب: چې د شغار دا تعریف چې مهر پکې نه وی مقرر شوی دا د رسول الله صلی الله علیه و سلم تعریف نه دی بلکې امام مسلم او امام ابو داود فرمايي چې دا ددغه حدیث په سند کې یو راوی چې نافع نومیږی او تابعی دی د هغه تعریف دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام احمد بن حنبل او امام ابو بکر خطیب بغدادی فرمايي چې دا د امام مالک تعریف دی. او د رسول الله صلی الله علیه و سلم تعریف ندی خو مخکې تیر شو چې امام مالک هم پکې د مهر خبره نه ده کړې

))مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۱، ابو داود صفحه ۲۸۳ ، نیل الاوطار صفحه ۱۴۱ جلد ٦((

نو د یو تابعي یا تبع تابعي قول د رسول الله صلی الله علیه و سلم د مرفوع او مطلقو احادیثو په مقابل کې څه اهمیت نه لري او قابل د قبول نه دی . ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم په ذکر شوو احادیثو کې د بدل څخه مطلقا منع کړیدی که مهر پکې وی او که نه وی .

دوهم جواب: چې په حدیث د نافع کې د ((لیس بینهما صداق))) یعني چې مهر یې نه وی ټاکلی) قید احترازی نه دی یعني ددې لپاره دا قید نه دی چې گوندی هغه بدل روا دی چې مهر پکې مقرر شوی وی او دا ځکه چې په نورو زیاتو احادیثو کې لکه چې مخکې تیر شو د مطلق بدل څخه منع شوی دی که مهر پکې مقرر شوی او که نه وی .

نو په حدیث د نافع کې صرف د بدل د یو صورت بیان شویدی هغه دا چې مهر پکې نه وی مقرر شوی.

))المحلی لابن حزم صفحه ۵۱۵ جلد ۹((

او ددې خبرې دلیل دادی چې امام ابو داود پخپل سنن کې د نافع رحمه الله د حدیث څخه وروسته متصل د عبدالرحمان بن هرمز اعرج رحمه الله دا حدیث ذکر کړیدی چې ((ان العباس بن عبدالله بن العباس رضی الله عنهم انکح عبدالرحمن بن الحکم ابنته و انکحه عبدالرحمان بن الحکم ابنته و کانا جعلا صداقا فکتب معاویة رضی الله عنه الی مروان یامره بالتفریق بینهما و قال فی کتابه هذا الشغار الذی نهی عنه رسول الله صلی الله علیه و سلم))

))ابو داود صفحه ۲۸۳، مسند احمد الفتح الربانی صفحه ۱۹٦ جلد ١٦((

ژباړه : عباس بن عبدالله بن عباس په نکاح ورکړه خپله لور عبدالرحمان بن الحکم ته او عبدالرحمان بن الحکم هغه ته خپله لور په نکاح ورکړه او دواړو مهرونه مقرر کړی وه نو دغه خبر د مسلمانانو خلیفه معاویة رضی الله عنه ته ورسیده نو هغه د مدینې منورې والي مروان ته خط ولیږلو او هغه ته یې په دغه خط کې امر کړی وه چې ددغو دواړو نکاح گانې مات او فسخ کړی او په دغه خط کې یې دا هم لیکلی و چې دا بعینه هغه شغار (بدل) دی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم ترې منع کړی وه .

نو ددغه حدیث څخه په صراحت معلوم شو چې که په بدل کې مهر مقرر شوی وی نو بیا هم ناروا دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا هم معلومه شو چې د بدل هغه نکاح چې مهر پکې مقرر شوي هم وي د ټولو صحابه کرامو په اتفاق سره ناروا وه ځکه چې هيڅ يو صحابی د معاوية رضی الله عنه خبره رد نکړه بلکې ټولو خاموشی غوره کړل . نو دا د صحابه کرامو اجماع شوه د بدل په نارواوالی باندې .

د بدل د نکاح د ناروا والی په اړه د علماؤ اقوال :

اول قول د امام ابن عبدالبر رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

اجمع العلماء على ان نکاح الشغار لا يجوز و لکن اختلفوا فی صحته فالجمهور علی البطلان و فی رواية مالک يفسخ قبل الدخول لا بعده و حکاه ابن المنذر عن الاوزاعی و ذهب الحنفية الی صحته و وجوب مهر المثل.((

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ۹ ، بخاری صفحه ۷٦٦ جلد ۲، حاشيه ٦ سنن ابی داود صفحه ۲۸۳ جلد ۱ حاشيه ۲، نيل الاوطار صفحه ۱۴۲ جلد ٦((

ژباړه : علماؤ په دی باندې اتفاق کړيدی چې شغار (د بدل نکاح) روا نه دی خو دغو علماؤ د بدل د کيدو نه وروسته دهغه په صحت کې اختلاف کړيدی نو د زياتو علماؤ نظر دادی چې د بدل نکاح په هر حالت کې باطل دی او امام مالک رحمه الله په يو روايت کې دا ويلی دی چې د بدل نکاح د کوروالې څخه مخکې فسخ کيدای او د کوروالې څخه وروسته نه شی فسخ کيدای او دغه نظر امام ابن المنذر د امام اوزاعی څخه هم نقل کړيدی او د حنفی علماؤ دا نظر دی چې په اصل کې د بدل نکاح روا نه دی خو که يو کس د بی علمی په وجه بدل کړی وی نو نکاح يې صحيح دی او نه فسخ کيږي او ښځې ته به مهر مثل ورکوی .

دوهم قول امام نووی رحمه الله :

هغه داسې فرمايي : اجمع العلماء على انه (الشغار) منهی عنه لکن اختلفو اهل هو نهی يقتضی ابطال النکاح ام لا فعند الشافعی يقتضی ابطاله و حکاه الخطابی عن احمد و اسحق و ابی عبيد و قال مالک يفسخ قبل الدخول و بعده و فی رواية عنه قبله لا بعده و قال جماعة يصح بمهر المثل و هو مذهب ابی حنيفة ((

))شرح نووی علی صحيح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۲((

ژباړه : علماؤ اتفاق کړيدی چې د بدل نکاح روا نه دی او په شريعت کې ترې منع شويدی لکن هغوی بيا اختلاف لری په دی کې چې که چا د بدل نکاح وکړلو نو آيا نکاح يې کيږي او که نه کيږی؟ نو د امام شافعی او امام احمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او اسحق بن راهویه او امام ابو عبید رحمه الله په نزد دغه نکاح د سر نه باطل دی او نه منقعد کیږي او امام مالک فرمايي چې د بدل نکاح دی د کور والی څخه مخکې او وروسته په دواړو صورتونو کې فسخ شی او په یو روایت کې داسې وایی چې د کوروالې څخه مخکې فسخه کیږي او د کوروالې څخه وروسته نه فسخ کیږي او یوه ډله د علماؤ ویلی دی چې په اصل کې د بدل نکاح روا نه دی خو که چا د لا علمی په وجه بدل کړی وه نو بیا دغه نکاح صحیح دی او ښځې ته به مهر مثل ورکوی او دا مذهب د ابو حنیفه رحمه الله دي .

یعنې د امام ابو حنیفه رحمه الله نظر دادی چې د بدل نکاح روا نه دی خو که چا د بې علمی په وجه بدل وکړلو نو بیا نافذ دی او ښځې ته به مهر مثل ورکول کیږی .

دریم قول : د امام شافعی رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

اذا زوج الرجل ابنته اوالمراة یلی امرها من کانت لاخر علی ان صداق کل واحدة منهما بضع الاخری او علی ان ینکحه الاخری سمی مهرا او لم یسم فالنکاح باطل. (ملخصا)

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ۹ و تحریم نکام الشغار صفحه ۳۱((

ژباړه : کله چې سړی خپله لور یا بله ښځه چې دی د هغې ولې وی بل سړی ته په نکاح ورکړی په دی شرط چې فرج به مهر وی او یا دا شرط ولګوی چې لور یا خور به راکوی او زه به هم لور یا خور درکوم نو که مهر مقرر وی او که نه باطله ده .

څلورم قول د امام خطابی رحمه الله :

هغه داسې فرمایلی :

بل سمی شغارا لانه رفع العقد من اصله فارتفع ا لنکاح و المهر معا و یبین لک ان النهی قد انطوی علی الامرین معا ان البدل ههنا لیس شیئا غیر العقد و لا العقد شیئا غیر البدل فهو اذا فاسد مهر او فاسد عقدا و اذا ابطلته الشریعة فانما افسدته علی الجهة التی کانوا یوقعونه و کانوا یوقعونه مهر او عقدا فوجب ان یفسدا معا الخ

))معالم السنن صفحه ۵۶۰ جلد ۲ و تحریم نکاح اشغار صفحه ۲۹((

ژباړه : د امام خطابی د عبارت مقصد دادی چې دی رد کوی په هغه شخص چې هغه وایی شغار دیته وایی چې مهر پکې نه وی نو امام خطابی فرمايي چې دا خبره صحیح نه ده بلکې شغار ته ځکه شغار وایی چې دا د اصل نه پورته کړی شوی دی یعنې د عقد کول صحیح نه دی بلکې غلط دی او که مهر مقرر وی نو بیا هم غلط دی ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه و سلم نهی او منع دواړو شیانو (عقد او مهر) ته متوجه دی او شریعت چې بدل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته باطل ویلی دی نو په هغه بدل یې رد ړیدی چې جاهلانو به کاوه او هغوې به بدل کله د مهر سره کاوه او کله بغیر د مهر نه،نو دا ضروری ده چې نکاح د بدل په دواړو صورتونو کې فاسده وی .

پنځم قول د شیخ الاسلام ابن تیمیة رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

هل علة تحريم نكاح الشغار اشتراک فی البضع او تعليق احد الناكحين على الاخر او غير ذلک و لكن الارجح بطلان هذا النكاح بوجهين الاول النصوص الثابتة عن النبی صلى الله عليه و سلم فی نهيه عن نكاح الشغار و لان الصحابة فرقوا بين الزوجين فی نكاح الشغار فتبين بالنصوص و اجماع الصحابة فساد هذا النكاح

))مجموع الفتاوی صفحه ۱۵۹ جلد ۳۲، تحريم نكاح الشغار صفحه ۲۵((

ژباړه : د بدل د نکاح د حراموالی علت که د مهر نشتوالی وی او که د یوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط ګرځول وی او که بل څه وی نو راجحه او قوی خبره داده چې د بدل نکاح په هر صورت کې باطل دی او دا ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم په ډیرو احادیثو کې د بدل څخه منع کړیدی او بله دا چې صحابه کرامو د دوو بدلیانو نکاح ګانی فسخ کړیدی (سره ددې چې مهرونه یې هم ټاکلی وه) نو د بدل د نکاح فساد په احادیثو او په اجماع د صحابوو سره معلومه شوه .

شپږم قول د امام ابن حزم رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

و لا يحل نكاح الشغار و هو ان يتزوج هذا ولية هذا على ان يزوجه الاخر و ليته ايضا سواء ذكرا فی كل ذلک صداقا لكل واحدة منهما او لاحداهما دون الاخرى او لم يذكر فی شئ من ذلک صداقا كل ذلک سواء يفسخ ابدا ولا نفقة فيه و لا ميراث و لا صداق و لا شی من احكام الزوجية و لا عدة فان كان عالما بالتحريم فعليه الحد كاملا و لا يلحق به الولد و ان كان جاهلا فلا حد عليه والولد له لاحق و ان كانت هی عالمة بتحريم ذلک فعليها الحد و ان كانت جاهلة فلا شی عليها .... ووجد نا خبر ابی هريرة و جابر قد ورد بعموم الشغار و بيان انه الزواج بالزواج و لم يشترط عليه الصلاة و السلام فيهما ذكر صداق و لا السكوت عنه

قال ابو محمد فهذا معاوية بحضرة ا لصحابة لا يعرف له منهم مخالف يفسخ هذا النكاح و ان ذكرا فيه الصداق و يقول انه الذی نهی عنه رسول الله صلی الله عليه و سلم فارتفع الاشكال جمله((

))تحريم نكاح الشغار صفحه ۳۵ المحلی لابن حزم صفحه ۵۱۴-۵۱۳ جلد ۹(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : د بدل نکاح روا نه دی او د بدل نکاح دادی چې یو بل ته جینی ورکړی او شرط پکې ولګوی چې زه خور یا لور درکوم په دی شرط چې ته به هم خور یا لور یا وریره راکوی برابره ده که مهر پکې مقرر وی او کنه او که د یوی لپاره وی او د بلی لپاره نه وی په دغو ټولو صورتونو کې به دا نکاح فسخ کولی شی او دا د سره نکاح نه ده او په دغه نکاح سره ښځې ته نه نفقه لازمیږی نه میراث او نه مهر او نه عدت او نه کوم شی نو که چیرته سړی د بدل په حراموالی باندې پوه وی او بیا یې هم بدل کړی وی نو په هغه باندې به حد جاری کیږي او که اولاد یې د بدل په نکاح سره شوی وی نو ددغه ولد نسبت هم ده ته نه کیږي او که چیرته د بدل په حراموالی پوه نه وی او بدل یې کړی وی بیا وربانديې حد نشته او د ولد نسبت ورته کیداشی همدارنګې که بدلی ښځه د بدل د نکاح په حراموالی پوهه وی په هغې به هم شرعي حد جاری کیږي او که پوهه نه وی بیا ورته حد نشته او حدیث د ابی هریرة او جابر رضی الله عنهما کې عموم دی او دا پکې بیان شویدی چې بدل دیته وایی چې د یوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط ګرځول شوی وی او رسول الله صلی الله علیه و سلم پکې د مهر مقررول یا نه مقررول نه دی شرط کړی .

ابو محمد (ابن حزم) وایی چې معاویة رضی الله عنه د ډیرو صحابه کرامو په مخ کې د بدل داسې نکاح فسخ کړی وه چې مهر پکې مقرر شوی هم وه او دا یې ویلی وه چې دا همغه بدل دی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم ترې منعه کړی وه .

اوم قول د امام ابن قدامة رحمه الله :

هغه داسې فرمایي :

و اذا زوجه ولیته علی ان یزوجه الاخر ولیته فلا نکاح بینهما و ان سموامع ذلک صداقا ایضا. و هذا النکاح یسمی شغارا فقیل سمی لقبحه تشبیها برفع الکلب رجله لیبول فی القبح یقال شغر الکلب اذا رفع رجله لیبول .

و لا تختلف الروایه عن احمد فی ان نکاح الشغار فاسد قال احمد و روی عن عمر و زید بن ثابت انهما فرقا فیه و هو قول مالک و الشافعی

فهذا النکاح لا یصح لحدیث ابی هریرة و حدیث معاویة رضی الله عنهما و لا نه شرط نکاح احداهما لنکاح الاخری فلم یصح و لانه سلف فی عقد کما لو قال بعتک ثوبی بعشرة علی ان تبیعني ثوبک بعشرین ((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)تحریم نکاح الشغار صفحه ۴۷ المغنی لابن قدامة صفحه ٦۴۱ جلد ٦(

ژباړه : که چیری یو سړی چاته خپله لور یا خور په نکاح ورکړی په دی شرط چې هغه به هم ده ته خپله لور یا خور په نکاح ورکوی نو دغه نکاح نه کیږي اگر که مهر يې هم مقرر کړی وی او دغه نکاح ته د قباحت له وجی نه شغار ویل کیږي ځکه چې په عربی ژبه کې شغار د شغر الکلب څخه اخیستل شویدی یعنې سپی خپله خپه د متیازو لپاره اوچته کړه .

او د امام احمد په نزد دغه نکاح فاسد دی او امام احمد فرمايلی دی چې د عمر او زید بن ثابت رضی الله عنهما څخه روایت شویدی چې دوې د بدل داسې نکاح فسخ کړيدی او دا قول د شافعی او مالک هم دی نو د بدل دغه نکاح چې مهر پکې مقرر وی روا نه دی ځکه چې په دی دلایل ډیر دی یو حدیث د ابوهریرة او بل حدیث د معاوية رضی الله عنهما (لکه چې مخکې تیر شو) او بله وجه داده چې په بدل کې یو عقد د بل دپاره شرط کړی شوی وی لکه یو سړی ووایی چې دا جامه په لس روپی درکوم په دی شرط چې ته به هم فلانی جامه په شل روپی راکوی او دا قسم بیعه خو جایز نه ده نو دا نکاح د بدل هم جایز نه ده .

اتم قول د امام مالک رحمه الله

ابن القاسم وایی چې :

))سئل مالک عن رجل قال زوجنی ابنتک بخمسین دینارا علی ان ازوجک ابنتی بماية دینار فکرهه مالک ورآه من وجه الشغار ((

)تحریم نکاح الشغار صفحه ۵۱ بحواله المدونة الکبری من صفحه ۱۵۲ جلد ۴(

ژباړه : د امام مالک څخه پوښتنه وکړی شو چې د یو سړی په باره کې چې یو چاته ووای خپله لور ماته په نکاح راکړه په پنځوس دینارو باندې په دی شرط چې زه به هم تاله په سل دیناره خپله لور درکوم نو امام مالک دغه عمل بد وگڼله ددې وجی نه چې دا شغار دی.

نو معلومه شوه چې که په بدل کې مهر هم مقرر وی نو ناروا دی .

نهم قول : د امام شوکانی رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

و ظاهر ما فی الاحادیث من النهی و النفی ان الشغار باطل و هو غیر مختص بالبنات و الاخوات.

)نیل الاوطار صفحه ۱۴۲ جلد ٦(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : په احاديثو کې په ښکاره توګه سره د بدل څخه منع شويدی نو دا دليل دی په دی باندې چې بدل حرام او باطل دی او دا د لوڼو او حويندو پوری خاص نه دی پلکه وريری او خورزی باندې بدل کول هم ناروا دی .

لسم قول د امام قفال رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

العلة فی البطلان التعليق و التوقيف فکانه يقول لا ينعقد لک نکاح بنتی حتی ينعقد لی نکاح بنتک (

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ۹، نيل الاوطار ۱۴۱ جلد ٦(

ژباړه : د بدل نکاح ځکه باطل دی چې په دی کې د يوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط ګرځول کيږي برابره ده که مهر پکې مقرر وی او که نه په دواړو صورتونو کې دا باطل دی .

يوولسم قول د حافظ ابن حجر رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

وليس المقتضی للبطلان ترک ذکر الصداق لان النکاح يصح بدون تسمية الصداق .... و قال القفال : العلة فی البطلان التعليق والتوقيف ....

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ٦(

ژباړه: د مهر نه مقررول د بدل د نکاح د بطلان علت نه دی ځکه چې نکاح بغير د مهر د مقرريدو څخه هم کيږي بلکې د بدل د نکاح د بطلان علت دادی چې په هغه کې د يوی ښځې نکاح د بلی ښځې د نکاح لپاره شرط ګرځول شوی وی.

لکه چې امام قفال ويلی دی : او په دغه موضوع کې امام ابن حزم داسې فرمايي :

فان خطب احدهما الی الاخر فزوجه ثم خطب الاخر اليه فزوجه فذلک جايز مالم يشترط ان يزوج احدهما الاخر فهذا هو الحرام الباطل((

))تحريم نکاح الشغار صفحه ۲۴ ، المحلی صفحه ۵۱٦ جلد ۹((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : كه يو شخص بل ته د نكاح پيغام وركړی او هغه ورسره رضا شی او لور يا خور وركړی بيا څه موده وروسته دا بل ده ته د نكاح پيغام وركړی او دی لور يا خور وركړی نو دا صورت روا دی او كه شرط يې ولګولو چې زه به يې دركوم په دی شرط چې ته به يې هم راكوی نو بيا حرام او باطل دی .

دولسم قول د امام عطاء بن ابی رباح رحمه الله :

امام عبدالرزاق په خپل كتاب المصنف كې داسې روايت كړيدی :

سئل عطاء عن رجلين انكح كل منهما اخته بان يجهز كل واحد منهما بجهاز يسير لوشاء اخذلها اكثر من ذلک قال لا نهى عن الشغار قلت له و انه قد اصدقها كلاهما قال لا قدا رخص كل واحد منهما على صاحبه من اجل نفسه

))تحريم نكاح الشغار صفحه ۲۲ بحواله مصنف عبدالرزاق صفحه ۱۸۳ جلد ٦، والمحلى لابن حزم صفحه ٥١٦ جلد ۹((

ژباړه : مطلب ددې عبارت دادی چې عطاء بن ابی رباح سايل ته دا فتوی وركړه چې كه يو بل ته خور وركړی او د ځان د اسانی لپاره لږلږ مهر مقرر كړی نو دا هم شغار

(بدل) دی او منع دی او كه يو بل ته خور يا لور وركړی او ووايی چې ته خپلې لور لره سامان وكړه او زه به يې خپلې لور لره وكړم او يا ته هم مقرر كړه زه به يې هم مقرر كړم نو دا شغار دی او منع دی .

ديارلسم قول د علامة وهبة الزحيلی :

هغه داسې فرمايي :

ان نكاح الشغار باطل عند الجمهور صحيح مكروه تحريما عند الحنفية

))تحريم نكاح الشغار صفحه ۴۲ بحواله الفقه الاسلامي و ادلته صفحه ۱۱٦ جلد ۷((

ژباړه: د جمهورو علماؤ په نزد د شغار (بدل) نكاح باطله ده او نه منعقد كيږي او د احنافو په نزد د بدل نكاح روا نه دی.

خو كه چا د بی علمی په وجه كړی نو بيا صحيح دی سره د كراهت تحريمی نه.

څوارلسم قول د حرمينو د علماؤ قول :

هغوی د يو سوال په جواب كې داسې ويلی دی :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح الشغار من جملة الانکحة المنهی عنها و سماه بعض الناس نکاح البدل و هو ان یقول الرجل للرجل زوجنی بنتک و أزوجک ابنتی و زوجنی اختک و ازوجک اختی سمیا صداقا او لم یسمیا هذا هو نکاح الشغار و قد صح عن الرسول صلی الله علیه و سلم النهی عنه من حدیث ابن عمر و من حدیث ابی هریرة و من حدیث معاویة رضی الله عنه و فی احادیث اخری

))تحریم نکاح الشغار صفحه ۳۲ مختصرا((

ژباړه : د شغار نکاح د هغه نکاح ګانو څخه دی چې په شریعت کې د هغې څخه منع شویدی او بعض خلک ورته د بدل نکاح وایی او هغه داده چې یو سړی بل ته وایی چې زه تاته لور یا خور په نکاح درکوم په دی شرط چې ته به هم ماته لور یا خور په نکاح راکوی که مهر یې مقرر کړی وی او که نه په دواړو صورتونو کې ناروا دی او په صحیحو احادیثو کې ترې منع شویدی چې د هغې له جملی څخه حدیث د ابو هریرة او حدیث د ابن عمر او حدیث د معاویة رضی الله عنهم دی (لکه چې مخکې وویل شو)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه قاعده :

دلته یوه قاعده ذکر کوو او هغه داده چې یو مساله د نفاذ وی او بله مساله د جواز وی نو حنفی علماء وایی چې ابتداء بدل کول روا نه دی لیکن که چا وکړو نو بیا به دا نکاح نافذه وی سره ددې نه چې دی ګنهګار وی لکه چې د فقهی په کتابونو کې ویل شویدی که چا په شرابو یا خنزیر باندې نکاح وکړه نو نکاح صحیح ده او مهر مثل واجب دی نو هر مسلمان دا پیژنی چې ابتداء په شرابو او خنزیر باندې نکاح کول ګناه ده لیکن فقهاء وایی که چیرته یو سړی جاهل شو او داسې یی وکړو نو نکاح به یې صحیح وی او مهر مثل به پری واجب وی اګر که په دی مساله کې هم اختلاف شته.

))تحریم نکاح الشغار صفحه ۴۴((

۹ � لورګانو ته توجه او اهتمام نه کول :

زمونږ په ټولنه کې پر ښځو باندې یو بل ظلم دادی چې د لورګانو نفقه او جامه او تعلیم او تربیې ته دومره پاملرنه نه کیږي لکه څنګه چې ځامنو ته کیږي لهذا د غسی عمل پر لورګانو یو ظلم دی او د اسلام د مقدس دین د احکامو خلاف دی ځکه چې د اسلام مقدس دین امر کړیدی چې تاسو د خپلو اولادونو ترمینځ عدالت وکړی لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی (اعدلوا بین ابنایکم اعدلوا بین ابنایکم اعدلوا بین ابنایکم)

)نسایی صفحه ١٣٦ جلد ٢(

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم په دغه حدیث کې د تاکید لپاره درې ځلی وویلی چې تاسو د خپلو اولادونو ترمینځ عدالت وکړی.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اتقو الله واعدلوا فی اولادکم))

))بخاری صفحه ٣٥٢ جلد ٢، مسلم صفحه ٣٢ جلد ٢((

ژباړه: د الله نه وویریږی او د خپلو اولادونو ترمینځ عدالت وکړی او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((ان لبنیک علیک من الحق ان تعدل بینهم))

)بخاری و مسلم و احمد(

ژباړه: پر تا باندې ستا د اولاد د حقوقو څخه دادی چې د هغوې ترمینځ عدالت وکړی

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((من کانت له انثی فلم یادها و لم یهنها و لم یؤثر ولده علیها (یعنې الذکور)ادخله الله الجنة))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))ابو داود مشكاة صفحه ۳۴۲((

ژباړه: چا چې خپله لور ته ضرر ونه رسولو او نه يې د هغې سپكاوى وكړو او نه يې خپلو ځامنو ته په هغې باندې غوره والى وركړو نو الله تعالى به دا شخص جنت ته داخلوى او په بل حديث كې عبدالله بن عباس رضى الله عنه روايت كړيدى چې رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايلى دى چې تاسو په بخشش كې د خپلو اولادونو ترمينځ عدالت كوى او كه د عدالت خبره نه واى نو ما به زنانه و ته په بخشش كې ړومبى والى وركړى وه

))طبراني و بيهقي((

۱۰ -د ښځې د مهر په وركولو كې ځنډ او يا د هغه غصبول :

زمونږ په ټولنه كې يو بل ظلم پر ښځو باندې دادى چې په ډيرو حالاتو كې د هغوې لپاره مؤجل مهر (چې په راتلونكى وخت كې وركول كيږى) ټاكل كيږي او دغه مهر كله منقول (چې د يو ځاې څخه بل ځاې ته نقل كيداى شى) وى او كله غير منقول (چې د يو ځاې څخه بل ځاې ته نه شى نقل كيداى (لكه ځمكه كور و غيره) وى او بيا كلونه كلونه تير شى خو ميړه يې د هغې مهر نه وركوى نو دغه عمل د شريعت خلاف دى او پر ښځه باندې يو ظلم دى ځكه چې مهر د ښځې حق دى چې لازم دى پر ميړه باندې او بايد د هغې حق هغې ته زر وسپارل شى ځكه چې رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايلى : ((اعط كل ذى حق حقه((

))بخاري ((

ژباړه: هر حقدار ته خپل حق وروسپاره

حتى چې بعضو علماؤ دا هم ويلى دى كه چيرته سرى خپلې ښځې ته مهر نه وى وركړى نو ښځه يې كولى شى چې هغه د كوروالې څخه منع كړى د مهر تر اداء كولو پورى

))فقه السنة صفحه ۲۹۲ جلد ۲((

نو د ښځې مهر په ميړه باندې يو قرض دى او بايد هغه دغه قرض زر تر زره ادا كړى او دا ځكه چې كه دغه سړى په داسې حال كې مړ شى چې د هغه د ښځې مهر پر هغه باندې قرض وى نو جنت ته نه شى داخليدلى ځكه چې په حديث كې راغلى دى چې د قيامت په ورځ به قرضدار د خپل قرض په وجه جنت ته د داخليدو څخه منع كيږى او داسې يې فرمايلى دى چې ((نفس المؤمن معلقة ماكان عليه دين))

))رواه احمد فى مسنده الفتح الرباني صفحه ۹۱ جلد ۱۵((

ترجمه : يعني روح د مؤمن د جنت د داخليدو څخه بند وى تر څو چېورباندې قرض وى.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

البته ښځه کولی شی چې خپل ټول مهر او یا یوه برخه د هغه خپل میړه ته پخپله خوښه ورو‌بخښی ځکه چې الله تعالی فرمايي : ((فان طبن لکم عن شی منه نفسا فکلوه هنیئا مریئا))

))سورة النساء ایت ۴((

ژباړه: که چیرته ستاسې ښځې په خوشحالی سره د خپل مهر څه برخه تاسې ته ورو‌بښی نو تاسو هغه وخوری په مزی سره بی نقصانه.

۱۱ -د دوو عاشقانو (پیغله او زلمی) په شرعي نکاح سره نه یو ځاي کول:

زمونږ په ټولنه کې یو بل ظلم دادی چې د غیرت تر نامه لاندې هغه پیغله او زلمی چې یو پر بل باندې عاشقان وی او سره مینه لری نه پریښودل کیږي چې په شرعي نکاح سره یو ځاې کړی شی او دغه بی ځاې ه غیرت په ډیرو حالاتو کې د زلمی یا د پیغلې د ځان وژنې او یا دوو کورنیو ترمینځ د قتل او جګړی او یا د زلمی او پیغلې د تښتیدلو سبب کیږي او یوه عزتمنده کورنی پکې سپک او بدنامه شي نو د داسې قسم اعمالو مسؤولیت به بیا د پیغلې او د زلمی د مور او پلار په غاړه وی .

لهذا د غیرت تر نامه لاندې د دوو عاشقانو (زلمی او پیغلی) نه یو ځاې کول په نکاح شرعي سره یو ظلم دی او باید دواړه په شرعي نکاح سره یو ځاې کړای شی . ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : (لم یرللمتحابین مثل النکاح))) حاکم،بیهقی،ابن ماجه،مشکاة ۲۶۸((

ژباړه : دوو میینانو(عاشقانو) ته د نکاح نه بل ښه علاج نشته.

یعنې دوو عاشقانو (پیغله او زلمی) د مشکل د حل لپاره د نکاح نه بل ښه علاج نشته .

د مشکاة محشي ددغه حدیث لاندې داسې فرمايی : ((و قیل اذا احب رجل امراة و عشق بها فالتعشیق الذ و ازید في الالفة والالتیام))

))مشکاة صفحه ۲۶۸ حاشیه ۲((

ژباړه:بعضې علماؤ ویلی دی چې څوك یوه ښځه په خوښه او عاشقي سره واده کړي نو دغه واده ډیر خوندور او محبت زیاتونکي وي .

دغه دی داسلام دمقدس دین کمال اوشمولیت چې څوارلس سوه کاله مخکې یې ددوعاشقانو (پیغله او زلمی) دمشکل دحل یوه غوره لاره بیان کړیدی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جليل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنه روايت کوی چې دمغيث په نامه يو غلام وه او هغه ديوی وينځې سره چې بريره نوميده نکاح کړی وه حو چې کله بريره خپل مولی ازاد ه کړه نو دمغيث نه يې ځان جداکړله خو مغيث په بريره باندې دومره زيات عاشق وه چې دمدينې منورې په کوڅو کې به دبريری پسی روان وه او دومره به يې ورپسی ژړل چې ګيره به يې لمده شوه.

رسول الله صلی الله عليه و سلم چې دمغيث داحال ولېد نو عباس رضی الله تعالی عنه ته يې وويل چې آيا ته دمغيث دغې مينې ته تعجب نه کوی ؟ بيا رسول الله صلی الله عليه و سلم دمغيث لپاره بريری ته سفارش وکړلو او ورته يې وويل چې که ته بيا مغيث سره نکاح وکړی نو ښه به وی .

)بخاری ص(۷۹۰) ج(۲)مشکاة ص(۲۷۶ (

ددغه مبارک حديث څخه دوه مسالې معلومی شوی يوه داچه هغه مينه چې په هغه کې دعفت او پاکی لحاظ شوی وی روا دی او څه عيب ندی او داځکه چې عشق او مينه دزړه کاردی او دانسان داختيار نه بهر دی همدا راز کومه مينه چې په شرعي نکاح سره ديوځاي والی او عفت او صالح اولاد سبب شی يو ښه کار دی او داجر او ثواب دلاسته راوړلو يوه ښه وسيله ده او په ډيرو حالاتو کې ليدل شوی دی چې چا په عاشقی سره واده کړی وی نو دهغوی ژوند به ښه او دخوشحالی او نيکبختی نه ډک تيريږی.

او دوهمه مساله داچه رسول الله صلی الله عليه و سلم دعاشق او معشوق د يوځاي کيدولپاره سفارش وکړلو نو معلومه شوه چې ددوعاشقانو يو ځاي کول په شرعي نکاح سره يومشروع او ښه کار او داجر اوثواب دلاسته راوړلو يوه ښه وسيله ده ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي ((اشفعوا فلتوجروا))

))متفق عليه مسلم ص۳۳۰ج۲((

ژباړه : دخير په کار کې سفارش وکړی تاسې ته به اجر درکړل شی.

او الله تعالی فرمايي ((من يشفع شفاعة حسنة يکن له نصيب منها))

))سورة النساء ايت ۸۵((

ژباړه : چا چې په نيک کار کې سفارش وکړلو نو هغه ته به ددغه سفارش په وجه اجر ورکړی شي

همدارنګه عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنه روايت کوی چې يو سړی رسول الله صلی الله عليه و سلم ته وويل چې زه په کور يوه يتيمه پيغله لرم او هغه دوه کسان غواړی چې يو يې مالدار دی او بل يې فقير دی نو څمونږه زړه دی چې دغه مالدار سړی ته يې په نکاح کړو خو ددغې پيغلې مينه دفقير سړی سره دی نو رسول الله صلی الله عليه و سلم وفرمايل ((ليس للمتحابين مثل النکاح))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))روضة المحبين لابن القيم صفحه ۳۸۲((

ژباړه : ددوو مینه والو (زلمی او پیغلې) لپاره دنکاح څخه ښه علاج نشته.

او په بل روایت کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایي ((من افضل الشفاعة ان یشفع بین الاثنین فی النکاح))

))ابن ماجه ص(۱۴۲ ((

ژباړه : غوره سفارش دا دی چې دووکسانو په شرعي نکاح سره دیو ځاې کولو لپاره وی.

دیادولو وړه خبره ده چې دواړه عاشقان باید دشریعت دحدودو څخه تجاوز ونکړی او دواړه باید دعفت او پاک لمنی رعایت وکړی او دغیر شرعي کارونو څخه دی ځانونه وساتی او الله تعالی ته باید دواړه سوال او زاری وکړی چې دوې په شرعي نکاح سره یوځاې کړی.

او که چیرته یو ددې دواړو عاشقانو څخه سره درعایت او عفت نه دشدت عشق په وجه مړ شی نو هغه ته دشهادت درجه ورکول کیږی ځکه چې عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنه فرمایي ((من عشق وعف و کتم فمات فهو شهید))

)الجواب الکا فی لابن القیم ص(۳۴۰ (

ژباړه : څوک چې عاشق وی او پخپل عشق یې د پاک لمنی خیال ساتلی وی او خپل عشق یې پټ کړی وی او بیا مړ شی نو هغه شهید دی .

۱۲ -دښځو وهل او هغوی ته سخت او بد الفاظ کارول:

مخکې وویل شو چې که ښځه دخپل خاوند نافرمانی کوله نو الله تعالی دهغی داصلاح لپاره څلور مرحله وار علاجونه په سورة النساء کښې ښودلی دی اوله مرحله داده چې خاوند دی هغه ته نصیحت وکړی او که په نصیحت اصلاح نشوه بیا دوهمه مرحله داده چې دهغی نه دی بستره جدا کړی او که پدی هم اصلاح نشوه بیا دریمه مرحله داده چې هغه دی دادب په نیت معمولی غوندې ووهی یعنې چې سخت نه وی او دهغی پوستکی او هډوکی ته څه نقصان ونه رسیږی لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم ددغې دریمی مرحلی په باره کې داسې فرمایي ((واضربوهن ضربا غیر مبرح))

))ترمذی ص(۲۲۰)ج(۱ (

ژباړه : تاسې (په دریمه مرحله کې) خپلې نافرمانی ښځې داسې ووهی چې سخت نه وی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې چې د هغې پوستکې او هډوکې زخمي نکړی او دادب په نيت وی نه دانتقام په نيت.

نو دنا فرمانی دذکر شوی صورت نه بغير د ښځې وهل ناروا او ظلم دی ليکن متاسفانه چې ځمونږه په ټولنه کې ښځې په معمولې خبرو باندې وهل او ټکول کيږي او هغوې ته بد او سخت الفاظ استعماليږی .

الله تعالی فرمايي ((وعاشروهن بالمعروف))

))سورة النساء ايت ١٩ ((

ژباړه : او تاسو ژوندکوی دښځو سره په ښه طريقې سره ((

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي :(خيارکم خيارکم لنسائهم)

)ترمذی ص(٢١٩) ج(١) مشکاةص(٢٨٢ (

ژباړه : په تاسو کې غوره خلک هغه دی چې دخپلو ښځو سره غوره معامله کوی.

او په بل حديث کې رسول الله صلی الله عليه و سلم داسې فرمايي : (ولاتضربوهن ولاتقبحوهن)

))ابو داود ص(٢٩٢ ((

ژباړه : خپلې ښځې مه وهی او مه ورته بد الفاظ استعمال کړی.

او په بل حديث کې داسې فرمايي : (ولاتضرب الوجه ولا تقبح)

))ابو داود ص(٢٩٢ (

ژباړه : دنافرمانی په صورت کې ښځې په مخ باندې مه وهی او مه ورته بدی خبرې وکړی.

او په پل حديث کې داسې فرمايي (لاتضربو اماء الله)(

))ابو داود صفحه ٢٩٢((

ژباړه : ښځې مه وهی

او په بل حديث کښی داسې فرمايي : ((لقد اطاف بآل محمد نساء يشکون ازواجهن ليس اولئك بخيارکم))

ابو داوود ص(٢٩٢) مشکاة ص(٢٨٢ (

ژباړه : دمحمد صلی الله عليه و سلم کورنی (بيبيانو) ته ډيري ښځې دخپلو خاوندانو دوهلو څخه شکايت کړيدی دغه کسان چې خپلې ښځې وهی په تاسو کې غوره خلک ندی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې داسې فرمايي ((علام يضرب احدکم امراته ولعله ان يضاجعها من اخر النهار))

))متفق عليه مشکاة ص(۲۸۰((

ژباړه : ولې په تاسو کښې يو کس خپله ښځه وهی او کيدای شی چې دورځې په اخر کې دهغی سره کوروالې وکړی
او په بل حديث کې داسې فرمايي:

))ولاتضربن طعينتک ضربک اميتک((

))ابو داود مشکاة ص(۲۸۲((

ژباړه : د خپلې وينځې غوندې خپله ښځه هيڅکله مه وهه.

او عايشة رضی الله تعالی عنه داسې فرمايي ((ماضرب رسول الله صلی الله عليه و سلم شيا قط بيده ولا امراة ولا خادما الا ان يجاهد فی سبيل الله))

))شمايل ترمذی ص(۲۳- ۶۳۹۸) ابن ماجه ص(۱۴۲) ورواه مسلم ايضاٌ((

ژباړه : رسول الله صلی الله عليه و سلم دجهاد نه بغير په هيچا باندې دلاس گوزار نه دی کړی نه په ښځه او نه په خادم باندې.

او الله تعالی فرمايي : ((ولاتلمزوا أنفسکم ولاتنابزو بالالقاب))

))سورةالحجرات ايت ۱۱((

ژباړه : يو دبل عيبونه مه لټوی او يو بل ته بدنومونه او لقبونه مه استعمالوی .

۱۳ � ښځې سره دخفگان په صورت کې دکورنه وتل او يا د درې ورځې نه زيات خبرې نه کول:

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې د ښځې د يوی معمولی خبرې يا يو معمولی غلطی په وجه خاوند د هغې سره تر ډيرې مودې خبرې نه کوی او بعضې خو کور هم ورته پريږدی نو دغه عمل يو ناروا او د شريعت خلاف عمل دی بلکې هيڅ مسلمان ته روا نه دی چې د بل مسلمان سره د دريو ورځو نه زيات خبرې پريږدی او همدارنگې سړی ته روا نه دی چې د ښځې سره د خفگان په وخت کې کور بريږدی .

رسول صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((لا يحل لرجل ان يهجر اخاه فوق ثلاث ليال))

))بخاری صفحه ۸۹۷ جلد ۲((

ژباړه: هيڅ مسلمان ته روا نه دی چې د بل مسلمان سره د دريو ورځو نه زيات خبرې پريږدی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((و لا تهجر الا فی البیت (

))ابو داود صفحه ۲۹۱((

ژباړه: د خفگان په وخت کې خپلې ښځې سره خبرې او کوروالې مه پرېږده مگر په داخل د کور کې یعنې د خفگان په وخت کې کور مه پرېږده .

۱۴ -د کور څخه بی ضرورته د خاوند بهر اوسیدل :

زمونږه په ټولنه کې پر ښځو باندې یو ظلم دادی چې ډیر سړی داسې دی چې خپل وخت بې ضرورته د خپل کور نه بهر د خپلې ښځې او ماشومانو نه لرې تیروی چې دغه کار دده په کور کې د ډیرو مشکلاتو د پیدا کیدو سبب گرځي او دده په کور کې یوه گډوډی او بی نظمی مینځ ته راځي چې دا بیا دده د ښځې او اولادونو په اخلاق او تربیه باندې خراب تاثیر اچوی .

نو اصل او غوره دادی چې سړی باید په خپل کور کې موجود اوسی او د هغه ښځه او ماشومان د هغه تر مستقیمې څارنې لاندې وی او بې ضرورته د کور نه بهر اوسیدل په اسلامي شریعت کې روا نه دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((اذا قضی احدکم نهمته من سفره فلیعجل الی اهله))

))رواه مسلم صفحه ۱۴۴ جلد ۲((

ژباړه : کله چې په تاسو کې کوم یو کس په سفر کې خپل حاجت پوره کړی نو زر دی ځان خپل کور ته وروسوی .

۱۵ -د ښځو تحقیرول (سپکاوی) :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې بعضې نارینه ښځو ته په سپک نظر گوری او د هغوې کار او خبرو ته هیڅ اهمیت نه ورکوی او نه د هغوې احترام کوی نو دا رنگې اعمال په اسلام کې ناروا دی ځکه چې ښځه هم د احترام او اکرام حقداره ده او باید د هغې احترام وشی او د هغې سپکاوی دی ونشی ځکه چې د مسلمان سپکاوی که ښځه وی او که نارینه یوه لویه گناه ده لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((بحسب امری من الشر ان یحقر اخاه المسلم))

))مسلم صفحه ۳۱۷ جلد ۲، رواه الترمذی صفحه ۱۴ جلد ۲، مشکاة صفحه ۴۲۲ جلد ۲((

ژباړه : یو شخص ته دا لوی شر دی چې خپل مسلمان ورور (یا خور) ته په سپک نظر وگوری او یا د هغه سپکاوی وکړی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((المسلم اخو المسلم لا يظلمه و لا يخذله و لايحقره))

))مسلم صفحه ۳۱۷ جلد ۲((

ژباړه : مسلمان د مسلمان ورور دی پر هغه به ظلم نکوی او د مظلوميت په وخت کې به د هغه مرسته نه پرېږدی او نه به د هغه سپکاوی کوی .

علماء فرمايي چې دغه حديث او ددې په شان نور حديثونه ښځو ته هم شامل دی يعنې مسلمان سړی د مسلمانی ښځې دينی ورور دی او هغه يې دينی خور ده او خور او ورور ته روا نه دی چې يو پر بل ظلم وکړی او يا يو بل ته په سپک نظر وګوری .

نو سړی ته پکار دی چې د خپلې ښځې احترام وکړی او د هر هغه کار او خبرې څخه چې د هغې ښځه ورباندې خفه کيږي او د شريعت د چوکاټ څخه بهر وی بايد ځان وساتی او دا ځکه چې ښځې هم د حرمت او کرامت والا انسانان دی او بايد د هغوې سره د مزدور په حيث معامله ونشی او نه دی د جنسی رغبت د يوی وسيلی په څير ورته وکتلی شی .

او هغه سړی نا اهله او نا پوهه او ګهنګار دی چې د ښځو سره بد چلند کوی او پر هغوې مسخری کوی او يا د هغوې سپکاوی کوی الله تعالی فرمايي : ((ولقد کرمنا بنی آدم))

))سورة الاسراء ايت ۱۷((

ژباړه : مونږ د ادم اولاد ته کرامت ورکړيدی .

او دا معلومه خبره ده چې ښځې هم د آدم د اولادونو څخه دی نو الله تعالی چې کله يو چاته کرامت او عزت ورببښلی وی او يو کس راځی د هغې سپکاوی کوی نو دا به څومره لويه ګناه وی. ځکه خو حديث کې داسې راځی : ((ما اکرمهن الا کريم ولا اهانهن الا لئيم))

))ابن ماجه ابن عساکر ، منهاج العشرة الزوجية صفحه ٦((

ژباړه: عزتمند سړی د ښځو عزت کوی او رذيلان د ښځو سپکاوی کوی .

همدارنګې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((و لا تضرب الوجه و لاتقبح))

))ابو داود مشکاة صفحه ۲۸۱ ((

ژباړه : د نافرمانی په صورت کې ښځه په مخ مه وهه او هغې ته سپکې خبرې مه کوه .

١٦ -د کور په داخلی کارونو کې د ښځو سره مرسته نه کول :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږه په ټولنه کې یو غلط رواج دی چې نارینه د زنانو وو سره د کور په کارونو کې هیڅ قسمه مرسته نه کوی بلکې دغه کار دوې عیب او بد ګڼې .

نو دغه رواج د رسول الله صلی الله علیه و سلم د سنتو خلاف دی او دا ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم به د خپلو بیبیانو سره د کور په کارونو کې پوره مرسته کوله لکه چې عایشة رضی الله عنها روایت کوی : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم فی مهنة اهله فاذا حضرت الصلاة قام الی الصلاة))

))صحیح بخاری صفحه ۸۰۸ جلد ۲((

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم به پخپل کور کې د خپلو بیبیانو خدمت کاوه خو جی د لمانځه وخت به داخل شو نو بیا به د لمانځه د اداء کولو لپاره مسجد ته لاړلو .

او علی ابن ابی طالب رضی الله عنه داسې روایت کوی : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم اذا آوی الی منزله جزء دخوله ثلاثه اجزاء جزءالله و جزءا لاهله و جزء لنفسه))

))شمایل ترمذی صفحه ۲۲ جلد ۶۳۸((

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم به چې کله خپل کور ته داخل شو نو خپل وخت به یې درې برخې کړی یوه برخه یې د الله تعالی د عبادت لپاره او بله برخه یې د خپلې کورنی د خدمت لپاره او بله برخه یې د ځان د خدمت لپاره .

او عایشه رضی الله عنها په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم بشرا من البشر یفلی ثوبه و یحلب شاته و یخدم نفسه))

))شمایل ترمذی صفحه ۲۳ جلد ۶۳۹((

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم به پخپل کور کې د یو عام بشر په څیر ژوند کاوه خپلې جامې به یې پخپله پاکوله او خپله میږه به یې پخپله لشله او د خپل ځان خدمت به یې پخپله کوله .

۱۷ -د ښځو سره مشوره نه کول :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دا کیږي چې زیاتره نارینه د زنانه و سره په هیڅ یو کار کې مشوره نه کوی بلکې د زنانه و سره مشوره کول یو عیب او بد کار ګڼې لهذا دغه عمل د شریعت خلاف دی او سړی باید د ژوند په کارونو کې د خپلې ښځې سره د خپلې خور سره د خپلې لور سره د خپلې مور سره مشوره وکړی او په دغه کار کې باید د رسول الله صلی الله علیه و سلم په نقش قدم روان شی ځکه چې هغه مبارک به همیشه د خپلو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابوو او د خپلو بيبيانو سره مشورې کولې ځکه چې الله تعالى هغه ته ددغه کار امر کړی وه لکه چې الله تعالى فرمايي : ((و شاورهم فى الامر))

))سورة ال عمران ايت ۱۵۹((

ژباړه : د خپلو صحابوو سره د دنيا په کارونو کې مشوره وکړه .

او الله تعالى د مؤمنانو په صفت کې داسې فرمايي : ((و امرهم شورى بينهم))

))سورة الشورى ايت ۳۸((

ژباړه : دوې خپل کارونه په مشوره باندې حل او فصل کوی.

او رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايي)) : آمروا النساء فى بناتهن)) ((ابو داود ۲۵۸((

ژباړه : د خپلو ښځو سره د هغوې د لورګانو په ودولو کې مشوره وکړی.

او عايشه رضى الله عنها روايت کړيدی چې کله رسول الله صلى الله عليه و سلم په غار حرا کې وه او جبريل عليه السلام ورته په اول ځل ورغی او هغه ته يې د الله تعالى د طرف نه پيغام راوړ نو رسول الله صلى الله عليه و سلم وډار شو او بی بی خديجة رضى الله عنها ته ورغی او د هغې سره يې مشوره وکړه او د مشورې نه پس خديجه رضى الله عنها هغه ورقه بن نوفل ته بوتله او هغه ته يې قصه بيان کړه ورقه بن نوفل چې کله د رسو ل الله صلى الله عليه و سلم خبرې واوريدلی نو ورته يې وفرمايي چې ته ددغه امت پيغمبر يې ....) ((بخارى صفحه ۲ جلد ۱((

همدارنګه د هجرت په شپږم کال کې رسول الله صلى الله عليه و سلم د خپلو صحابه کرامو سره يو ځاې د عمرى د اداء کولو په نيت د مکې مکرمې په طرف وخوځيدل او ټولو احرامونه اغوستلی وو او د قربانی ښاروی يې د ځان سره روان کړی وو خو چې کله دوې د حديبى مقام ته ورسيدل نو د مکی د مشرکانو له طرفه د عمرى د اداء کولو څخه منع شول او اجازه ورته ونشوه چې مکې مکرمې ته ورداخل شی خو پس د يو څه بحث نه د مکې د مشرکانو سره دا معاهده وشوه چې رسول الله صلى الله عليه و سلم او صحابه کرام به سږ کال عمره نه کوی او بيرته به ځی او راتلونکی کال به بيا دوې عمره کوی .

نو ددغې معاهدی د ا مضاء څخه وروسته رسول الله صلى الله عليه و سلم صحابه کرامو ته امر وکړو چې د احرام جامې وباسی او د سر ويښتان يا وخريی او يا يې کم کړی او د قربانی ښاروی ذبح کړی خو صحابه کرامو د ډير غم او خفګان څخه دغه کار ونکړلو نو رسول الله صلى الله عليه و سلم خفه شو او د خپلې بی بی ام سلمه رضى الله عنها خيمی ته ور ننوت او د هغې سره يې په دغه موضوع کې مشوره وکړه نو هغې ورته وفرمايل چې ای رسول الله صلى الله عليه و سلم ته وځه او خپل د قربانی ښاروی ذبح کړه او ويښتان وخريه او احرام نه ځان وباسه او د هيچا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره خبرې مکوه نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وواته او همدغسې کار یې ترسره کړلو نو چې کله صحابه کرامو رسول الله صلی الله علیه و سلم ولېدلو چې دغه کارونو کوی نو ټولو د هغه تابعداری وکړو او ځانونه یې د احرام څخه وویستلو او په دی طریقې سره مشکل حل شو او د رسول الله صلی الله علیه و سلم امر عملی شو چې دغه کار د یوی ښځې د مشورې په نتیجه کې وشو .

))بخاری صفحه ۳۷۲ جلد ۱((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸ -جنسی ضرر :

زمونږ په ټولنه کې یو بل ظلم پرښځو باندې دا کیږي چې بعضې سړی دخپلو ښځو سره دحیض (میاشتنی مرض او یا نفاس (دوینی جریان وروسته دولادت نه) په حالت کې او یا په دبر (مخرج) کې کوروالې کوی نو دغه اعمال حرام او ناروا او دشریعت او فطرت او صحت څخه خلاف کارونه او لویې ګناوی دی.

الله تعالی فرمایي)) : ویسالونک عن المحیض قل هو اذی فاعتزلوا النساء فی المحیض ولاتقربوهن حتی یطهرن فاذا تطهرن فاتوهن من حیث امرکم الله ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین ((

)سورة البقرة آیت ۲۲۲(

ژباړه : او دوې پوښتنه کوی لتانه ای محمده دحیض په باره کې ته ووایه ای پیغمبره چې یوه پلیتی ده نو تاسو په څنګ شی دخپلو ښځونه په حالت دحیض کې او مه نږدی کیږي دوې ته (په کوروالی) سره تر دی چې پاکی شی دحیض نه نو هغه وخت چې دوې ښې پاکی شی نو تاسو راتګ وکړی دوې ته په کور والی سره دهغه ځاي نه چې حکم کړی وی الله تعالی تاسې ته(مخکینی لاره) بیشکه چې الله تعالی مینه کوی دډیرو توبه کوونکو سره او مینه کوی دځان پاک ساتونکو سره.

پته دې نه وي چې د ښځې دولادت نه وروسته دهغی سره دوینی ترجریانه پوری کوروالې رواندی او چې کله يې وینه وچه شی بیا ورسره کوروالې روا دی که دولادت نه يې دوه ورځې وروسته هم وینه وچه شی کوروالې ورسره روادی.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اتق الدبر والحیضة))

)) ترمذی مشکاة ص(۲۷٦ (

ژباړه : دخپلې ښځې سره په دبر (مخرج) کې او دحیض په حالت کې دکوروالی نه ځان وساته.

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((من أتی حایضا او امرأة فی دبرها او کاهنا فصدقه بما یقول فقد کفر بما انزل علی محمد صلی الله علیه و سلم))

))ترمذی ص(۳۵) ج(۱) ابن ماجه ص(۴۷) مشکاة ص(٥٦ (

ژباړه : چاچه په حیض اویادبر (مخرج) کې دخپلې ښځې سره کوروالې وکړلو او یا نجومی ته لاړ شیاو دهغه په خبرو يې باور وکړلو نو دغه کس په هغه دین چې محمد صلی الله علیه و سلم باندې نازل شویدی کافر شویدی.

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((ملعون من أتی امرأة فی دبرها)) ((سنن ابی داود ص(۲۹۴) مشکاةص(۲۷٦((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : هغه کس ملعون دی چې دخپلې ښځې سره په دبر(مخرج) کې کوروالې کوی.

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((ان الذين ياتی امراته فی دبرها لاينظر الله اليه))

))رواه البغوی فی شرح السنه مشکاةص(٢٧٦) ترمذی) ٢٢٠ (((

ژباړه : الله تعالی هغه کس ته درحمت په نظر نه ګوری چې دخپلې ښځې سره په دبر(مخرج)کی کوروالې وکړی.

١٩ -د جماع (کوروالی) پريښودل :

زمونږ په ټولنه يو بل ظلم چې پر ښځو باندې دا کيږي چې بعضې سړی خپلې ښځې داوږدې مودې لپاره دکوروالی دحق څخه محرومو ی او بعضې دخپلو ښځو سره داسې بی کيفيته کوروالې کوی چې ښځه پکې تکليف ګالی خو هيڅ خوند ترينه نه اخلی اونه يې جنسی رغبت پکې پوره کيږي .

نو دغه قسم اعمال په شريعت کې ناروا او پرښځه باندې ظلم دی بلکه ښځه پرخپل خاوند باندې دکوروالی حق لری او خاوند يې بايد دهغی دجنسی رغبت احترام او دهغی حق په صحی طريقې سره اداء کړی .

الله تعالی فرمايي : ((فاتوهن من حيث امرکم الله))

)سورة البقرة ايت ٢٢٢(

ژباړه : تاسو کوروالې وکړی دخپلو ښځوسره دهغی لاری نه چې الله تاسې ته امر کړی دی (يعنې مخکينی لاره)

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((ان لزوجک عليک حقا))

))بخاری صفحه ٧٨٣ جلد ٢((

ژباړه: ستا ښځه پر تا با ندی د کوروالې حق لری

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((ائت حرثک انی شئت))

))ابو داود صفحه ٢٩١((

ژباړه: د خپلې ښځې سره کوروالې وکړه په څه طريقه چې دی خوښه وشی

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((و لک فی جماع زوجتک اجر)

))رواه احمد الفتح الربانی صفحه ٢٣٣ جلد ١٦((

ژباړه: تاته د خپلې ښځې سره په کوروالې کې اجر (ثواب) درکول کيږی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((اذا جامع احدکم اهله فليصدقها فاذا قضى حاجته قبل ان تقضى حاجتها فلا يعجلها حتى تقضى حاجتها))

))رواه ابو يعلى فى مسنده فقه السنه صفحه ٣٢٦ جلد ٢((

ژباړه: د خپلې ښځې سره صادقانه (ربښتينی) کوروالې وکړی او چې کله مو خپل حاجت پوره کړلو (انزال مو وکړو او خوند مو واخيست) مخکې ددينه چې ښځه خپل حاجت پوره کړی (انزال وکړی او خوند واخی) نو کوروالې تر هغې مه ختموی تر څو چې ښځه هم خپل حاجت پوره کړی (انزال وکړی او خوند واخلی)

نو د ښځې جنسی رغبت پوره کول پر خاوند باندې لازم دی او د هغې دغه رغبت بايد په صحيح او پوره توګی او داسې طريقې سره پوره کړی چې هغه ورباندې خوشحاله اور اضی شي او دا ځکه چې د ښځې سره کوروالې نه کول او يا د هغې جنسی رغبت په صحيح طريقې سره نه پوره کول هغې ته جسمی او روحی تاوان رسوی او د هغې د ناراضی او خفګان او د ميړه سره د بغض او د هغه نه د نفرت سبب کيږی .

نو خاوند ته پکار دی چې د خپلې ښځې دغه حق د عمر بن الخطاب رضى الله عنه د قضاوت مطابق په هرو څلورو شپو کې يو ځل اداء کړی او که خاوند يې د ښځې ددغه حق د اداء کولو څخه انکار وکړی نو ښځه کولی شی چې پس له څلورو مياشتو قضاته ورشي او د خپل خاوند څخه د جدا کيدو غوښتنه وکړی .

٢٠ -د کوروالې رازونه بل چاته ويل :

زمونږ په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو دادی چې بعضې سړی کله خپلو ښځو سره کوروالې وکړی نو بيا د کوروالې رازونه بل چاته وايی نو دغه کار د اسلام په مقدس دين کې ناروا دی ځکه چې رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايلی دی : ((ان شر الناس منزلة عندالله يوم القيامة الرجل يفضى الى المراة و تفضى اليه ثم ينشر سرها (

))صحيح مسلم صفحه ۴۹۴ جلد ١ مشکوة صفحه ٢٧٦((

ژباړه: ډير بد انسان د الله تعالى په نزد په ورځ د قيامت کې هغه سړی دی چې د خپلې ښځې سره کوروالې وکړی او بيا د هغې رازونه خپور کړی .

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((انما ذلک مثل شيطانة لقيت شيطانا فى السکة فقضى منها حاجته والناس ينظرون اليه))

))ابو داود صفحه ٢٩٦((

ژباړه : مثال د هغه سړی او ښځې چې د کوروالې رازونه بل چاته وايی داسې دی لکه يوه شيطانه او شيطان چې په کوڅه کې سره مخامخ شی او شيطان د هغې نه خپل حاجت پوره کړی او خلک ورته ګوری .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱ -د ښځو ترمينځ عدالت نکول:

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دا کيږي چې کله بعضې سړی دوه يا درې يا څلور ښځې ولری نو د هغوې ترمينځ په نفقه او جامه او معامله او شپه تيرولو کې عدالت نه کوی .

نو د ښځو ترمينځ عدالت نه کول يو ظلم او ناروا عمل دي حتی که يو کس ويريده چې زه به د دوو ښځو ترمينځ عدالت نه شم کولاې نو هغه ته بله ښځه روا نه ده ځکه چې الله تعالی فرمايي : و ان خفتم الا تعدلوا فواحدة او ما ملکت ايمانکم ((

))سورة النساء ايت ۳((

ژباړه: او که تاسو ويريږی چې د ښځو ترمينځ به عدالت نه شی کولی نو په يوه ښځه باندې اکتفاء وکړی .

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((من کانت له امراتان فمال الی احداهما جاء يوم القيامة واحد شقيه ساقط))

))ترمذی صفحه ۲۱۷ جلد ۱ ابو داود صفحه ۲۹۰ ، ابن ماجه صفحه ۱۴۱ مشکاة صفحه ۲۷۹((

ژباړه: څوک چې دوه ښځې ولری او يوی ته په بلی باندې په (نفقه او جامه او معامله او شپه تيرولو کې) برتری ورکوی نو په ورځ د قيامت کې به ئې د بدن يو طرف يې غورځيدلی وی .

دلته بايد دا خبره وشی چې که د سړی د يوی ښځې سره د زړه مينه زياته وی او د بلی سره کمه نو په دی باندې څه ګناه نشته ځکه چې د زړه محبت او ميلان د انسان د واک څخه بهر وی خو دا په دی شرط چې په نفقه او جامه او معامله او شپه تيرولو کې عدالت وشی الله تعالی فرمايي : ((و لن تستطيعوا ان تعدلوا بين النساء ولو حرصتم(

))سورة النساء ايت ۱۲۹((

ژباړه: تاسې نشی کولی چې د زړه په محبت کې د ښځو ترمينځ عدالت وکړی اګر که زيات کوشش او حرص هم وکړی .

نو سړی باندې لازم دی چې د خپلو ښځو سره د شپې تيرولو لپاره نوبت جوړ کړی او د هری يوی چې نوبت راغی نو د هغې سره به شپه تيروی که کوروالې کوی او که نه خو شپه به ورسره تيروی .

۲۲ -د نيکو کارونو څخه د ښځو منع کول :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو بل ظلم چې زمونږه په ټولنه کې پرښځو باندې کيږي دادی چې بعضې سړی خپلې ښځې دنيکو کارونو څخه منع کوی لکه مونځ کول روژه نيول تلاوت کول وغيره نو دغه کار داسلام دمقدس دين دتعليماتو څخه خلاف دی ځکه چې الله تعالی فرمايي : ((وتعاونوا على البر والتقوی ولا تعاونو اعلى الاثم والعدوان))

))سورة المائده ايت ٢ ((

ژباړه : تاسې يو بل سره دنيکی او پرهيزگاری په کارونو کې مرسته وکړی او دگناه او تيری په کارونو کې يو دبل مرسته مه کوی.

نو سړی حق نه لری چې خپله ښځه دفرضی عبادت څخه منع کړی او که داکار وکړی نو بيا ښځې ته روانده چې دميړه اطاعت وکړی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((لا طاعة لمخلوق فی معصية الخالق))

))روا أحمد فی مسنده والحاکم فی مستدرکه مشکاة ص٣١٩ ((

ژباړه : دهيڅ مخلوق اطاعت روانده په هغه څه کې چې دخالق نافرمانی کيږي

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((انما الطاعة فی المعروف))

))بخاری مسلم ـ مشکاةص ٣١٩ ((

ژباړه : دمشر اطاعت يوازې په نيکو کارونو کې کيدای شي . يعنې په غير شرعي شيانو کې دچا اطاعت روانده.

دا خبره بايد دلته وشی چې ښځه نشی کولای چې دخاوند داجازې نه بغير نفلی روژه ونيسی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي:

))لاتصوم امرأة الا باذن زوجها ((

))ابو داود اين ماجه مشکاة ص (٢٨٢ ((

ژباړه : هيڅ يوه ښځه نشی کولی چې دخاوند د اجازې نه بغير نفلی روژه ونيسی.

٢٣ـ دښځې دعفت څخه دفاع نکول او پرهغې غيرت نکول :

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پرښځو باندې دادی چې بعضې بی احساسه سړی دخپلو ښځو عفت ددنيا دمال د لاسته راوړلو يوه وسيله گرځوي او خپلې ښځې دفحش په کارونو باندې مجبوروی نو دغه عمل يو لويه بی غيرتی او يوه لويه گناه او لوی ظلم دی پرښځو باندې او جهنم ته دداخليدو يو لوی سبب دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بعضې سړی داسې دی چې خپلې ښځې یالور ګانې وغیره دفحش په کارونونه مجبوروی خوکه څوک دهغوی دښځو یا لورګانو په عفت باندې تعرض وکړی نو هغه دخپلې ښځې او لورګانو دعفت څخه دفاع نه کوی او سترګې ورباندې پټوی چې دایوه لویه دووثی او بی غیرتی او لویه ګناه ده ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایل : ((ثلاثة قد حرم الله علیهم الجنه مد من الخمر والعاق لوالدیه والدیوث الذی یقر فی اهله الخبث))

))أحمد �نسایی � مشکاة ص(۳۱۸ ((

ژباړه : په درې قسمه خلکو باندې الله تعالی جنت حرام کړی دی هغه څوک چې همیشه شراب څکی او هغه څوک چې مور او پلار ته ضرر رسوی او هغه دیوث سړی چې دخپلې ښځې او لورګانو په ناروا علاقاتو باندې سترګې پټوی او غیرت نکوی

بلکه داسلام مقدس دین د ښځې عزت او عفت ته دومره زیات اهمیت ورکړی دی چې نارینه وته یې امرکړی دی چې دخپلو ښځو دعفت څخه دفاع وکړی او که پدی لارکی څوک ووژل شی نو هغه شهید دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((من قتل دون أهله فهو شهید))

))ابوداود �ترمذی � نسایی � مشکاة ص(۳۰٦ ((

ژباړه : څوک چې دخپلې ښځې د عفت څخه په دفاع کې ووژلی شی نو هغه شهید دی .

۲۴ -دخپلوانو له زیارت څخه د ښځې منع کول :

یو بل ظلم پرښځو باندې دادی چې بعضې سړی دمعمولی خبرو په وجه خپلې ښځې دخپلوانو دکورونو څخه منع کوی نو دغه کار دشریعت خلاف دی ځکه چې داسلام مقدس دین په نیکی او صله رحمی باندې امر کوی ځکه چې الله تعالی فرمایي : ((واعبدوالله ولاتشرکوا به شیأ وبالوالدین احسانا وبذی القربی))

))سورة النساء ایت ۳٦ ((

ژباړه : دالله عبادت کوی او هغه سره هیڅ یو شی مه شریکوی او دمور او پلار او خپلوانو سره احسان او نیکی وکړی .

او په بل ایت کې داسې فرمایي ((فأت ذا القربی حقه))

))سورة الروم ایت ۳۸((

ژباړه : خپلوانو ته دهغوی حق ورکړه یعنې دهغوی سره احسان وکړه.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((لا یدخل الجنة قاطع))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))متفق علیه مشکاة ص۴۱۹ ((

ژباړه هغه کس جنت ته نشی داخلیدای چې دخپلوانو نه يې ځان شکولی وی.

اوپه بل حدیث کې داسې فرمایي:(من احب ان یبسط له فی رزقه وینسأله فی أثره فلیصل رحمه)

))بخاری مسلم مشکاة۴۱۹.((

ژباړه : څوک چې داخوښوی چې رزق يې ورته پراخه کړی شی او عمر يې اوږد او برکتی شی نو دخپلوانو سره دی صلی رحمی او احسان وکړی.

نو دخپلوانو سره صلی رحمی او احسان فرض دی او داجر او ثواب دلاسته راوړلو یوه لویه وسیله ده او ددې برعکس له خپلوانو څخه ځان شکول او دهغوی نه لرې والی حرام او لویه گناه ده نوځکه نارینه باید خپل زنانه د خپلوانو دزیارت څخه منع نه کړی خو پدی شرط چې دخاوند او د اولادونو حقوق پیمال نشی او د ښځې عفت ته پکښې ضرر ونه رسیږی.

۲٦ -پرښځو سلام نه اچول :

زموږ په ټولنه کې دښځو سره یو بل بدسلوک دا کیږي چې نارینه خپل کور ته دننوتو پرمهال پرښځه باندې سلام نه اچوی بلکه دغه کار دوی بد او بی غیرتی گڼی.

لیکن داسلام مقدس دین امر کوی چې کله تاسو خپلو کورونو ته ننوځی نو پر خپلې کورنی باندې سلام واچوی.

الله تعالی فرمايي : ((فاذا دخلتم بیوتا فسلموا علی انفسکم تحیة من عند الله مبارکة طیبة))

))سورة النور ایت ٦۱((

ژباړه : چې کله تاسو خپلو کورونو ته ننوځی نو پرخپلې کورنی باندې سلام واچوی ځکه چې دا د الله تعالی له طرفه یوه برکتی او خوشحالونکی پیشکش او دعا دی.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اذا دخلت علی اهلک فسلم یکون برکة علیک وعلی اهل بیتک))

))ترمذی مشکاة ص ۳۹۹ ((

ژباړه : چې کله خپل کور ته ننو ځی نو پخپلې کورنی باندې سلام واچوه ځکه چې دغه سلام ستا لپاره او ستا دکورنی لپاره دبرکت سبب کیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې جليل القدر صحابی جرير رضی الله تعالی عنه داسې روايت کوی چې : أن النبی صلی الله عليه و سلم مر علی نسوة فسلم عليهن((

))رواه أحمد فی مسند مشکاة ص(۳۹۹ ((

ژباړه : نبی عليه الصلاة والسلام دښځو پر يوه ډله تيريده نو پر هغوی یې سلام واچاوه

نو پرخپله ښځه يا نورو محارمو باندې سلام اچول يو نيک عمل او ددوستی او داجر او ثواب دلاسته راوړلو او دبرکت يوه وسيله ده.

همدارنګې سلام أچول ديو مسلمان حق دی پر بل مسلمان باندې ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : للمومن علی المومن ست خصال : ويسلم عليه اذا لقيه

))نسايی مشکاة ص(۳۹۷((

ژباړه : د مؤمن پر مؤمن باندې شپږ حقوقه دی او يو پکې دادی چې د ملاقات په وخت کې پر هغه باندې سلام واچوی .

۲٦ -د بدن او جامې ښکلا او نظافت ته د نارينه و نه پاملرنه :

زمونږ په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې زياتره سړی د خپل بدن او جامې په ښکلا او نظافت باندې اهتمام نه کوی او په دی طريقې سره خپلو ښځو ته تکليف او ضرر رسوی چې په نتيجه کې د ښځې او خاوند ترمينځ بغض او نفرت پيدا کيږي او د دوستۍ او محبت او اطمينان فضا په کور کې له مينځه ځی او په آخر کې د طلاق سبب ګرځی .

نو ددې لپاره چې د ښځې او د خاوند ترمينځ مينه او دوستی دايم وی نو اسلام د بدن او جامې په ښکلا او پاکی باندې زيات ا هتمام کړيدی او نارينه او زنانه دواړو ته ئې د زينت او پاکی امر کړيدی .

اوس زه غواړم دلته د بعضو نارينه و هغه غلط عادتونه ذکر کړم چې د پاکی سره تعلق لری او هغه دوې نه مراعاتوی او په دی طريقې سره هغه پر ښځو باندې ظلم ګڼل کيږي چې دغه عادتونه په لاندې ډول دی :

۱ -زياتره نارينه په مسواک او د خولې په نظافت باندې اهتمام نه کوی چې ددې په نتيجه کې د هغوې د خولونه ضرر رسونکی بدبويی وځی چې دغه بد بويی د ښځې او د خاوند ترمينځ د بغض او نفرت سبب ګرځی ځکه خو رسول الله صلی الله عليه و سلم د مسواک په استعمال باندې زيات تاکيد کړيدی او د هغه استعمال ته يې خپل امت زيات تشويق او ترغيب کړيدی. لکه چې فرمايي : (لولا ان ان اشق علی امتی لامرتهم بالسواک عند کل صلاة)

))بخاری مسلم ابوداود ترمذی ، مشکاة صفحه ۴۴-۴۵((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: که زما په امت باندې تکلیف او مشقت نه راتلی نو ما به دوي ته د هر لمانځه لپاره د مسواک امر کړی وای یعنې مسواک وهل به می پر دوي باندې فرض کړی وای د هر لمانځه لپاره.

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((السواک مطهرة للفم مرضاه الرب))

))احمد، نسایی،دارمی، مشکوة ۴۴((

ژباړه: مسواک وهل د خولې پاکوونکی او د رب خوشحالونکی دی.

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((اربع من سنن المرسلین الختان و التعطر والسواک والنکاح))

))ترمذی،مشکاة ۴۵((

ژباړه: څلور شیان د پیغمبرانو د طریقو څخه دی سنت گری(ختنه)، او خوشبویی استعمالول او مسواک وهل او نکاح کول

او جلیل القدر تابعی شریح بن هانی فرمایي چې : ((سالت عایشة بای شی کان یبدا رسول الله صلی الله علیه و سلم اذا دخل بیته ؟ فقالت بالسواک))

))صحیح مسلم ، مشکاة ۴۴((

ژباړه: ما د عایشې رضی الله عنها څخه پوښتنه وکړه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم کله کور ته راته نو په څه باندې ئې اول شروع کوله نو هغې وفرمایل چې په مسواک وهلو به یې اول شروع کول .

نو مسواک وهل د خولې او د غاښونو پاکوونکی او ساتونکی او د الله تعالی خوشحالونکی دی او همدارنگه د ښځې او د خاوند ترمینځ د مینې او دوستی د زیاتوالی یوه وسیله ده نو څکه باید د خولې په پاکوالی باندې زیات اهتمام وشي .

۲ -بعضې نارینه د اوږدې مودې لپاره خپل ځان نه وینځي چې په نتیجه کې د هغوې د بدن څخه ښځې ته ضرر رسوونکی بد بویی ځی او د دواړو ترمینځ د بغض او نفرت د پیدا کیدو سبب گرځی ځکه خو رسول الله صلی الله علیه و سلم امر کړیدی چې هر یو کس دی په هفته کې یو ځل ولامبی هغه داسې فرمایی : (حق علی کل مسلم ان یغتسل فی کل سبعة ایام یوما یغسل فیه راسه و جسده)

))بخاری ، مسلم ، مشکوة ۵۵((

ژباړه: لازم دی پر هر مسلمان باندې چې په اوو ورځو کې یو ورځ غسل وکړی او خپل سر او بدن ووینځی .

نو مسواک وهل او په هره هفته کې یو ځل د بدن وینځل لکه چې نارینه و ته ضرور دی ښځو ته هم ضرور دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ -بعضې نارینه د نامه نه لاندې ویښتان او د تخرګونو ویښتان او د ګوتو نوکان د اوږدې مودې لپاره نه لرې کوی چې دا ټول په بدن کې د خیرو او جراثیمو جمع کیدو سبب کیږی .

همدارنګه بعضې سړی خپل بریتان د اوږدې مودې لپاره نه لنډوی نو دغه ټول کارونه د ښځې د خفګان او د نفرت سبب کیږي ځکه خو اسلام امر کړیدی چې هر ځلویښت ورځې پس باید د نامه نه لاندې ویښتان او د تخرګونو ویښتان او د ګوتو نوکان لرې او بریتان لنډ شی لکه چې جلیل القدر صحابی انس بن مالک رضی الله عنه فرمایي :
((وقت لنا فی قص الشارب و تقلیم الاظافر و نتف الابط و حلق ا لعانة ان لا نترک اکثر من اربعین لیلة))

))صحیح مسلم ، مشکاة ۳۸۰((

ژباړه: د بریتانو د لنډولو او د نوکانو د لرې کولو او د تخرګونو او د نامه نه لا ندی د ویښتانو د لرې کولو لپاره موږ ته (د رسول الله صلی الله علیه و سلم له طرفه) ځلویښت ورځې ټاکل شوی وه یعنې چې پس له ځلویښتو ورځو به هغه خامخا لرې کوی .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایي : ((الفطرة خمس الختان والاستحداد وقص الشارب و تقلیم الاظافر و نتف الابط))

))بخاری ، مسلم ، مشکاة ۳۸۰((

ژباړه: پنځه شیان د فطرت مطابق دی سنت ګری او د نامه نه لاندې د ویښتانو لرې کول او د بریتانو لنډول او د نوکانو پریکول او د تخرګونو د ویښتانو ایستل او لرې کول .

دلته دا خبره باید وویل شی چې بعضې خویندی په دی ګمان چې دا به یو زینت وی خپل نوکان ډیرې اوږدې پریږدی او هغه نه پریکوی نو دغه عمل یو ناروا او د فطرت او انسانیت او شریعت خلاف کار دی باید ددغه کار څخه ځان وساتل شی .

همدارنګې د رنګ ناخون استعمال روا دی خو د اوداسه او غسل په وخت کې دی هغه مکمل لرې کړی شی او که لرې نکړی شی نو اودس او غسل یې نه کیږي نو د نامه نه لاندې او د تخرګونو د ویښتانو لرې کول او د نوکانو پریکول په نارینه او زنانه دواړو باندې لازم دی

۴ -بعضې نارینه داسې دی چې په هفتو هفتو کې د خپل سر او د ګیری ویښتان نه ګمنځوي او نه د خپلې جامې او بوټانو په ښایست او نظافت باندې اهتمام کوی نو دغسی اعمال د ښځې او د خاوند ترمینځ علاقات خرابوی او د هغوي ترمینځ د بغض او نفرت سبب کیږی. بلکې د اسلام مقدس دین د ښایست او پاکی دین دی او ښایست او پاکی ته یې خلک تشویق کړی نو ځکه یې د ویښتانو په ښایست او ساتنی باندې امر کړیدی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمايي : ((من کان له شعر فليکرمه))

))ابو داود ، مشکاة صفحه ۳۸۲((

ژباړه: څوک چې ويښتان ولری نو د هغې عزت دی وکړی.

يعني هر وخت دی هغه پاک ګمنځ او غوړ او اصلاح کړی او د هغه دی سمه ساتنه وکړی ځکه خو انس رضی الله عنه داسې روايت کوی : ((کان رسول الله صلی الله عليه و سلم يکثر دهن راسه و تسريح لحيته))

))رواه البغوی فی شرح السنة ، مشکاة صفحه ۳۸۱((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم به د خپل سر ويښتان ډير غوړاوه او خپله ګيره به يې ډير ګمنځاوه.

او جليل القدر تابعی عطاء بن يسار داسې روايت کوی : ((کان رسول الله صلی الله عليه و سلم فی المسجد فدخل رجل ثائر الراس واللحيه فاشار اليه رسول الله صلی الله عليه و سلم بيده کانه يامره باصلاح شعره ولحيته ففعل ثم رجع فقال رسول الله صلی الله عليه و سلم اليس هذا خيرا من ان ياتی احدکم و هو ثائر الراس کانه شيطان))

))رواه مالک فی الموطا، مشکاة صفحه ۳۸۴((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم په مسجد کې و چې يو سړی راننوت چې د سر ويښتان او ګيره يې بی نظمه او ببر و نو رسول الله صلی الله علیه و سلم هغه ته په لاس باندې اشاره وکړه چې د سر ويښتان او ګيره دی اصلاح کړه نو دغه سړی لاړ او د سر ويښتان او ګيره يې اصلاح کړه او بيرته د رسول الله صلی الله علیه و سلم مجلس ته راغی نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمايل چې ايا دا ښه نه دی ددې نه چې يو کس مسجد ته په داسې حال کې راشی چې ګيره او د سر ويښتان يې داسې ببر وی چې د يو شيطان په څير ښکاری .

پاتې دې نه وی چې زنانه هم بايد د خپلو ويښتانو په ساتنه او ښايست کې زيات کوشش وکړی ځکه چې دا حکم يوازی نارينه و ته نه دی بلکې زنانه و ته هم شامل دی .

۵ -بعضې سړی داسې وی چې د هغوی خوله ډيره بد بويه وی او يا ګنده بغل ولری او يا شاقه کارونه کوی او د هغه په نتيجه کې د هغوی نه خوله وځی چې دغه خوله بيا بدبويی کوی خو سره ددې بدبويی نه دوی خوشبويی نه استعمالوی او په دی خبره هيڅ اهتمام نکوی او په دی طريقې سره خپلې ښځې ته ضرر رسوی چې په نتيجه کې د ښځې او د خاوند ترمينځ علاقات خرابيږی او د دوی ترمينځ بغض او نفرت پيدا کيږي او دد وی ژوند خرابيږی ځکه خو رسول الله صلی الله علیه و سلم به ډيره زياته خوشبويی استعمالولو او خشبويی يې زيات خوښ و او خوشبويی او نظافت او ښايست ته يې خلک زيات تشويق کړيدی لکه چې فرمايي : ((اربع من سنن المرسلين الختان و التعطر والسواک والنکاح))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))ترمذی، مشکاة صفحه ۴۵((

ژباړه: څلور شيان د پيغمرانو د طريقو څخه دی سنت گری او خوشبويی استعمالول او مسواک وهل او نکاح کول

او په بل حديث کسی داسې فرمايي)) حبب الی الطيب والنساء وجعلت قرة عينی فی الصلاة ((

))احمد، نسايی، مشکاة ۴۴۹((

ژباړه: ماته خوشبويی او نيکانی ښځې محبوب کړی شوی دی او سترگې می په لمانځه باندې يخيږی .

نو زنانه او نارينه دواړو ته پکار دی چې د عطر او خوشبويی په استعمال باندې اهتمام وکړی تر څو د دوې ترمينځ د لا زيات محبت او دوستی سبب شی. البته زنانه و ته روا نه دی چې خوشبوئې استعمال کړی او بيا بهر وورځي ځکه چې ددې څخه فتنه راولاړيږی.

همدارنگه نارينه او زنانه دواړو ته پکار دی چې د ځان او د جامو په نظافت او ښايست باندې هم اهتمام وکړی او دا ځکه چې الله تعالی ښايسته او پاک ذات دی او ښايست او پاکی د هغه خوښ دی لکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((ان الله نظيف يحب النظافة))

))ترمذی ، مشکاة ۳۸۵((

ژباړه: الله تعالی پاک ذات دی او پاکی خوښوی.

او په بل حديث کې فرمايي : ان الله جميل يحب الجمال((

))صحيح مسلم ، مشکاة ۴۳۳((

ژباړه : الله تعالی ښايسته ذات دی او ښايست خوښوی.

او جليل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضی الله عنهما فرمايي : ((ان لاحب ان ا تزين لامرتی کما احب ان تتزين لی))

))ابن ابی حاتم، ابن جرير الطبری تفسير قرطبی صفحه ۱۱۸ جلد ۳((

ژباړه:زما دا خوښ دی چې د خپلې ښځې لپاره ځان ښايسته کړم لکه چې زما دا خوښ دی چې زما ښځه دی ماته ځان ښايسته کړی.

او د اسلام دريم خليفه عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمايي : ((انهن ليحببن ان تتزينوالهن کما تحبون ان يتزين لکم (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))منهاج العشرة الزوجية صفحه ٧٦((

ژباړه: ښځې خوشحالیږی چې تاسو د هغوی لپاره ځانونه ښایسته کړی لکه چې تاسو خوشحالیږی چې هغوی دی تاسو لپاره ځانونه ښایسته کړی.

او په یو روایت کې داسې ویل شویدی چې ((اغسلوثیابکم و خذو من شعورکم واستاکوا و تزینوا و تنظفوا فان بین اسراییل لم یکونوا یفعلون ذلک فزنت نساؤهم))

))منهاج العشرة الزوجیه صفحه ۷۷((

ژباړه: خپلې جامې پاکی وساتی او ویښتان مو جوړ او برابر ساتی او مسواک استعمالوی او ځانونه ښایسته او پاک ساتی او دا ځکه چې بنی اسراییلو به دغه کارونه نه کول نو د هغوی ښځې په زنا کې واقع شوی .

٦ -بعضې نارینه د سگرت یا نسوار یا چرس یا پوډر په استعمال باندې ځانونه اخته کړیدی چې ددې په وجه د دوې صحت خراب شی او د خولو څخه بدبویی هم وځی او په نتیجه کې د خپلو ښځو سره یې علاقات خراب شی او د دوستی او محبت فضا له مینځه لاړ شی نو ځکه په نارینه و باندې لازم دی چې ددغه شیانو د استعمال څخه ځانونه وساتی او دا ځکه چې دغه شیان سره ددې نه چې په شریعت کې حرام دی نو بدن او صحت او مال ته تاوان رسوی.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((لا ضرر و لا ضرار))

))رواه احمد والبیهقی عن ابن عباس((

ژباړه: مه ځان ته ضرر رسوی او مه بل چاته .

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : (ان الله کره لکم ثلاثا قیل و قال و کثرة السؤال و اضاعة المال)

))متفق علیه ، مشکاة صفحه ۴۱۹ ، الادب المفرد صفحه ۲۰ جلد ۱((

ژباړه: الله تعالی درې شیان بد گڼی او تاسې ترې منعه کوی بی فایدی او بی سنده خبرې او ډیرې بی فایدی پوښتنې او د مال ضایع کول .

او ام سلمة رضی الله عنها روایت کوی چې ((نهی رسول الله صلی الله علیه و سلم عن کل مسکر و مفتر))

))ابو داود، مشکاة صفحه ۳۱۸((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم د هر نشه کوونکی او سستونکی شی څه منع کړیدی . نو څرنگه چې نسوار او چرس او هیرویین نشه کوونکی او سستی راوړونکی شیان دی نو د هغې استعمال په نارینه او زنانه باندې حرام دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷ -ښځو ته نصیحت نه کول:

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم ښځو سره دا کیږي چې اکثره نارینه خپلو ښځو ، لورګانو، خویندو او نورو ښځینه خپلوانو ته نصیحت او د نیکو کارونو ښودنه نه کوی او نه دغه موضوع ته کوم توجه او اهتمام کوی لهذا دغه کار پر ښځو یو ظلم او د اسلام د مقدس دین د ارشاداتو خلاف کار دی او دا ځکه چې ښځه حق لری چې د خپل پلار یا خاوند یا ورورپانو او نارینه و خپلوانو له طرفه هغې ته دینی او اخلاقی ښودنه او نصیحت وشی او د اسلام مقدس دین دغه موضوع ته زیات اهمیت ورکړیدی لکه چې الله تعالی فرمایي:

))یاایهاالذین امنو قوا انفسکم و اهلیکم نارا وقودهاالناس والحجارة ((

))سورة التحریم ایت ٦((

ژباړه: ای مومنانو تاسو خپل ځانونه او کورنی د اور څخه بچ کړی چې د هغې خاشاک خلک او د ګوګړو تیږی دی یعنې خپلې کورنی ته صحیح اسلامي تربیه ورکړی او هغوې ته د نیکو کارونو او اخلاقو نصیحت وکړی چې دغه نیک کارونه او اخلاق به د دوزخ د اور څخه د دوې د نجات سبب شی .

همدارنګه الله تعالی فرمایي : ((والعصر ان الانسان لفی خسر الاالذین امنوا و عملواالصالحات و تواصو بالحق و تواصو بالصبر))

))سورة العصر ایت ۱-۳((

ژباړه: قسم کوم په زمانه یا په وخت د مازیګر باندې چې بیشکه هر ا نسان په تاوان کې دی مګر هغه کسان چې ایمان یې راوړی او نیک عملونه یې کړیدی او یو بل ته ئې په حق باندې په صبر باندې وصیت کړی وی .

نو معلومه شوه چې مؤمنان به یو بل ته د نیکو کارونو او حقو خبرو توصیه او نصیحت کوی او همدارنګه یو بل ته به د نیکو کارونو په کولو کې د صبر توصیه او نصیحت کوی .

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((الدین النصیحة))

))بخاری صفحه ۱۳ جلد ۱((

ژباړه: د اسلام دین د نصیحت دین دی.

یعنې یو بل ته د ښو کارونو نصیحت کول په اسلام کې یو مهم عمل دی

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : حق المسلم علی المسلم ست اذا لقیته فسلم علیه و اذا دعاک فاجبه و اذا استنصحک فانصح له و اذا عطس فحمدالله فشمته و اذا مرض فعده و اذا مات فاتبعه((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))صحيح مسلم ، مشكاة صفحه ۱۳۳((

ژباړه: د مسلمان پر بل مسلمان باندې شپږ حقونه دي چې كله ورسره مخامخ شي نو سلام به پرې اچوی او چې كله ته يې د ميلمستيا لپاره و غوښتلی نو دعوت يې ومنه او چې كله ئې له تا څخه د نصيحت غوښتنه وكړه نو نصحيت ورته وكړه او چې كله وپرنجيده او الحمدلله يې وويلی نو ته ورته يرحمک الله ووايه او چې كله مړ شو نو جنازه کې يې شريک شه .

۲۸ -ښځې د تعليم څخه منعه كول :

زمونږه په ټولنه كې يو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې دوې په مختلفو بهانو باندې د تعليم څخه محروموليٰ شی لهذا دا پر ښځو باندې يو ظلم او د ټولنې د پرمختګ او اصلاح په وړ اندی يو لويې خنډ او مانع دی ، بلكې ښځې د نارينه په شان مكلف دی چې د خپل دين او دنيا واجبات او ضروريات زده كړی او پر نارينه و باندې لازم دی چې ښځې او لورګانې او خويندی و غيره ته د دينی او اخلاقی مسؤليتونو په ورزده كولو كې خپل ټول كوشش او زيار وباسی تر څو د كورنی څخه د ناپوهی تياره له مينځه لاړه شی او د علم او عرفان رڼا يې په كورنی كې خپره او د تفاهم او محبت او حق شناسی فضا قايم شی الله تعالی په دی باره كې داسې فرمايي : ((يا ايهاالذين امنو قوا انفسكم و اهليكم نارا و قودهاالناس والحجارة))

))سورة التحريم ايت ٦((

ژباړه: ای مؤمنانو تاسو خپل ځانونه او كورنی د اور(دوزخ) څخه بچ كړی چې خاشاک د هغې خلک او د ګوګړو تيږی دی

نو الله تعالی امر كړيدی چې خپلې ښځې او ځامن او لورګانی د اور د دوزخ څخه وساتی او د دوې ساتنه داسې كيږي چې هغوې ته صحيح تعليم او سالمه تربيه وركړی شی .

نو معلومه شوه چې د ښځو تعليم او تربيه لكه د نارينه و په شان ضرور او لازم دی.

او په بل ايت كريمه كې الله تعالی داسې فرمايلی : ((و انذر عشيرِتک الاقربين))

)سورة الشعراء ايت ۲۱۴(

ژباړه: ای پيغمبره خپل نزدې خپلوان د الله د عذاب څخه وويروه.

نو دا نه كيږي مګر د صحيح تعليم او سالمی تربيې له لاری.

او په بل ايت كريمه كې الله تعالی داسې فرمايي : ((وامر اهلک بالصلاة واصطبر عليها))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))سورة طه ايت ١٣٢((

ژباړه: ای پیغمبره خپلې کورنی ته په لمانځه باندې امر وکړه او د مونځ په ادا کولو باندې صبر وکړه .

نو د پورتنی مبارکو ایتونو څخه معلومه شوه چې ښځه حق لری چې هغې ته د پلار یا خاوند یا نورو خپلوانو په واسطه دینی او اخلاقی او اجتماعی ښوونه وشی او هغې ته لازم معلومات ورکړی شی.

او د نبوی احادیثو په ذخیره کې د ښځو د تعلیم د ا همیت په باره کې زیات احادیث موجود دی خو زه دلته د هغې څخه بعضې احادیث را اخلم چې په لاندې ډول دی :

اول حدیث :

جلیل القدر صابی ابو سعید الخدری رضی الله عنه داسې روایت کوی : ((قال النساء للنبی صلی الله علیه و سلم غلبنا علیک الرجال فاجعل لنا یوما من نفسک فوعدهن یوما لقیهن فیه فوعظهن وامرهن))

))بخار ي ص ٢٠ ج ١ مسلم ص ٢٨٩ ج١ ((

ژباړه : ښځو نبی صلی الله علیه و سلم ته وویلی نارینه ونسبت مونږ ته ستا ډیر وخت نیولی دی نو دځان له طرفه زمونږ دتعلیم لپاره هم یوورځ معلومه کړه نو رسول الله صلی الله علیه و سلم هغوې ته یوه ورځ معلومه کړه چې دهغوی سره یې بیا ملاقات وشو نو هغوې ته یې نصیحت وکړلو او په نیکو کارونو یې ورته امر وکړلو .

امام بخاری ددغه حدیث څخه دوه حکمونه استخراج کړیدی یو داچه مشربه ښځو ته نصیحت کوی او هغوې ته به ښودنه کوی او بل داچه که کومی ښځې دمشر نصیحت وانه وریدلی نو باید هغوې ته علحده بل مجلس جوړ شی او هغوې ته دی پکې نصیحت او ښودنه وشی.

دوهم حدیث :

جلیل القدر صحابیة أم عطیه رضی الله تعالی عنها روایت کوی : ((أمرنا رسول الله صلی الله علیه و سلم ان نخرجهن فی الفطر والاضحی العواتق والحیض و ذوات الخدور فاما الحیض فیعتزلن الصلاة ویشهدن الخیر ودعوة المسلمین))

))بخاری ص(١٣٣) ج(١) صحیح مسلم ص(٢٩١) ج(١ (

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم مونږته امر کړیدی چې دوړوکی او لوی اختر دلمانځه داداء کولو لپاره پیغلې او حایضه او باستره ښځې دکورونوڅخه وباسو خو حایضه ښځې به مونځ نه کوی خودوی به دخیر او ددعوت په مجلس کښې ګډون کوی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم حدیث :

جلیل القدر صحابی ابو موسی اشعری رضی الله تعالی عنه روایت کوی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : (أیما رجل کانت عنده ولیدة فعلمها فأحسن تعلیمها وأدبها فأحسن تأدیبها ثم أعتقها وتزوجها فله أجران) (

))صحیح بخاری ص۳۴٦ج۱ ((

ژباړه : هر هغه سړی چې وینځه ولری او هغه ته یې ښه تعلیم او ښه ادب ورکړلو او بیا یې ازاده کړله او ځانته یې په نکاح کړلو نو دغه سړی ته دوه اجرونه ورکول کیږي .

نومعلومه شوه چې د ښځې تعلیم او تربیه په اسلام کې خومره زیات ثواب لری

امام بخاری ددغه حدیث څخه همدغه مطلب استخراج کړیدی چې سړی باید خپلې ښځې او وینځې ته تعلیم ورکړی او داسې یې وویلی ((باب تعلیم الرجل أمته وأهله))

ژباړه: باب دي په دي باره کې چې سړي به خپلي وینځی او ښځې ته تعلیم ورکوی .

نو چې کله د وینځې تعلیم کې دومره أجر دی نود ښځې او لورګانو په تعلیم کې به په طریق اولی سره وی ((بخاری ص(۲۰) ج ۱))

څلورم حدیث :

جلیل القدر صحابیه شفا ءبنت عبدالله رضی الله تعالی عنها روایت کوی:

))دخل علّی النبی صلی الله علیه و سلم وأنا عند حفصه فقال لی ألا تعلمین هذه رقیة النمله کما علمتیها الکتابة ((

))سنن ابی داود ص(۵۴۲) مشکاة ص(۳۹۰) و اخرجه الحاکم فی مستدرکه))

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم پداسی حال کې پرما را ننوت چې زه دحفصه رضی الله تعالی عنها سره ناسته وم نو ماته یې وویلی چې ته ولې حفصی ته دتخرګونو لاندې ددانو دم نه ښایی لکه چې دی هغې ته لیک ښودلی دی ؟

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې لکه څرنګه دلیک زده کړه نارینه وته ضرور دی همدارنګې زنانه وته هم ضرور دی او لکه څرنګه چې نارینه زده کړه کوی او دکتابونو دلیکلو له لاری خپل علم خپروی نو همدارنګې زنانه هم باید زده وکړی او خپل علم د کتابونو د لیکلو له لاری خپور کړی ترڅو ټول خلک ددوی دپوهی څخه استفاده وکړی او ددوی دغه کتاب ددوی لپاره صدقه جاریه وګرځی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام خطابی د شفاء رضی الله عنها د حديث په شرحه کې داسې شی فرمايلی)) : فيه دليل على ان تعلم النساء الكتابة غير مكروه((

))مرقاة صفحه ۳۲٦ جلد ۸((

ژباړه: په دغه حديث کې دليل شته دی ددې خبرې لپاره چې د ليک زده کړه ښځو ته مکروه نه دی .

بعضې خلک وايی چې ښځو ته د ليک زده کړه روا نه ده او په دغه حديث باندې استدلال کوی چې ((لا تعلموهن الكتابة)) يعنې ښځو ته ليک مه ور زده کوی .

خو ددغه خلکو دغه دليل صحيح نه دی ځکه چې دغه حديث د رسول الله صلی الله عليه و سلم څخه ثابت نه دی او ددغه حديث په سند کې دوه راويان دی چې يو يې دروغجن و او بل يې په دروغو متهم و نو ځکه دغه حديث د سند له مخی ثابت نه دی بلکې په رسول الله صلی الله عليه و سلم باندې دروغ تړل شويدی .

((تذكرة الموضوعات صفحه ۱۲۹ مجموعة التفاوي لعبد الحی اللكنوی صفحه ۱۳۱ جلد ۱ اردو))

پنځم حديث :

بی بی عايشة رضی الله عنها داسې فرمايي)) : نعم النساء نساء الانصار لم يمنعهن الحيا ان يتفقهن فی الدين (( ))صحيح بخاری صفحه ۲۴ جلد ۱((

ژباړه: د انصارو ښځې ډيرې ښی او نيکی ښځې دی او دا ځکه چې دوې په دين باندې د ځان پوهولو په موضوع کې حياء نه کوی .

يعنې دوې د شرعي علم په حاصلولو کې شرم نه کوی بلکې دوې د رسول الله صلی الله عليه و سلم څخه هر قسمه پوښتنې کوی.

شپږم حديث :

عروة بن الزبير رضی الله عنه فرمايي : ((ما رايت احد اعلم بفقه ولا طب و لا شعر من عايشة))

))اسلامنا للسيد سابق صفحه ۲۱٦((

ژباړه: ما داسې څوک نه دی ليدلی چې د عايشه رضی الله عنها څخه په فقه او طبابت او شعر کې زياته پوهه ولری .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني عايشه رضی الله عنها په دغو علومو کې داسې اوچتې مرتبې ته رسيدلې وه د هغې په زمانه کې څوک ورسره نه شو برابريدلی.

نو ددغه روايت څخه دا معلومه شوه چې ښځې کولاې شی علمی اوچتو مرتبو ته ورسيږی او دا هم معلومه شوه چې ښځې کولاې شی چې د طب علم حاصل کړی او کولاې شی چې هغه شعرونه چې خلک ديانت او خوش اخلاقی او پاک لمنی ته رابلی ووائې اوې ليکې او نشر يې کړی .

اوم حديث : جليل القدر صحابی ابو موسی اشعری رضی الله عنه فرمايلی:

))ما اشکل علينا اصحاب رسول الله صلی الله عليه و سلم حديث قط فسالنا عايشه الا وجد نا عندها منه علما((

))ترمذی صفحه ۲۲۷ جلد ۲، مشکاة صفحه ۵۷۴((

ژباړه : په هره مشکله مساله کې به چې د رسول الله صلی الله عليه و سلم صحابه کرام د عايشه رضی الله عنها څخه پوښتنه کوله نو دهغی سره به د هغې مسالې په باره کې معلومات موجود و .

اتم حديث :

امام ابن شهاب زهری رحمه الله فرمايي : ((لو جمع علم الناس کلهم و ا مهات المؤمنين لکانت عايشه اوسعهم علما))

))مستدرک الحاکم صفحه ۱۱ جلد ۴((

ژباړه: که د ټولو صحابه کرامو علم د رسول الله صلی الله عليه و سلم د نورو بيبيانو د علم سره ځاې کړی شی نو بيا به هم د عايشه علم د دوې څخه زيات وی .

نو ددې خبرې نه معلومه شوه چې ښځې په اسلام کې څومره اوچتو علمی مرتبو ته رسيدلی وو .

نهم حديث :

جليل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضی الله عنها روايت کوی چې رسول الله صلی الله عليه و سلم داسې فرمايلی : ((من عال ثلث بنات او مثلهن من الاخوات فادبهن و رحمهن حتی يغنيهن الله اوجب الله له الجنة فقال رجل يا رسول الله او اثنتين قال اواثنتين حتی لو قالوا او واحدة لقال واحدة))

))رواه البغوی فی شرح السنة، مشکاة صفحه ۴۲۳((

ژباړه: چا چې د دريو لورگانو يا خو يندو ساتنه او خدمت وکړو او هغوې ته يې ښه ادب وروښودلو او پر هغوې يې رحم وکړو تر دی چې دوې خاوندان کړی او يا وفاتی شی نو الله تعالی دغه کس خامخا جنت ته ورداخلوی نو يو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړی وویلی چې یا رسول الله که چا د دوو لورګانو یا خویندو حفاظت او خدمت وکړی نو هغه لپاره هم جنت شته؟ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې هو، عبدالله بن عباس رضی الله عنه فرمایي که خلکو رسول الله صلی الله علیه و سلم ته د یو لور یا یو خور خبره کړای وای نو رسول الله صلی الله علیه و سلم به هم دوې ته د جنت خبره کړای وای .

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې ښځو ته ښه ادب ورکول او پر هغوې رحم کول د جنت د داخلیدو سبب دی .

لسم حدیث :

عبداالله بن عباس رضی الله عنه فرمایلی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم به د وعظ او نصیحت څخه وروسته داسې وویلی ((الا لیبلغ الشاهدالغایب))

))رواه البخاری صفحه ۲۱ جلد ۱((

ژباړه: خبر اوسی څوک چې حاضر دی هغوې دی زما خبرې غیر حاضرو ته ورسوی .

او څرنګه چې به اکثره وختونه نارینه د رسول الله صلی الله علیه و سلم مجلسونو کې حاضر وه او زنانه به کورنی کارونو کې مصروفی وی نو ځکه رسول الله صلی الله علیه و سلم نارینه و ته امر وکړو چې زما خبرې تاسو غیر حاضرو ته چې په هغو کې زنانه هم دی وررسوی .

یوولسم حدیث :

جلیل القدر صحابی انس بن مالک رضی الله عنه روایت کوی چې رسول الله فرمایلی دی : ((طلب العلم فریضة علی کل مسلم)) و فی روایة و مسلمة(

))رواه البیهقی و ابن ماجه ، مشکاة صفحه ۳۴((

ژباړه: طلب د علم فرض دی پر هر مسلمان باندې که نارینه وی او که زنانه وی

نو ښځې کولاې شی چې هر هغه علم زده کړی چې د دین او دنیا په کارونو کې ورته ضرورت وی خو په دی شرط چې د دوې عفت او عزت ته څه خطر متوجه نه شی .

دولسم حدیث :

امام ذهبی رحمه الله داسې فرمایي : ((و ما علمت من النساء من اتهمت و لا من ترکوها))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))ميزان الاعتدال صفحه ٦٤ جلد ۴((

ژباړه: د رسول الله صلی الله علیه و سلم د احادیثو په ښځو راویانو کې داسې ښځه نشته چې په هغې باندې د دروغو تهمت ویل شوی وی او یا د هغې حدیث پریښودل شوی وی .

یعنې دغه ټولې راویانې دومره نیکانی وی چې د رسول الله صلی الله علیه و سلم احادیث یې په پوره ا مانت سره خلکو ته رسولی دی لکه عایشه رضی الله عنها چې د رسول الله څخه دوه زره او دوه سوه اوولس احادیث یې روایت کړیدی او همداسی نوری ښځې نو ددغو ټولو پورتنیو احادیثو څخه معلومه شوه چې د اسلام مقدس دین د ښځو تعلیم ته خاص توجه او اهتمام کړیدی .

نو د هر چا نه مخکې اول د انجلۍ په مور او پلار یا د ښځې په خاوند باندې لازم دی چې هغوې ته تعلیم ورکړی او که مور او پلار یا خاوند هغوې ته تعلیم نشی ورکولی نو بیا ښځه حق لری چې د خپل دینی ضروریاتو د زده کړی لپاره د کور څخه بهر ووځی خو دا په دی شرط چې د هغې عفت او عزت ته کوم خطر متوجه نه وی او دا ځکه چې د ښځې د عفت او عزت خبره د تعلیم څخه زیاته مهمه ده او که ښځه د کور څخه بهر د تعلیم لپاره وځی نو باید د هغې سره خپل یو محرم موجود وی او یا د ښځو د یوی ډلې سره دی ځان یو ځاې کړی تر څو د هغې عفت ته څه زیان ونه رسیږی .

))فتاوی النوازل لابی اللیث السمرقندی صفحه ۲۸۵((

دیارلسم حدیث :

جلیل القدر صحابی عرباض بن ساریه رضی الله عنه روایت کوی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایلی : ((ان الرجل اذا سقی امراته من الماء اجر قال فاتیتها فسقیتها و حدثتها بما سمعت من رسول الله صلی الله علیه و سلم))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۲۳۳ جلد ١٦((

ژباړه: سړی چې کله خپلې ښځې ته د څکلو اوبه ورکړی نو هغه ته اجر ورکول کیږي نو دغه صحابی وایی چې زه خپلې ښځې ته لاړم او هغه ته می د څکلو اوبه ورکړی او هغې ته می د رسول الله صلی الله علیه و سلم حدیث بیان کړو .

ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې د ښځې خاوند به خپلې ښځې ته د ښو خبرو او ښو کارونو ښودنه کوی لکه چې دغه جلیل القدر صحابی خپلې ښځې ته د رسول الله حدیث بیان کړو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدارنګې ددغه حدیث څخه معلومه شه چې هر چاته د پیغمبر صلی الله علیه و سلم حدیث ورسید نو باید پر هغه باندې زر تر زره عمل وکړی لکه چې دغه صحابی وکړو .

۲۹ -د پیغلو په ودولو کې ځنډ کول :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو دا کیږی چې په ډیرو کورنیو کې د پیغلو په نکاح کې زیات ځنډ کیږي سره ددې نه چې د پیغلې غوښتونکی ډیر وی خو د مور او پلار یا نورو خپلوانو له طرفه د هغوې غوښتنه په مختلفو بهانو باندې رد کیږي او پیغله بی چاره د شرم او حیاء او یا ویری له کبله هیڅ نه وایی او که پیغله څه ووایې نو هغه رټل او وهل کیږي نو دغه عمل پر پیغلو باندې یو ظلم دی او هر قسمه ظلم په اسلام کې حرام دی

بلکی پیغله پخپل مور او پلار یا بل ولې باندې دا حق لری چې د پیغلتوب څخه وروسته د هغې نکاح د یو مسلمان او دیندار او حق پیژندونکی شخص سره د هغې په خوښه وتړی او په دغه کار کې ځنډ او وروسته والی کول ګناه او د الهی عذاب سبب دی

رسول الله صلی الله علیه و سلم په دی باره کې داسې فرمایلی : ((ثلاثة لا تؤخرهن الصلاة اذا اذنت والجنازة اذا حضرت والایم اذا وجدت کفوا))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱۶۳ جلد ۱۶((

ژباړه: درې شیان مه وروسته کوی او ځنډ پکې مکوی د لمونځ ادا کول چې کله اذان وشی او د مړی د جنازی لمونځ .... او د پیغلې په نکاح ورکول چې سیال یې پیدا شی .

نو ددغه مبارک حدیث څخه معلومه شوه چې کله انجلۍ پیغله شی نو باید د هغې په ودولو کې ځند ونشی کله چې د هغې په خوښه سیال هغه وغواړی .

۳۰ -د نکاح د حق څخه د ښځو محرومول :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دا کیږي چې په بعضو کورنیو کې پیغلې او کونډې ښځې د نکاح د حق څخه محرومولی شی تر دی چې د هغوې د سر ویښته د پلار په کور کې سپین شی .

نو دغه عمل ناروا او د شریعت خلاف او پر ښځو یو ظلم دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((النکاح من سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی))

))بخاری صفحه ۷۵۷ جلد ۱ ، مسلم صفحه ۴۴۹ جلد ۲((

ژباړه : نکاح کول زما د سنتو څخه دی او چا چې زما د سنت څخه مخ واړاوه نو هغه زما د ډلې څخه نه دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنگه نکاح کول نیمایی دین دی او څوک چې د نکاح څخه اعراض کوی نو ګویا هغه د نیمایی دین څخه اعراض کوی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : (اذا تزوج العبد فقد استکمل نصف الدین فلیتق الله فی النصف الباقی)

))رواه البیهقی فی شعب الایمان ، مشکاة صفحه ۲۶۸((

ژباړه: چې کله یو بنده واده وکړی نو خپل نیمایی دین یې کامل کړو نو په بل نیمایی کې دی د الله نه وویریږی (چې هغه فاسد نکړی)

او په بل حدیث کې جلیل القدر صحابی انس رضی الله عنه د رسول الله صلی الله علیه و سلم څخه داسې روایت کړیدی : ((مکتوب فی التوراة من بلغت ابنته اثنتی عشرة سنة و لم یزوجها فاصابت اثما فاثم ذلک علیه))

))رواه البیهقی فی شعب الایمان مشکاة صفحه ۲۱۷((

ژباړه : په تورات کې دا لیکل شوی دی چې که د چا لور دولس کلنه شوه او هغه یې واده نکړه او بیا د هغې نه ګناه وشو نو د هغې ګناه یې به د هغې د پلار په غاړه وی .

علماء فرمایي چې کیداشی د موسی علیه السلام په زمانه کې جینکی په دولس کلنۍ کې بالغیدل.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایي : ((اذا خطب الیکم من ترضون دینه و خلقه فزوجوه الا تفعلو تکن فتنة فی الارض و فساد عریض))

))ترمذی ، مشکو صفحه ۲۶۷((

ژباړه : چې کله ستاسو په لور یا خور باندې داسې یو شخص مرکه وکړی چې تاسې د هغه د دیانت او اخلاقو څخه راضی وی نو د هغه غوښتنه ومنی او لور یا خور مو ورته په نکاح کړی او که دا کار ونکړی نو په ځمکه کې به لویه فتنه او زیات فساد رامینځ ته شی

یعنې چې کله د چا په لور یا خور باندې کوم نیک سړی مرکه وکړی او د هغې خوښه وه باید د هغوې نکاح وشی او ځنډ کول پکې ناروا دی.

نو پیغلې یا کونډې ښځې د نکاح د حق څخه محرومول او یا د هغوې د نکاح وروسته کول او په هغه کې ځنډ کول ناروا عملونه دی او پر ښځو باندې ظلم دی او باید ددغه کار څخه هر مسلمان ځان وساتی .

۳۱ -د ښځو نه خپل جنسی عیب پټول او هغوې شکایت ته نه پریښودل :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دا کيږي چې بعضې دوکه باز او دروغجن سړي چې په جنسی کمزوريو باندې اخته وی غواړی د واده تر نامه لاندې يوه ښځه پخپل اسارت کې ننه باسی بغير ددې نه چې د هغې د جنسی حق په باره کې فکر وکړی او د مرکی په وخت کې د دوکی او دروغو څخه استفاده کوی او ځان داسې ښايی چې گوندی دی د جنسی لحاظه روغ او جوړ دی او بيا چې کله واده وکړ ي نو د غيرت تر نامه لاندې خپله ښځه د شکايت څخه هم منعه کوی او په دی طريقې سره د هغې بيچاره ښځې ټول ژوند خراب او هغه د جنسی حق او د اولاد د نعمت څخه محرومه کړی او کله کله داسې حالات مينځ ته راځی چې دغه بيچاره ښځه د سخت قهر او غم له وجی نه خودکشی وکړی او يا خپل ميړه ووژنی او يا د فحشاء کارونو ته مخه کړی .

نو ځکه دا دوکه او دروغ د ښځې سره يو لوی ظلم او جنايت دی او دغسی عملونه په اسلام کې ناروا او د الله تعالی د لعنت اسباب دی ځکه چې الله تعالی فرمايی : ((فنجعل لعنت الله على الكاذبين))

ژباړه: مونږه گرځوو لعنت د الله په دروغجنانو باندې

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايلی : ((ملعون من ضار مؤمنا اومکر به))

))رواه الترمذی، مشکوة ۲۲۸((

ژباړه: ملعون دی هغه کس چې مؤمن ته ضرر رسوی او يا هغه دوکه کوی.

او په بل حديث کی داسې فرمايي : ((الفاجر خب لئيم))

))احمد، ترمذی، ابو داود، مشكاة ۴۳۲((

ژباړه: دوکه ورکول او رذالت د بد کار انسان صفتونه دی.

يعنې فاجر انسان به دوکه باز او رذيل وی

نو هيڅ يو نارينه ته روا نه دی چې د مرکی په وخت کې خپل جنسی کمزوری يا بل ضرری عيب پټ کړی .

او که کوم يو کس په جنسی کمزوری يا بل مرض اخته وه خو د دروغ او دوکی څخه يې استفاده وکړه او واده يې وکړو نو بيا ښځه د ناخوښې په صورت کې حق لری قضاء ته ورشی او د جدايی غوښتنه وکړی .

۳۲ -د ديانت له پلوه کمزوری او بد اخلاقه شخص ته خپل لور يا خور په نکاح ورکول :

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دا کيږي چې په اکثرو کورنيو کې د پيغلې مور او پلار يا ورور يا بل ولې د پيغلې د غوښتونکی ديانت او اخلاق ته نه گوری بلکې دوې د هغه چا غوښتنه ښه منی چې مالدرا يا قدرتمند وی اگر که د ديانت له پلوه کمزوری او بد اخلاقه وی او په دی طريقې سره دوې ددغې پيغلې ديانت د خطر سره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مواجه کوی او دا ځکه چې که پېغله دینداره او د ښو اخلاقو خاونده وی او میړه یې بد اخلاقه او د د یانت له پلوه کمزوری وی نو حتمی ده چې دغه پېغله به دهغه د دینی کمزوری او بد اخلاقی تر تاثیر لاندې راځی او د وخت په تیریدلو سره به دغه پیغله بی چاره هم د دیانت او اخلاق له پلوه کمزوری کیږی چې ددې بد اثر بیا د دوی په کورنی او ټولنه باندې هم پریوځی نو ځکه د اسلام مقدس دین امر کړیدی چې تاسو د ښو اخلاقو والا او دیندار سړی مرکه پخپله لور یا خور باندې قبوله کړی او که دا کار ونکړی نو د ځمکی په سر به لویه فتنه او زیات فساد پیدا شی رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایلی : ((اذا خطب الیکم من ترضون دینه و خلقه فزوجوه الا تفعلوا تکن فتنة فی الارض و فساد عریض))

)ترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ۱ ، مشکاة صفحه ۲۶۷(

ژباړه: چې کله ستاسو لور یا خور دیندار او د ښو اخلاقو والا شخص وغواړی نو هغه ورته په نکاح کړی او که دا کار ونکړی نو د ځمکی په سر به لویه فتنه او لوې فساد پیدا شی.

بلکې د اسلام مقدس دین مسلمانان دی ته تشویق کړیدی چې پلار یا ورور ته پکار دی چې خپله لور یا خور دیندار او ښو اخلاقو والا شخص ته پخپله د نکاح لپاره پیشکش کړی او امام بخاری رحمه الله په دی باره کې پخپل کتاب کې داسې باب ایښی دی چې ((باب عرض الانسان ابنته او اخته علی اهل الخیر))

)صحیح بخاری صفحه ۷۶۷ جلد ۲(

ژباړه: باب دی په دی باره کې چې مسلمان ته پکار دی چې خپله لور یا خور عالمانو او نیکانو خلکو ته د نکاح لپاره پیشکش کړی.

او بیا یې په دغه باب کې د عمر بن الخطاب رضی الله عه حدیث ذکر کړیدی چې هغه داسې ویلی: ((اتیت عثمان بن عفان فعرضت علیه حفصة فقال سانظر فی امری فلبثت لیالی ثم لقینی فقال قد بدا لی ان لا اتزوج یومی هذا فقال عمر فلقیت ابابکر الصدیق فقلت ان شئت زوجتک حفصة بنت عمر فصمت ابو بکر فلم یرجع الی شیئا و کنت اوجد علیه منی علی عثمان فلبثت لیالی ثم خطبها رسول الله صلی الله علیه و سلم فانکحتها ایاه))

)بخاری صفحه ۷۶۸ جلد ۲، نسایی صفحه ۷۴ جلد ۲(

ژباړه: عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمایي چې زه عثمان بن عفان رضی الله عنه ته لاړم او خپله لور حفصه رضی الله عنها می ورته د نکاح لپاره پیشکش کړه نو هغه وویل چې زه به فکر وکړم نو ما څو شپې صبر وکړو نو چې بیا راسره عثمان رضی الله عنه مخامخ شو نو راته یې وویل چې زه اوس واده نه کوم عمر رضی الله عنه فرمایي چې ما بیا د ابو بکر الصدیق سره ملاقات وکړو او هغه ته مې وویل چې که خوښه دې وې نو حفصه رضی الله عنها به تاته په نکاح کړم نو ابوبکر صدیق رضی الله عنه چپ شو او هیڅ جواب یې رانکړو نو په دی باندې مې د عثمان رضی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله نه زيات غصه راغی نو بيا چې څو شپې تيرى شوى رسول الله صلى الله عليه و سلم زما په لور حفصه باندې مركه وكړه نو هغه ته مى په نكاح كړلو .

نو ددغه حديث څخه معلومه شوه چې عالمانو او نيكانو خلكو ته خپله لور يا خور د نكاح لپاره پيشكش كول ډير ښه او غوره كار دى او دا هم معلومه شوه چې دغه كار يو شرعي كار دى او د عيب او پيغور كار نه دى بلكې دغسى كار مضبوط ايمان وا لا او د الله نيكان بندگان كوى خو ډير د تاسف خبره داده چې دغه غوره او شرعي عمل زمونږه په ټولنه كې عيب او د پيغور خبره گڼل كيږي .

امام حافظ ابن حجر عسقلانى رحمه الله ددغه حديث په شرحه كې داسې فرمايي : ((و فيه عرض الانسان بنته و غير ها من مولياته على من يعتقد خيره و صلاحه لما فيه من النفع العايد على المعروضة عليه و انه لا استحياء فى ذلک و فيه انه لا باس بعرضها عليه و لوكان متزوجا لان ابا بكر كان حينيذ متزوجا))

)فتح البارى صفحه ۲۲۲ جلد ۹(

ژباړه: په دغه حديث كې دليل دى ددې لپاره چې مسلمان ته پكار دى چې خپله لور يا بله ښځه چې دده تر ولايت لاندې وى هغه چاته د نكاح لپاره پيشكش كړى چې عالم او نيک شخص وى او دا ځكه چې په دغه كار كې دغې ښځې ته گټه ده او ددغه حديث څخه دا هم معلوم شو چې په دغه كار كې شرم پكار نه دى.

همدارنگې ددغه حديث څخه دا هم معلومه شوه چې كه يو عالم او نيک سړى ښځه هم ولرى نو بيا هم څه باک نشته چې سړى دى خپله لور يا خور ورته د نكاح لپاره پيشكش كړى او دا ځكه چې كله عمر بن الخطاب رضى الله عنه خپله لور ابوبكر الصديق ته د نكاح لپاره پيشكش كړو نو ابو بكر الصديق رضى الله عنه په دغه وخت كې بله ښځه هم درلودله بلكې د اسلام مقدس دين دا هم جايز كړى دى چې ښځه دى پخپله يو صالح مسلمان سړى ته ځان د نكاح لپاره پيشكش كړى او امام بخارى په دغه موضوع كې داسې باب ايښى دى چې : ((باب عرض المراة نفسها على الرجل الصالح))

)بخارى صفحه ۷۶۷ جلد ۲(

ژباړه: باب دى په دى باره كې چې ښځې ته روا دى چې يو نيک شخص ته ځان د نكاح لپاره پيشكش كړى

او بيا يې ددغه باب لاندې د انس رضى الله عنه دغه حديث ذكر كړ يدى چې ((جاءت امراة الى رسول الله صلى الله عليه و سلم تعرض عليه نفسها))

))بخارى صفحه ۷۶۷ جلد ۲، نسايى صفحه ۷۵ جلد ۲((

ژباړه: يوه ښځه رسول الله صلى الله عليه و سلم ته راغله او خپل ځان يې هغه ته د نكاح لپاره پيشكش كړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو خپل لور یا خور فاسق او بد اخلاقه شخص ته په نکاح ورکول پر هغې باندې یو لوی ظلم دی امام شعبی رحمه الله په دی باره کې داسې فرمايي : ((من زوج کريمته من فاسق فقد قطع رحمها))

))تذکره الموضوعات صفحه ۱۲۷((

ژباړه: چا چې خپله لور یا خور فاسق سړی ته په نکاح کړ ه نو ګویا د هغې سره یې خپلولی وشکوله

یعنې فاسق سړی ته خپله لور یا خور ورکول د خپلولی د شکولو غوندې لویه ګناه ده یعنې ددې پیغلې د خپلولی حق خو دا وه چې هغه یې باید یو نیک او دیندار سړی ته ورکړای وای خو پلار یا ورور یې د هغې دغه حق تر خپو لاندې کړه او د لورولی یا خورولی د قرابت هیڅ لحاظ یې ونه کړلو.

۳۳ -ښځه په قرض یا قمار کې ورکول :

زمونږ د ګران هیواد په بعضو مناطقو کې یو غیر انسانی او غیر اسلامي کار دا کیږي چې بعض خلک خپلې لورګانی یا خویندې خپل قرضدار ته په قرض کې ورکوی او بعضې خلک چې کله قمار ووهی او په هغه کې تاوان وکړی نو بیا خپله ښځه یا لور یا خور د قمار ګټونکی ته ورکوی .

نو دغسی عملونه یو جنایت او لوی ظلم دی پر ښځو باندې او دا یو غیر انسانی او غیر اسلامي کار دی او هیڅ یوه ښځه بغیر د شرعي نکاح او خوښې څخه بل چاته نه ورکول کیږي او که کومه ښځه په قرض یا قمار کې چاته واده کړی شی نو دهغی نکاح نه کیږی.

نو ددغه ډول اعمالو کوونکی ظالمان او د الله تعالی په لعنت اخته دی الله تعالی فرمايي : ((الا لعنة الله علی الظالمین))

))سورة هود ایت ۱۸((

ژباړه: خبردار لعنت د الله په ظالمانو باندې دی

۳۴ -ښځو باندې کار کول او نارینه په کور کې کښیناستل :

پر ښځو باندې یو بل ظلم دادی چې زمونږ د ګران هیواد په بعضو مناطقو کې دا رواج دی چې ښځې به د کور د داخل او خارج ټول سخت کارونه کوی لکه د لری ځایونو څخه د څکلو د اوبو او د خاشاک راوړل د څارویو څرول او هغوې ته واښه ریبل او راوړل د زراعتی ځمکو قلبه کول او په هغه کې فصل کرل او ریبل د غیره کارونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو سړی به يې خپل وخت په کور او يا مهمانخانو کې په خوب يا چيلم او يا سندرې اوريدلو او نورو بی فايدی کارونو کې تيروی نو دغسی اعمال د اسلامي ت او انسانيت خلاف دی او دا ځکه چې اسلام امر کړيدی چې پر ښځو باندې شفقت وکړی او پر هغوې باندې يې د ظلم څخه سخته منع کړيدی لکه دچی مخکې وويل شو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورم فصل

بعضې سوالونه او د هغې جوابونه

اول سوال :

د بخاری او مسلم په حدیث کې ولې ښځو ته ناقص عقل او ناقص دین ویلې شوی دی؟ ددغه حدیث څه معنی ده؟ او هغه حدیث دادی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم یوه ورځ ښځو ته وفرمایل ((یا معشر النساء تصدقن فانی اریتکن اکثر اهل النار فقلن و لم یا رسول الله صلی الله علیه و سلم ؟ قال تکثرن اللعن وتکفرن العشیر ما رایت من ناقصات عقل و دین اذهب للب الرجل الحازم من احداکن قلن و ما نقصان دیننا و عقلنا یا رسول الله صلی الله علیه و سلم ؟ قال الیس شهادة المراة مثل نصف شهادة الرجل ؟ قلن بلی قال فذلک من نقصان عقلها الیس اذا حاضت لم تصل و لم تصم ؟ قلن : بلی قال : فذلک من نقصان دینها))

))بخاری صفحه ۴۴ جلد ۱ ، مسلم صفحه ٦٠ جلد ۱،مشکاة صفحه ۱۳ جلد ۱، فتح الباری صفحه ۵۳۴ جلد ۱((

ژباړه: ای ښځینه پرګنو صدقه او خیرات کوی ځکه چې ستاسو اکثریت ماته دوزخیان ښودلی شوی یې ؟ نو ښځو وویلی چې دا په څه وجه یا رسول الله صلی الله علیه و سلم ؟ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې دا په دی وجه چې تاسو یو پر بل لعنت ډیر وایی او د خپلو خاوندانو نا شکری کوی ستاسو په شان می داسې ناقص عقل او ناقص دین نه دی لیدلی چې د هوښیار سړی نه عقل سلبوی نو ښځو وویلی چې زمونږ د عقل او دین نقصان څرنګه دی؟ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې آیا د یوی ښځې ګواهی د یو سړی د نیمی ګواهی سره برابره نه ده؟ نو هغوې وویلی چې هو نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې دا یې د عقل د نقصان له وجی نه دی. او بیا یې وفرمایل چې آیا ښځه داسې نه ده چې کله حیض شی نو مونځ نه کوی او روژه نه نیسی نو هغوې وویل چې هو. نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې دا یې د دین نقصان دی.

جواب: ددغه سوال او شبهې څخه لاندې جوابونه کیږی :

اول ځواب:

د شیخ محمد متولی شعراوی : هغه داسې وایی : باید ووایم چې تر اوسه پوری بشریت داسې دین نه دی لیدلی پرته د اسلامه چې ښځو ته یې بشپړ کرامت او حقوق او منزلت ورکړی وی ، اسلام ښځې ته د کرامت او منزلت له لحاظه هیڅ هم نه دی کم کړی هغه یې د یو کامل انسان په ډول مکرمه وګڼله په دغه حدیث کې د منزلت او مکانت له لحاظه هیڅ داسې عیب او نقص ندی بیان شوی چې د ښځې او نارینه ترمینځ فرق ترینه محسوس شی بلکې په حدیث کې د تکوین او خلقت له لحاظه هغه نقص (نیمګړتیا) ته اشاره شوی چې الله تعالی خلق کړی د الله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی په نزد د شرعي او دنیوی تکالیفو او وجایبو له لحاظه او د د نیوی او اخروی مسؤلیتونو او حقوقو له پلوه د ښځې او نارینه ترمنځ هیڅ توپیر نشته الله تعالی نارینه و ته د تکوین او خلقت له لحاظه هغه ځانګړتیاوې ورکړې چې ددې له رول او ماموریت سره مناسبت ولری او په همدی توګه ښځې ته هغه تکوینی او خلقی صفات ورکړې چې په دنیوی ژوند کې یې د رول او ماموریت سره مناسبت لری .

رسول الله صلی الله علیه و سلم ځکه ښځې ناقص العقله توصیف کړی چې هغوې په عاطفی توګه هاغه کارونه کوی چې هلته عقل جام اودریږی یعنې د دوې عاطفه دومره زیاته او قوی ده چې پر عقل تل غلبه کوی .

خو د دین نقصان (کمښت) د هغه طبیعت له مخی ور پیښ شوی چې الله تعالی له خلقت نه د هغې له ذات سره تړلی لکه چې وویل شو ورځې او شپې پری تیریږی خو دا له عبادت څخه معاف وی د رمضان د روژی څخه معاف وی

((د حیض یا نفاس له کبله)) او دا عیب نه دی ځکه چې الله تعالی همداسی دوې خلق کړی او داسې یې ځکه خلق کړی چې الله تعالی په خپل حکمت ښه پوهیږی هغه ته معلومه ده چې د ژوند او دنیاوی چارو بقا په همدی توګه بهتره پر مخ ځی الله تعالی پوهیږی چې باید نارینه داسې خلق کړی او ښځینه داسې . د دین نقصان یې ځکه دی چې د عباداتو ګراف یې تر نارینه ټیټ او نیمګړی دی دوې د مخصوصی بیماری په وخت کې د لمانځه او روژی او نور عباداتو څخه معاف وی، په دی معافی کې چې کوم مونځونه پاتې کیږي هغه یو نیمګړتیا ده او که قضیه په بنیادی توګه وڅیړل شی وینو چې الله تعالی ځکه د بیماری په وخت یې ښځې له عبادت معاف کړی دی چې دوې په تکلیف کې وی په مشقت کې وی او الله تعالی نه غواړی چې پر دوې باندې مزید مشقت ور بار کړی . دا د دین عظمت او لطف ثابتوی نه دا چې د ښځو په حق کې څه اهانت وی په حدیث شریف کې نقصان د عیب په معنی نه ده راغلی بلکې د کمبود په معنی راغلی د کمیت په لحاظ د یو شی کمبود یا کثرت څه خاص مفهوم نه لری څه پروا لری که یو شی کم یا زیات شی.دا هم باید ووایم چې هاغه کسان چې پورتنی حدیث داسې تفسیروی چې ګویا د ښځې سپکاوی او توهین یې کړی غلط پوه شوی هغوې نه دی پوه شوی چې د دین او عقل له نیمګړتیا څخه هدف څه دی دا د الله تعالی د خلقت صفات او ځانګړتیاوی دی تر څو د ژوند چاری په صحیح توګه پر مخ لاړ شی . او هر یو نارینه او ښځینه خپل خپل رول(کوم چې تکوینی او خلقی صفاتو سره مناسبت لری) ادا کړی مثلاً نارینه مکلف دی چې د کورنی نفقه او د عیال رزق پوره کړی هغه باید باندې وځی کار وکړی زحمت وکاږی او اولاد ته نفقه راوړی ځکه خو دی ته محتاج او اړ دی چې عقلانیت یې پر عواطفو غالب وی تر څو په بهتره توګه د کورنی اړتیاوی او ضروریات کمایی کړای شی او ښځه په دی خاطر عاطفی خلق شوی ده چې اولاد روزی او میړه په زړه کې ځاې مومی نو پکار ده چې حنان ولری عاطفه ولری تر څو خپل مکلفیت په بهتره توګه ادا کړای شی .

))فقه خانواده صفحه ۱۹۸، افغانه ښځه صفحه ۱۱۳-۱۱۴((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم ځواب :

حافظ ابن حجر عسقلانی: هغه د پورتنی حدیث په شرحه کې داسې ویلی دی:

)ولیس المقصود بذکر النقص فی النساء لو مهن علی ذلک لانه من اصل الخلقة لکن التنبیه علی ذلک تحذیرا من الافتتان بهن و لهذا رتب العذاب علی ما ذکر من الکفران و غیره لاعلی النقص، ولیس نقص الدین منحصرا فیما یحصل بالاثم بل فی اعم من ذلک قال النووی لانه امر نسبی فالکامل مثلا ناقص عن الاکمل و من ذلک الحایض لا تاثم بترک الصلاة زمن الحیض لکنها ناقصة عن المصلی ، و هل تثاب علی هذا الترک لکونها مکلفة به .... قال النووی الظاهر انها لاتثاب((

))فتح الباری صفحه ٥٣٦ جلد ١(

ژباړه: په حدیث کې مقصد په ذکر د نقصان سره د ښځو ملا متول ندی ځکه چې دغه نقصان د دوی د اصل خلقت سره تعلق لری (یعنې الله تعالی همدغسې پیدا کړیدی) لکن د ذکر د نقصان څخه مقصد دا دی چې ښځې متوجی کړی تر څو هغوې د خپل خلقتی مواصفاتو له کبله په فتنه کې واقع نشی (اما د عذاب او ثواب لپاره قاعده عمل ده نه دغه نقصانی ځانګړتیا ځکه یې ونه فرمایل چې د همدی نقصان له کبله به دوزخیان یاست بلکې ورته وی ویلی چې ستاسو اکثریت به ځکه دوزخیان وی چې تاسو د میړه نافرمانی کوی او یو پر بل ډیر طعن وایی په همدی ګناه به دوزخ ته ځی او نقصان د دین په ګناه کې منحصر ندی بلکې ددې نه عام دی لکه چې نووی ویلی ځکه چې دا یو نسبی خبره ده د مثال په توګه کامل نسبت ډیر کامل ته ناقص دی او قوی تراقوی را کم دی او حسن تر احسن را کم دی په همدی اساس حایضه یا نفاسه ښځه د لمانځه په نه کولو نه ګناهګاریږی خو نسبت مونځ کوونکی ته د هغې د لمانځه ګراف کې کمښت راځی خو دا سوال پیدا کیږي چې ښځه د حیض او نفاس په حالت کې د شریعت له طرفه مکلفه ده چې مونځ ونکړی او روژه ونه نیسی نو ایا هغې ته په دغه نه کولو باندې ثواب ورکول کیږي او که نه ؟ نو د امام نووی نظر دادی چې هغې ته په دغه ترک باندې ثواب نه ورکول کیږی .

)فتح الباری صفحه ٥٣٦ جلد ١(

خو د حافظ ابن حجر میلان دی خبرې ته دی چې حایضه ښځې ته په دغه ترک (مونځ نه کول او روژه نه نیول) باندې ثواب ورکول کیږي او دا خبره قوی ده .

)فتح الباری صفحه ٥٣٦ جلد ١ (

دریم ځواب :

لکه چې مخکې وویل شو ښځې کولاې شی چې د علم او معرفت او روایت او فتوی په میدانونو کې لکه د نارینه و غونډې اوچتو مرتبو ته ورسیږی لکه چې بی بی عایشه رضی الله عنها په علم کې داسې اوچتې مرتبې ته رسیدلی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې صحابه کرامو به په هره مشکله مساله کې د هغې ځخه پوښتنه کوله او هغې به ورته د مشکل حل کوله لکه چې یو صحابی فرمايي : ((ما اشکل علینا اصحاب رسول الله صلی الله علیه و سلم حدیث قط فسالنا عایشه الا وجدنا عندها منه علما))

)ترمذی صفحه ۲۲۷ جلد ۲، مشکاة صفحه ۵۷۴(

ژباړه: په هره مشکله مساله کې به چې د رسول الله صلی الله علیه و سلم صحابه کرامو د عایشې ځخه پوښتنه کوله نو د هغې سره به د هغه مسالې په باره کې معلومات موجود وه نو ځکه په حدیث کې ښځو ته ناقص العقل ویلی شویدی او ناقص العلم او المعرفة نه دی ویلی شویدی .

او د نقصان د عقل ځخه مراد دوه مشخص شیان دی اول دا چې ښځې د حمل او ولادت او د ماشوم د حضانت او د حیض او نفاس په نتیجه کې د جسمانی او عصبی لحاظه ضعیفې کیږي چې دا ټول د هغې په قوه حافظه او ذاکره باندې تاثیر کوی او هیره پکې زیاتیږی او له همدی کبله چې هیره په ښځو کې زیاته ده د ګواهی په وخت کې الله تعالی دوه ښځې شرط کړیدی که د یوی نه کوم شی هیر شی نو بله به یې وریاده کړی لکه چې الله تعالی فرمايي : ((فان لم یکونا رجلین فرجل وامراتان ممن ترضون من الشهداء ان تضل احداهما فتذکر احداهما الاخری))

)سورة البقرة ایت ۲۸۲(

ژباړه: که د ګواهی لپاره دوه سړی موجود نه وی نو یو سړی او دوه ښځې دی ګواهی ورکړی چې تاسو یې ښه ګڼی که چیرته د یوی نه هیره شی نو بله به یې ور په یاده کړی.

دوهم دا چې : د ښځو عاطفه ډیره قوی ده او هغوې په ډیرې آسانی او تیزی سره په معمولی خبره متاثری کیږي او د هغوې په تصمیم کې تغیر راځی ځکه خو علماؤ ویلی دی چې د ښځې عاطفه د هغې په عقل باندې غالبه ده او د نارینه عقل د هغوی په عاطفه با ندی غالب دی او د همدی کبله چې د ښځو عاطفه د هغوې پر عقل باندې غالبه ده نو د ماشوم رضاعت او ساتنه هغوې ته سپارلی شویدی ځکه ماشوم زیات شفقت او مهربانی ته ضرورت لری.

همدارنګې جدید طب دا ویلی دی چې د ښځې جسمی جوړښت د نا رینه د جسمی جوړښت سره فرق لری او د ښځو د د مغزو وزن نسبت نارینه و ته کم دی چې دا هم په ښځو کې د هیری د زیاتوالی یو دلیل دی.

فایده : ښځه کولاي شی د حیض او نفاس په حالت کې د مونځ او روژی او تلاوت ځخه بغیر نور نیک عملونه وکړی لکه د الله تعالی ذکر کول ، صدقه کول د خپل خاوند خدمت کول خپلو ماشومانو ته ښه تربیه ورکول او داسې نور عملونه چې د اجر او ثواب د لاسته راوړلو ښې وسیلې دی .

دوهم سوال :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د دوو اخترونو ترمینځ واده کول ناروا دی :

جواب : یوه خرافی خبره زمونږه په ټولنه کې داسې دي چې بعضو ځایونو کې خلک داسې فکر کوی چې ګوندی د دوو اخترونو ترمینځ واده کول ناروا او د ضرر او تاوان سبب دی ، نو دغه خبره غلطه ده بلکې ددې بر عکس د دوو اخترونو ترمینځ واده کول یو ښه او غوره عمل دی ځکه چې عایشه رضی الله عنها داسې فرمایلی : ((تزوجنی رسول الله صلی الله علیه و سلم فی شوال و بنی بی فی شوال فای نساء رسول الله صلی الله علیه و سلم کان احظی عنده منی))

)رواه مسلم، مشکاة صفحه ۲۱۷((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم د شوال په میاشت کې (د وړوکی اختر میاشت) کې زما سره نکاح وتړله او د شوال په میاشت کې یې زه واده کړمه او زما سره د رسول الله صلی الله علیه و سلم مینه د نورو ښځو نه زیاته وه .

او عروة بن الزبیر رضی الله تعالی عنه فرمایي : ((کانت عایشة تستحب ان تدخل نساء ها فی شوال))

)مسند احمد، الفتح الربانی صفحه ۲۱۴ جلد ۱٦(

ژباړه: عایشة رضی الله عنها به دا ښه ګڼله چې د هغې د کورنی ښځې دی په شوال کې واده شي.

دریم سوال:

آیا ښځو ته روا دی چې په واده کې داریا ووهی او سندرې ووایی :

جواب : هو، ښځو ته روا دی چې داریا ووهی او سندرې ووایی خو په داسې محفل کې چې نارینه نه وی او داسې سندرې ووایی چې په هغه کې د فسق او فجور خبرې او د ښځو یا نارینه و د ښایست بیان نه وی او په دغه باره کې زیات احادیث شته دی چې زه دلته یو څو ذکر کوم چې په لاندې ډول دی:

اول حدیث:

د جلیل القدره صحابیه ربیع بن معوذ رضی الله عنه څخه روایت دی هغه داسې فرمایي : ((دخل علی النبی صلی الله علیه و سلم یوم عرسی فقعد فی موضع فراشی هذا و عندی جا ریتان تضربان بالدف و تندبان ابایی الذین قتلوا یوم بدر فقالتا فیما تقولان و فینا نبی یعلم ما فی غد فقال رسول الله صلی الله علیه و سلم اما هذا فلا تقولاه لا یعلم ما فی غد الا الله))

)رواه احمد والبخاری مشکوة صفحه ۲۷۱ ، ترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ۱(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم زما د واده په ورځ ماته راغی او څما ددغه توشکی په ځاې کښیناست او زما څنګ ته دوه جینکیانې وې چې هغوې داریا وهلې او زما د هغه خپلوانو صفتونه یې بیانول چې د بدر په غزا کې شهیدان شوی و نو دغو انجونو پخپلو سندرو کې یوه دا خبره وکړه چې زمونږ سره پیغمبر ناست دی چې د سبا په حالاتو پوهیږی نو رسول الله هغوې ته وفرمایل چې دا خبره مه کوی ځکه چې د سبا په حالاتو بغیر د الله تعالی نه بل څوک نه پوهیږی یعنې په غیبو باندې د الله تعالې څخه بغیر بل څوك نه پوهیږي .

دوهم حدیث :

جلیل القدر صحابی جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت کوی چې عایشه رضی الله عنه یوه ښځه یو انصاری سړی ته په نکاح ورکړه نو رسول الله صلی الله علیه و سلم عایشه رضی الله عنها ته وفرمایل : اهدیتم الجاریة الی بیتها فقالت نعم قال فهلا بعثتم معها من یغنیهم قالت عایشه تقول ماذا ؟ قال تقول :

اتینا کم اتیناکم فحیونا نحییکم

لولا الذهب الاحمر ما حلت بوادیکم

لولا الحنطة السمراء ما سمنت عذاریکم

)رواه احمد و این ماجه مشکاة صفحه ۲۷۲، الفتح الربانی صفحه ۲۱۳ جلد ۱٦(

ژباړه: ای عایشه آیا تاسې پیغله د میړه کور ته ولیږله. نو هغې ویل چې هو نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې ولې مو د هغې سره داسې یو کس ونه لیږله چې هغوې ته سندرې ووایې نو عایشة رضی الله عنها وفرمایل چې سندرې ویونکی به څه ووایې؟ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې هغوې به وایی :

مونږه تاسو ته راغلو نو تاسو مونږ ته سلام ووایی او مونږ تاسو ته سلام وایو که چیرته سره زر نه وای نو دغه پیغله به تاسو ته نه وه راغلی او که چیرته غنم نه وایی نو ستاسو پیغلې به نه وی غټې شوای.

دریم حدیث:

جلیل القدر صحابی محمد بن حاطب رضی الله عنه د رسول الله صلی الله علیه و سلم څخه روایت کوی چې هغه فرمایې: ((فصل ما بین الحلال والحرام الدف والصوت بالنکاح))

)ترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ۱، نسایی صفحه ۹۰ جلد ۲(

ژباړه: داریا وهل او د نکاح اعلانول د حلال او حرامو ترمینځ فرق راولی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورم حديث : عايشه رضی الله عنها فرمايي چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايلی: ((اعلنوا هذ النکاح واجعلوه فی المساجد واضربوا عليه بالدفوف))

)رواه الترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ۱(

ژباړه : د نکاح اعلان وکړی او په مساجدو کې يې عقد وکړی او داريا ورباندې ووهی.

ځلورم سوال :

د طلاق حق ولې نارينه و ته ورکړی شويدی ؟

ددغه سوال د جواب نه مخکې بايد دا ووېل شی چې بغير د کوم موجب نه خپلې ښځې ته طلاق ورکول مکروه دی بلکې امام ابو حنيفه رحمه الله فرمايلی دی چې کله د ميړه او ښځې ترمينځ علاقات ښه وی نو بيا په دغه وخت کې ښځې ته طلاق ورکول حرام دی .

)الميزان للشعرانی صفحه ۱۵۳ جلد ۲(

اوس راځو د مخکې سوال جواب ته نو ددغه سوال جواب په لاندې ډول دی :

اول جواب :

ځرنګه چې د ښځې احساسات او عاطفه د نارينه و په نسبت زياته ده او په معمولی خبره باندې زر خفه او غصه کيږي او عواقبو ته نظر نه کوی نو په دغه وجه هغې ته د طلاق اختيار نه دی ورکړی شوی تر څو کورنی نظام له مينځه لاړ نه شی او ښځه او خاوند او د هغوې ماشومان تيت او په مشکلاتو کې واقع نه شی.

دوهم جواب :

ځرنګه چې سړی پخپل واده کې زيات مصارف کړی وی او د ښځې مهر او د هغې او د هغې د اولادونو نفقه هم د سړی په غاړه وی نو ځکه د طلاق په صورت کې غټ تاوان سړی ته رسيږی او دا ځکه چې د هغه کور له مينځه ځی او د هغه اولادونه بی سر نوشته پاتې کيږي نو ځکه اختيار د طلاق سړی ته ورکړی شويدی .

نو نارينه و ته د طلاق اختيار ورکول دا پر ښځو باندې يو قسم ترحم دی او دا ځکه چې نارينه زيات صبر او زغم لری او که دغه طلاق د ښځو په اختيار کې وای نو ښځه به پخپل لاس خپل ژوند زر زر خراباوه .

خو ددې په مقابل کې اسلامي شريعت ښځې ته د خلع حق ورکړيدی په هغه صورت کې چې د هغې حقوق د ميړه لخوا نه ورکول کيږي او که ميړه يې د خلع موافقت نه کولو نو بيا ښځه کولی شی قضا ته ورشی ترڅو د هغې او ميړه ترمينځه يې جدا والی راولی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم سوال :

نارينه ولې څلور ښځې کولاي شي ؟ ددي څه حکمت دی ؟ ددغه سوال ځخه په لاندې ډول جواب کیږی .

اول جواب : ښځه هر وختی د جنسی معاشرت لپاره تیاره نه وی لکه د حیض یا نفاس یا حمل یا بیماری په وخت کې او د حیض اکثره موده لس ورځې وی او د نفاس اکثره موده څلویښت ورځې وی او څرنګه چې سړی هر وختی جنسی معاشرت ته تیار وی او ددغه جنسی رغبت دفع کول د اوږدې مودې لپاره مشکل وی او دا خطر وی چې دغه سړی په زنا کې واقع شی نو ځکه اسلامي شریعت سړی ته دا روا کړیدی چې دوهمه ښځه وکړی تو څو د هغه عفت محفوظ شی.

دوهم جواب : ښځه تر څلویښت کلنی پوری حمل نیولی شی او ددغه سن ځخه وروسته غالبا حمل نه نیسی خو سړی په شپیته کلنی کې هم ژوندی نطفه درلودلی شی او ښځه ترې حمل اخیستلی شی نو که د ښځو تعدد منع شی نو د نسل انقطاع به مینځ ته راشی

دریم جواب : په جنګونو کې اکثره نارینه وژل کیږي او ښځې بی سر نوشته پاتي کیږي نو که نارینه د تعدد د ښځو ځخه منع شی نو ډیرې ښځې به بی سر نوشته پاتې شی او اخر به دوې ګدایې او فحاشت ته اقدام کوی .

څلورم جواب :

که یو کس داسې ښځه ولری چې شنډه وی او دوهمه ښځه هم ورته روا نه شی نو د نکاح هغه هدف او مقصد له مینځه ځی چې هغه بشری نسل دی.

پنځم جواب :

ښځه ځکه په یو وخت کې څلور میړونه نه شی کولاي چې دغه عمل شرعا او عقلا ناروا دی او دا ځکه چې په هیڅ یو دین کې روا نه دی چې یوه ښځه دی د یو ځخه زیات میړونه ولری او عقلا ځکه روا نه دی چې که یوه ښځه څلور میړونه ولری او څلور واړه د هغې سره کورواله وکړی او هغه حامله شی نو بیا نه معلومیږی چې دغه حمل یې د کوم سړی ځخه دی او په دغه صورت کې د نسب اختلاط او نزاع منځ ته راځی . او ددغه عمل مثال دادی چې د یو جګ ځخه اوبه په څلورو ګیلاسونو کې واچول شی نو هر یو کس ویلی شی چې ددغو ګیلاسونو اوبه ددغه جګ ځخه دی او که ددغو ګلاسونو اوبه دغه جګ کې واچول نو بیا د هر ګیلاس اوبه نه پیژندل کیږي او نه جدا کیږی .

شپږم جواب :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یو سړی وغواړی په یو کال کې څلور بچیان لاس ته راوړی نو کولاې شی د خپلو څلور واړو ښځو سره کوروالې وکړی او هغوې بچیان ورته راوړی او که ښځه دغه کار وغواړی نو هغه د یو بچی څخه زیات اولاد لاس ته نه شی راوړی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه او مرجعگاني

۱ -القران الکریم

۲ -تفسیر ابن جریر الطبری

۳ -تفسیر قرطبی

۴ -تفسیر ابن کثیر

۵ -تفسیر احسن الکلام

٦ -تفسیر کابلی

۷ -صحیح البخاری

۸ -صحیح مسلم

۹ -صحیح ابن حبان

۱۰ -سنن الترمذی

۱۱ -سنن ابی داود

۱۲ -سنن نسائی

۱۳ -سنن ابن ماجه

۱۴ -سنن دارمی

۱۵ -سنن بیهقی

۱٦ -سنن سعید بن منصور

۱۷ -سنن الدارقطنی

۱۸ -موطا الامام مالك

۱۹ -مستدرك الحاكم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰ -مسند احمد بن حنبل

۲۱ -مسند ابی یعلی الموصلی

۲۲ -مسند القضاعی

۲۳ -شرح السنه للبغوی

۲۴ -المعجم الکبیر للطبرانی

۲۵ -المعجم الاوسط للطبرانی

۲٦ � فتح الباری لابن حجر العسقلانی

۲۷ � حلیة الاولیاء لابی نعیم

۲۸ � الفتح الربانی للساعاتی

۲۹ -الادب المفرد للبخاری

۳۰ - شرح النووی علی صحیح مسلم

۳۱ - مرقاة المفاتیح شرح مشکوة المصابیح

۳۲ - معالم السنن للخطابی

۳۳ - المحلی بالاثار لابن حزم

۳۴ - ریاض الصالحین للنووی

۳۵ -بلوغ الامانی للساعاتی

۳٦ � المطالب العالیه لابن حجر

۳۷ � شمائل الترمذی

۳۸ � نیل الاوطار للشوکانی

۳۹ � کشف الخفاء للعجلونی

۴۰ - تذکرة الموضوعات لابن طاهر الفتنی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۱ � تهذیب التهذیب لابن حجر

۴۲ � میزان الاعتدال للذهبی

۴۳ � بلوغ المرام لابن حجر

۴۴ -هدایة لبرهان الدین المرغینانی

۴۵ � رد المحتار للشامی

۴٦ � فقه السنة للسید سابق

۴۷ � فتاوی رشیدیه

۴۸ � مجموعة الفتاوی للعبدالحی اللکنوی

۴۹ � مجموعة الفتاوی لابن تیمیه

۵۰ � المغنی لابن قدامة

۵۱ � امین الفتاوی للشیخ امین الله

۵۲ � زاد المعاد لابن قیم الجوزیه

۵۳ � الجواب الکافی لابن قیم الجوزیه

۵۴ � اعلام الموقعین لابن قیم الجوزیه

۵۵ � اغاثة اللهفان لابن قیم الجوزیه

۵٦ � فتاوی النوازل لابی اللیث السمرقندی

۵۷ � تحفة العروس للاستانبولی

۵۸ � آداب الزفاف للالبانی

۵۹ � فن تعامل النبی الزوجیه للادیب الکمدانی

٦۰ � البیان والتحصیل لابن رشد المالکی

٦۱ � النوادر و الزیادات لابن ابی زید القیروانی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦٢ � شقائق الاترج للسیوطی

٦٣ � مواهب الجلیل لمحمد الحطاب

٦٤ � النظر فی احکام النظر لابن قطان الفاسی

٦٥ � الوشاح فی فواید النکاح للسیوطی

٦٦ � اسلامنا للسید السابق

٦٧ � تحریم نکاح الشغار للشیخ امین الله

٦٨ � النهایه لابن الاثیر

٦٩ � خلاصة الفتاوی

٧٠ � التحقیقات لابی یزید عبدالقاهر

٧١ � فقه خانواده

٧٢ � مشکاة المصابیح لتبریزي

٧٣� روضة المحبین لابن القیم

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library